

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหา
ความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และ
การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF HISTORY INSTRUCTION BASED ON GROUP INVESTIGATION AND MAG
IC IF APPROACHES TO PROMOTE HISTORICAL THINKING SKILLS AND
HISTORICAL EMPATHY OF UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Curriculum and Instruction

Department of Curriculum and Instruction

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2017

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตาม
แนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม
ร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทาง
ประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โดย

นายศุภณัฐ พานา

สาขาวิชา

หลักสูตรและการสอน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยศวีร์ สายฟ้า

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย เสวกงาม)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยศวีร์ สายฟ้า)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร ม้าคนอง)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ คงเผ่า)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพหล)

ศุภณัฐ พานา : การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบ
 สอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์
 และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
 (DEVELOPMENT OF HISTORY INSTRUCTION BASED ON GROUP INVESTIGATION AND
 MAGIC IF APPROACHES TO PROMOTE HISTORICAL THINKING SKILLS AND HISTORICAL
 EMPATHY OF UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ.
 ดร.ยศวีย์ สายฟ้า, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: ผศ. ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา, 247 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน
 ประวัติศาสตร์ที่พัฒนาตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อ
 ส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับ
 มัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเป็นการวิจัยและพัฒนา มีระยะเวลาในการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน
 15 สัปดาห์ การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
 ประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If และระยะ
 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน
 31 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน
 ประกอบด้วย แบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทาง
 ประวัติศาสตร์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบ
 แสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ประกอบด้วย หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน
 แนวทางในการจัดการเรียนการสอน การเตรียมการสอน และขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 5
 ขั้นตอน ซึ่งมีชื่อเรียกว่า "TIMER" ได้แก่ (1) ขั้นการสนทนาเกี่ยวกับประเด็นทางประวัติศาสตร์ (Talk about
 historical issue) (2) ขั้นการจินตนาการเกี่ยวกับอดีต (Imagine about the past) (3) ขั้นการจัดการกับ
 หลักฐานทางประวัติศาสตร์ (Manage evidence) (4) ขั้นการสำรวจผ่านกาลเวลา (Exploration through
 time) และ (5) ขั้นการสะท้อนถึงอดีต (Reflection to the post) ตลอดจนการวัดและประเมินผล 2.
 นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนนี้มีทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทาง
 ประวัติศาสตร์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีการ
 เปลี่ยนแปลงของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ไปในทางที่ดีขึ้น

ภาควิชา หลักสูตรและการสอน

ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ปีการศึกษา 2560

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม

5684233727 : MAJOR CURRICULUM AND INSTRUCTION

KEYWORDS: HISTORICAL THINKING SKILLS / HISTORICAL EMPATHY / GROUP INVESTIGATION / MAGIC IF

SUPANUT PANA: DEVELOPMENT OF HISTORY INSTRUCTION BASED ON GROUP INVESTIGATION AND MAGIC IF APPROACHES TO PROMOTE HISTORICAL THINKING SKILLS AND HISTORICAL EMPATHY OF UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS. ADVISOR: ASST. PROF. YOTSAWEE SAIFAH, Ph.D., CO-ADVISOR: ASST. PROF. WALAI ISARANKURA NA AYUDHAYA, Ph.D., 247 pp.

This research study aimed to develop and study the effectiveness of history instruction to promote historical thinking skills and historical empathy of upper secondary school students based on Group Investigation and Magic If approaches. This is a research and development whose the demonstration in instructional process lasted for 15 weeks. The research procedure was divided into 2 phrases, phrase one was to develop a history instruction based on Group Investigation and Magic If approaches and phrase two was to experiment the developed instructional process. The target group composed of 31 secondary school students in Matayom 5. The data collection tools which aimed for evaluating the effectiveness of an instructional process include of performance test in historical thinking skills and performance test in historical empathy. The result of the research could be summarized as follows; 1. a history instruction based on group investigation and magic if approaches consisted of Principle, Guidelines, Preparation, Teaching procedure 5 steps that called "TIMER" which are (1) Talk about historical issue, (2) Imagination about the past, (3) Manage evidence, (4) Exploration through time, and (5) Reflection to the past, along with Measurement and Evaluation 2. Students with this instructional method had historical thinking and historical empathy. The post-test demonstrated higher result than pre-test at .05 significance and had a change of historical thinking skills and historical empathy better.

Department: Curriculum and Instruction Student's Signature

Field of Study: Curriculum and Instruction Advisor's Signature

Academic Year: 2017 Co-Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้เพราะความช่วยเหลือและการสนับสนุนของกัลยาณมิตรทุกท่าน เริ่มต้นจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยศวีร์ สายฟ้า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้คอยช่วยเหลือ ชี้แนะ แนะนำ สนับสนุนการเรียนรู้ทั้งทางด้านหลักสูตรและการสอนและด้านการวิจัย ตลอดจนคอยเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยด้วยความปรารถนาดีเสมอมา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลย์ อิศรางกูร ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้คอยแนะนำ สั่งสอน และเป็นแบบอย่างในการเป็นครูและการเป็นนักวิจัยที่ดีในการสอนสังคมศึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย เสวกงาม ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร ม้าคนอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ คณบดี กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพหล กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย สอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจน คณาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาและแนะแนวทางการใช้ชีวิต การเป็นนิสิตดุซงกุ๊บัณฑิตให้แก่ผู้วิจัยด้วยความเมตตาและกรุณาโดยตลอด ผู้วิจัยซาบซึ้งในพระคุณของทุกท่านจึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ลำดับต่อมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คณะผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าอย่างยิ่งในการตรวจเครื่องมือวิจัยพร้อมทั้งแนะนำวิธีแก้ไข เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการวิจัย ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ถ่ายทอดวิชาความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาปรับใช้ในการสอน และในงานวิจัยฉบับนี้ ขอขอบพระคุณอาจารย์และชอบใจนักเรียนกลุ่มทดลองนำร่องทุกคนที่กรุณาให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเบื้องต้นในการทดสอบเครื่องมือวิจัย และขอบพระคุณอาจารย์และเจ้าหน้าที่โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายที่คอยช่วยเหลือและสนับสนุนการทำวิจัยให้สำเร็จลุล่วงในแต่ละสัปดาห์ ตลอดจนชอบใจนักเรียนกลุ่มเป้าหมายทุกคนที่ให้ความร่วมมือกิจกรรมการเรียนการสอนและการทำแบบทดสอบเป็นอย่างดีจนงานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

สุดท้าย ผู้วิจัยขอขอบคุณ พี่ๆ และเพื่อนๆ สาขาหลักสูตรและการสอน ที่คอยช่วยเหลือในการเรียนรู้และการใช้ชีวิตการเป็นนิสิตดุซงกุ๊บัณฑิต ตลอดจนเป็นแรงใจให้กันและกันมาโดยตลอด ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ ทุกคนทั้งเพื่อนสมัยเรียนและพี่ๆ เพื่อนๆ จากที่ทำงานต่างๆ ที่คอยเป็นห่วงเป็นใยและให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด ที่สำคัญขอขอบคุณ ทุกคนในครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจ ช่วยเหลือสนับสนุนผู้วิจัยมาโดยตลอด และวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่เกิดขึ้นหากปราศจากความรักอันบริสุทธิ์ของคุณพ่อบุญมี และคุณแม่ศรีสุตา พานา ที่เลี้ยงดู ส่งเสริมและเชื่อมั่นในศักยภาพของลูกคนนี้ว่าจะสามารถนำความภาคภูมิใจมาให้ครอบครัวได้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	6
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	7
ขอบเขตการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
1. ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ (Historical Thinking Skill).....	15
1.1 ความหมายของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์.....	15
1.2 องค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์	16
1.3 การสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์	26
1.4 การวัดและประเมินทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์.....	33
2. การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ (Historical Empathy)	34
2.1 ความหมายของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์	34
2.2 องค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์.....	35

2.3 การสังเคราะห์องค์ประกอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์.....	41
2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์กับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์	45
2.5 แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์	46
2.6 การวัดและประเมินการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์	50
3. แนวคิดที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์.....	51
3.1 กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม (Group Investigation)	52
3.1.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม	52
3.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มกับรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ..	54
3.2 แนวคิด Magic If	59
3.2.1 การสรุปหลักการของแนวคิด Magic If	59
3.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างวิชาประวัติศาสตร์กับการละคร	60
3.2.3 การประยุกต์แนวคิด Magic If ในการส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์	61
4.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	63
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม	63
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	63
งานวิจัยในประเทศ.....	65
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด Magic If.....	66
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	66
งานวิจัยในประเทศ.....	66
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์	67

งานวิจัยในต่างประเทศ.....	67
งานวิจัยในประเทศ.....	68
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์.....	69
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	69
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน.....	76
1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์.....	76
2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ และ การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์.....	76
3. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหา ความรู้เป็นกลุ่ม และแนวคิด Magic If.....	78
4. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบ แสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If	79
5. การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนและการแก้ไขปรับปรุง	85
ระยะที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน.....	97
1. การกำหนดแบบแผนการทดลอง.....	97
2. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย	97
3. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้.....	98
4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดตัวแปรตาม	101
5. การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนและเก็บรวบรวมข้อมูล	116
6. ข้อค้นพบจากการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย	118
7. การวิเคราะห์ข้อมูล	121
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	122

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหา ความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และ การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	123
ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหา ความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	133
1. ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ก่อนและหลังทดลองของ นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบ แสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If	134
2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ก่อนและหลังทดลอง ของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบ แสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If	135
3. ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตาม แนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If.....	136
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	167
วัตถุประสงค์การวิจัย	167
สรุปผลการวิจัย.....	167
อภิปรายผลการวิจัย.....	174
ข้อเสนอแนะ	184
รายการอ้างอิง	188
ภาคผนวก ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ.....	194
ภาคผนวก ข. ตาราง ค่า IOC ของรูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ ตามแนวคิด กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ร่วมกับแนวคิด Magic If	197
ภาคผนวก ค. ตาราง ค่า IOC ค่า p ค่า r จำแนกรายข้อ ค่าความเที่ยง และค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ ทั้งฉบับของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	200
ภาคผนวก ง. ตัวอย่าง แบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์.....	202

ภาคผนวก จ. ตัวอย่าง แบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์.....212

ภาคผนวก ฉ. ตาราง ค่า IOC ของแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If และ ตาราง ค่า IOC ของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ใช้ศึกษาตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If..... 221

ภาคผนวก ช. ตัวอย่าง แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการ สืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If 227

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์ 247

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์	27
ตารางที่ 2 การสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบที่ 1 การเรียงลำดับเหตุการณ์และ วิเคราะห์ความสัมพันธ์.....	28
ตารางที่ 3 การสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบที่ 2 การทำความเข้าใจบริบททาง ประวัติศาสตร์.....	29
ตารางที่ 4 การสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบที่ 3 การยืนยันด้วยหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์.....	30
ตารางที่ 5 การสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบที่ 4 การตีความและการสังเคราะห์ ประเด็นทางประวัติศาสตร์	31
ตารางที่ 6 มิติด้านจิตพิสัยและพุทธิพิสัยของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ จาก Davison (2012, p. 41).....	38
ตารางที่ 7 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์	41
ตารางที่ 8 การสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบที่ 1 การเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง	42
ตารางที่ 9 การสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบที่ 2 การศึกษาบริบททาง ประวัติศาสตร์.....	43
ตารางที่ 10 การสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบที่ 3 การเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบัน ด้วยความเข้าใจ.....	44
ตารางที่ 11 ตัวอย่างข้อคำถามที่ใช้ในแบบวัดการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ จาก Davison (2012, p. 77).....	50
ตารางที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์กับ รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม	57
ตารางที่ 13 แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ โดย ใช้แนวคิด Magic If.....	62
ตารางที่ 14 องค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์	77

ตารางที่ 15	องค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์	78
ตารางที่ 16	ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญของกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม	78
ตารางที่ 17	ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญหลักการของแนวคิด Magic If	79
ตารางที่ 18	ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและการปรับปรุงแก้ไขของผู้วิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการ เรียนการสอน และแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของรูปแบบ	87
ตารางที่ 19	บทบาทของครูและนักเรียนในแต่ละขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนตาม แนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If.....	92
ตารางที่ 20	ข้อสังเกตจากทดลองใช้นำร่องและการปรับปรุงแก้ไขของผู้วิจัย	94
ตารางที่ 21	แบบแผนการทดลอง.....	97
ตารางที่ 22	รายละเอียดของหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ที่ใช้งานวิจัย	98
ตารางที่ 23	หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ปรากฏในแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ ทั้ง 2 ฉบับ	102
ตารางที่ 24	จำนวนข้อสอบของแบบวัดทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์แต่ละฉบับ	103
ตารางที่ 25	ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการปรับปรุงแบบทดสอบทักษะการคิดทาง ประวัติศาสตร์	104
ตารางที่ 26	เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ตาม คำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ	105
ตารางที่ 27	การปรับปรุงแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ทั้ง 2 ฉบับหลังจากนำไป ทดลองใช้นำร่อง	109
ตารางที่ 28	หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ปรากฏในแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทาง ประวัติศาสตร์ทั้ง 2 ฉบับ	110
ตารางที่ 29	จำนวนข้อสอบของแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์แต่ละฉบับ.....	111
ตารางที่ 30	ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการปรับปรุงแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึก ทางประวัติศาสตร์.....	112

ตารางที่ 31	เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ตาม คำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ	113
ตารางที่ 32	การปรับปรุงแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ทั้ง 2 ฉบับ หลังจาก นำไปทดลองใช้นำร่อง	116
ตารางที่ 33	ข้อค้นพบและวิธีดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหลังจากนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับ กลุ่มเป้าหมาย	118
ตารางที่ 34	แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย	121
ตารางที่ 35	บทบาทของครูและนักเรียนในแต่ละขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนตาม แนวคิดกระบวนการสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If.....	131
ตารางที่ 36	ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าที (t - test dependent) ของคะแนนทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มทดลอง (จำนวน 31 คน).....	134
ตารางที่ 37	ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าที (t - test dependent) ของคะแนนการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ก่อนและหลังการ ทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง (จำนวน 31 คน).....	135
ตารางที่ 38	การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบการเรียงลำดับเหตุการณ์ และวิเคราะห์ ความสัมพันธ์	136
ตารางที่ 39	การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบการทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์	139
ตารางที่ 40	การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบที่ยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์	146
ตารางที่ 41	การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบที่ดีความและสังเคราะห์ประเด็นทาง ประวัติศาสตร์	150
ตารางที่ 42	การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบที่เปิดรับมุมมองที่แตกต่าง	154
ตารางที่ 43	การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบการศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์	157
ตารางที่ 44	การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ	161

ตารางที่ 45 ค่า IOC ของรูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบ
 สอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิด
 ทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับ
 มัธยมศึกษาตอนปลาย 198

ตารางที่ 46 ค่า IOC ค่า p ค่า r จำแนกรายข้อ ค่าความเที่ยง และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ
 แบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ฉบับที่ 1 เหตุการณ์การสิ้นสุตรัชกาล
 พระเจ้ากรุงธนบุรี (ตากสิน) และ ฉบับที่ 2 เหตุการณ์สงครามยุทธหัตถีระหว่าง
 สมเด็จพระนเรศวรมหาราชกับพระมหาอุปราชา 201

ตารางที่ 47 ค่า IOC ค่า p ค่า r จำแนกรายข้อ ค่าความเที่ยง และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ
 ของแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ฉบับที่ 1 เหตุการณ์การถวาย
 คำกราบบังคมทูล ร.ศ. 103 และกบฏ ร.ศ. 130 และ ฉบับที่ 2 การเข้าร่วม
 สงครามโลกครั้งที่ 2 ของประเทศไทย 201

ตารางที่ 48 ค่า IOC ของแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด
 กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If 222

ตารางที่ 49 ค่า IOC ของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ใช้ศึกษาตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตาม
 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม
 ร่วมกับแนวคิด Magic If 224

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ จาก Endacott & Brooks (2013, p. 44).....	39
ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์กับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์.....	46
ภาพที่ 3 วิธีทางของมิติทางด้านจิตพิสัยและพุทธิพิสัยในการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ จาก Davison (2012, p. 123).....	48
ภาพที่ 4 กรอบมโนทัศน์ของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	72
ภาพที่ 5 ระยะเวลาดำเนินการวิจัย.....	74
ภาพที่ 6 การสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดของกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ร่วมกับแนวคิด Magic If.....	80
ภาพที่ 7 แนวทางในการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If.....	82
ภาพที่ 8 ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน.....	83
ภาพที่ 9 ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If หลังจากปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	91
ภาพที่ 10 ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ที่ปรับปรุงหลังจากการนำไปทดลองใช้นำร่อง.....	95
ภาพที่ 11 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	96
ภาพที่ 12 หลักการ วัตถุประสงค์ แนวทางในการจัดการเรียนการสอน การเตรียมการสอน ขั้นตอนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If.....	129
ภาพที่ 13 ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการเรียงลำดับเหตุการณ์ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์.....	138
ภาพที่ 14 ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์.....	140

ภาพที่ 15 ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์	148
ภาพที่ 16 ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการตีความและสังเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์.....	152
ภาพที่ 17 ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง	156
ภาพที่ 18 ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์	159
ภาพที่ 19 ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ ...	163

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“วิชาประวัติศาสตร์ คือ การศึกษาเรื่องราวสำคัญๆ ที่เชื่อว่าได้เกิดขึ้นจริงเกี่ยวกับประสบการณ์ด้านต่างๆ ของมนุษย์ในสังคมใดสังคมหนึ่งบนพื้นฐานของการวิพากษ์วิเคราะห์หลักฐานเอกสารชั้นต้นและหลักฐานร่วมสมัยอื่นๆ เพื่อเข้าใจปัญหาสังคมปัจจุบัน” (วินัย พงศ์ศรีเพียร, 2552: 55-56) จากนิยามดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การศึกษาประวัติศาสตร์ต้องอาศัยความสามารถในการวิเคราะห์ ประเมินและตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ชิ้นต่างๆ เพื่อสรุปและทำความเข้าใจเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ซึ่งในการสรุปและทำความเข้าใจเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์นั้นอาจมีอคติเกิดขึ้น ทำให้ได้ข้อสรุปที่ได้ไม่ตรงกับความจริงของเหตุการณ์ ดังที่จิออมบาสติสตา วิโก (Giambattista Vico) นักประวัติศาสตร์ชาวอิตาลีในคริสต์ศตวรรษที่ 18 ได้วิพากษ์เกี่ยวกับอคติของนักประวัติศาสตร์ที่ปรากฏในงานประวัติศาสตร์นิพนธ์ว่า ความหลงใหลในอดีตทำให้นักประวัติศาสตร์ให้ข้อมูลที่เกินจริง ความนิยมในชาติของตนทำให้เกิดการบิดเบือนข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ และการใช้มาตรฐานทางวิชาการในยุคปัจจุบันของตนไปตัดสินความนึกคิดของผู้คนในอดีตอาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้ เพราะสังคมในแต่ละยุคสมัยมีพัฒนาการที่ต่างกัน (Lemon, 2003) ดังนั้นการทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ แนวคิด ทศนคติ ความเชื่อของผู้คนในอดีต รวมไปถึงบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ทั้งในประเทศ ภูมิภาค และโลกที่มีผลต่อเหตุการณ์ที่ศึกษาจะทำให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกับความจริงมากที่สุด อีกทั้งข้อมูลดังกล่าวยังอาจทำให้เกิดการสร้าง ความหมายหรือตีความใหม่ได้ สิ่งนี้จึงถือเป็นความท้าทายในการศึกษาประวัติศาสตร์

ในบริบทของการศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ในประเทศไทย การเรียนการสอนประวัติศาสตร์เป็นการเสริมสร้างทัศนคติและแนวคิดชาตินิยมให้แก่สังคมบางครั้งภาพลักษณ์ของประเทศอื่นๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในประวัติศาสตร์ของชาติถูกเขียนให้มีลักษณะที่ด้อยกว่าหรือเป็นศัตรู ซึ่งการเขียนลักษณะนี้เกิดขึ้นจากนโยบายทางการเมืองที่ต้องการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวให้เกิดขึ้นผ่านเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จึงเกิดการสอดแทรกแนวคิดชาตินิยมลงไปเป็นหลักสูตร การเรียนการสอนและหนังสือแบบเรียน (สุนทร ชุตินทรานนท์ และคณะ, 2557) ดังที่งานวิจัยของวิบูล สินธุมาลัย (2554) ได้ค้นพบว่า หนังสือแบบเรียนของไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 เน้นย้ำภาพของ “การเหนือกว่า” ของชาติไทยในฐานะเจ้าประเทศอาณานิคมที่มีต่อประเทศลาว นอกจากนี้ สื่อต่างๆ เช่น นิยาย ละคร และภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาอิงประวัติศาสตร์ยังมีส่วนทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนได้เช่นกัน (สุนทร ชุตินทรานนท์, 2554) การเรียนการสอนประวัติศาสตร์ในลักษณะนี้จึง

ขัดกับลักษณะเฉพาะของวิชาประวัติศาสตร์ที่ว่า ความจริงทางประวัติศาสตร์ไม่ได้มีเรื่องเล่าที่ดีที่สุดเพียงหนึ่งเดียว (single best story) แต่ขึ้นอยู่กับมุมมองและการตีความในการให้ความหมายและความสำคัญที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ของผู้ที่ศึกษา ดังนั้นในการศึกษาประวัติศาสตร์นักเรียนจึงควรได้รับการฝึกกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการพิจารณาและประเมินความน่าเชื่อถือในการนำเสนอ มุมมอง และข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่นักประวัติศาสตร์นำเสนอ ตลอดจนการฝึกพิจารณาบริบททางประวัติศาสตร์และประเมินเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ด้วยใจเป็นกลางไม่ยึดติดกับความรู้สึกชาตินิยมมากเกินไป กล่าวคือ นักเรียนควรได้รับการพัฒนาให้มีทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ (historical thinking skill) และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ (historical empathy)

ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ คือ กระบวนการสร้างคำอธิบาย ดีความหรือวิพากษ์ เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ตามความเข้าใจของตนเอง จากการตรวจสอบและประเมินความน่าเชื่อถือหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และนำหลักฐานนั้นมาสนับสนุนความคิดของตน ซึ่งจากนิยามของทักษะการคิดดังกล่าวใกล้เคียงกับนิยามของการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ระบุว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ การประเมินความถูกต้อง เป็นความคิดที่สะท้อนออกมาอย่างมีเหตุผล เพื่อแสดงถึงการตัดสินใจว่าจะเชื่อหรือทำอะไร ความคิดใดจะมีผลก็ต่อเมื่อสามารถอธิบายข้อถกเถียงโต้แย้งได้อย่างสมเหตุสมผล โดยมีหลักฐานยืนยันที่น่าเชื่อถือได้ (ทิสนา แชมมณี และคณะ, 2544) จากนิยามของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลเป็นส่วนที่สอดคล้องกันระหว่างการคิดอย่างมีวิจารณญาณกับทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ แต่มีส่วนที่แตกต่างกันคือ ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ เป็นการคิดตามกรอบของช่วงเวลาหรือยุคสมัยที่ศึกษา เพราะสภาพการณ์ต่างๆ ในอดีตแตกต่างจากปัจจุบัน ผู้ที่ศึกษาจึงไม่ควรนำความรู้ ความสามารถ สภาพแวดล้อมในปัจจุบันไปตัดสินหรือตีความเหตุการณ์ในอดีต แต่ควรทำความเข้าใจเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ด้วยการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์และการศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง และจากการศึกษาองค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ที่ National Center for History in the Schools (1996) The College Board (2012) และ Assessment Resource Center for History (2013) ได้นำเสนอ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ออกมาเป็นองค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ (1) การเรียงลำดับเหตุการณ์ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (2) การทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ (3) การยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และ (4) การตีความและสังเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์

องค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า การเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ควรเป็นการฝึกฝนให้นักเรียนศึกษาและตรวจสอบหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลายรวมถึงข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่มีการนำเสนออยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้นักเรียนได้รับรู้ถึงทัศนคติต่างๆ ที่มีต่อเหตุการณ์เดียวกันและเป็นการปลูกฝังลักษณะนิสัยการกลั่นกรองข้อมูลของนักเรียน (ชัยรัตน์ โตศิลา, 2555) อย่างไรก็ตาม ทักษะดังกล่าวยังขาดจุดเน้นที่สำคัญคือ การทำความเข้าใจความคิด ความเชื่อและความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์โดยหลีกเลี่ยงการนำความคิด ความเชื่อ และความรู้สึกในปัจจุบันไปตีความหรือตัดสินการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ เพราะความคิด ความเชื่อ และความรู้สึกในช่วงเวลาต่างๆ มีความแตกต่างกัน นักเรียนจึงควรทำความเข้าใจความคิด ความเชื่อ และความรู้สึกเหล่านั้นจากการศึกษาหลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์พร้อมทั้งตระหนักถึงข้อจำกัดของการตัดสินใจหรือการกระทำที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ สิ่งนี้คือ การพัฒนาให้นักเรียนมีการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ (historical empathy) หรือ ความรู้สึกร่วมยุคร่วมสมัย (Centre for the Study of Historical Consciousness, 2014)

การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ คือ การทำความเข้าใจความคิด ความเชื่อ และความรู้สึกต่างๆ ของบุคคลในเหตุการณ์โดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์มาสนับสนุน และแสดงความคิดเห็นและ/หรือความรู้สึกของตนโดยหลีกเลี่ยงปัจจุบันนิยม เพราะเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์มีข้อจำกัดด้านบริบทแวดล้อม เงื่อนไขทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ความรู้ และความเชื่อที่แตกต่างจากปัจจุบัน ดังนั้นการนำแนวคิดและความรู้ในปัจจุบันไปตีความหรือตัดสินอดีตจึงเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม การจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาให้นักเรียนเกิดการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ครูควรฝึกฝนให้นักเรียนตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างอดีตกับปัจจุบัน เพื่อให้นักเรียนมีความระมัดระวังในการแสดงความคิดเห็น และความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์โดยการยึดหลักฐานและบริบทของเหตุการณ์เป็นสำคัญ ตลอดจนไม่นำแนวคิดหรือความรู้ในปัจจุบันไปตีความหรือตัดสินเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ จากการศึกษาองค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ที่นักการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ได้นำเสนอ ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ออกมาเป็นองค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ได้แก่ (1) การเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง (2) การศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ และ (3) การเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ (Barton & Levstik, 2004; Davison, 2012; Endacott & Brooks, 2013)

อย่างไรก็ตาม สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558) ได้สรุปผลการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสาระประวัติศาสตร์ว่า นักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังขาดการพัฒนาทักษะการคิด การสืบค้นความรู้ และการตั้งคำถาม ปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อปัญหาดังกล่าวคือ

การสอนของครูที่เน้นข้อมูลและสร้างความเข้าใจในเนื้อหาสาระมากกว่าการฝึกทักษะกระบวนการและการฝึกให้นักเรียนคิด ส่งผลให้นักเรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนและไม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรกมล จันทรี (2544) ที่พบว่า การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในประเทศไทย ครูส่วนใหญ่ยังคงใช้วิธีการสอนแบบบรรยายมากกว่าวิธีสอนแบบอื่น ด้วยเหตุนี้ นักเรียนจึงขาดโอกาสในการฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและทักษะการคิดรวมไปถึงทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ และถ้าหากนักเรียนขาดการพัฒนาทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ นักเรียนย่อมขาดการพัฒนาการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ด้วย เพราะทั้งสองสิ่งเป็นส่วนที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน (Nye et al., 2011) กล่าวคือ ในการศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ต้องอาศัยการทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ที่เป็นองค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้การอธิบายสภาพแวดล้อม ความคิด ความรู้ ความเชื่อหรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ให้มีความน่าเชื่อถือและสามารถตรวจสอบได้ อีกทั้งการศึกษบริบททางประวัติศาสตร์ยังส่งผลให้สามารถทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ได้ใกล้เคียงสภาพการณ์ในอดีตอย่างชัดเจนมากขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยพบว่า แนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม (Group Investigation) ที่ Joyce and Weil (2011) ได้พัฒนาขึ้น มีหลักการที่สอดคล้องกับการศึกษาประวัติศาสตร์ที่เป็นการผสมผสานความรู้เชิงบอกเล่า (declarative knowledge) ที่เป็นการเรียนรู้เนื้อหาและข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และความรู้เชิงขั้นตอน (procedural knowledge) ที่เป็นการใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการประเมินบริบทของการเลือกเนื้อหาและหลักฐาน เพื่อพิจารณาถึงที่มาของข้อเท็จจริงในเหตุการณ์ที่มีความน่าเชื่อถือและสามารถตรวจสอบได้ (Ercikan & Seixas, 2015) นอกจากนี้ กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มยังมีกระบวนการกลุ่มที่เป็นส่วนสนับสนุนให้นักเรียนสามารถหาคำตอบได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพิ่มพูนทักษะทางสังคม และเป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนร่วมกันกำหนดปัญหา วางแผนในการสืบค้นข้อมูล และอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นที่มีต่อข้อมูลและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ อีกทั้งยังมีงานวิจัยที่ระบุว่า แนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลทางประวัติศาสตร์ มีทักษะในการสืบค้นข้อมูลทางประวัติศาสตร์ดีขึ้น และทำให้นักเรียนรู้ถึงสมรรถนะของตนเอง (self-efficacy) ตลอดจนมีความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น (Ferretti, MacArthur, & Okolo, 2001; Mitchell et al, 2008; ดวงพร แก้วคงคา, 2544; สุทธิรัตน์ ธีระวิวัฒน์

และ มณีรัตน์ ธีระวิวัฒน์, 2549) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า แนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มมีแนวโน้มที่จะพัฒนาทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ให้เกิดขึ้นได้

อย่างไรก็ตาม แนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะในการสืบค้น ทักษะในการทำงานร่วมกันของนักเรียน ซึ่งเป็นทักษะทางด้านพุทธิพิสัย กระบวนการดังกล่าวจึงยังไม่สามารถพัฒนาการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ที่เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับมิติด้านพุทธิพิสัยและจิตพิสัยได้ ผู้วิจัยจึงศึกษาแนวทางในการพัฒนาการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์พบว่า การใช้เทคนิคทางการละครเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ได้ด้วยการจำลองสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์ (Foster, 2001) สิ่งสำคัญคือ ครูต้องนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์มาใช้เป็นกรอบให้นักเรียนศึกษาและฝึกคิดเป็นคนในเหตุการณ์ หรือสวมบทบาทเป็นบุคคลทางประวัติศาสตร์โดยอาจสมมติตนเองเป็นบุคคลในเหตุการณ์ และอยู่ร่วมในเหตุการณ์เพื่อพิจารณา ทำความเข้าใจ และตระหนักถึงข้อจำกัดของเหตุการณ์และมุมมองที่มีต่อเหตุการณ์ที่ตนกำลังศึกษาอยู่ (Heathcote, 2008) ซึ่งวิธีการดังกล่าว คือ แนวคิด Magic If

แนวคิด Magic If เป็นวิธีที่ใช้ในการเตรียมตัวและฝึกซ้อมของนักแสดงที่คิดค้นโดย Constantin Stanislavski บิดาแห่งการละครสมัยใหม่ที่มีจุดมุ่งหมายให้นักแสดงสามารถถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของตัวละครผ่านการกระทำของนักแสดงทั้งสีหน้าและท่าทางให้ผู้ชมเชื่อว่าการกระทำดังกล่าวเป็นของตัวละครนั้นอย่างแนบเนียน น่าเชื่อ สมจริง และเป็นธรรมชาติ (ชุตินา มณีวัฒนา, 2550) โดยตอบคำถามว่า “ฉันจะอย่างไร ถ้าฉันเป็นตัวละครและเผชิญสถานการณ์เดียวกันกับตัวละครนั้น” ซึ่งแนวคิดนี้มีความแตกต่างจากวิธีการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ เพราะบทบาทสมมติเป็นการกำหนดให้นักแสดงหรือนักเรียนเผชิญสถานการณ์และแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก หรือพฤติกรรมตามความคิดของตน เพราะต้องการนำพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกมาเป็นข้อมูลในการอภิปรายเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ แต่แนวคิด Magic If กำหนดให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก หรือพฤติกรรมตามความคิดของตัวละครซึ่งได้มาจากการศึกษาและวิเคราะห์บทละคร ตลอดจนการทำความเข้าใจตัวละคร สิ่งแวดล้อมและสภาพปัญหาที่มีผลต่อตัวละครนั้น เพราะแนวคิด Magic If มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนเข้าใจตัวละครและแสดงพฤติกรรมออกมาได้อย่างสมจริง และเข้าใจว่าตัวละครตัวนั้นมีความรู้สึก ความคิด ทัศนคติ หรือ มุมมองต่อสถานการณ์ที่ตัวละครนั้นเผชิญอยู่อย่างไร

ดังนั้นการใช้การละครหรือเทคนิคทางการละครจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างผู้คนในอดีตกับนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้นและช่วยให้ผู้คนในอดีตกลับมามีชีวิตขึ้นอีกครั้ง (Heathcote, 2008) นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยที่ค้นพบว่า เทคนิคการละครทำให้

นักเรียนสามารถเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์และความแตกต่างของมุมมองทางประวัติศาสตร์ (Kosti et al., 2015) อีกทั้งยังมีงานวิจัยที่สนับสนุนว่า แนวคิด Magic If สามารถนำมาผสมผสานกับการสอนด้วยวิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลอง แล้วส่งผลให้นักศึกษาสามารถผสมผสานความรู้และทักษะทางวิชาชีพกับการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง และอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ตนเผชิญอยู่ และสามารถนำอารมณ์ ความรู้สึก ทักษะคิด ของตัวละคร มาศึกษาและวิเคราะห์ร่วมกับบทละคร จนสามารถตีความใหม่ได้ (Smith et al., 2015; พรรรัตน์ ดำรุง, 2549)

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If มาเป็นฐานคิดในการพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ใช้ทักษะการคิด และการรับรู้ความรู้สึกดังกล่าวในการประเมินข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ในมิติต่างๆ เช่น สภาพแวดล้อม ความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ สภาพการณ์ทางสังคมที่มีผลต่องานเขียนทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนแนวคิดของนักประวัติศาสตร์ที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้และการยอมรับข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์หรือความคิดเห็นที่หลากหลายซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจที่ติดต่อกัน

คำถามการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ มีลักษณะ องค์ประกอบ และขั้นตอนการเรียนการสอนอย่างไร
2. การจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ที่ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If สามารถส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้หรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ที่ส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ที่ส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ที่ส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังต่อไปนี้

2.1 เปรียบเทียบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ก่อนและหลังการทดลอง

2.2 ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If

สมมติฐานการวิจัย

ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์มีลักษณะเปิดกว้างและไม่มีคำตอบที่ตายตัว การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลและหลักฐานจึงเป็นกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ การศึกษาประวัติศาสตร์ควรใช้ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์ ประกอบกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ซึ่งมีขั้นตอนคือ (1) การกำหนดประเด็นศึกษา (2) การรวบรวมหลักฐานประเภทต่างๆ (3) การคัดเลือกหลักฐาน (4) การวิเคราะห์หรือตีความหลักฐาน (5) การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของหลักฐาน และ (6) การนำเสนอข้อเท็จจริง (วงเดือน นาราสาัจจ, 2549) ซึ่งวิธีการดังกล่าวมีหลักการที่สอดคล้องกับแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มที่สามารถส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ดังที่ปรากฏในงานวิจัยของดวงพร แก้วคงคา (2544) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และงานวิจัยของสุทธิรัตน์ ชีระวิวัฒน์และมนิรัตน์ ชีระวิวัฒน์ (2549) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 นอกจากนี้ Ferretti et al. (2001) ยังค้นพบว่ากระบวนการสืบสอบและกระบวนการกลุ่มสามารถส่งเสริมการทำงานและพลังสมรรถนะแห่งตน (self-efficacy) ในฐานะผู้เรียนได้ดีขึ้น อีกทั้งจากการศึกษาความสามารถของนักเรียนเกรด 7 ที่มีความสัมพันธ์กับทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของ Colby (2007) ยังพบว่า การอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่และเล็ก การนำเสนอปากเปล่า อภิปรายเกี่ยวกับเอกสารชั้นต้น การพิจารณาความสัมพันธ์

ระหว่างการบรรยาย และการเขียนงานทางประวัติศาสตร์ การสร้างงานเขียนทางประวัติศาสตร์ โดยนำแต่ละมุมมองมาร้อยเรียงเข้าด้วยกัน สามารถเพิ่มประสิทธิภาพของแนวคิดกระบวนการสืบสอบ แสวงหาความรู้เป็นกลุ่มที่ช่วยส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ได้ นอกจากนี้ แนวคิด Magic If สามารถส่งเสริมให้บุคคลสามารถอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นได้ต่างไปจากเดิม จากการศึกษาและทำความเข้าใจบทละครซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาประวัติศาสตร์ที่ผู้ศึกษาสามารถนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์มาตีความและสร้างความหมายใหม่ได้ ดังที่พรรัตน์ ดำรุง (2549) ได้ค้นพบว่า การนำแนวคิด Magic If ในการเข้าถึงตัวละคร ทำให้เกิดการตีความใหม่ (new interpretation) จนนำมาสู่การสร้างบทละครและกำกับการแสดงละครร่วมสมัยจากเรื่องรามายณะ และพัฒนามาเป็นละครเรื่อง สีดา-ศรীরาม? ซึ่งเป็นบทละครร่วมสมัย นอกจากนี้ Smith et al. (2015) ได้ศึกษาและประยุกต์ใช้แนวคิด Magic If ในการสร้างตัวละครสำหรับฝึกหัดนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับบทบาทของผู้ป่วยและผู้ที่เกี่ยวข้องในศูนย์สุขภาพ เพื่อให้ตัวละครนั้นมีความสมจริงและเป็นการเตรียมความพร้อมนักศึกษา ก่อนเผชิญสถานการณ์จำลอง จากนั้นจึงตรวจสอบประสิทธิภาพของการสอนโดยการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง ซึ่งผลปรากฏว่านักศึกษาเกิดความเชื่อมั่นผูกพันกับบทบาทของตนและสามารถผสมผสานความรู้และทักษะทางการพยาบาลกับการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง และอารมณ์ได้ สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ตนเผชิญ งานวิจัยชิ้นนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่า แนวคิด Magic If ทำให้นักเรียนเข้าถึงอารมณ์ และความรู้สึกของบุคคลในสถานการณ์ที่ศึกษาได้

จากงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลของการใช้แนวคิดกระบวนการสืบสอบ แสวงหาความรู้เป็นกลุ่มในการศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และแนวคิด Magic If ในการส่งเสริมความเข้าใจและการรับรู้ความรู้สึกของบุคคลในเหตุการณ์จนสามารถตีความใหม่ได้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสมมติฐานของงานวิจัยในครั้งนี้ คือ ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองและมีการเปลี่ยนแปลงของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ไปในทางที่ดีขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1.1 ตัวแปรจัดกระทำ ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 31 คน

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองรูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ มีระยะเวลาทั้งสิ้น 15 คาบ 15 สัปดาห์

4. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ การเสียดวงศรียุทธครั้งที่ 2 วิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 และการปฏิวัติ พ.ศ. 2475 โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกประเด็นหรือเหตุการณ์ คือ (1) เป็นประเด็นหรือเหตุการณ์ที่อยู่ในสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา (2) เป็นประเด็นหรือเหตุการณ์ที่มีการตีความหรือนำเสนอในแง่มุมที่แตกต่างกัน และ (3) เป็นประเด็นหรือเหตุการณ์ที่มีหลักฐานชั้นต้นและหลักฐานเชิงประจักษ์จำนวนมากและหลากหลาย

นิยามศัพท์เฉพาะ

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ หมายถึง ความสามารถในการคิดเพื่อเรียงลำดับเหตุการณ์ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ อธิบายบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ วิเคราะห์และตรวจสอบหลักฐาน ตลอดจนอธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างน่าเชื่อถือซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ โดยทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบใหญ่ และ 8 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ (National Center for History in the Schools, 1996; The College Board, 2012; Assessment Resource Center for History, 2013)

1. การเรียงลำดับเหตุการณ์และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่
 - 1.1 การเรียงลำดับเหตุการณ์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามลำดับเวลาได้ถูกต้อง
 - 1.2 การวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ในช่วงเวลาเดียวกัน
 - 1.3 การเปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่คล้ายกันแต่ต่างเวลาและสถานที่
2. การทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การอธิบายบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากการศึกษาหลักฐานที่หลากหลาย
3. การยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่
 - 3.1 การวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์
 - 3.2 การสรุปข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษาหลักฐานและมุมมองที่หลากหลาย
4. การตีความและการสังเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์ มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่
 - 4.1 การวิเคราะห์การตีความทางประวัติศาสตร์ได้หลากหลายมุมมองโดยมีหลักฐานมาสนับสนุน
 - 4.2 การสร้างคำอธิบายสาเหตุและผลของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างน่าเชื่อถือ

การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ คือ การทำความเข้าใจความคิด ความเชื่อ และความรู้สึกต่างๆ ของบุคคลในเหตุการณ์จากการเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง การอธิบายสภาพแวดล้อม ความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของบุคคล และแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บนฐานของหลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์ ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ โดยการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบใหญ่ 4 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ (Barton and Levstik, 2004; Davison, 2012; Endacott and Brooks, 2013)

1. การเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่

1.1 การระบุความแตกต่างของความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับปัจจุบัน

1.2 การนำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์มาคาดการณ์สิ่งที่อาจเกิดขึ้น

2. การศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ มีองค์ประกอบย่อย คือ การอธิบายสภาพแวดล้อม ความคิด ความรู้ ความเชื่อหรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์

3. การเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ มีองค์ประกอบย่อย คือ การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บนฐานของหลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์

แนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนเกิดความสงสัยหรือความขัดแย้งทางความคิด เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความต้องการสืบสอบแสวงหาความรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มที่อาศัยความรู้ หรือประสบการณ์เดิม และกระบวนการทำงานของสมาชิกในกลุ่มในการวางแผนการทำงาน การวิเคราะห์และประเมินบทบาทของเพื่อนในกลุ่ม เพื่อนำมาสู่การร่วมกันตัดสินใจแก้ไขปัญหาหรือสร้างความเข้าใจให้เป็นที่ยอมรับร่วมกัน

แนวคิด Magic If หมายถึง การวิเคราะห์สถานการณ์และลักษณะของบุคคลในเหตุการณ์ และฝึกคิดเป็นบุคคลนั้นโดยการสมมติว่าตนเองเป็นบุคคลนั้น เพื่อรับรู้ถึงความคิดและความรู้สึกของคนในเหตุการณ์ และคาดการณ์ความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้นหรือนำเสนอความเข้าใจในแง่มุมใหม่

รูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่นำประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์มาให้นักเรียนวิเคราะห์และประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการแสวงหาความรู้ สรุบข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ มีความรู้สึกร่วมยุคร่วมสมัย และนำเหตุการณ์ที่ศึกษามาเป็นบทเรียน และการสมมติตนเองเป็นบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีขั้นตอนตามตัวอักษรภาษาอังกฤษ “TIMER” ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสนทนาเกี่ยวกับประเด็นทางประวัติศาสตร์ (talk about historical issue)

ครูทำหน้าที่นำเสนอเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ซึ่งมีเงื่อนไขสำคัญ คือ ประเด็นหรือเหตุการณ์นั้นต้องมีการตีความหรือนำเสนอในแง่มุมที่แตกต่างกันและมีหลักฐานขั้นต้นและชั้นรองที่หลากหลาย จากนั้นครูตั้งคำถามเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ เพื่อให้นักเรียนทบทวนความรู้เดิมและเตรียมความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่กำหนด

ขั้นที่ 2 การจินตนาการเกี่ยวกับอดีต (imagination about the past)

นักเรียนแบ่งกลุ่มละความสามารถ กลุ่มละ 5-6 คน และให้แต่ละกลุ่มร่วมกันจินตนาการภาพเหตุการณ์โดยอาศัยความรู้เดิมของกลุ่มเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ จากนั้นครูใช้คำถามด้วยคำว่า “ถ้า” ซึ่งมีลักษณะตรงข้ามกับข้อเท็จจริงเพื่อกระตุ้นความสนใจ จากนั้นจึงให้แต่ละกลุ่มอภิปราย เรียงลำดับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และตั้งประเด็นหรือสมมติฐาน

ขั้นที่ 3 การจัดการกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ (manage evidence)

ให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในค้นหาและคัดเลือกหลักฐาน โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการค้นคว้าหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการวิเคราะห์และตรวจสอบหลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์ โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือและสนับสนุนการค้นคว้าด้วยการชี้แนะวิธีการค้นคว้า ยกตัวอย่างแหล่งสืบค้นข้อมูล การอ่านหลักฐานขั้นต้น และวิธีการอ่านจับใจความ

ขั้นที่ 4 การสำรวจผ่านกาลเวลา (exploration through time)

ให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการสรุปบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษา โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการศึกษาหลักฐานและมุมมองที่หลากหลาย และนำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ที่ได้จากการการศึกษามาอธิบายสภาพแวดล้อม ความคิด ความรู้ ความเชื่อหรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โดยกำหนดให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่น่าเชื่อถือมาสรุปบริบทประวัติศาสตร์และลักษณะของบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นและสมมติตนเองเป็นบุคคลในเหตุการณ์เพื่อตอบสนองสมมติฐาน

ขั้นที่ 5 การสะท้อนถึงอดีต (reflection to the past)

ให้นักเรียนนำเหตุการณ์ที่ศึกษามาเชื่อมโยงสภาพการณ์ในปัจจุบันโดยการวิเคราะห์ถึงผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำในอดีต และแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนวิเคราะห์การดำเนินงานของกลุ่ม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องอื่นๆ ต่อไป

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ (Historical Thinking Skill)
 - 1.1 ความหมายของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์
 - 1.2 องค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์
 - 1.3 การสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์
 - 1.4 การวัดและประเมินทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์
2. การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ (Historical Empathy)
 - 2.1 ความหมายและองค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์
 - 2.2 องค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์
 - 2.3 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์
 - 2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์กับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์
 - 2.5 แนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์
 - 2.6 การวัดและประเมินการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์
3. แนวคิดที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์
 - 3.1 แนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม (Group Investigation)
 - 3.1.1 แนวคิดของกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม
 - 3.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มกับรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

3.2 แนวคิด Magic If

3.2.1 การสรุปแนวคิด Magic If

3.2.2 ความสอดคล้องระหว่างวิชาประวัติศาสตร์กับการแสดงละคร

3.2.3 การประยุกต์แนวคิด Magic If ในการส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ (Historical Thinking Skill)

1.1 ความหมายของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์

นักการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์และนักประวัติศาสตร์ได้ให้ความหมายของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ ดังต่อไปนี้

Waring and Robinson (2010) และ Sexias and Morton (2013) กล่าวว่า ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ ตีความ และสร้างข้อสรุปหรือวิพากษ์เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทต่างๆ ที่นักประวัติศาสตร์ค้นพบ

Salinas, Blevins, and Sullivan (2012) และ Sheehan (2013) อธิบายว่า ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ คือ การอ่านหลักฐานขั้นต้นหรือข้อมูลต้นฉบับ การใช้เหตุผล การประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐาน เพื่อตรวจสอบเหตุการณ์หรือบุคคลทางประวัติศาสตร์ ทำความเข้าใจเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ตามความเข้าใจของตนเอง และผสมผสานมุมมองที่หลากหลายและ/หรือคัดค้านเรื่องเล่าที่มีอยู่ โดยยึดหลักฐานเป็นหลักในการอธิบายข้อสรุปของตน

วงเดือน นาราัจจ์ (2549) อติศร ศักดิ์สูง (2552) และ ชัยรัตน์ โตศิลา (2555) อธิบายว่า ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ หมายถึง กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลที่ไม่ตั้งธงคำตอบไว้ล่วงหน้า รักษาความเป็นกลางและมีความระแวดระวังในความถูกต้องของหลักฐาน เพื่อสืบสอบ วิเคราะห์และตีความข้อเท็จจริงจากหลักฐานที่ปรากฏและนำเสนอเรื่องราวประวัติศาสตร์ในลักษณะงานวิจัยที่มีการได้สวนและมีหลักฐานมายืนยันความคิดของตน

จากนิยามข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ คือ กระบวนการสร้างคำอธิบาย ตีความหรือวิพากษ์เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ตามความเข้าใจของตนเอง จากการตรวจสอบและประเมินความน่าเชื่อถือหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และนำหลักฐานนั้นมาสนับสนุนความคิดของตน

1.2 องค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์

ในการศึกษาทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ได้มีหน่วยงานทางด้านการศึกษาประวัติศาสตร์ได้นำเสนอองค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ไว้ดังนี้

National Center for History in the Schools (1996) ได้กำหนดองค์ประกอบซึ่งเป็นมาตรฐานของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาไว้ 5 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. การคิดตามลำดับเวลา (chronological thinking) คือ การอธิบายเหตุการณ์ตามลำดับของเวลาที่เกิดขึ้นถือเป็นหัวใจที่สำคัญของการให้เหตุผลทางประวัติศาสตร์ เพราะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านเหตุและผล โดยผู้ที่ศึกษาต้องจำแนกอดีต ปัจจุบัน และอนาคตออกจากกัน ตลอดจนระบุจุดเริ่มต้น ตอนกลาง และจุดสุดท้ายของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เพื่อแสดงความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ นอกจากนี้ผู้ที่ศึกษาอาจลำดับเหตุการณ์โดยแปลงข้อมูลในระบบปฏิทินต่างๆ ให้เป็นรูปแบบ Time Line และสร้าง Time Line เพื่อจัดระบบความคิดและทำความเข้าใจเหตุการณ์ให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้นซึ่งทักษะการคิดตามลำดับเวลาได้ระบุสิ่งที่นักเรียนควรมีความสามารถดังนี้

- 1.1 จำแนก อดีต ปัจจุบันและอนาคต
- 1.2 ระบุโครงสร้างของเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ กล่าวคือ ระบุจุดเริ่มต้น ตอนกลาง และจุดสุดท้ายของเรื่องราวต่างๆ
- 1.3 อธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ตามช่วงเวลา
- 1.4 วัดและคำนวณเวลา
- 1.5 ตีความข้อมูลที่น่าเสนอในรูปแบบ Time Line และสร้าง Time Line
- 1.6 สร้างรูปแบบของลำดับทางประวัติศาสตร์และช่วงเวลา
- 1.7 เปรียบเทียบรูปแบบการจัดยุคสมัยรูปแบบต่างๆ โดยระบุหลักการพื้นฐานที่ใช้ในการจัดยุคสมัยนั้น

2. ความเข้าใจทางประวัติศาสตร์ (historical comprehension) คือ การศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ชนิดต่างๆ เช่น วรรณกรรม บันทึก จดหมาย วิวาทะ สิ่งประดิษฐ์ รูปถ่าย ภาพวาด การ์ตูน ภาพวาดสถาปัตยกรรมงานศิลปะ เรื่องสั้น กลอน การละเล่น เป็นต้น เพื่อทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ที่มีผลต่อลักษณะนิสัยของปัจเจกบุคคลและกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับ

เหตุการณ์ เช่น แรงจูงใจ ความตั้งใจ ค่านิยม ความคิด ความหวัง ความสงสัย ความกลัว ความเข้มแข็ง และความอ่อนแอ เป็นต้น และอธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรวมทั้งเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องโดยอาศัยหลักเหตุผล ตลอดจนหลีกเลี่ยงการนำเสนอเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากกรอบความคิด บรรทัดฐาน และค่านิยมในปัจจุบัน ซึ่งผู้ที่ศึกษาสามารถนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่างๆ เช่น ข้อมูลในแผนที่ทางประวัติศาสตร์ แผนภาพกราฟฟิค ตัวเลขและเชิงปริมาณ เป็นต้น เพื่อทำความเข้าใจภาพรวมของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ดังนั้นในองค์ประกอบนี้นักเรียนควรสามารถ

- 2.1 ระบุผู้แต่งหรือแหล่งข้อมูลของเอกสารหรือเรื่องราวทางประวัติศาสตร์
- 2.2 ระบุข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ โดยระบุถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นใคร เกิดอะไรขึ้น เกิดขึ้นที่ไหน เหตุการณ์ใดที่นำไปสู่การพัฒนาและผลกระทบที่ตามมา
- 2.3 กำหนดคำถามสำคัญ โดยกำหนดจาก วัตถุประสงค์ มุมมอง หรือประเด็นสำคัญของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์
- 2.4 จำแนกข้อเท็จจริงกับการตีความทางประวัติศาสตร์
- 2.5 อ่านเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ด้วยความเข้าใจตามบริบทของช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์
- 2.6 เข้าใจในมุมมองทางประวัติศาสตร์ โดยสามารถ (1) อธิบายอดีตบนพื้นฐานเดิมโดยใช้สายตาและประสบการณ์ที่มีอยู่ ซึ่งศึกษาจากวรรณกรรม บันทึก จดหมาย วิวาทะ งานศิลปะและสิ่งประดิษฐ์ในอดีต (2) พิจารณาถึงบริบททางประวัติศาสตร์จากเหตุการณ์ที่ปรากฏ ทั้ง ค่านิยม มุมมอง การเลือก และความบังเอิญของเวลาและสถานที่ (3) หลีกเลี่ยงการนำเสนออย่างมีอคติโดยไม่ตัดสินอดีตจากกรอบความคิดของบรรทัดฐานและค่านิยมในปัจจุบัน
- 2.7 ใช้ข้อมูลในแผนที่ทางประวัติศาสตร์
- 2.8 นำเสนอข้อมูลเชิงประจักษ์และใช้ข้อมูลทางคณิตศาสตร์มาอธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์
- 2.9 ใช้แหล่งข้อมูลเชิงประจักษ์ วรรณกรรมและดนตรี ได้แก่ (1) ภาพ ภาพวาด การ์ตูน และภาพวาดสถาปัตยกรรม (2) เรื่องสั้น กลอน และการละเล่น (3) เพลงประเภทต่างๆ เพื่อให้เข้าใจเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์

3. การวิเคราะห์และการตีความทางประวัติศาสตร์ (historical analysis and interpretation) คือ การเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของมุมมองทางประวัติศาสตร์ เพราะข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ในเหตุการณ์เดียวกัน นักประวัติศาสตร์สามารถตีความได้แตกต่างกัน

กันและข้อเท็จจริงนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้เนื่องจากการตีความและข้อเท็จจริงนั้นขึ้นอยู่กับหลักฐานที่นำมาใช้ นอกจากนี้การค้นพบหลักฐานเพิ่มเติมยังอาจส่งผลกระทบต่อการตีความหรือข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่มีอยู่เดิม ดังนั้นนักเรียนจึงต้องวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล จำแนกความแตกต่างระหว่างทัศนคติที่ไม่ได้รับการสนับสนุนกับสมมติฐานที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนให้เหตุผลโต้แย้งข้อเสนอหรือประเด็นทางประวัติศาสตร์โดยมีหลักฐานมาสนับสนุน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจในความหลากหลายของมุมมองทางประวัติศาสตร์ ในองค์ประกอบนี้นักเรียนจึงควรสามารถ

3.1 เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของแนวคิด ค่านิยม ลักษณะของบุคคล พฤติกรรม และสถาบัน

3.2 คำนิยามมุมมองผู้คนในอดีตที่ความหลากหลาย

3.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล ประกอบด้วยความสำคัญของแต่ละบุคคล และความคิดที่มีอิทธิพล ความสนใจของมนุษย์และความเชื่อ และบทบาทของโอกาส

3.4 เปรียบเทียบข้ามยุคสมัยและภูมิภาคเพื่ออธิบายประเด็นที่คล้ายคลึงกัน

3.5 จำแนกทัศนคติที่ไม่ได้รับการสนับสนุนกับสมมติฐานที่อยู่บนพื้นฐานทางประวัติศาสตร์

3.6 เปรียบเทียบเรื่องเล่า/งานเขียนทางประวัติศาสตร์

3.7 ตั้งคำถามถึงข้อโต้แย้งทางประวัติศาสตร์

3.8 ยึดการตีความทางประวัติศาสตร์ไว้ชั่วคราว เมื่อมีการค้นพบหลักฐานใหม่ข้อเท็จจริงสามารถเปลี่ยนแปลงได้

3.9 ประเมินข้อเสนอลหลักกับข้อเสนอทางเลือกในการตีความในอดีต

3.10 ตั้งสมมติฐานจากบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

4. ความสามารถในการวิจัยทางประวัติศาสตร์ (historical research capabilities) คือ ความสามารถในการกำหนดคำถามหรือประเด็นทางประวัติศาสตร์ การสืบสอบ การวิเคราะห์ และการประเมินหลักฐานทางประวัติศาสตร์ทั้งในด้านรายละเอียดของหลักฐานและความน่าเชื่อถือ เช่น ผู้สร้างคือใคร สร้างขึ้นเมื่อไหร่ เพราะเหตุใดจึงสร้างหลักฐานขึ้นนี้ขึ้น และประเมินว่าหลักฐานชิ้นใดมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด เป็นต้น ตลอดจนจนเป็นการผสมผสานข้อมูลระหว่างหลักฐานกับความรู้เกี่ยวกับบริบททางประวัติศาสตร์ เพื่ออธิบายและคาดการณ์เหตุการณ์ทาง

ประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้น โดยใช้เหตุผลอย่างรอบคอบและมีหลักฐานมาสนับสนุนโดยในองค์ประกอบนี้ นักเรียนควรสามารถ

4.1 ตั้งคำถามทางประวัติศาสตร์

4.2 หาข้อมูลทางประวัติศาสตร์จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย

4.3 ตรวจสอบข้อมูลทางประวัติศาสตร์

4.4 ระบุช่องโหว่ของหลักฐาน และนำความรู้ มุมมองของช่วงเวลาและสภาพแวดล้อมในช่วงเวลานั้นมาอธิบายช่องโหว่และสร้างการตีความทางประวัติศาสตร์

4.5 ใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณในการสำรวจข้อมูล เช่น หัวข้อการเปลี่ยนแปลงของขนาดครอบครัวและองค์ประกอบ รูปแบบการอพยพย้ายถิ่น การกระจายรายได้ และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

4.6 สนับสนุนการตีความด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์

5. การวิเคราะห์และตัดสินใจในประเด็นทางประวัติศาสตร์ (historical issues, analysis and decision making) คือ การวิเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์ในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือการกระทำของบุคคลทางประวัติศาสตร์ โดยพิจารณาจากความสนใจ ค่านิยม โลกทัศน์ และมุมมองในช่วงเวลานั้น และนำเสนอทางเลือกที่อาจเกิดขึ้นจากการศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์หรือจำลองเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การโต้วาที่สถานการณ์จำลอง และการอภิปราย เป็นต้น เพื่อสืบค้นเชิงลึกเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้น ตลอดจนประเมินประโยชน์และผลเสียที่อาจเกิดขึ้นจากมุมมองทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลายซึ่งในองค์ประกอบนี้ นักเรียนควรมีความสามารถดังนี้

5.1 ระบุประเด็นและปัญหาในอดีต และวิเคราะห์ความสนใจ ค่านิยม โลกทัศน์ และมุมมองที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์

5.2 จัดลำดับหลักฐานตามช่วงเวลาที่เกิดขึ้นของหลักฐาน

5.3 ระบุความสัมพันธ์ของบุคคลทางประวัติศาสตร์ และจำแนกบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา

5.4 ประเมินทางเลือกของการกระทำในอดีต โดยพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อตัดสินใจทางจริยธรรม

5.5 ระบุการกระทำหรือแนวทางที่ทำให้เกิดประเด็น โดยระบุของปัญหา วิเคราะห์องค์ประกอบของปัญหา และเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่น่าเชื่อถือด้วยความระมัดระวัง

5.6 ประเมินผลการตัดสินใจ โดยวิเคราะห์ประโยชน์และผลเสียที่อาจเกิดขึ้นจากมุมมองที่หลากหลาย

The College Board (2012) ได้นำทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์มาเชื่อมโยงกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมการสร้างความเข้าใจที่เกิดขึ้นในสังคมในมิติต่างๆ โดยในส่วนของวิชาประวัติศาสตร์มีหน้าที่ในการส่งเสริมให้นักเรียนทำความเข้าใจว่าแนวคิดหรือมุมมองทางประวัติศาสตร์ที่แตกต่างหลากหลายนั้นมีลักษณะอย่างไร มีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด และเพราะเหตุใดจึงเกิดแนวคิดหรือมุมมองเช่นนั้น เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และทำความเข้าใจความแตกต่างทางความคิดที่เกิดขึ้นในสังคม (Tepe, 2015; The College Board, 2012) The College Board จึงกำหนดองค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์โดยแบ่งเป็น (1) ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจเหตุการณ์ในอดีต มีทักษะย่อย ได้แก่ ทักษะการให้เหตุผลตามลำดับเหตุการณ์ และทักษะการเปรียบเทียบและการสร้างบริบท และ (2) ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและทดสอบข้อโต้แย้งเกี่ยวกับข้อสรุปของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน มีทักษะย่อย ได้แก่ ทักษะความเชี่ยวชาญในการพิสูจน์ข้อโต้แย้งทางประวัติศาสตร์โดยอาศัยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และทักษะการตีความและการสังเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ รวมเป็น 2 ทักษะใหญ่ 4 ทักษะย่อย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจเหตุการณ์ในอดีต

1.1 ทักษะการให้เหตุผลตามลำดับเหตุการณ์ (chronological reasoning) คือ การระบุ วิเคราะห์ และประเมิน ความสัมพันธ์ของเหตุและผลทางประวัติศาสตร์ (historical causation) ที่มีอยู่อย่างหลากหลาย การจำแนกเหตุและผลในช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกันและช่วงเวลาห่างไกลออกไป โดยประเมินจากความสอดคล้อง การให้เหตุผล และความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ และประเมินพลวัตของความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ (patterns of continuity and change over time) โดยการเชื่อมโยงเหตุการณ์ที่ศึกษากับเหตุการณ์อื่นๆ ที่เกิดขึ้นในชาติ ภูมิภาค หรือ โลก ตลอดจน จัดลำดับเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง (periodization) เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงจุดเปลี่ยนของเหตุการณ์และการเลือกวันเวลาที่เฉพาะเจาะจงที่มีคุณค่าต่อเรื่องเล่าของตน ผู้ที่ศึกษาสามารถใช้เกณฑ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม หรือองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมเป็นเกณฑ์ในการจัดลำดับเหตุการณ์ได้ โดยทักษะการให้เหตุผลตามลำดับเหตุการณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ประเมินเหตุการณ์

ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่ศึกษาในมิติต่างๆ ทั้งในระดับชาติ ภูมิภาค และโลก ตลอดจนวิเคราะห์ รูปแบบและเรียงลำดับเหตุการณ์ได้ และ The College Board ได้กำหนดความสามารถของนักเรียน ในทักษะนี้ไว้ดังนี้

- 1.1.1 เปรียบเทียบเหตุและ/หรือผล รวมไปถึงผลในระยะสั้นและระยะยาว
- 1.1.2 วิเคราะห์และประเมินปฏิสัมพันธ์ของเหตุและ/หรือผลที่หลากหลาย
- 1.1.3 ประเมินความไม่แน่นอนทางประวัติศาสตร์ โดยจำแนกระหว่างความ สอดคล้องเหตุ-ผล และความสัมพันธ์ ตลอดจนวิจารณ์การตีความเหตุ-ผลที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน
- 1.1.4 วิเคราะห์และประเมินรูปแบบของความต่อเนื่องและความ เปลี่ยนแปลง
- 1.1.5 เชื่อมโยงรูปแบบของความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลงสู่การ เปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์หรือสาระสำคัญที่กว้างขึ้น
- 1.1.6 อธิบายแนวทางของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และสามารถจัดกลุ่ม เวลา
- 1.1.7 วิเคราะห์และประเมินรูปแบบการจัดลำดับเวลาของประวัติศาสตร์

1.2 ทักษะการเปรียบเทียบและการกำหนดบริบท (comparison and contextualization) คือ การเปรียบเทียบ (comparison) พัฒนาการทางประวัติศาสตร์และ กระบวนการข้ามสถานที่ เวลา ในสังคมเดียวกันหรือสังคมที่แตกต่างโดยอาจเปรียบเทียบ ความสัมพันธ์ของพัฒนาการทางประวัติศาสตร์มากกว่า 1 ปัจจัย เช่น ภูมิศาสตร์ เวลา ในสังคม เดียวกันหรือสังคมที่แตกต่างกันตลอดจนมุมมองที่แตกต่างและหลากหลายในปรากฏการณ์ทาง ประวัติศาสตร์ที่กำหนด จากนั้นจึงกำหนดบริบท (contextualization) เพื่ออธิบายแนวทางของ ปรากฏการณ์และความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ โดยการกำหนดบริบทสามารถมีรูปแบบที่ แตกต่างกันขึ้นอยู่กับข้อกำหนดขอบเขตของเวลาและภูมิศาสตร์ ซึ่งทักษะการเปรียบเทียบและการ กำหนดบริบท มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถอธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์อย่างมี ขอบเขตจากการกำหนดเวลาหรือสถานที่ในการศึกษา และวิเคราะห์ความใกล้เคียงและความแตกต่าง ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนเชื่อมโยงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และกระบวนการในพฤติกรรม เฉพาะในแต่ละเวลาและสถานที่ของชาติ ภูมิภาค หรือ โลก และ The College Board ได้กำหนด ความสามารถของนักเรียนในทักษะนี้ไว้ดังนี้

1.2.1 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และกระบวนการข้ามพื้นที่และเวลา ในสังคมเดียวกันและ/หรือสังคมที่แตกต่างกัน

1.2.2 อธิบายและประเมินมุมมองที่แตกต่างหลากหลายในปรากฏการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่กำหนด

1.2.3 อธิบายและประเมินแนวทางในปรากฏการณ์ เหตุการณ์ หรือความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ โดยเชื่อมโยงถึงชาติ ภูมิภาค และโลกที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน

1.2.4 อธิบายและประเมินแนวทางของปรากฏการณ์ เหตุการณ์ หรือความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่คล้ายกันแต่ต่างเวลาและสถานที่

2. ทักษะความเชี่ยวชาญในการพิสูจน์ข้อโต้แย้งทางประวัติศาสตร์โดยอาศัยหลักฐานทางประวัติศาสตร์

2.1 ทักษะความเชี่ยวชาญในการพิสูจน์ข้อโต้แย้งทางประวัติศาสตร์โดยอาศัยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ (crafting historical arguments from historical evidence) คือ การตรวจสอบการโต้แย้งทางประวัติศาสตร์ (historical arguments) จากการวิเคราะห์งานวิจัยที่มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์สนับสนุน และมีเหตุผลโน้มน้าวใจที่ชัดเจน และอธิบาย วิเคราะห์ ตลอดจนประเมินข้อโต้แย้งอื่นๆ ที่มีหลักฐานมาสนับสนุนน้อยกว่าได้ รวมไปถึงการวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐาน เช่น เนื้อหา รูปแบบการประพันธ์ จุดมุ่งหมาย มุมมอง กลุ่มเป้าหมายของผู้เขียน ข้อโต้แย้ง ข้อจำกัด และบริบทที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ตลอดจนใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย (งานเขียน งานศิลปะ โบราณวัตถุ มุขปาฐะ และหลักฐานชั้นต้นอื่นๆ) ในการสร้างข้อสรุป ข้อสนับสนุน หรือข้อโต้แย้งทางประวัติศาสตร์ ซึ่งถือว่าการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เหมาะสม (appropriate use of relevant historical evidence) โดยทักษะนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนสามารถสร้างข้อสรุป ข้อสนับสนุน หรือข้อโต้แย้งที่น่าเชื่อถือ และ The College Board ได้กำหนดความสามารถของนักเรียนในทักษะทักษะความเชี่ยวชาญในการพิสูจน์ข้อโต้แย้งทางประวัติศาสตร์โดยอาศัยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไว้ดังนี้

2.1.1 วิเคราะห์ข้อโต้แย้งที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไปและอธิบายว่า ข้อโต้แย้งใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ในการสนับสนุนคำอธิบายอย่างไร

2.1.2 ตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์โดยวิเคราะห์หลักฐานทางประวัติศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสู่ข้อสรุปที่น่าเชื่อถือ

2.1.3 ประเมินและสังเคราะห์หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ขัดแย้งกัน เพื่อสร้างข้อโต้แย้งทางประวัติศาสตร์ที่น่าเชื่อถือ

2.1.4 วิเคราะห์คุณสมบัติของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เช่น ผู้รับสาร จุดมุ่งหมาย มุมมอง รูปแบบ ข้อโต้แย้ง ข้อจำกัด และบริบทที่เกี่ยวข้องกับหลักฐาน

2.1.5 สร้างข้อสนับสนุนและข้อสรุปที่น่าเชื่อถือโดยอ้างอิงจากการวิเคราะห์และประเมินหลักฐานทางประวัติศาสตร์

2.2 ทักษะการตีความและการสังเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ (historical interpretation and synthesis) คือ การศึกษาและวิเคราะห์ การตีความ (interpretation) ของนักประวัติศาสตร์ และตระหนักถึงพฤติกรรมและบริบทที่เกี่ยวข้องในการทำงานและงานเขียนของนักประวัติศาสตร์ที่มีผลต่อการตีความเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ของพวกเขา ตลอดจนทดสอบการเปลี่ยนแปลงของการตีความทางประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา และประเมินแนวคิด “ปัจจุบันนิยม” หรือแนวคิดร่วมสมัยกับอดีตว่า มีผลต่อการเล่าเรื่องหรือการตีความทางประวัติศาสตร์อย่างไร เพื่อนำมาสังเคราะห์ (synthesis) เป็นข้อสรุปทางประวัติศาสตร์ของตนเอง ทักษะการตีความทางประวัติศาสตร์และการสังเคราะห์ จึงมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถสร้างข้อสรุปทางประวัติศาสตร์ของตนเองจากการประยุกต์ใช้ความเข้าใจในอดีตสู่ความเข้าใจในบริบททางประวัติศาสตร์หรือพฤติกรรมอื่น รวมถึงความเข้าใจในปัจจุบัน และ The College Board ได้กำหนดความสามารถของนักเรียนในทักษะนี้ไว้ดังนี้

2.2.1 วิเคราะห์การตีความทางประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกัน

2.2.2 ประเมินอิทธิพลจากมุมมองของนักประวัติศาสตร์ที่มีผลต่อการตีความ และรูปแบบการตีความทางประวัติศาสตร์ที่เปลี่ยนไป

2.2.3 นำข้อเท็จจริงที่ค้นพบจากหลักฐานที่ขัดแย้งกับหลักฐานขั้นต้นและหลักฐานชั้นรองที่กำหนด มาสังเคราะห์เป็นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ตามความเข้าใจของที่น่าเชื่อถือ

2.2.4 ใช้บทวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ของตนมาอธิบายบริบททางประวัติศาสตร์ร่วมสมัย ตลอดจนเหตุการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้อง

Assessment Resource Center for History (2013) เป็นหน่วยงานใน University of Maryland ได้แบ่งทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ออกเป็น 2 ส่วน คือ กลวิธี (strategies) และ แนวคิดเชิงขั้นตอน (procedural concepts) โดยกลวิธีเป็นเครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์และตีความ เอกสารทางประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย การอ่านอย่างลึกซึ้ง (close reading) การยืนยัน (corroboration) และการสร้างบริบท (contextualization) ส่วนแนวคิดเชิงขั้นตอนเป็นการสรุป และประยุกต์การปฏิบัติทางประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย การกล่าวอ้าง (claim) และหลักฐาน (evidence) อย่างไรก็ตามแนวคิดเชิงขั้นตอนทั้งสองส่วนนี้เป็นส่วนที่เหลื่อมกันกับการยืนยันและการสร้างบริบท (Assessment Resource Center for History, 2013; UMBC Center for History Education, 2013)

1. กลวิธี (strategies)

1.1 การอ่านอย่างลึกซึ้ง (close reading) เป็นการวิเคราะห์แหล่งข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น

1.1.1 การศึกษาแหล่งข้อมูลซึ่งมี 3 ขั้นตอน คือ (1) การระบุข้อเท็จจริง (2) การระบุแหล่งที่มาและประเภทของหลักฐาน เช่น ข้อความส่วนบุคคล เอกสารราชการ คำพิพากษา ของศาล เป็นต้น และ (3) การกำหนดมุมมองของผู้เขียน ซึ่งเป็นการตรวจสอบความน่าเชื่อถือและ วัตถุประสงค์ของหลักฐาน ซึ่ง Assessment Resource Center for History ได้กำหนดความสามารถ ของนักเรียนในองค์ประกอบนี้ไว้ดังนี้

1.1.1.1 เข้าใจความหมายและเนื้อหาของแหล่งข้อมูล

1.1.1.2 อ้างอิงถึงผู้เขียนและปีที่พิมพ์ของหลักฐานขั้นต้นและชั้นรอง

1.1.1.3 ระบุมุมมองของผู้เขียน สาเหตุและเวลาในการสร้างหลักฐาน เพื่อประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล

1.1.2 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (critical reading) เป็นการวิเคราะห์ ข้อความอย่างลึกซึ้ง โดยให้นักเรียนระบุมุมมองและประเมินหลักฐานโดยการตรวจสอบการอ้างอิงของ ผู้เขียน วิเคราะห์การใช้ภาษาว่าสำนวน และตอบคำถามในสิ่งที่ผู้เขียนได้ทิ้งเอาไว้ซึ่ง Assessment Resource Center for History ได้กำหนดความสามารถของนักเรียนในองค์ประกอบนี้ไว้ดังนี้

1.1.2.1 ตั้งคำถามถึงงานวิจัยของผู้เขียนและกำหนดมุมมอง ตลอดจนหลักฐานเพื่อประเมินการกล่าวอ้าง เน้นถึงสิ่งที่ผู้เขียนตกหล่น

1.1.2.2 ยกตัวอย่างวิธีการเขียน คำพูด หรือวลีของผู้เขียนที่มี
อิทธิพลต่อผู้อ่าน

1.1.2.3 แสวงหาคำตอบในสิ่งที่ผู้เขียนยังไม่ได้ตอบเพื่อกำหนดการ
ตีความ

1.2 การยืนยัน (corroboration) การตีความเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์โดยใช้
ข้อมูลและมุมมองจากหลักฐานที่หลากหลายและระบุความสอดคล้องรวมทั้งความแตกต่างของ
หลักฐานที่นำมาใช้ ซึ่ง Assessment Resource Center for History ได้กำหนดความสามารถของ
นักเรียนในองค์ประกอบนี้คือ สร้างการตีความเหตุการณ์ของตนโดยใช้ข้อมูลและมุมมองที่หลากหลาย
และระบุถึงความสอดคล้องและไม่สอดคล้องของข้อมูลและมุมมองที่นำมาใช้

1.3 การสร้างบริบท (contextualization) เป็นการกำหนดสภาพแวดล้อมทาง
ประวัติศาสตร์ และใช้สภาพแวดล้อมทางประวัติศาสตร์นั้นตีความหลักฐาน ซึ่ง Assessment
Resource Center for History ได้กำหนดความสามารถของนักเรียนในองค์ประกอบนี้คือ ประยุกต์
ความรู้เดิมและใหม่ในการกำหนดสภาพแวดล้อมทางประวัติศาสตร์ของหลักฐาน และใช้
สภาพแวดล้อมทางประวัติศาสตร์ในการตีความแหล่งข้อมูลเพื่อป้องกันกรอบความคิดของปัจจุบัน

2. แนวคิดเชิงขั้นตอน (procedural concepts) เป็นการประยุกต์ความเข้าใจทาง
ประวัติศาสตร์โดยใช้การสร้างผลงาน เช่น การเขียนบทความโต้แย้ง การกล่าวสุนทรพจน์ การโต้ว่าที่
การวาดการ์ตูนการเมือง และการจัดทำสารคดีสั้น เป็นต้น ซึ่งผลงานต่างๆ ที่นักเรียนสร้างขึ้นต้องมี
หลักฐานมาสนับสนุนเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ

2.1 การกล่าวอ้าง (claim) เป็นการให้นักเรียนนำเสนอการตีความ ข้อโต้แย้ง หรือ
ข้อเรียกร้องของตนที่มีความเป็นไปได้และอยู่บนพื้นฐานของการประเมินหลักฐานที่หลากหลายทั้ง
หลักฐานขั้นต้นและหลักฐานชั้นรองซึ่ง Assessment Resource Center for History ได้กำหนด
ความสามารถของนักเรียนในองค์ประกอบนี้คือ ตีความ โต้แย้ง หรือกล่าวอ้างบนฐานของการประเมิน
หลักฐานขั้นต้นและชั้นรองที่ค้นพบ

2.2 หลักฐาน (evidence) เป็นการให้นักเรียนนำหลักฐานที่หลากหลายมา
สนับสนุนข้อเรียกร้องของตนซึ่ง Assessment Resource Center for History ได้กำหนด
ความสามารถของนักเรียนในองค์ประกอบนี้คือ แสดงเหตุผลของการกล่าวอ้างโดยใช้หลักฐานที่
หลากหลายและน่าเชื่อถือ

องค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของหน่วยงานทางการศึกษาประวัติศาสตร์ข้างต้น ผู้วิจัยสามารถจัดประเภทขององค์ประกอบได้เป็นสองประเภทใหญ่ๆ คือ (1) การศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย การคิดตามลำดับเวลาหรือทักษะการให้เหตุผลตามลำดับเหตุการณ์และความเข้าใจทางประวัติศาสตร์ ทักษะการเปรียบเทียบและการสร้างบริบทหรือกลวิธีการสร้างบริบท และ (2) การฝึกฝนการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย การวิเคราะห์และการตีความทางประวัติศาสตร์หรือทักษะการตีความและการสังเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ การวิเคราะห์และตัดสินใจในประเด็นทางประวัติศาสตร์ ความสามารถในการวิจัยทางประวัติศาสตร์หรือทักษะความเชี่ยวชาญในการพิสูจน์ข้อโต้แย้งทางประวัติศาสตร์โดยอาศัยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โดยการฝึกฝนดังกล่าวอาจต้องใช้กลวิธีการอ่านอย่างลึกซึ้ง กลวิธีการยืนยัน แนวคิดเชิงขั้นตอนเกี่ยวกับการกล่าวอ้าง แนวคิดเชิงขั้นตอนเกี่ยวกับหลักฐาน เพื่อให้ข้อเท็จจริงที่นักเรียนสร้างขึ้นสามารถตรวจสอบได้และน่าเชื่อถือ

อย่างไรก็ตามองค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ที่หน่วยทางการศึกษานำเสนอมีความสามารถย่อยๆ ที่เหลื่อมกันอยู่ ผู้วิจัยจึงศึกษาเพื่อหาความสอดคล้องและสังเคราะห์ออกมาเป็นองค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของผู้วิจัยในหัวข้อต่อไป นอกจากนี้ในการศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีความแตกต่างระหว่างช่วงเวลาของเหตุการณ์กับช่วงเวลาของผู้ที่ศึกษา ผู้ที่ศึกษาประวัติศาสตร์จึงควรมีการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ซึ่งผู้วิจัยจะศึกษาและอธิบายต่อไปในหัวข้อที่ 2 การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ (Historical Empathy)

1.3 การสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ที่ National Center for History in the Schools (1996) The College Board (2012) และ Assessment Resource Center for History (2013) นำเสนอมาศึกษาเพื่อหาความสอดคล้องและสังเคราะห์ออกมาเป็นองค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของผู้วิจัย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์

องค์ประกอบของ ทักษะการคิดทาง ประวัติศาสตร์ ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์	องค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของหน่วยงานทางการศึกษาประวัติศาสตร์		
	National Center for History in the School (1996)	The College Board (2012)	Assessment Resource Center for History (2013)
1. การเรียงลำดับ เหตุการณ์ และ วิเคราะห์ความสัมพันธ์	การคิดตามลำดับเวลา การวิเคราะห์และการตีความ ทางประวัติศาสตร์ การวิเคราะห์และตัดสินใจใน ประเด็นทางประวัติศาสตร์	ทักษะการให้เหตุผลตามลำดับ เหตุการณ์ ทักษะการเปรียบเทียบและการ กำหนดบริบท	
2. การทำความเข้าใจ บริบททาง ประวัติศาสตร์	ความเข้าใจทางประวัติศาสตร์	ทักษะการเปรียบเทียบและการ กำหนดบริบท	การสร้างบริบท
3. การยืนยันด้วย หลักฐานทาง ประวัติศาสตร์	ความเข้าใจทางประวัติศาสตร์ ความสามารถในการวิจัยทาง ประวัติศาสตร์ การวิเคราะห์และตัดสินใจใน ประเด็นทางประวัติศาสตร์	ทักษะความเชี่ยวชาญในการ พิสูจน์ข้อโต้แย้งทาง ประวัติศาสตร์โดยอาศัย หลักฐานทางประวัติศาสตร์	การอ่านอย่างลึกซึ้ง การยืนยัน หลักฐาน
4. การตีความและ สังเคราะห์ประเด็น ทางประวัติศาสตร์	การวิเคราะห์และการตีความ ทางประวัติศาสตร์ ความสามารถในการวิจัยทาง ประวัติศาสตร์ การวิเคราะห์และตัดสินใจใน ประเด็นทางประวัติศาสตร์	ทักษะการตีความและการ สังเคราะห์ทางประวัติศาสตร์	การกล่าวอ้าง

อนึ่ง เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น สามารถจัดประเภทได้ดังนี้ (1) การศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย การเรียงลำดับเหตุการณ์และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ และ (2) การฝึกฝนการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย การยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และการตีความและสังเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์ แต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การเรียงลำดับเหตุการณ์และวิเคราะห์ความสัมพันธ์

เนื่องจากเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์มีความสัมพันธ์กัน การเรียงลำดับเหตุการณ์และวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะทำให้นักเรียนสามารถเรียงลำดับเหตุการณ์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามลำดับเวลาได้ถูกต้อง สามารถวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ในช่วงเวลาเดียวกัน และสามารถเปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่

คล้ายกันแต่ต่างเวลาและสถานที่ เพื่อเชื่อมโยงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และพฤติกรรมเฉพาะในแต่ละเวลาและสถานที่ของชาติ ภูมิภาค หรือ โลก ตลอดจนเข้าใจถึงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ได้ชัดเจน (National Center for History in the Schools, 1996; The College Board, 2012) ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบที่ 1 การเรียงลำดับเหตุการณ์และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบที่ 1 การเรียงลำดับเหตุการณ์และวิเคราะห์ความสัมพันธ์

องค์ประกอบย่อยที่ผู้วิจัยสังเคราะห์	องค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของหน่วยงานทางการศึกษาประวัติศาสตร์	
	National Center for History in the School (1996)	The College Board (2012)
1) การเรียงลำดับเหตุการณ์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามลำดับเวลาได้ถูกต้อง	1.1 จำแนก อดีต ปัจจุบันและอนาคต 1.2 ระบุโครงสร้างของเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ กล่าวคือ ระบุจุดเริ่มต้น ตอนกลาง และจุดสุดท้ายของเรื่องราวต่างๆ 1.3 อธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ตามช่วงเวลา 1.4 วัดและคำนวณเวลา 1.5 ตีความข้อมูลที่น่าเสนอในรูปแบบ Time line และสร้าง Time line 1.6 สร้างรูปแบบของลำดับทางประวัติศาสตร์และช่วงเวลา 1.7 เปรียบเทียบรูปแบบการจัดการจัดยุคสมัยรูปแบบต่างๆ โดยระบุหลักการพื้นฐานที่ใช้ในการจัดยุคสมัยนั้น 5.2 จัดลำดับหลักฐานตามช่วงเวลาที่เกิดขึ้นของหลักฐาน	1.1.4 วิเคราะห์และประเมินรูปแบบของความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลง 1.1.6 อธิบายแนวทางของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และสามารถจัดกลุ่มเวลา 1.1.7 วิเคราะห์และประเมินรูปแบบการจัดลำดับเวลาของประวัติศาสตร์
2) การวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ในช่วงเวลาเดียวกัน	3.1 เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของแนวคิด ค่านิยม ลักษณะของบุคคล พฤติกรรม และสถาบัน 3.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล ประกอบด้วย ความสำคัญของแต่ละบุคคล และความคิดที่มีอิทธิพล ความสนใจของมนุษย์และความเชื่อ และบทบาทของโอกาส	1.1.1 เปรียบเทียบเหตุและ/หรือผล รวมไปถึงผลในระยะสั้นและระยะยาว 1.1.2 วิเคราะห์และประเมินปฏิสัมพันธ์ของเหตุและ/หรือผลที่หลากหลาย 1.2.1 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และกระบวนการข้ามพื้นที่และเวลา ในสังคมเดียวกันและ/หรือสังคมที่แตกต่างกัน 1.2.3 อธิบายและประเมินแนวทางในปรากฏการณ์ เหตุการณ์ หรือความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ โดยเชื่อมโยงถึงชาติ ภูมิภาค และโลกที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน
3) การเปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่คล้ายกันแต่ต่างเวลาและสถานที่	3.4 เปรียบเทียบข้ามยุคสมัยและภูมิภาคเพื่ออธิบายประเด็นที่คล้ายคลึงกัน	1.1.3 ประเมินความไม่แน่นอนทางประวัติศาสตร์ โดยจำแนกระหว่างความสอดคล้องเหตุ-ผล และความสัมพันธ์ ตลอดจนวิจารณ์การตีความเหตุ-ผลที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน 1.1.5 เชื่อมโยงรูปแบบของความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลงสู่การเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์หรือสาระสำคัญที่กว้างขึ้น 1.2.4 อธิบายและประเมินแนวทางของปรากฏการณ์ เหตุการณ์ หรือความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่คล้ายกันแต่ต่างเวลาและสถานที่

ดังนั้นในองค์ประกอบนี้มีองค์ประกอบย่อยๆ คือ

- 1.1 การอธิบายเหตุการณ์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามลำดับของเวลาได้ถูกต้อง
- 1.2 การวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ในช่วงเวลาเดียวกัน
- 1.3 การเปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่คล้ายกันแต่ต่างเวลาและสถานที่

องค์ประกอบที่ 2 การทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์

ในการศึกษาประวัติศาสตร์การทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์จะทำให้นักเรียนทราบถึงที่มาของการตัดสินใจหรือการกระทำที่สำคัญของบุคคลทางประวัติศาสตร์ได้อย่างชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต การนำความรู้ความเข้าใจทัศนคติ หรือความเชื่อในปัจจุบันไปศึกษาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตอาจทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน เพราะเหตุผลหรือที่มาของความคิด ความเชื่อ และการกระทำของคนในอดีตและปัจจุบันต่างกัน ดังนั้นนักเรียนจึงควรกำหนดและสร้างบริบททางประวัติศาสตร์เพื่อทำความเข้าใจสังคม วัฒนธรรม ความรู้ และความรู้สึก ที่มีผลต่อชีวิตและการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ตนศึกษา (National Center for History in the Schools, 1996; The College Board, 2012; Assessment Resource Center for History, 2013) นอกจากนี้การทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ยังเป็นองค์ประกอบที่เชื่อมโยงระหว่างทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์กับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ (historical empathy) ของนักเรียน โดยองค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบที่ 2 การทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ที่ได้ดังตารางที่ 3 ตารางที่ 3 การสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบที่ 2 การทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์

องค์ประกอบย่อยที่ผู้วิจัยสังเคราะห์	องค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของหน่วยงานทางการศึกษาประวัติศาสตร์		
	National Center for History in the School (1996)	The College Board (2012)	Assessment Resource Center for History (2013)
การอธิบายบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากการศึกษาหลักฐานที่หลากหลาย	2.5 อ่านเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ด้วยความเข้าใจตามบริบทของช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ 2.6 เข้าใจในมุมมองทางประวัติศาสตร์ 2.7 ใช้ข้อมูลในแผนที่ทางประวัติศาสตร์ 2.8 นำเสนอข้อมูลเชิงประจักษ์และใช้ข้อมูลทางคณิตศาสตร์มาอธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ 2.9 ใช้แหล่งข้อมูลเชิงประจักษ์ วรรณกรรมและดนตรี	1.2.2 อธิบายและประเมินมุมมองที่แตกต่างหลากหลายในปรากฏการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่กำหนด	1.3 ประยุกต์ความรู้เดิมและใหม่ในการกำหนดสภาพแวดล้อมทางประวัติศาสตร์ของหลักฐาน และใช้สภาพแวดล้อมทางประวัติศาสตร์ในการตีความแหล่งข้อมูลเพื่อป้องกันกรอบความคิดของปัจจุบัน

ดังนั้นในองค์ประกอบนี้มีองค์ประกอบย่อยๆ คือ การอธิบายบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากการศึกษาหลักฐานที่หลากหลาย

องค์ประกอบที่ 3 การยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์

เครื่องมือหนึ่งที่ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจความจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้คือ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ชนิดต่างๆ เช่น วรรณกรรม บันทึก จดหมาย วิวาทะ สิ่งประดิษฐ์ รูปภาพ ภาพวาด การ์ตูน ภาพวาดสถาปัตยกรรมงานศิลปะ เรื่องสั้น กลอน การละเล่น เป็นต้น อย่างไรก็ตาม หลักฐานทางประวัติศาสตร์มีจำนวนมากและหลากหลายซึ่งอาจให้ข้อมูลที่ขัดแย้งกัน ดังนั้นในการศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์นักเรียนควรสามารถวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางประวัติศาสตร์ เพื่อนำมาสู่การสรุปข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษาหลักฐานและมุมมองที่หลากหลาย (National Center for History in the School, 1996; The College Board, 2012; Assessment Resource Center for History, 2013) ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบที่ 3 การยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบที่ 3 การยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์

องค์ประกอบย่อยที่ ผู้วิจัยสังเคราะห์	องค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของหน่วยงานทางด้านการศึกษาประวัติศาสตร์		
	National Center for History in the School (1996)	The College Board (2012)	Assessment Resource Center for History (2013)
1. การวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์	2.1 ระบุผู้แต่งหรือแหล่งข้อมูลของเอกสารหรือเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ 2.3 กำหนดคำถามสำคัญ โดยกำหนดจากวัตถุประสงค์ มุมมอง หรือประเด็นสำคัญของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ 4.1 ตั้งคำถามทางประวัติศาสตร์ 4.3 ตรวจสอบข้อมูลทางประวัติศาสตร์ 4.4 ระบุข้อเท็จจริงของหลักฐาน และนำความรู้ มุมมองของช่วงเวลาและสถานที่นั้นมาอธิบายข้อเท็จจริงและสร้างการตีความทางประวัติศาสตร์ 5.1 ระบุประเด็นและปัญหาในอดีต และวิเคราะห์ความสนใจ ค่านิยม โลกทัศน์ และมุมมองที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ 5.3 ระบุความสัมพันธ์ของบุคคลทางประวัติศาสตร์ และจำแนกบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง กับประเด็นที่ศึกษา	2.1.1 วิเคราะห์ข้อโต้แย้งที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไปและอธิบายว่า ข้อโต้แย้งใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ในการสนับสนุนคำอธิบายอย่างไร 2.1.3 ประเมินและสังเคราะห์หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ขัดแย้งกัน เพื่อสร้างข้อโต้แย้งทางประวัติศาสตร์ที่น่าเชื่อถือ 2.1.4 วิเคราะห์คุณสมบัติของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เช่น ผู้รับสาร จุดมุ่งหมาย มุมมอง รูปแบบ ข้อโต้แย้ง ข้อจำกัด และบริบทที่เกี่ยวข้องกับหลักฐาน	1.1.1.2 อ้างอิงถึงผู้เขียนและปีที่พิมพ์ของหลักฐานขั้นต้นและชั้นรอง 1.1.1.3 ระบุมุมมองของผู้เขียนสาเหตุและเวลาในการสร้างหลักฐานเพื่อประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล 1.1.2.1 ตั้งคำถามถึงงานวิจัยของผู้เขียนและกำหนดมุมมองตลอดจนหลักฐานเพื่อประเมินการกล่าวอ้าง เน้นถึงสิ่งที่ผู้เขียนตกหล่น 1.1.2.2 ยกตัวอย่างวิธีการเขียนคำพูด หรือวลีของผู้เขียนที่มีอิทธิพลต่อผู้อ่าน 1.1.2.3 แสวงหาคำตอบในสิ่งที่ผู้เขียนยังไม่ได้ตอบเพื่อกำหนดการตีความ
2. การสรุปข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษาหลักฐานและมุมมองที่หลากหลาย	2.2 ระบุข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ โดยระบุถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นใคร เกิดอะไรขึ้น เกิดขึ้นที่ไหน เหตุการณ์ใดที่นำไปสู่การพัฒนาและผลกระทบที่ตามมา 4.2 หาข้อมูลทางประวัติศาสตร์จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย	2.1.2 ตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์โดยวิเคราะห์หลักฐานทางประวัติศาสตร์อื่นๆที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสู่ข้อสรุปที่น่าเชื่อถือ 2.1.5 สร้างข้อสนับสนุนและข้อสรุปที่น่าเชื่อถือโดยอ้างอิงจากการวิเคราะห์และประเมินหลักฐานทางประวัติศาสตร์	1.1.1.1 เข้าใจความหมายและเนื้อหาของแหล่งข้อมูล

ดังนั้นในองค์ประกอบนี้มืองค์ประกอบย่อยๆ คือ

3.1 การวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์

3.2 การสรุปข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษาหลักฐานและมุมมองที่

หลากหลาย

องค์ประกอบที่ 4 การตีความและการสังเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์

ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ เกิดจากการตีความและการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาหลักฐานของนักประวัติศาสตร์ซึ่งอาจมีอคติในการตีความนั้น ดังนั้นนักเรียนจึงควรฝึกวิเคราะห์ข้อเท็จจริงหรือคำอธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้หลากหลายมุมมองโดยมีหลักฐานมาสนับสนุนและสร้างคำอธิบายสาเหตุและผลของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ของตนเองได้อย่างน่าเชื่อถือ (National Center for History in the School, 1996; The College Board, 2012; Assessment Resource Center for History, 2013) ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบที่ 4 การตีความและการสังเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์ ได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบที่ 4 การตีความและการสังเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์

องค์ประกอบย่อย ที่ผู้วิจัย สังเคราะห์	องค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของหน่วยงานทางด้านการศึกษาประวัติศาสตร์		
	National Center for History in the School (1996)	The College Board (2012)	Assessment Resource Center for History (2013)
1. การวิเคราะห์การตีความทางประวัติศาสตร์ได้หลากหลายมุมมองโดยมีหลักฐานมาสนับสนุน	4.4 ระบุข้อโต้แย้งของหลักฐาน และนำความรู้ มุมมองของช่วงเวลาและสถานที่นั้นมาอธิบายข้อโต้แย้งและสร้างการตีความทางประวัติศาสตร์ 4.5 ใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณในการสำรวจข้อมูล 5.4 ประเมินทางเลือกของการกระทำในอดีต โดยพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อตัดสินใจทางจริยธรรม	2.2.1 วิเคราะห์การตีความทางประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกัน 2.2.2 ประเมินอิทธิพลจากมุมมองของนักประวัติศาสตร์ที่มีผลต่อการตีความ และรูปแบบการตีความทางประวัติศาสตร์ที่เปลี่ยนไป	
2. การสร้างคำอธิบายสาเหตุและผลของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างน่าเชื่อถือ	4.4 ระบุข้อโต้แย้งของหลักฐาน และนำความรู้ มุมมองของช่วงเวลาและสถานที่นั้นมาอธิบายข้อโต้แย้งและสร้างการตีความทางประวัติศาสตร์ 4.6 สนับสนุนการตีความด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ 5.5 ระบุการกระทำหรือแนวทางที่ทำให้เกิดประเด็น โดยระบุของปัญหา วิเคราะห์องค์ประกอบของปัญหา และเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่น่าเชื่อถือด้วยความระมัดระวัง 5.6 ประเมินผลการตัดสินใจ โดยวิเคราะห์ประโยชน์และผลเสียที่อาจเกิดขึ้นจากมุมมองที่หลากหลาย	2.2.3 นำข้อเท็จจริงที่ค้นพบจากหลักฐานที่ขัดแย้งกับหลักฐานชั้นต้นและหลักฐานชั้นรองที่กำหนด มาสังเคราะห์เป็นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ตามความเข้าใจของตนเองที่น่าเชื่อถือ 2.2.4 ใช้บทวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ของตนมาอธิบายบริบททางประวัติศาสตร์ร่วมสมัย ตลอดจนเหตุการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้อง	2.1 ตีความ ได้แย้ง หรือกล่าวอ้างบนฐานของการประเมินหลักฐานชั้นต้นและชั้นรองที่ค้นพบ

ดังนั้นในองค์ประกอบนี้เมืองค์ประกอบย่อยๆ คือ

4.1 การวิเคราะห์การตีความทางประวัติศาสตร์ได้หลากหลายมุมมองโดยมีหลักฐาน
มาสนับสนุน

4.2 การสร้างคำอธิบายสาเหตุและผลของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่าง
น่าเชื่อถือ

โดยสรุปองค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น เพื่อใช้
สำหรับการวัดและประเมิน ตลอดจนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบใหญ่
8 องค์ประกอบย่อย ได้แก่

1. การเรียงลำดับเหตุการณ์และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ซึ่งองค์ประกอบย่อย ได้แก่
 - 1.1 การเรียงลำดับเหตุการณ์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามลำดับเวลาได้
ถูกต้อง
 - 1.2 การวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ในช่วงเวลาเดียวกัน
 - 1.3 การเปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับความเปลี่ยนแปลงทาง
ประวัติศาสตร์ที่คล้ายกันแต่ต่างเวลาและสถานที่
2. การทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ ซึ่งองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การอธิบายบริบท
ของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากการศึกษาหลักฐานที่หลากหลาย
3. การยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ซึ่งองค์ประกอบย่อย ได้แก่
 - 3.1 การวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์
 - 3.2 การสรุปข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษาหลักฐานและมุมมองที่
หลากหลาย
4. การตีความและการสังเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์ ซึ่งองค์ประกอบย่อย ได้แก่
 - 4.1 การวิเคราะห์การตีความทางประวัติศาสตร์ได้หลากหลายมุมมองโดยมีหลักฐาน
มาสนับสนุน
 - 4.2 การสร้างคำอธิบายสาเหตุและผลของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่าง
น่าเชื่อถือ

1.4 การวัดและประเมินทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์

นักการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวัดและประเมินทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ดังนี้

Sexias and Colyer (2012) ระบุว่า การวัดและประเมินทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ควรประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ข้อคำถามที่กำหนดให้นักเรียนได้ใช้ภาษาของตน เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการคิดและการจัดกระทำข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของนักเรียน
2. การออกแบบภาระงานที่ให้นักเรียนนำหลักฐานมาใช้ประกอบความคิดของตน โดยอาจนำหลักฐานมาใช้เป็น ภาระงาน กรณีตัวอย่าง ข้อคำถามในการประเมิน เพื่อกระตุ้นการความคิดของนักเรียน โดยอาจเป็นข้อสอบปรนัย ข้อสอบอัตนัยแบบตอบสั้นหรือยาว
3. ให้นักเรียนได้วิเคราะห์และตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์

Vansledright (2014) ระบุว่า การนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์มาใช้ประเมินทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนสามารถนำมาใช้ได้สองแบบ ดังนี้

1. การนำหลักฐานมาใช้วัดและประเมินความเข้าใจเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ โดยให้นักเรียนอธิบายเหตุการณ์ได้อย่างถูกต้องและมีหลักฐานที่น่าเชื่อถือสนับสนุนคำอธิบายของตน ส่วนนักเรียนที่ได้คะแนนน้อยลงมาก็คือ นักเรียนอธิบายเหตุการณ์ได้ถูกต้องตรงตามหลักฐานบางส่วน หรือใช้เหตุผลทั่วไปในการอธิบาย
2. การนำหลักฐานมาใช้ในการฝึกคิด โดยพิจารณาให้คะแนนจากการใช้หลักฐานของนักเรียนว่า นักเรียนมีการพิจารณาคัดเลือกหลักฐานอย่างไร นักเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดคือนักเรียนที่นำหลักฐานขั้นต้น หรือ หลักฐานเชิงประจักษ์ (eyewitness testimony) ที่น่าเชื่อถือมาใช้ นักเรียนที่ได้คะแนนน้อยลงมาก็คือ นักเรียนที่นำหลักฐานมาใช้โดยขาดการพิจารณาหลักฐานหรือขาดความรอบคอบถึงแม้หลักฐานดังกล่าวจะเป็นหลักฐานขั้นต้น แต่หากมีความน่าเชื่อถือน้อยคะแนนของนักเรียนก็จะลดหลั่นลงมา

นอกจากนี้ Vansledright (2014) ได้กล่าวถึง การออกแบบการวัดและประเมินทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ว่า สามารถออกแบบวัดในลักษณะการเขียนตีความ ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

1. การตั้งคำถามที่อ้างอิงหลักฐาน (Document-Based Question) โดยการวัดลักษณะนี้ต้องมีเกณฑ์ (rubric) ที่ชัดเจนเกี่ยวกับเป้าหมายของการคิดและความเข้าใจที่จะประเมินและความน่าเชื่อถือและบริบททางประวัติศาสตร์

2. การเขียนบทความตีความหลักฐาน (Single-Account Interpretive Essays) เป็นการวัดที่มีเป้าหมายเพื่อประเมินกระบวนการตีความข้อมูลและความคิดของนักเรียนที่มีต่อหลักฐาน

3. การนำเสนอโครงงาน (Project Presentations) เป็นการให้นักเรียนนำเสนอความคิดและความเข้าใจของตนที่มีต่อเหตุการณ์ ซึ่งเป็นการผสมผสานการวัดและประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ และกระบวนการตีความข้อมูลและความคิดของนักเรียน

โดยสรุป ในการออกแบบภาระงานให้แก่นักเรียนเพื่อวัดและประเมินทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ ครูควรออกแบบภาระงานให้หลากหลายครอบคลุมทั้งการวัดและการประเมินด้านความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ และด้านทักษะกระบวนการเกี่ยวกับการคัดเลือกหลักฐาน และการใช้ภาษาในการนำเสนอข้อมูลให้มีความน่าเชื่อถือและสามารถตรวจสอบได้ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้แบบทดสอบคู่ขนานวัดก่อนและหลังการทดลองที่มีลักษณะเป็นการตั้งคำถามที่อ้างอิงหลักฐาน และให้นักเรียนอธิบายเหตุการณ์และประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานผ่านการเขียนซึ่งข้อสอบทั้งสองชุดใช้เหตุการณ์ที่แตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการทดลอง เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกใช้การวัดและประเมินผลการทำแบบทดสอบคู่ขนานก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียน เนื่องจากผู้วิจัยต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นให้ครบวงจรของรูปแบบก่อนแล้วจึงประเมินผล และต้องการประเมินกระบวนการคิดและการจัดกระทำข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนเป็นรายบุคคล

2. การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ (Historical Empathy)

การศึกษาประวัติศาสตร์เปรียบเสมือนการศึกษาเรื่องราวต่างแดน (The past is a foreign country) เพราะผู้ศึกษาประวัติศาสตร์ไม่ควรนำความรู้ความเข้าใจในปัจจุบันไปอธิบายหรือตัดสินอดีตได้ เนื่องจากความรู้ ความคิด ความเชื่อ ของคนในดินแดนนั้นแตกต่างจากดินแดนที่ตนอยู่ Centre for the Study of Historical Consciousness (2014) ดังนั้นการศึกษาประวัติศาสตร์ผู้ศึกษาจึงควรมีความรู้สึกร่วมยุคร่วมสมัยหรือการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ในการทำความเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและเป็นการป้องกันอคติจากปัจจุบัน และเป็นการทำความเข้าใจประวัติศาสตร์บนฐานของอดีต

2.1 ความหมายของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

นักการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความหมายของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ดังต่อไปนี้

Downey (1995) และ National Center for History in the Schools (1996) อธิบายว่าการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ เป็นความสามารถในจำแนกความแตกต่างระหว่างอดีตกับปัจจุบัน จำแนกความแตกต่างของมุมมองต่างๆ ในอดีต อธิบายการวิเคราะห์มุมมองของผู้บันทึกหลักฐาน และอธิบายอดีตโดยใช้สายตาและประสบการณ์ของคนในอดีตจากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์และใช้หลักฐานนั้นมาสนับสนุนคำอธิบาย ตลอดจนหลีกเลี่ยงการใช้บรรทัดฐานและค่านิยมในปัจจุบันไปตัดสินอดีต

Lee and Ashby (2001) Doppin (2004) และ Centre for the Study of Historical Consciousness (2014) ได้อธิบายถึงการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ว่า เป็นการวิเคราะห์พฤติกรรมของมนุษย์ โดยใช้ความสามารถในการลำดับเหตุการณ์ การตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมของเงื่อนไขทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนทำความเข้าใจผู้คนในอดีตเกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรม ความรู้ และความรู้สึกที่มีผลต่อชีวิตและการกระทำของผู้คนในอดีต จากการวิเคราะห์หลักฐานและการตีความอย่างหลากหลาย เพราะในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งบุคคลในอดีตอาจปฏิบัติตามความเชื่อและอุดมการณ์พื้นฐานที่ขัดแย้งกัน เพื่อนำมาสู่การเชื่อมโยงเจตนาและพฤติกรรมกับการกระทำ ตลอดจนพิจารณามุมมองที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนั้น และสร้างกรอบในการบรรยายข้อสรุปทางประวัติศาสตร์

Davison (2012) กล่าวว่า การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ คือ การใช้หลักฐาน การจินตนาการ การสร้างความรู้เกี่ยวกับบริบท การมีมุมมองที่หลากหลาย การเปิดใจ การดูแลความรู้สึก การตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างความเชื่อของคนในอดีตกับปัจจุบัน และการใช้ดุลยพินิจ ในการศึกษาและอธิบายเหตุการณ์ในอดีต

จากนิยามข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ คือ การทำความเข้าใจความคิด ความเชื่อ และความรู้สึกต่างๆ ของบุคคลในเหตุการณ์โดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์มาสนับสนุน และแสดงความคิดเห็นและ/หรือความรู้สึกของตนโดยหลีกเลี่ยงปัจจุบันนิยม

2.2 องค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

ในการศึกษาการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ได้มีนักการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ได้นำเสนอองค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ไว้ดังนี้

Barton and Levstik (2004) กล่าวว่า การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ คือ การรับรู้มุมมอง (perspective recognition) ที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบ (5 key elements) ดังนี้

1. การรับรู้ถึงผู้อื่น (sense of otherness) คือ การรับรู้ค่านิยม ทักษะคติ ความเชื่อ ความสนใจของผู้อื่นที่แตกต่างจากตน

2. การยอมรับความแตกต่าง (acknowledgement of shared normalcy) คือ มุมมองของผู้อื่นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้และไม่สรุปว่าสิ่งนี้เป็นสิ่งที่โง่เขลาหรือเกิดจากการความเข้าใจผิด

3. การสร้างคำอธิบายเกี่ยวกับบริบททางประวัติศาสตร์ (historical contextualization) คือ ความสามารถในการอธิบายการกระทำและเหตุการณ์ในอดีต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม ทักษะคติ และความเชื่อทางประวัติศาสตร์

4. การรับรู้ความหลากหลายของมุมมองทางประวัติศาสตร์ (recognition of the multiplicity of historical perspectives) คือ ความเข้าใจในความหลากหลายของค่านิยม ทักษะคติ และความเชื่อของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในช่วงเวลานั้น

5. การทำความเข้าใจบริบทในปัจจุบัน (contextualization of the present) คือ การรับรู้มุมมองของตนบนบริบททางประวัติศาสตร์ กล่าวคือ การตระหนักถึงสังคม วัฒนธรรม ศาสนา การเมือง และเศรษฐกิจในปัจจุบันที่มีผลต่อมุมมองในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษา

Davison (2012) ได้ศึกษาและวิจัยโดยใช้กรณีศึกษาซึ่งเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์เอกสาร การทำแบบสำรวจย้อนกลับของนักเรียน และการสังเกตในชั้นเรียน ซึ่งได้สรุปองค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์ของนักเรียน ดังนี้

1. ความรู้สึกเป็นห่วงเป็นใย (feeling care) คือ การสะท้อนความคิดและความรู้สึกของตนที่มีต่อบุคคลหรือเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ ซึ่งความรู้สึกเป็นห่วงเป็นใยนี้จะทำให้เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้งในชั้นเรียน

2. การใช้หลักฐานในการอ้างอิง (evidence) คือ การตรวจสอบสมมติฐานเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ การสร้างความรู้ทางประวัติศาสตร์ และแนวทางในการกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของหลักฐานในการทำความเข้าใจประวัติศาสตร์

3. การจินตนาการ (imagination) คือ การนึกภาพว่า ตนเองเข้าไปอยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกันกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนเข้าถึงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยอาจใช้ภาพยนตร์หรือรูปภาพเป็นสื่อในการจินตนาการของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเห็นถึงบริบทแวดล้อมในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ อย่างไรก็ตาม ในการใช้สื่อควรต้องระมัดระวังเพราะภาพยนตร์หรือรูปภาพที่นำมาใช้อาจมีการแต่งเติมตาม

จินตนาการของผู้สร้างเข้าไปในฉากเหตุการณ์ต่างๆ ดังนั้นครูจึงต้องส่งเสริมให้นักเรียนใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ในการตรวจสอบข้อมูลที่ปรากฏในภาพยนตร์หรือรูปภาพอีกครั้ง

4. การศึกษามุมมองที่หลากหลาย (multiple perspectives) คือ การหลีกเลี่ยงการเล่าเรื่องโดยใช้มุมมองใดมุมมองหนึ่ง เพราะค่านิยม ความเชื่อ ส่งผลให้ผู้ศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์สามารถตีความได้แตกต่างกัน ดังนั้นนักเรียนที่มีมุมมองที่หลากหลายจะไม่ปักใจเชื่อการอธิบายเหตุการณ์ด้วยมุมมองใดมุมมองหนึ่ง แต่นักเรียนจะค้นหามุมมองอื่นๆ มาใช้ในการอธิบายเหตุการณ์เดียวกัน

5. การเข้าใจในบริบททางประวัติศาสตร์ (contextual knowledge) นักเรียนที่มีความรู้เกี่ยวกับบริบททางประวัติศาสตร์สามารถพัฒนาภาพรวมของเหตุการณ์ได้ สามารถให้เหตุผลเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ง่ายขึ้น การอธิบายบริบทเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการตีความโลกทัศน์ของบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของนักเรียน

6. การเปิดใจ (open-mindedness) คือ การเปิดรับที่จะเรียนรู้ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตซึ่งการเรียนรู้และทำความเข้าใจความรู้สึกของบุคคลในอดีต นักเรียนไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยกับบุคคลเหล่านั้น นอกจากนี้การเปิดรับประสบการณ์ในอดีตทำให้นักเรียนหลุดพ้นจากแนวคิดปัจจุบันนิยม เพราะนักเรียนจะไม่ด่วนสรุปหรือรีบตัดสินเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ตามความเข้าใจของตน

7. การตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างความเชื่อในอดีตกับปัจจุบัน (aware that past and present day beliefs are often different) เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการนำแนวคิดปัจจุบันนิยมไปตัดสินอดีต อย่างไรก็ตาม ในบางบริบทหรือบางเหตุการณ์ความคิดหรือความรู้สึกของคนในอดีตกับคนในปัจจุบันอาจมีความเหมือนกัน เช่น เมื่อมนุษย์เผชิญกับภัยสงคราม ไม่ว่าจะเป็มนุษย์ในยุคใดก็จะเกิดความรู้สึกกลัว วิตกกังวลในชีวิตและทรัพย์สินของตน เป็นต้น ดังนั้นในบางครั้งนักเรียนอาจใช้ความรู้สึกในปัจจุบันหรือความรู้และประสบการณ์เดิมของตนทำความเข้าใจความคิดหรือความรู้สึกของคนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้

8. การใช้ดุลยพินิจ (making judgments) คือ การนำเสนอคุณธรรมจริยธรรมในยุคปัจจุบันบนพื้นฐานของความเข้าใจในบริบททางประวัติศาสตร์ว่า หลังจากศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์แล้ว นักเรียนมีความรู้สึกหรือความคิดเห็นอย่างไรต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม การใช้มาตรฐานของศีลธรรมในปัจจุบันประเมินการกระทำในอดีตต้องใช้ความรอบคอบและตระหนักว่า การกระทำในอดีตอยู่บนศีลธรรมที่แตกต่างจากตน ดังนั้นการใช้ดุลยพินิจจึงควรเป็นการทำให้การ

รับรู้ความรู้สึกและการสืบค้นหลักฐานทางประวัติศาสตร์มีความสมดุลกัน เพราะถ้าหากทั้งสองสิ่งขาดสมดุลจะก่อให้เกิดปัญหาได้

จากองค์ประกอบข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ เป็นการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เพื่อจำลองบริบททางประวัติศาสตร์ทั้งทางด้านสภาพแวดล้อม ความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของคนในอดีตโดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์มาสนับสนุนข้อสรุปของคุณตลอดจนแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์บนฐานของความเข้าใจและการตระหนักถึงข้อจำกัดของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้น ดังนั้น Davison (2012) จึงกล่าวว่าการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์เป็นส่วนผสมของพุทธิพิสัยและจิตพิสัย ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 มิติด้านจิตพิสัยและพุทธิพิสัยของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ จาก Davison (2012, p. 41)

การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ที่เป็นจิตพิสัย	การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ที่เป็นพุทธิพิสัย
ใช้จินตนาการในการรับรู้ ซาบซึ้งความรู้สึก	สร้างความรู้เกี่ยวกับบริบททางประวัติศาสตร์
เต็มใจที่จะรับฟังมุมมองของผู้อื่น	ระมัดระวังการใช้ปัจจุบันในการทำความเข้าใจอดีต
เป็นห่วงเป็นใยผู้คนในอดีต และยอมรับในความแตกต่าง ทางความคิด ความเชื่อของผู้คนในอดีต	ใช้หลักฐานในการทำความเข้าใจหรือคิด เกี่ยวกับอดีต

แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างพุทธิพิสัยและจิตพิสัยของ Davison (2012) สอดคล้องกับ Brooks (2011) ที่ได้สรุปไว้ว่า การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ คือ การรับรู้มุมมองและความเป็นห่วงเป็นใย (Perspective Recognition and Care) ที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันในการอธิบายความคิด ความรู้สึก การตัดสินใจ และการกระทำของบุคคลทางประวัติศาสตร์ได้อย่างลึกซึ้ง โดย Barton and Levstik (2004) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เป็นเรื่องเฉพาะบุคคลที่เป็นองค์ประกอบแบบอัตนัย (subjective component) กล่าวคือ เป็นเจตคติและ/หรือความรู้สึกที่บุคคลสามารถมีต่อบุคคลหรือสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เรียกว่า “ความเป็นห่วงเป็นใย (care)” โดยจำแนกออกเป็น 4 ลักษณะเฉพาะ (four specific types) ดังนี้

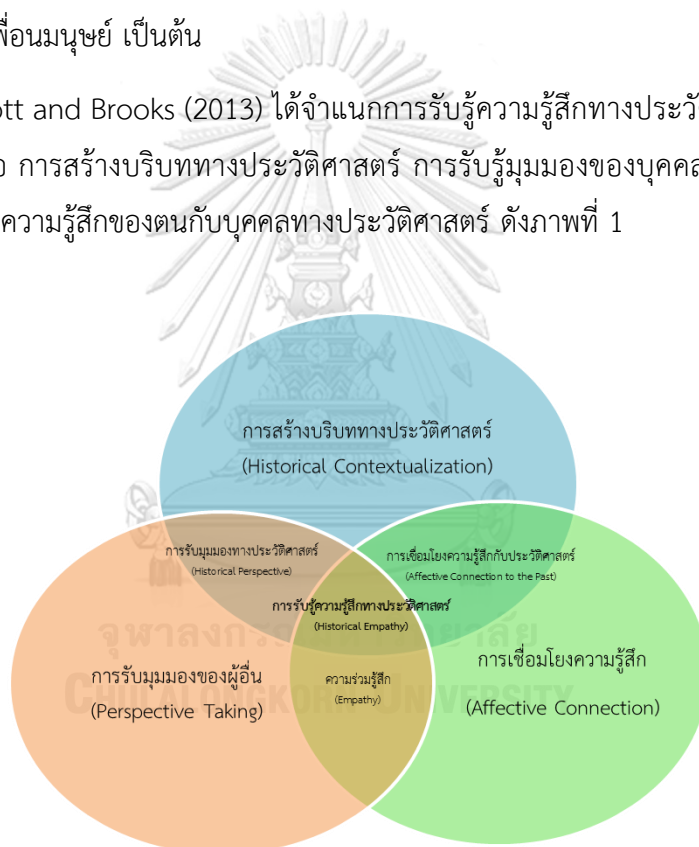
1. ความเป็นห่วงเป็นใยเกี่ยวกับบุคคลหรือสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์ (care about) เป็นการให้ความสำคัญกับบุคคลหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ว่า มีสิ่งใดเกิดขึ้นบ้างในอดีตและข้อเท็จจริงเป็นเช่นไร

2. ความเป็นห่วงเป็นใยที่มีต่อบุคคลหรือสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์ (care that) เป็นการแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ในอดีต

3. ความเป็นห่วงเป็นใยที่ส่งไปยังบุคคลหรือสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์ (care for) เป็นความปรารถนาที่จะช่วยเหลือเหยื่อของความอยุติธรรมในอดีต และพยายามคิดหาวิธีการที่จะทำให้บุคคลนั้นหลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น นักเรียนคิดว่าวิธีการการไถ่ตัวให้แก่ทาสในอดีต เป็นต้น

4. ความเป็นห่วงเป็นใยต่อบุคคลหรือสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์ (care to) เป็นการนำความเข้าใจสถานการณ์หรือบุคคลทางประวัติศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ หรือนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาเหตุการณ์นั้นๆ มาปรับใช้กับเหตุการณ์ในปัจจุบัน เช่น หลังจากที่นักเรียนศึกษาเรื่องราวชีวิตของทาส นักเรียนนำไปปรับใช้กับการเรียนรู้เรื่องสิทธิมนุษยชน หรือการรณรงค์เกี่ยวกับการยุติความรุนแรงต่อเพื่อนมนุษย์ เป็นต้น

Endacott and Brooks (2013) ได้จำแนกการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ออกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ การสร้างบริบททางประวัติศาสตร์ การรับรู้มุมมองของบุคคลทางประวัติศาสตร์ และการเชื่อมโยงความรู้สึกของตนกับบุคคลทางประวัติศาสตร์ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ จาก Endacott & Brooks (2013, p. 44)

จากภาพที่ 1 Endacott and Brooks (2013) ได้อธิบายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ดังนี้

1. การสร้างบริบททางประวัติศาสตร์ (historical contextualization) คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคม การเมือง และบรรทัดฐานทางสังคมของช่วงเวลาที่กำลังศึกษาอย่างลึกซึ้ง ตลอดจนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ทาง

ประวัติศาสตร์ที่ศึกษา หรือผลกระทบจากเหตุการณ์นั้น ซึ่งในองค์ประกอบนี้ Yilmaz (2007) และ Peck (2014) ได้ระบุว่า นักเรียนควรที่จะสามารถ

1.1 ใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์เป็นเครื่องมือสำคัญในการจินตนาการ เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

1.2 จำลองบริบททางประวัติศาสตร์เพื่อทำให้อดีตกลับมามีชีวิตอีกครั้ง

1.3 อธิบายเหตุผลของของการกระทำหรือความคิดของผู้คนในอดีต โดยใช้ หลักฐานและความเข้าใจในบริบททางประวัติศาสตร์ประกอบคำอธิบาย

1.4 ให้เหตุผลสนับสนุนหลักฐานที่ตนนำมาใช้อธิบายความเชื่อ ค่านิยม เป้าหมาย และความรู้สึกของผู้คนในประวัติศาสตร์

2. การรับมุมมองของผู้อื่น (perspective taking) เป็นความเข้าใจในประสบการณ์ หลักการ จุดยืน เจตคติ และความเชื่อที่นำมาสู่ความเข้าใจในความคิดของบุคคลในเหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์ เพื่อทำให้นักเรียนเห็นถึงความแตกต่างระหว่างการดำรงชีวิตในอดีตกับปัจจุบัน ซึ่งใน องค์ประกอบนี้ Yilmaz (2007) และ Peck (2014) ได้ระบุว่า นักเรียนควรที่จะสามารถ

2.1 เข้าถึงข้อมูลทางประวัติศาสตร์ และใช้วิจารณ์ญาณของตนในการ ตรวจสอบข้อมูลและทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อสรุปพื้นฐานทางประวัติศาสตร์

2.2 จำแนกความเป็นปัจจุบันออกจากข้อมูลทางประวัติศาสตร์

3. การเชื่อมโยงความรู้สึก (affective connection) เป็นการพิจารณาการเชื่อมโยง ประสบการณ์ชีวิตของตนที่มีผลต่อการตอบสนองทางอารมณ์ที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์ การกระทำ และประสบการณ์ชีวิตของบุคคลทางประวัติศาสตร์ที่เผชิญอยู่ ซึ่งกระบวนการเชื่อมโยงความรู้สึก ส่งผลให้นักเรียนสามารถสำรวจบุคคลทางประวัติศาสตร์อย่างใกล้ชิดราวกับว่ากำลังเผชิญหน้ากันซึ่ง นำไปสู่ความเข้าใจที่มากขึ้นกว่าการรับรู้มุมมองของผู้อื่นเพียงอย่างเดียว เพราะเป็นการสร้างความ เข้าใจในแนวคิด ความเชื่อ และการตัดสินใจในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นอย่างลึกซึ้งซึ่งทำให้นักเรียนสามารถอธิบายเหตุการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลมากขึ้น ซึ่งในองค์ประกอบนี้ Yilmaz (2007) ได้ระบุว่า นักเรียนควรที่จะสามารถตรวจสอบ ซาบซึ้ง และเข้าใจในมุมมองของผู้คนในอดีต และสามารถทำให้คนในปัจจุบันเข้าใจผู้คนในอดีตได้

โดยสรุปองค์ประกอบที่สำคัญของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ คือ การเปิดใจที่จะรับรู้ถึงผู้อื่น รับรู้ในความหลากหลายของมุมมองทางประวัติศาสตร์ ยอมรับและศึกษาความแตกต่าง มุมมองที่หลากหลายของผู้อื่น สร้างและอธิบายเกี่ยวกับบริบททางประวัติศาสตร์จากการจินตนาการ

โดยใช้หลักฐานอ้างอิง เพื่อทำความเข้าใจในบริบททางประวัติศาสตร์ เชื่อมโยงความรู้สึกที่แสดงถึงความเป็นห่วงเป็นใยจากคฤหาสน์ของคนที่มิต่อบุคคลหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์โดยตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างอดีตกับปัจจุบัน

2.3 การสังเคราะห์องค์ประกอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ที่ Barton and Levstik (2004) Davison (2012) และ Endacott and Brooks (2013) มาศึกษาเพื่อหาความสอดคล้องและสังเคราะห์ออกมาเป็นองค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของผู้วิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

องค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์	องค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์		
	Barton and Levstik (2004)	Davison (2012)	Endacott and Brooks (2013)
การเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง	การรับรู้ถึงผู้อื่น การยอมรับความแตกต่าง การรับรู้ความหลากหลายของ มุมมองทางประวัติศาสตร์	การเปิดใจ การศึกษามุมมองที่ หลากหลาย	การรับมุมมองของ ผู้อื่น
การศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์	การสร้างคำอธิบายเกี่ยวกับบริบททางประวัติศาสตร์	การใช้หลักฐานในการอ้างอิง การเงินธนาคาร การเข้าใจในบริบททางประวัติศาสตร์	การสร้างบริบททางประวัติศาสตร์
การเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ	การทำความเข้าใจบริบทในปัจจุบัน	ความรู้สึกเป็นห่วงเป็นใย การตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างความเชื่อในอดีตกับปัจจุบัน การใช้ดุลยพินิจ	การเชื่อมโยงความรู้สึก

จากตารางที่ 7 องค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ มีดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง

ในการศึกษาประวัติศาสตร์การเปิดรับมุมมองที่แตกต่างเป็นการป้องกันอคติที่เกิดจากการรับรู้ข้อมูลเพียงด้านใดด้านหนึ่ง ดังที่ Barton and Levstik (2004) และ Endacott and Brooks (2013) ได้ระบุว่า นักเรียนควรรับรู้ถึงผู้อื่น ยอมรับความแตกต่าง รับมุมมองของผู้อื่น และรับรู้ความหลากหลายของมุมมองทางประวัติศาสตร์ ด้วยการเปิดใจ จินตนาการถึงภาพเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้น และศึกษามุมมองที่หลากหลาย (Davison, 2012) ซึ่งผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบที่ 1 การเปิดรับมุมมองที่แตกต่างได้ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 การสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบที่ 1 การเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง

องค์ประกอบย่อยที่ผู้วิจัยสังเคราะห์	องค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์		
	Barton and Levstik (2004)	Davison (2012)	Endacott and Brooks (2013)
การระบุความแตกต่างของความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับปัจจุบัน	การรับรู้ถึงผู้อื่น คือ การรับรู้อคติ ทศนคติ ความเชื่อ ความสนใจของผู้อื่นที่แตกต่างจากตน การรับรู้ความหลากหลายของมุมมองทางประวัติศาสตร์ คือ ความเข้าใจในความหลากหลายของค่านิยม ทศนคติ และความเชื่อของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในช่วงเวลานั้น	การเปิดใจ คือ การเปิดใจกว้างที่จะเรียนรู้ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตซึ่งการเรียนรู้และทำความเข้าใจความรู้สึกของบุคคลในอดีต นักเรียนไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยกับบุคคลเหล่านั้น	2.2 จำแนกความเป็นปัจจุบันออกจากข้อมูลทางประวัติศาสตร์
การนำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์มาคาดการณ์สิ่งที่อาจเกิดขึ้น	การยอมรับความแตกต่าง คือ มุมมองของผู้อื่นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้และไม่สรุปว่าสิ่งนี้เป็นสิ่งที่โง่เขลาหรือเกิดจากการความเข้าใจผิด	การศึกษามุมมองที่หลากหลาย คือ การหลีกเลี่ยงการเล่าเรื่องโดยใช้มุมมองใดมุมมองหนึ่ง และค้นหามุมมองอื่นๆ มาใช้ในการอธิบายเหตุการณ์เดียวกัน	2.1 เข้าถึงข้อมูลทางประวัติศาสตร์ และใช้วิจารณญาณของตนในการตรวจสอบข้อมูล และทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อสรุปพื้นฐานทางประวัติศาสตร์

ดังนั้นในองค์ประกอบนี้นักเรียนควรที่จะสามารถ

1. การระบุความแตกต่างของความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับปัจจุบัน
2. การนำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์มาคาดการณ์สิ่งที่อาจเกิดขึ้น

องค์ประกอบที่ 2 การศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์

การศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์จะทำให้นักเรียนสามารถอธิบายสภาพแวดล้อม ความคิด ความเชื่อของผู้คนในเหตุการณ์ซึ่งส่งผลให้นักเรียนสามารถให้เหตุผลเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้ชัดเจนขึ้น ดังนั้นนักเรียนจึงควรสร้างบริบททางประวัติศาสตร์ด้วยตนเอง (Barton & Levstik, 2004; Endacott & Brooks, 2013) นอกจากนี้ การนำบริบททางประวัติศาสตร์มาใช้อธิบายเหตุการณ์นั้น นักเรียนจำเป็นต้องมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์มาใช้ประกอบคำอธิบายเพื่อสร้างน้ำหนักหรือความน่าเชื่อถือให้แก่คำอธิบายของตน (Davison, 2012) ซึ่งหลักฐานที่ใช้อ้างอิงนั้นอาจระบุข้อมูลหรือสะท้อนให้เห็นความคิด ความรู้ ความเชื่อ หรือความรู้สึกนั้นโดยตรง หรือเป็นการตีความหลักฐานของนักเรียนเกี่ยวกับความคิด ความรู้ ความเชื่อ หรือความรู้สึก ที่เป็นผลมาจากหลักฐานนั้น (Sexias & Morton, 2013) ซึ่งผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบที่ 2 การศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ได้ดังตารางที่ 9 ซึ่งนักเรียนควรสามารถอธิบายสภาพแวดล้อม ความคิด ความรู้ ความเชื่อหรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์

ตารางที่ 9 การสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบที่ 2 การศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์

องค์ประกอบย่อยที่ผู้วิจัยสังเคราะห์	องค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์		
	Barton and Levstik (2004)	Davison (2012)	Endacott and Brooks (2013)
การอธิบายสภาพแวดล้อม ความคิด ความรู้ ความเชื่อหรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์	การสร้างคำอธิบายเกี่ยวกับบริบททางประวัติศาสตร์ คือ ความสามารถในการอธิบาย การกระทำและเหตุการณ์ในอดีต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ ค่านิยม ทศนคติ และความเชื่อทางประวัติศาสตร์	การใช้หลักฐานในการอ้างอิง คือ การตรวจสอบสมมติฐานเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และการสร้างความรู้ทางประวัติศาสตร์ การจินตนาการ คือ การนึกภาพว่าตนเองเข้าไปอยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกันกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ การเข้าใจในบริบททางประวัติศาสตร์ คือ การให้เหตุผลเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ จากการศึกษาโลกทัศน์ของบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ จากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์	1.1 ใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์เป็นเครื่องมือสำคัญในการจินตนาการเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ 1.2 จำลองบริบททางประวัติศาสตร์เพื่อทำให้อดีตกลับมามีชีวิตอีกครั้ง 1.3 อธิบายเหตุผลของของการกระทำหรือความคิดของผู้คนในอดีต โดยใช้หลักฐานและความเข้าใจในบริบททางประวัติศาสตร์ประกอบคำอธิบาย 1.4 ให้เหตุผลสนับสนุนหลักฐานที่ตนนำมาใช้อธิบายความเชื่อ ค่านิยม เป้าหมาย และความรู้สึกของผู้คนในประวัติศาสตร์

องค์ประกอบที่ 3 การเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ

การเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ เป็นการสะท้อนความคิดและความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อเหตุการณ์ที่ศึกษาด้วยความระมัดระวังซึ่งเกิดจากการเชื่อมโยงความรู้สึกและประสบการณ์ของตนที่มีผลต่อการตอบสนองทางอารมณ์ที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์ การกระทำ และประสบการณ์ชีวิตของบุคคลทางประวัติศาสตร์ที่เผชิญอยู่ จนเกิดเป็นความรู้สึกเป็นห่วงเป็นใยในอดีตและใช้ดุลยพินิจในการทำความเข้าใจบริบทในปัจจุบันที่มีผลต่อมุมมองในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากนักเรียนตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างความเชื่อในอดีตกับปัจจุบัน (Barton & Levstik, 2004; Davison, 2012; Endacott & Brooks, 2013)

ในการสะท้อนความคิดและความรู้สึกของนักเรียนสามารถมีได้ 4 ลักษณะ ดังที่ Barton and Levstik (2004) ได้ระบุไว้ คือ (1) ความเป็นห่วงเป็นใยเกี่ยวกับบุคคลหรือสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์ (care about) (2) ความเป็นห่วงเป็นใยที่มีต่อบุคคลหรือสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์ (care that) (3) ความเป็นห่วงเป็นใยที่ส่งไปยังบุคคลหรือสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์ (care for) และ (4) ความเป็นห่วงเป็นใยต่อบุคคลหรือสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์ (care to) ซึ่งผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบที่ 3 การเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจได้ดังตารางที่ 10 ซึ่งนักเรียนควรสามารถแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บนฐานของหลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์

ตารางที่ 10 การสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบที่ 3 การเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ

องค์ประกอบย่อยที่ผู้วิจัยสังเคราะห์	องค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์		
	Barton and Levstik (2004)	Davison (2012)	Endacott and Brooks (2013)
การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของคนที่มีความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บนฐานของหลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์	การทำความเข้าใจบริบทในปัจจุบัน คือ การรับรู้มุมมองของตนบนบริบททางประวัติศาสตร์ กล่าวคือ การตระหนักถึงสังคม วัฒนธรรม ศาสนา การเมือง และเศรษฐกิจในปัจจุบันที่มีผลต่อมุมมองในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษา	ความรู้สึกเป็นห่วงเป็นใย คือ การสะท้อนความคิดและความรู้สึกของคนที่มีความรู้เกี่ยวกับบุคคลหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ การตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างความเชื่อในอดีตกับปัจจุบัน เป็นการหลีกเลี่ยงการนำแนวคิดปัจจุบันนิยมไปตัดสินอดีต การใช้ดุลยพินิจ คือ การนำเสนอคุณธรรมจริยธรรมใน ยุคปัจจุบันบนพื้นฐานของความเข้าใจในบริบททางประวัติศาสตร์	ตรวจสอบ ชาบซึ่งและเข้าใจในมุมมองของผู้คนในอดีต และสามารถทำให้คนในปัจจุบันเข้าใจผู้คนในอดีตได้

โดยสรุปองค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ เพื่อใช้สำหรับการวัดและการประเมิน ตลอดจนการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบใหญ่ 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่

1. การเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง ซึ่งองค์ประกอบย่อย ได้แก่

1.1 การระบุความแตกต่างของความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับปัจจุบัน

1.2 การนำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์มา คาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้น

2. การศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ มีองค์ประกอบย่อย คือ การอธิบาย สภาพแวดล้อม ความคิด ความรู้ ความเชื่อหรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์

3. การเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ มีองค์ประกอบย่อย คือ การแสดง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บนฐานของหลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์

2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์กับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ เป็นทักษะ ที่ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์และการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนการสรุปเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ใกล้เคียงกับความจริงในอดีตมากที่สุด อีกทั้งยังเป็นการตั้งข้อสงสัยหรือวิพากษ์ประเด็นทางประวัติศาสตร์ที่มีการนำเสนออยู่ในปัจจุบัน ส่วนการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์เป็นการให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจความคิด และความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้ตระหนักถึงข้อจำกัดของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ซึ่งตัวแปรทั้งสองต้องพึ่งพาอาศัยกันดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์กับการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์

จากภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่า การศึกษาริบททางประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นองค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์สัมพันธ์กับการทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นองค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ โดยการศึกษาริบททางประวัติศาสตร์จะส่งผลให้ทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ได้ใกล้เคียงสภาพการณ์ในอดีตอย่างชัดเจนมากขึ้น รวมไปถึงเข้าใจความซับซ้อนในการกระทำของมนุษย์ ตลอดจนนำเหตุการณ์ที่ศึกษามาเป็นบทเรียน นอกจากนี้ การทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์บนฐานของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ก็ส่งผลให้การอธิบายสภาพแวดล้อม ความคิด ความรู้ ความเชื่อหรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์มีความน่าเชื่อถือและตรวจสอบได้ อีกทั้งการยืนยันด้วยหลักฐานที่เป็นองค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ ทำให้การเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจที่เป็นองค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์มีความสมเหตุสมผลและน่าเชื่อถือ ด้วยเหตุนี้งานวิจัยชิ้นนี้จึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

2.5 แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ Foster (2001) แนะนำให้ครูปฏิบัติดังนี้

1. ในการฝึกฝนการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ครูควรมุ่งเน้นไปที่สถานการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ทำให้นักเรียนเกิดความงุนงงสงสัยและความขัดแย้ง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากรู้และเห็นความแตกต่างของอดีตที่ห่างไกลกับอดีตที่ตนศึกษา

2. ให้ความรู้เกี่ยวกับบริบททางประวัติศาสตร์และลำดับเหตุการณ์บางส่วนก่อนที่จะให้นักเรียนศึกษาหัวข้อที่ตนสนใจอย่างลึกซึ้ง
3. แนะนำขอบเขตของแหล่งข้อมูลขั้นต้นและชั้นรองอย่างหลากหลายให้แก่ นักเรียน โดยขอบเขตของข้อมูลพิจารณาจากระดับความรู้ความเข้าใจและช่วงวัยของนักเรียน
4. ส่งเสริมให้นักเรียนตั้งคำถามที่สำคัญเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลเพื่อช่วยให้นักเรียนหลีกเลี่ยงการใช้ข้อมูลตามที่มีการกล่าวอ้าง (face value)
5. ช่วยเหลือ (scaffold) และเสริมสร้างการเรียนรู้ของนักเรียนโดยการช่วยให้นักเรียนพัฒนาตนเองในการตั้งคำถามที่ซับซ้อนและกระตุ้นความคิดมากยิ่งขึ้น
6. กระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบเอกสารทางประวัติศาสตร์ด้วยตนเอง
7. ส่งเสริมให้นักเรียนระบุที่มาของแหล่งข้อมูลและให้เหตุผลว่า เพราะเหตุใดนักเรียนจึงเลือกใช้แหล่งข้อมูลนี้และแหล่งข้อมูลดังกล่าวมีประโยชน์ต่อเหตุการณ์ที่ศึกษาอย่างไร
8. ช่วยเหลือนักเรียนให้ระมัดระวังความเป็นพลวัต (tentativeness) ในข้อสรุปสุดท้ายของตน กล่าวคือ ข้อสรุปของนักเรียนอาจได้รับการยอมรับในเวลาหนึ่งแต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อมีหลักฐานใหม่หรือการตีความหมายหลักฐานเดิมในมุมมองใหม่ และระมัดระวังการตีความผู้อื่นที่ไม่เห็นด้วยกับข้อสรุปของนักเรียน
9. ครูควรตระหนักว่า การยึดมั่นผูกพันให้นักเรียนสืบค้นจนนำมาสู่การรับรู้ความรู้สึกเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลา ทักษะการและความเพียรพยายามเป็นอย่างมาก
10. เข้าใจว่าการเลือกแหล่งข้อมูล การถามคำถามกระตุ้นความคิด การจำลองสถานการณ์โดยใช้การสืบสอบ การนำอภิปรายในชั้นเรียน และการรักษาแรงกระตุ้น (momentum) ในการสืบค้น เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การฝึกฝนการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ในชั้นเรียนประสบความสำเร็จ

ในเรื่องขอบเขตของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ Foster (2001) ได้นำเสนอซึ่งสอดคล้องกับ Endacott and Brooks (2013) ที่ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเลือกเนื้อหาในการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ว่า ครูควรเลือกเนื้อหาที่เป็นเหตุการณ์ที่มีหลักฐานขั้นต้นและหลักฐานชั้นรองอย่างเพียงพอ และนักเรียนสามารถเข้าถึงหลักฐานเหล่านั้นได้ง่าย เพื่อนำข้อมูลจากหลักฐานเหล่านั้นมาใช้อ้างอิงในการสร้างบริบททางประวัติศาสตร์ การรับมุมมองของผู้อื่น และการเชื่อมโยงความรู้สึกของตนกับผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ให้นำเชื่อถือ

นอกจากการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ในการจัดเรียนการสอนของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น Davison (2012) ได้นำเสนอการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับวิถีทางของการรับรู้ทางประวัติศาสตร์ดังภาพที่ 3

ขั้นตอนของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์	องค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์	จุดมุ่งหมายในการสอน
กลับสู่ออดีต (Entering into the past)	การเปิดใจ (Open-mindedness)	การระบุและตระหนักถึงความเชื่อและความรู้เดิมของนักเรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ และ/หรือบุคคลทางประวัติศาสตร์ และเต็มใจที่รับฟังมุมมองอื่นๆ
	การดูแลความรู้สึก (Feeling care)	แบบอย่างลักษณะของการรับรู้ความรู้สึกและใจกว้างต่อผู้อื่น
	จินตนาการ (Imagination)	การช่วยนักเรียนจินตนาการอดีต โดยการใช้หลักฐาน เช่น ภาพยนตร์ รูปภาพ และหลักฐานชั้นต้น
การทำงานด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ (Working with the record of the past)	การสำรวจหลักฐาน (Exploring evidence)	พัฒนานักเรียนให้ตั้งใจค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับหลักฐาน การตรวจสอบทฤษฎีที่มีความคิดเห็นขัดแย้ง การสร้างองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์ โดยการประเมินความน่าเชื่อถือและประโยชน์ของหลักฐาน ตลอดจนใช้หลักฐานกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในอดีต
	การสร้างความรู้เกี่ยวกับบริบท (Building contextual Knowledge)	การสร้างความรู้เกี่ยวกับบุคคลหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในลักษณะที่กว้างขึ้น ที่ไม่ได้นอกเหนือไปจากความเชื่อและพฤติกรรมโดยปกติของสังคมในช่วงเวลานั้น
	การค้นหามุมมองที่หลากหลาย (Finding multiple Perspectives)	ส่งเสริมให้นักเรียนตีความอดีตจากมุมมองที่หลากหลาย
	การตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างความเชื่อในอดีตกับปัจจุบัน (Aware that past and present day beliefs are often different)	ส่งเสริมให้นักเรียนตีความความเชื่อในอดีต และนักเรียนรู้ว่า การทำความเข้าใจอดีตโดยปราศจากการใช้ความเชื่อในปัจจุบันในการทำความเข้าใจ เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้
ออกจากอดีต (Exiting the past)	การใช้ดุลยพินิจ (Making judgements)	ให้นักเรียนใช้ดุลยพินิจ (อาจใช้ศีลธรรมหรือการคิดอย่างมีวิจารณญาณ) พิจารณาเกี่ยวกับเหตุการณ์/บุคคลทางประวัติศาสตร์ โดยอาจเขียนเป็นบทความ

หมายเหตุ

= จิตพิสัย

= พุทธิพิสัย

= จิตพิสัยและพุทธิพิสัย

ภาพที่ 3 วิถีทางของมิติทางด้านจิตพิสัยและพุทธิพิสัยในการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

จาก Davison (2012, p. 123)

จากภาพที่ 3 Davison (2012) ได้อธิบายว่า การเรียนการสอนตามวิถีทางการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ เริ่มต้นจากการกลับสู่อดีตโดยให้นักเรียนเปิดรับมุมมองทางประวัติศาสตร์ที่แตกต่างจากที่ตนรับรู้ ตระหนักถึงความเป็นไปได้ที่หลากหลายที่อาจเกิดขึ้น และจินตนาการเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากความหลากหลายเหล่านั้น ในขั้นตอนนี้จึงเป็นขั้นตอนที่เน้นมิติทางด้านจิตพิสัย ขั้นต่อมา ครูควรให้นักเรียนศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากหลักฐานเพื่อนำมาสร้างความรู้และทำความเข้าใจเหตุการณ์เกี่ยวกับบริบททางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นและตีความข้อมูลทางประวัติศาสตร์อย่างหลากหลายให้ใกล้เคียงข้อเท็จจริงโดยมีหลักฐานมายืนยันตลอดจนตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างอดีตกับปัจจุบัน ในขั้นตอนนี้จึงเป็นขั้นตอนที่เน้นมิติทางด้านพุทธิพิสัย สุดท้ายครูควรให้นักเรียนกลับสู่ปัจจุบัน โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อบุคคลหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นว่า เพราะเหตุใดตนจึงรู้สึกเช่นนั้นโดยใช้บริบทของเหตุการณ์ที่ศึกษาและอ้างอิงหลักฐานเป็นฐานในการอธิบาย เพื่อสนับสนุนความคิดเห็นของตน ในส่วนนี้จึงเป็นการผสมผสานระหว่างมิติทางด้านจิตพิสัยและพุทธิพิสัย

จากการศึกษาแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ในการคัดเลือกเนื้อหา ครูควรเลือกเนื้อหาที่เป็นเหตุการณ์ที่มีหลักฐานขั้นต้นและหลักฐานชั้นรองอย่างเพียงพอ และนักเรียนสามารถเข้าถึงหลักฐานเหล่านั้นได้
2. หลักฐานเชิงประจักษ์ เช่น รูปภาพ หรือสื่อประเภท ภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์ เป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียนสามารถจินตนาการเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น
3. ในการเรียนการสอน ครูควรตรวจสอบความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวิธีการทางประวัติศาสตร์และความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่จะศึกษาก่อน เพื่อประเมินความพร้อมของนักเรียนก่อนที่จะศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์นั้นอย่างลึกซึ้ง
4. ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาประวัติศาสตร์จากการสืบค้นหลักฐานทางประวัติศาสตร์และแนะนำให้นักเรียนใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย
5. ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอย่างระมัดระวังและลึกซึ้งด้วยตนเอง โดยการตั้งคำถามหรือจำลองภาพเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เพื่อพิจารณาเหตุการณ์และหลักฐาน ตลอดจนความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้น
6. ส่งเสริมให้นักเรียนใช้บริบททางประวัติศาสตร์และมุมมองในยุคสมัยต่างๆ ในการอธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เพื่อให้นักเรียนเข้าใจในความคิด ความเชื่อ และความรู้สึกของ

ผู้คนในเหตุการณ์ ตระหนักถึงความเป็นไปได้ที่หลากหลาย และเห็นคุณค่าของบริบททางประวัติศาสตร์และมุมมองในยุคสมัยต่างๆ ที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้น

7. ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บนฐานของข้อมูลทางประวัติศาสตร์และอ้างอิงหลักฐานประกอบความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนซึ่งอาจเป็นการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักฐานที่นำมาใช้อธิบายเหตุการณ์และข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น แสดงอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อบุคคลหรือเหตุการณ์ นำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาในอดีตบนฐานของข้อมูลในอดีต หรือนำเหตุการณ์ที่ศึกษามาเป็นบทเรียน

2.6 การวัดและประเมินการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

นักการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวัดและประเมินการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ดังต่อไปนี้

Davison (2012) ระบุว่า ในการวัดและประเมินการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ควรกำหนดชุดเวลา (series of time-points) ของเหตุการณ์ ซึ่งประกอบด้วย หลักฐานทางประวัติศาสตร์ สถานการณ์จำลอง และข้อคำถาม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ความรู้และหลักฐานในการตอบคำถามที่มีลักษณะเป็นการแสดงความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์โดยอ้างอิงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่นำมาใช้ควรมีลักษณะที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างหรือหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนได้ตัดสินใจว่าตนนั้นรู้สึกอย่างไรต่อเหตุการณ์ ซึ่งมีตัวอย่างดังตารางที่ 12

ตารางที่ 11 ตัวอย่างข้อคำถามที่ใช้ในแบบวัดการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ จาก Davison (2012, p. 77)

สถานการณ์ตัวอย่าง	คำถาม	หลักฐานทางประวัติศาสตร์
ในเดือนสิงหาคม 1914 นางซีเวอส์ได้ทราบข่าวว่า เจอร์ราด ลูกชายกำลังจะออกไปทำสงคราม	นางซีเวอส์จะรู้สึกเช่นไร เมื่อทราบข่าวว่าลูกชายของตนต้องไปทำสงคราม	หลักฐานจากนักประวัติศาสตร์สมัยใหม่ และภาพของกองกำลังทหารที่กำลังออกจากนิวซีแลนด์ จาก หนังสือ My Mother's eyes: The story of a boy soldier โดย Wilson
ในช่วงกลางปี 1915 เจอร์ราด ซีเวอส์ ได้สู้รบกับกองกำลังตุรกีบนเนินเขาที่คาบสมุทร Gallipoli	ในช่วงกลางปี 1915 เจอร์ราดจะมีความรู้สึกเกี่ยวกับชีวิตในคาบสมุทร Gallipoli ของตนอย่างไร	รูปภาพร่วมสมัยจากศิลปินและช่างภาพ จากเว็บไซต์ประวัติศาสตร์นิวซีแลนด์ และ Scarecrow Army โดย Davidson
ในเดือนตุลาคม 1915 นางซีเวอส์ได้ทราบข่าวการเสียชีวิตของลูกชาย	ความรู้สึกของนางซีเวอส์ที่มีต่อสงครามโลกครั้งที่ 1 หลังจากได้ทราบข่าวการเสียชีวิตของลูกชายจะเป็นอย่างไร	ข่าวจากหนังสือพิมพ์ในสมัยนั้น หน้าปกของหนังสือ Her Excellency's Knitting และ นิตยสารในปี 1970 เรื่อง New Zealand Heritage 'the making of a nation

Endacott and Brooks (2013) ระบุว่า ในการวัดและประเมินการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์สามารถใช้แบบวัดชนิดสถานการณ์ซึ่งเป็นการกำหนดให้นักเรียนศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์และสถานการณ์จำลองที่ปรากฏในข้อสอบ แล้วนำมาใช้ตอบคำถามที่กำหนด ซึ่งลักษณะของคำถามควรเป็นคำถามปลายเปิดที่ไม่มีคำตอบที่ถูกต้องตายตัวแต่เป็นการใช้ความคิดเชิงอนุมานในการแสดงเหตุผลประกอบคำอธิบายในการตอบคำถามของตน

ดังนั้นในการวัดและประเมินความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ควรออกแบบเครื่องมือโดยให้นักเรียนได้ศึกษาหลักฐาน และมีข้อคำถามที่เชื่อมโยงหลักฐานกับความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ โดยอาจเป็นบุคคลจริงหรือตัวละครสมมติ เพื่อให้นักเรียนได้รับรู้หรือคาดการณ์ความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์นั้นโดยใช้หลักฐานอ้างอิง ซึ่งเป็นการประเมินองค์ประกอบทางด้านการเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง การศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์และการเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ

จากการศึกษาเอกสารดังกล่าวผู้วิจัยจึงเลือกใช้แบบทดสอบคู่ขนานวัดก่อนและหลังการทดลองที่มีเหตุการณ์แตกต่างกัน ซึ่งข้อสอบกำหนดให้นักเรียนศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และนำมาใช้ตอบคำถามที่กำหนดพร้อมทั้งแสดงความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์โดยอ้างอิงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ซึ่งข้อคำถามที่ใช้เป็นคำถามปลายเปิดที่ไม่มีคำตอบที่ถูกต้องตายตัว เพื่อเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการทดลอง เหตุผลที่ใช้แบบทดสอบคู่ขนานวัดก่อนและหลังการทดลองเนื่องจากผู้วิจัยต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นให้ครบวงจรของรูปแบบก่อนแล้วจึงประเมินผลและต้องการประเมินกระบวนการคิดและการจัดกระทำข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนเป็นรายบุคคล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

3. แนวคิดที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดดังต่อไปนี้

3.1 กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม (Group Investigation)

3.1.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม

Joyce and Weil (2011) เป็นผู้พัฒนากระบวนการนี้จากแนวคิดหลักของ Thelen (1972) โดยมีแนวคิดหลัก 2 แนวคิด ดังนี้

3.1.1.1 แนวคิดการสืบสอบแสวงหาความรู้ (Inquiry)

ปัญหาคือสิ่งสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความต้องการที่จะสืบสอบแสวงหาความรู้ โดยปัญหานั้นควรมีลักษณะเป็นปัญหาที่มีความหมายต่อนักเรียน เป็นปัญหาที่มีความท้าทาย และเป็นปัญหาที่ทำให้นักเรียนเกิดความสงสัยหรือความขัดแย้งทางความคิด เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้อย่างสืบสอบแสวงหาความรู้มากขึ้น และในการสืบสอบแสวงหาความรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มจะทำให้การสืบสอบมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ในระหว่างการทำงานนักเรียนอาจเกิดความขัดแย้งทางความคิดระหว่างบุคคลได้ นักเรียนจึงจำเป็นต้องเรียนรู้หรือได้รับประสบการณ์ในการพยายามหาทางแก้ไขหรือสร้างความเข้าใจให้เป็นที่พอใจหรือยอมรับทั้งของตนเองและผู้เกี่ยวข้อง

3.1.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ (Knowledge)

ความรู้เป็นเป้าหมายของกระบวนการสืบสอบซึ่งเป็นที่ได้จากการนำประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมมาใช้ในประสบการณ์ใหม่ ดังนั้นความรู้ในกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มจึงเป็นสิ่งที่ค้นพบผ่านกระบวนการสืบสอบที่อาศัยประสบการณ์และความรู้เดิมของสมาชิกในกลุ่ม

จากทั้งสองแนวคิดดังกล่าว Joyce and Weil (2011) ได้พัฒนาขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนด้วยแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ดังนี้

ขั้นที่ 1 ให้นักเรียนเผชิญปัญหาหรือสถานการณ์ที่ชวนกระตุ้นให้เกิดความสงสัย

ปัญหาหรือสถานการณ์ที่ใช้กระตุ้นความสนใจและความต้องการในการสืบสอบแสวงหาความรู้ ควรเป็นปัญหาหรือสถานการณ์ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความสนใจของนักเรียน และควรมีลักษณะที่ชวนให้เกิดความสงสัย เพื่อท้าทายความคิดและความใฝ่รู้ของนักเรียน

ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาหรือสถานการณ์นั้น

ครูกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง และพยายามกระตุ้นให้เกิดความขัดแย้งหรือความแตกต่างทางความคิด เพื่อท้าทายให้นักเรียนสืบสอบแสวงหาข้อมูลหรือพิสูจน์ทดสอบความคิดของตน เมื่อมีความแตกต่างทางความคิดเกิดขึ้นในชั้นเรียน ครูอาจจัดกลุ่มนักเรียน

โดยให้แต่ละกลุ่มมีสมาชิกที่มีความคิดเห็นเหมือนกันหรือแตกต่างกันก็ได้ ซึ่ง Mitchell et al. (2008) ได้ระบุถึงสิ่งครุควรพิจารณาในขั้นตอนนี้เพื่อให้กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนี้

1. ขนาดของกลุ่ม กลุ่มขนาดเล็กสามารถทำงานได้ดีกว่ากลุ่มขนาดใหญ่ เพราะสามารถแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดใหม่ๆ ได้ง่ายกว่า
2. ระยะเวลาในการทำงาน ครูต้องมั่นใจว่า เวลาที่กำหนดสามารถทำให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้กันได้ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดและเกิดความชัดเจนในความคิดของกลุ่มมากขึ้น

ขั้นที่ 3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนในการสืบสอบแสวงหาความรู้

ครูกระตุ้นให้แต่ละกลุ่มวางแผนดำเนินงานว่า มีข้อมูลใดบ้างที่กลุ่มจำเป็นต้องรู้และทำความเข้าใจ เพื่อมารองรับข้อพิสูจน์หรือสมมติฐานของกลุ่ม และข้อมูลดังกล่าวสามารถสืบสอบแสวงหาความรู้ได้จากที่ใดหรือมีวิธีการหรือเครื่องมือใดบ้างที่ต้องใช้ในการเก็บข้อมูลดังกล่าว และกลุ่มมีวิธีการวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูลที่สืบสอบมาได้อย่างไร ซึ่งในแต่ละกลุ่มควรระบุหน้าที่ของสมาชิกว่า ใครมีหน้าที่ใดบ้าง และกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานทั้งหมด ดังนั้นในขั้นตอนนี้นักเรียนจะได้ฝึกทักษะการสืบสอบ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และทักษะกระบวนการกลุ่ม ในขั้นตอนนี้ ครูจึงมีหน้าที่อำนวยความสะดวกในการทำงานให้นักเรียน รวมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผน แหล่งความรู้และกระตุ้นให้นักเรียนร่วมมือกันทำงาน

ขั้นที่ 4 ให้นักเรียนดำเนินการแสวงหาความรู้

นักเรียนดำเนินการสืบสอบแสวงหาความรู้ตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ โดยมีครูคอยทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำและติดตามการทำงานของนักเรียน ซึ่งในขั้นตอนนี้ Mitchell et al. (2008) ได้ระบุถึงปัจจัยที่ทำให้การดำเนินการแสวงหาความรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น คือ

1. ความเชื่อใจ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการทำงานกลุ่ม เพราะนักเรียนในกลุ่มต้องเชื่อมั่นในศักยภาพในการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งการทำงานจะประสบผลสำเร็จได้นั้นเกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันของกลุ่ม ดังนั้นครูจึงต้องทำหน้าที่สร้างความเชื่อใจในการร่วมมือกันทำงานโดยให้ความช่วยเหลือและกำหนดกติกาในการทำงาน เช่น ช่วยเหลือให้นักเรียนกำหนดวัตถุประสงค์ในการทำงานได้ชัดเจนขึ้น ส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนฟังความคิดเห็นของเพื่อนอย่างตั้งใจ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น พุดความจริง ยืดหยุ่น และตั้งใจทำงาน เป็นต้น

2. ความร่วมมือ เป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการกลุ่ม นักเรียนในกลุ่มต้องเกิดความรู้สึกที่ ความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มเป็นสิ่งจำเป็น เป็นสิ่งที่มีคุณค่า และควรได้รับการยอมรับ นักเรียนจะได้เรียนรู้วิธีการแสดงความคิดเห็นของตนเองและการตอบสนองความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม ครูและนักเรียนจึงต้องรับและให้ข้อมูลป้อนกลับและข้อเสนอแนะตลอดจนอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ดังนั้นรูปแบบนี้จะไม่สำเร็จหากนักเรียนไม่เต็มใจที่จะทำงานร่วมกัน

ขั้นที่ 5 ให้นักเรียนวิเคราะห์ สรุป นำเสนอ และอภิปรายผลของข้อมูล

เมื่อกลุ่มรวบรวมข้อมูลมาแล้ว กลุ่มทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล ครูช่วยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล จากนั้นให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน และร่วมกันอภิปรายผลงานทั้งชั้นเรียน ตลอดจนมีการประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของกลุ่ม

ขั้นที่ 6 ให้นักเรียนกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการสืบสอบหาคำตอบต่อไป

การสืบสอบแสวงหาความรู้ของกลุ่มข้างต้นช่วยให้กลุ่มได้รับความรู้ ความเข้าใจ และคำตอบในเรื่องที่ศึกษา และถ้าหากกลุ่มพบประเด็นที่เป็นปัญหาชวนให้สงสัยต่อไป ให้นักเรียนกำหนดประเด็นปัญหาและสามารถเริ่มต้นวงจรการเรียนรู้ใหม่ ตั้งแต่ขั้นที่ 1 เป็นต้นไป การสอนตามรูปแบบนี้จึงอาจมีต่อเนื่องไปเรื่อยๆ ขึ้นอยู่กับความสนใจของนักเรียนเป็นสำคัญ

จากแนวคิดและขั้นตอนดังกล่าวสามารถสรุปการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดของกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม คือ การจัดการเรียนการสอนที่นำประเด็นหรือปัญหากระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสงสัย หรือความขัดแย้งทางความคิด และกระตุ้นให้นักเรียนใช้กระบวนการกลุ่มและความรู้ตลอดจนประสบการณ์เดิมของสมาชิกในการสืบสอบแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาสู่การสร้างความรู้ใหม่หรือความเข้าใจให้เป็นที่ยอมรับร่วมกัน และประเมินผลงานตลอดจนกระบวนการทำงานของกลุ่ม

3.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มกับรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

ในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์สามารถนำมาวิธีการทางประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นกระบวนการศึกษาและตรวจสอบพิจารณาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่นำมาสู่การสรุปข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ได้อย่างน่าเชื่อถือมาปรับใช้เป็นรูปแบบการเรียนการสอนได้โดยมีขั้นตอนดังนี้ (อี.เอช.คาร์, 2531; วินัย พงศ์ศรีเพียร, 2547; วงเดือน นาราสะจัจ, 2549; ปิยนาค บุนนาค 2553; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558)

1. การกำหนดประเด็นศึกษา คือ การกำหนดหัวข้อ (topic) การตั้งคำถาม (questioning) หรือการตั้งสมมติฐาน (hypothesis) จากเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ผู้ที่ศึกษาสงสัย ในการเรียนการสอนสามารถแบ่งการกำหนดประเด็นศึกษาได้ 2 ประเภท คือ หัวข้อหรือประเด็นที่ครูกำหนดให้นักเรียน และ หัวข้อหรือประเด็นที่นักเรียนกำหนดขึ้นตามความสนใจซึ่งหัวข้อหรือประเด็นที่ศึกษานั้นต้องอยู่ในขอบข่ายของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ระบุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การรวบรวมหลักฐานประเภทต่างๆ คือ การศึกษาอย่างกว้างๆ ครอบคลุมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา โดยนักเรียนต้องเก็บรวบรวมและศึกษาหลักฐานทุกประเภททั้งหลักฐานขั้นต้นและหลักฐานขั้นรอง หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรและหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเป็นการยืนยันสิ่งที่เกิดขึ้น

3. การคัดเลือกหลักฐาน คือ การวิพากษ์หรือการประเมินความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของหลักฐาน โดยใช้วิจารณ์ญาณของผู้ศึกษา ในขั้นตอนนี้ครูควรพิจารณาระดับความสามารถของนักเรียน เพราะการเรียนการสอนการวิพากษ์หลักฐานนั้นไม่ใช่การให้นักเรียนวิพากษ์หลักฐานเต็มรูปแบบเหมือนกับนักประวัติศาสตร์แต่เป็นการฝึกฝนให้นักเรียนเรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือ ความเที่ยงตรงแม่นยำ แนวคิดที่แทรกซ้อน ทศนคติ ความเชื่อ และการกระทำในหลักฐานประเภทต่างๆ

4. การวิเคราะห์หรือการตีความหลักฐาน คือ การอธิบายเหตุการณ์ในอดีตตามลำดับเวลาว่าเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น และเหตุการณ์นั้นส่งผลต่อสังคมในขณะนั้นหรือสังคมในปัจจุบันอย่างไรหรืออาจเป็นบทวิเคราะห์เหตุการณ์ว่า เรื่องราวที่ศึกษามีเบื้องหลังของการกระทำอื่นใดหรือไม่ โดยเชื่อมโยงความเป็นเหตุเป็นผลของเหตุการณ์ประกอบกับหลักฐานหลายประเภท ซึ่งผู้ที่ศึกษาต้องมีความเป็นกลาง ใช้ความรู้ ความละเอียดรอบคอบ การสังเกต การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ เพื่อให้การตีความของตนน่าเชื่อถือ

5. การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของหลักฐาน คือ การนำหลักฐานทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาเหตุการณ์นั้นมาเชื่อมโยงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของหลักฐาน เพื่อพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อเท็จจริงที่สรุปได้ ซึ่งการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของหลักฐานที่ตีต้องมาจากการวางโครงเรื่องและตั้งข้อสมมติฐานที่ชัดเจน ความสามารถของผู้ศึกษาในการวิเคราะห์และตีความหลักฐานความสามารถในการสรุปเรื่อง และการอธิบายอย่างเที่ยงธรรม ตลอดจนความสามารถเชิงวรรณศิลป์ในการเรียบเรียงนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์อย่างสมดุลงต่อเนื่องและมีความเป็นเหตุเป็นผล

6. การนำเสนอข้อเท็จจริง คือ นักเรียนนำหลักฐานที่ผ่านกลั่นกรองมาสรุปสาเหตุและผลของเหตุการณ์ด้วยสำนวนภาษาของตนเองและบอกแหล่งที่มาของหลักฐานให้สามารถตรวจสอบได้ ข้อควรระวังคือ การนำหลักฐานมาคัดลอกและเรียบเรียงต่อๆ กันโดยปราศจากบทวิเคราะห์ ซึ่งเป็นการกระทำที่เรียกว่า “ตัด-แปะ ประวัติศาสตร์ (scissors-and-paste history)” (วงเดือน นาราสิัจ, 2549) เป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยงเพราะการกระทำดังกล่าวไม่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกันของหลักฐานและทำให้ข้อมูลที่น่าเสนอไม่น่าเชื่อถือ

ดังนั้นในการศึกษาประวัติศาสตร์จึงเป็นการผสมผสานความรู้เชิงบอกเล่า (declarative knowledge) ที่เป็นการเรียนรู้เนื้อหาและข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ว่า เหตุการณ์นั้นเกิดอะไร เกิดขึ้นเมื่อไหร่ เกิดขึ้นที่ไหน ทำไมเหตุการณ์นี้จึงเกิดขึ้น เหตุการณ์นี้เป็นอย่างไร และใครหรือกลุ่มบุคคลใดเป็นผู้กระทำให้เกิดเหตุการณ์ขึ้น และความรู้เชิงขั้นตอน (procedural knowledge) ที่เป็นการใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการประเมินบริบทของการเลือกเนื้อหาและหลักฐาน เพื่อพิจารณาถึงที่มาของข้อเท็จจริงในเหตุการณ์ที่มีความน่าเชื่อถือ และสามารถตรวจสอบได้ (Ercikan & Seixas, 2015) และจากการศึกษาขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยได้นำมาเปรียบเทียบกับขั้นตอนกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม เพื่อพิจารณาถึงสอดคล้องและความแตกต่างระหว่างรูปแบบทั้งสองสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์กับรูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม	ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์	ความสอดคล้อง	ความแตกต่าง
<p>ขั้นที่ 1 ให้นักเรียนเผชิญปัญหาหรือสถานการณ์ที่ชวนกระตุ้นให้เกิดความสงสัย</p> <p>ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาหรือสถานการณ์นั้น</p> <p>ขั้นที่ 3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนในการสืบสอบแสวงหาความรู้</p>	1. การกำหนดประเด็นศึกษา	1. การเริ่มต้นการจัดการเรียนการสอนด้วยประเด็นหรือปัญหาที่นักเรียนสงสัยหรือท้าทายความสามารถโดยอาจเป็นประเด็นหรือปัญหาที่นักเรียนกำหนดขึ้นด้วยตนเอง	1. ใช้กระบวนการกลุ่มในการสนับสนุนการดำเนินงาน โดยให้นักเรียนร่วมกันกำหนดปัญหาและวางแผนการสืบค้น
ขั้นที่ 4 ให้นักเรียนดำเนินการแสวงหาความรู้	2. การรวบรวมหลักฐานประเภทต่างๆ	2. การแสวงหาความรู้โดยอาศัยความรู้หรือประสบการณ์เดิม ในการสืบค้นข้อมูลจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ การตรวจสอบ ตลอดจน การประเมินความสอดคล้องและความน่าเชื่อถือของหลักฐาน เพื่อสร้างองค์ความรู้	2. ใช้กระบวนการกลุ่มในการสนับสนุนการดำเนินงาน โดยให้นักเรียนอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และความคิดเห็น
ขั้นที่ 5 ให้นักเรียนวิเคราะห์ สรุปนำเสนอ และอภิปรายผลของข้อมูล	5. การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของหลักฐาน		
	6. การนำเสนอข้อเท็จจริง		
ขั้นที่ 6 ให้นักเรียนกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการสืบสอบหาคำตอบต่อไป			3. สนับสนุนการสร้างวงจรการแสวงหาความรู้ใหม่ จากการค้นคว้าของกลุ่ม

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์และรูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มเป็นการเรียนการสอนที่เริ่มต้นด้วยประเด็นหรือปัญหาทางประวัติศาสตร์ที่นักเรียนสงสัยหรือท้าทายความสามารถซึ่งอาจเป็นประเด็นหรือปัญหาที่นักเรียนกำหนดขึ้นด้วยตนเองหรือเป็นประเด็นหรือปัญหาที่ครูกำหนด จากนั้นจึงใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมในการสืบค้นข้อมูล ตรวจสอบ และประเมินความสอดคล้องตลอดจนความน่าเชื่อถือของหลักฐาน เพื่อสร้างองค์ความรู้หรือข้อสรุปของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ดังนั้นในส่วนของกระบวนการศึกษาประวัติศาสตร์ของทั้งสองรูปแบบจึง

ไม่แตกต่างกันและยังสอดคล้องกับการผสมผสานความรู้เชิงบอกเล่าและความรู้เชิงขั้นตอนในการศึกษาประวัติศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น

อย่างไรก็ตาม จุดที่แตกต่างของรูปแบบทั้งสองคือ กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มใช้กระบวนการกลุ่มในการสนับสนุนการดำเนินงานของนักเรียนโดยให้นักเรียนร่วมกันกำหนดปัญหา วางแผนการสืบค้น อภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็น ตลอดจนสนับสนุนการสร้างวงจรการแสวงหาความรู้ใหม่ซึ่ง Joyce and Weil (2011) ได้กำหนดสมมติฐานเกี่ยวกับผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือจากกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ดังนี้

1. ในการทำงานร่วมกันสามารถสร้างแรงจูงใจได้มากกว่าการทำงานเพียงคนเดียว เพราะการทำงานร่วมกันทำให้นักเรียนรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจึงสร้างพลังทางบวกได้ดีกว่าสภาพแวดล้อมที่ทำงานเพียงคนเดียว

2. สมาชิกในกลุ่มจะเรียนรู้ซึ่งกันและกันทั้งในด้านความรู้ ความคิด และลักษณะการทำงานของสมาชิก การเรียนรู้ลักษณะนี้จึงช่วยกันเรียนรู้มากกว่าการทำงานเพียงคนเดียว

3. การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจะสร้างองค์ความรู้และสังคมที่ซับซ้อนได้เป็นอย่างดีเมื่อเทียบกับการศึกษาด้วยตัวคนเดียว ซึ่งเป็นการสร้างกิจกรรมทางปัญญาที่เพิ่มการเรียนรู้

4. การร่วมมือกันช่วยสร้างความรู้สึกที่ดีต่อกันให้แก่สมาชิกในกลุ่ม เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ช่วยลดความบาดหมางและความโดดเดี่ยว และช่วยยืนยันมุมมองของสมาชิกในกลุ่ม

5. การร่วมมือกันช่วยสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง จากการได้รับการยอมรับและความสนใจจากสมาชิกในกลุ่ม

6. นักเรียนที่ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้จากความร่วมมือจะมีความสามารถในการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และเพิ่มพูนทักษะทางสังคม

สมมติฐานดังกล่าวสอดคล้องกับผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Co-operative Learning) ที่ Johnson and Johnson (2016) ได้นำเสนอ คือ นักเรียนได้ใช้การคิดระดับสูง (การคิดอย่างมีวิจารณญาณ) และฝึกฝนการรู้คิด (Meta-cognition) ของตนมากกว่าการเรียนรู้แบบแข่งขันหรือต่างคนต่างเรียน และเกิดทัศนคติที่ดีและแรงจูงใจในการเรียนรู้

ความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์และสมมติฐานเกี่ยวกับกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำรูปแบบการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มไปใช้ในการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียน (Ferretti

et al, 2001; Tan, Sharan, and Lee, 2005; Damini, 2014; ดวงพร แก้วคงคา, 2544; สุทธิรัตน์ ชีระวิวัฒน์และมณีรัตน์ ชีระวิวัฒน์, 2549) ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่า กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มมีแนวโน้มที่จะทำให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการกำหนดประเด็นสืบค้นหลักฐาน วิพากษ์หลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์ และสร้างคำอธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการศึกษาด้วยตนเองเพียงผู้เดียว แนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มจึงมีโอกาที่จะพัฒนาทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนได้

3.2 แนวคิด Magic If

แนวคิด Magic If เป็นแนวคิดทางการละครที่คิดค้นโดย Constantin Stanislavski บิดาแห่งการละครสมัยใหม่ โดยให้นักแสดงจำลองภาพเหตุการณ์และตัวละครที่ได้มาจากการทำความเข้าใจบทละครและสมมติว่า ตนเป็นบุคคลนั้นและกำลังเผชิญสถานการณ์เดียวกันอยู่ซึ่งเป็นที่ทำให้นักแสดงสามารถทำความเข้าใจที่มาของความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ และการกระทำของตัวละคร และเชื่อมโยงความคิดหรือรู้สึกของตนกับตัวละครนั้น ตลอดจนตีความการกระทำของตัวละครได้ใหม่ตามความเข้าใจของตนจนสามารถแสดงบทบาทออกมาได้อย่างสมจริง

3.2.1 การสรุปหลักการของแนวคิด Magic If

Stanislavski (1934 cited in Sawoski, 2010) อธิบายว่า ความจริงบนเวทีต่างจากความจริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งนักแสดงไม่สามารถจินตนาการได้อย่างลึกซึ้งให้สมจริงได้ Stanislavski จึงแก้ไขปัญหาโดยการสร้าง “Magic If” ขึ้น โดยให้นักแสดงพยายามตอบคำถามว่า “ถ้าฉันเผชิญสถานการณ์เดียวกับตัวละครนั้น ฉันจะทำอะไร” ดังนั้น ความคิดและความรู้สึกของตัวละครนั้นจะขับเคลื่อนให้นักแสดงเลือกการกระทำผ่านพลังของตัวกระตุ้นของคำว่า “ถ้า” จนนักแสดงสามารถสร้างทางเลือกที่สมจริงและน่าเชื่อถือให้แก่ผู้ชม

Kade, Özcan, and Lindell (2013) กล่าวว่า แนวคิด Magic If ของ Constantin Stanislavski เป็นแนวคิดที่ใช้ฝึกฝนให้นักแสดงวิเคราะห์และทำความเข้าใจบริบทแวดล้อมของเหตุการณ์ที่ปรากฏในบทละครรวมไปถึงองค์ประกอบบนเวที ทัศนคติ ความเชื่อของตัวละครที่ได้รับมอบหมายให้แสดง และความสัมพันธ์กับตัวละครอื่นๆ เพื่อให้นักแสดงเข้าใจถึงอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ ตลอดจนที่มาของความรู้ความเชื่อของตัวละคร โดยการสมมติของนักแสดงผสมผสานความทรงจำเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของตนกับตัวละครที่นักแสดงได้รับมอบหมายมาสร้างอารมณ์และอากัปกริยาที่เกิดจากอารมณ์นั้น เพื่อให้นักแสดงแสดงสีหน้าและท่าทางอย่างมีจังหวะ

และลีลาบนเวทีให้สมจริง จนส่งผลให้ผู้ชมเชื่อว่าสิ่งที่นักแสดงกระทำนั้นเป็นการกระทำและอารมณ์ของตัวละครที่ตนกำลังแสดงอยู่

ดังนั้นแนวคิด Magic If จึงเป็นแนวคิดที่ Stanislavski กำหนดให้นักแสดงพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ในบทละครโดยการสมมติว่า “ถ้าฉันเป็นตัวละครและเผชิญสถานการณ์เดียวกันกับตัวละครนั้น ฉันจะอย่างไร” ซึ่งการสมมติจะนำไปสู่การจินตนาการถึงสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ปรากฏในบทละคร โดยเริ่มต้นจากการศึกษาบทละครและทำความเข้าใจสิ่งแวดล้อม สภาพปัญหา และตัวละคร จากนั้นจึงจินตนาการและจำแนกระหว่างความคิดของนักแสดงกับความคิดของตัวละคร สิ่งที่เกิดขึ้นจริงกับสิ่งที่เกิดขึ้นบนเวที และระบุสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อตัวละคร หลังจากให้นักแสดงทำความเข้าใจปัญหาและตัวละครแล้ว ต่อมาจึงปรับปัญหาของตัวละครมาเป็นปัญหาของตนเอง เพื่อช่วยให้นักแสดงสามารถแก้ไขปัญหาและแสดงออกตามที่ตัวละครนั้นคิดหรือกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ การสมมติจึงเป็นแรงกระตุ้นที่ทำให้นักแสดงจินตนาการและกระทำสิ่งใดๆ ได้สมเหตุสมผล น่าเชื่อถือ รวมทั้งมีอารมณ์ความรู้สึกเหมือนกับเป็นตัวละครตัวนั้น (พรัตน์ คำรณ, 2549; ชุตินา มณีวัฒนา, 2550; Sawoski, 2010; Kade, Özcan & Lindell, 2013)

จากคำอธิบายดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสรุปหลักการของแนวคิด Magic If ว่าเป็นแนวคิดที่ใช้วิเคราะห์สถานการณ์และลักษณะของบุคคลในเหตุการณ์ และฝึกคิดเป็นบุคคลนั้นโดยการสมมติว่าตนเองเป็นบุคคลนั้น เพื่อรับรู้ถึงความคิดและความรู้สึกของคนในเหตุการณ์ และคาดการณ์ความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้นหรือนำเสนอความเข้าใจในแง่มุมใหม่และจากการสรุปหลักการดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้เป็นขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาและทำความเข้าใจลำดับเหตุการณ์
2. การวิเคราะห์บริบทของเหตุการณ์
3. การวิเคราะห์ความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์
4. การจำลองเหตุการณ์และสมมติว่าตนเองอยู่ในเหตุการณ์จากข้อมูลที่ได้อวิเคราะห์

3.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างวิชาประวัติศาสตร์กับการละคร

ประวัติศาสตร์เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตที่มีบริบทแวดล้อม เงื่อนไขทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ความรู้และความเชื่อที่แตกต่างจากปัจจุบันจนบางครั้งอาจจะยากเกินกว่าที่นักเรียนจะจินตนาการเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้ว่าบริบทแวดล้อมดังกล่าวเป็นเช่นไร

Heathcote (2008) นักวิชาการทางด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ จึงได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์ให้นักเรียนศึกษาและฝึกคิดเป็นคนในเหตุการณ์ หรือสวมบทบาทเป็นบุคคลทางประวัติศาสตร์ เช่น การนำภาพถ่ายมาให้นักเรียนสังเกต และคิดตามว่า บุคคลในรูปภาพได้อะไร ได้กลิ่นอะไร หรือ คิดอย่างไร หรือการแสดงละครโดยการสวมบทบาทเป็นบุคคลทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น จากนั้นจึงพิจารณาว่า เพราะเหตุใดบุคคลทางประวัติศาสตร์จึงแสดงออกเช่นนั้น การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีดังกล่าวจึงเป็นวิธีหนึ่งในการทำความเข้าใจเหตุผลและการกระทำของบุคคลในอดีต ดังนั้นการใช้การละครหรือเทคนิคทางการละคร จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างผู้คนในอดีตกับนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น และช่วยให้ผู้คนในอดีตกลับมามีชีวิตขึ้นอีกครั้ง นอกจากนี้ยังงานวิจัยที่สนับสนุนว่า แนวคิด Magic If สามารถนำมาผสมผสานกับการสอนด้วยวิธีสถานการณ์จำลอง แล้วส่งผลให้นักศึกษาสามารถผสมผสานความรู้และทักษะทางวิชาชีพกับการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง และอารมณ์ได้ สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ตนเผชิญ (Smith et al., 2015) และยังมีงานวิจัยที่ค้นพบว่า เทคนิคการละครทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์และความแตกต่างของมุมมองทางประวัติศาสตร์ (Kosti et al., 2015)

ขั้นตอนที่สำคัญของแนวคิด Magic If จึงเป็นขั้นตอนหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนเกิดการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ กล่าวคือ การศึกษาและทำความเข้าใจลำดับเหตุการณ์ การวิเคราะห์ บริบทของเหตุการณ์ การวิเคราะห์ความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ เป็นขั้นตอนที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ และการจำลองเหตุการณ์และสมมติว่าตนเองอยู่ในเหตุการณ์จากข้อมูลที่ได้วิเคราะห์เป็นขั้นตอนที่จะช่วยทำให้นักเรียนเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง และเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันได้อย่างเข้าใจ

ดังนั้นการนำแนวคิด Magic If หรือเทคนิคทางการละครมาใช้ในการส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการส่งเสริมให้นักเรียนทำความเข้าใจความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก และมุมมองในยุคสมัยต่างๆ ตลอดจนบริบทแวดล้อมของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

3.2.3 การประยุกต์แนวคิด Magic If ในการส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

ผู้วิจัยได้นำแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ที่ Foster (2001) Davison (2012) และ Endacott and Brooks (2013) ได้นำเสนอ

มาเปรียบเทียบกับหลักการของแนวคิด Magic If เพื่อสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ โดยใช้แนวคิด Magic If ได้ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ โดยใช้แนวคิด Magic If

การจัดการเรียนการสอน	แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์	หลักการของแนวคิด Magic If	แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ โดยใช้แนวคิด Magic If
การเตรียมการสอน	1. ครูควรเลือกเนื้อหาที่เป็นเหตุการณ์ที่มีหลักฐานชั้นต้นและหลักฐานชั้นรองอย่างเพียงพอ และนักเรียนสามารถเข้าถึงหลักฐานเหล่านั้นได้ง่าย 2. หลักฐานเชิงประจักษ์ เช่น รูปภาพ หรือสื่อประเภทภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์ เป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียนสามารถจินตนาการภาพเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น		1. ในการเตรียมการสอน ครูควรเลือกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีหลักฐานชั้นต้นและชั้นรองที่เพียงพอและเข้าถึงได้ง่าย ตลอดจนควรมีหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อนำมาใช้สนับสนุนการจินตนาการภาพเหตุการณ์ของนักเรียน
ขั้นนำ	3. ตรวจสอบความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวิธีการทางประวัติศาสตร์และความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่จะศึกษา เพื่อประเมินความพร้อมของนักเรียน	1. การศึกษาและทำความเข้าใจลำดับเหตุการณ์	2. ครูควรตรวจสอบความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวิธีการทางประวัติศาสตร์และเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษา เพื่อสนับสนุนการลำดับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในเบื้องต้น
ขั้นสอน	4. ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาประวัติศาสตร์จากการสืบค้นหลักฐานทางประวัติศาสตร์และแนะนำให้นักเรียนใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย 5. ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอย่างระมัดระวังและลึกซึ้งด้วยตนเอง โดยการตั้งคำถามหรือจำลองภาพเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เพื่อพิจารณาเหตุการณ์และหลักฐาน ตลอดจนความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้น 6. ส่งเสริมให้นักเรียนใช้บริบททางประวัติศาสตร์และมุมมองในยุคสมัยต่างๆ ในการอธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เพื่อให้นักเรียนเข้าใจในความคิด ความเชื่อ และความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ ตระหนักถึงความ เป็นไปได้ที่หลากหลาย และเห็นคุณค่าของบริบททางประวัติศาสตร์และมุมมองในยุคสมัยต่างๆ ที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้น	2. การวิเคราะห์บริบทของเหตุการณ์ 3. การวิเคราะห์ลักษณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ 4. การจำลองเหตุการณ์และสมมติว่าตนเองอยู่ในเหตุการณ์ จากข้อมูลที่ได้วิเคราะห์	3. ในการวิเคราะห์บริบทและความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ควรได้มาจากการสังเคราะห์ ข้อมูลจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย 4. ในการสมมติตนเองเป็นผู้คนที่อยู่ร่วมในเหตุการณ์หรือเป็นผู้กระทำเหตุการณ์นั้น สามารถตีความได้หลากหลายขึ้นอยู่กับความเข้าใจในบริบทแวดล้อมทางประวัติศาสตร์ และมุมมองของนักเรียนซึ่งต้องตั้งอยู่บนหลักฐานทางประวัติศาสตร์
ขั้นสรุป	7. ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บนฐานของข้อมูลทางประวัติศาสตร์และอ้างอิงหลักฐานประกอบความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนซึ่งอาจเป็นการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักฐานที่นำมาใช้อธิบายเหตุการณ์และข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น หรือเป็นการแสดงอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อบุคคลหรือเหตุการณ์ หรือเป็นการนำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาในอดีตบนฐานของข้อมูลในอดีต หรือเป็นการนำเหตุการณ์ที่ศึกษามาเป็นบทเรียน	4. การจำลองเหตุการณ์และสมมติว่าตนเองอยู่ในเหตุการณ์ จากข้อมูลที่ได้วิเคราะห์	5. ในการแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ต้องอยู่บนฐานของหลักฐานทางประวัติศาสตร์และความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้น

จากตารางที่ 13 ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ โดยใช้แนวคิด Magic If ได้ดังนี้

1. ในการเตรียมการสอน ครูควรเลือกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีหลักฐานชั้นต้นและชั้นรองที่เพียงพอและเข้าถึงได้ง่าย ตลอดจนควรมีหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อนำมาใช้สนับสนุนการจินตนาการภาพเหตุการณ์ของนักเรียน
2. ครูควรตรวจสอบความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวิธีการทางประวัติศาสตร์และเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษา เพื่อสนับสนุนการลำดับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในเบื้องต้น
3. ในการวิเคราะห์บริบทและความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ควรได้มาจากการสังเคราะห์ข้อมูลจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย
4. ในการสมมติตนเองเป็นผู้คนที่อยู่ร่วมในเหตุการณ์หรือเป็นผู้กระทำเหตุการณ์นั้น สามารถตีความได้หลากหลายขึ้นอยู่กับความเข้าใจในบริบทแวดล้อมทางประวัติศาสตร์และมุมมองของนักเรียนซึ่งต้องตั้งอยู่บนหลักฐานทางประวัติศาสตร์
5. ในการแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ต้องอยู่บนฐานของหลักฐานทางประวัติศาสตร์และความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้น

4.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม

งานวิจัยในต่างประเทศ

Ferretti et al. (2001) ศึกษาเรื่อง Teaching for Historical Understanding in Inclusive Classrooms ซึ่งเป็นวิจัยเชิงทดลองโดยใช้โครงการเป็นฐาน (project-based) และเทคโนโลยีด้วยกระบวนการสืบสอบ ในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์สหรัฐอเมริกา เรื่อง การขยายดินแดนไปทางตะวันตกในคริสต์ศตวรรษที่ 19 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 87 คน ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลครูเป็นผู้นำในการอภิปรายเกี่ยวกับอคติที่ปรากฏในหลักฐานที่ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของการอ้างอิงด้วยเอกสารทางประวัติศาสตร์ จากนั้นนักเรียนออกแบบการนำเสนอด้วยสื่อประสม (multimedia) เกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้อพยพหนึ่งกลุ่ม และนำเสนอวิถีชีวิตในการทำงานและครอบครัวของผู้อพยพ ผลของการวิจัยคือ การใช้โครงการเป็นฐานและเทคโนโลยีด้วยกระบวนการสืบสอบช่วยให้นักเรียนวิเคราะห์แหล่งข้อมูลชั้นต้นและชั้นรองในการทำความเข้าใจกลุ่มผู้อพยพทั้ง 3 กลุ่ม นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับช่วงเวลาการขยายดินแดนไปทางตะวันตกเพิ่มขึ้น และเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาทาง

ประวัติศาสตร์และการสืบค้นทางประวัติศาสตร์ดีขึ้น ตลอดจนทำให้นักเรียนรู้ถึงสมรรถนะของตนเอง (self-efficacy) ในฐานะผู้เรียนได้ดีขึ้น

Tan, Sharan, and Lee (2005) ศึกษาเรื่อง Students' Perceptions of Learning Geography through Group Investigation in Singapore ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับการรับรู้ของนักเรียนในเรื่องของรูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนจำนวน 142 คน แบ่งเป็นนักเรียนกลุ่มสูง 80 คน และนักเรียนกลุ่มต่ำ 62 คน จาก 2 โรงเรียน ที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบดังกล่าวในรายวิชาภูมิศาสตร์เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ โดยเก็บข้อมูลจากเขียนรายงานเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มหลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการสอน ผลการวิจัยคือ นักเรียน 2 ใน 3 มีทัศนคติเชิงบวกต่อรูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ซึ่งแบ่งได้เป็น 4 ประเภท กล่าวคือ (1) รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มเป็นรูปแบบที่น่าสนใจ สนุก และมีประสิทธิภาพ (2) นักเรียนมีความสัมพันธ์ทางสังคมดีขึ้น (3) เป็นรูปแบบที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ และ (4) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น เข้าใจหัวข้อที่ตนสืบสอบได้อย่างลึกซึ้ง ส่วนนักเรียนที่มีทัศนคติเชิงลบกล่าวว่า นักเรียนต้องการให้ครูใช้วิธีการสอนแบบปกติ คือ การนำเสนอเนื้อหาให้แก่ นักเรียนโดยตรงมากกว่าสืบสอบด้วยตนเอง เพราะไม่เชื่อมั่นในการสอนของเพื่อน นักเรียนระบุว่า การสืบสอบเป็นกลุ่มใช้เวลาานาน เพราะในกระบวนการทำงานเพื่อนบางคนไม่ให้ความร่วมมือ เวลาว่างไม่ตรงกันและบางครั้งนักเรียนไม่ทราบว่าควรเริ่มหาข้อมูลที่ตนต้องการจากแหล่งใด ตลอดจนนักเรียนกังวลเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนจากการสืบสอบว่าจะไม่ครบตรงตามประมวลรายวิชา หรือหลักสูตร

Damini (2014) ศึกษาเรื่อง How the Group Investigation model and the Six-Mirror model changed teachers' roles and teachers' and students' attitudes towards diversity ซึ่งเป็นวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับทัศนคติเชิงบวกของครูที่มีต่อการสอนรูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูอาสาสมัครจำนวน 17 คน ที่จบการศึกษาจากสาขาต่างๆ และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจาก 5 โรงเรียน จำนวน 175 คน แบ่งเป็น 8 ห้องเรียน เก็บข้อมูลจากการสังเกตการสอนของครู การสัมภาษณ์นักเรียนเป็นกลุ่มย่อย (focus group) และการทำแบบสอบถามของครูและนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูและนักเรียนมีความคิดเห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มเป็นรูปแบบที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสำหรับการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยครูส่วนใหญ่ระบุว่า การที่นักเรียนได้แบ่งปันการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายร่วมกันส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และรูปแบบดังกล่าวช่วยให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศพบว่า มีการทดลองใช้กระบวนการสืบสอบ แสวงหาความรู้เป็นกลุ่มในการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนซึ่งผลปรากฏว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดสูงขึ้น และงานวิจัยเชิงสำรวจพบว่า กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ตลอดจนมีความสัมพันธ์ทางสังคมที่ขึ้น อย่างไรก็ตามจากการสำรวจพบว่า นักเรียนบางส่วนยังไม่เชื่อมั่นในกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มเนื่องจากใช้เวลาในการเรียนรู้นาน สมาชิกในกลุ่มไม่ให้ความร่วมมือ และกังวลว่าเนื้อหาที่เรียนจากการสืบสอบจะไม่ครบหรือตรงตามประมวลรายวิชาหรือหลักสูตร

งานวิจัยในประเทศ

ดวงพร แก้วคงคา (2544) ศึกษาเรื่อง ความแตกต่างระหว่างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสืบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่มกับวิธีสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสรรเพชญ์ (วิทยาคม) อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 50 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 25 คน พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่า

สุทธิรัตน์ ธีระวิวัฒน์และมณีรัตน์ ธีระวิวัฒน์ (2549) ศึกษาเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเรื่องสิ่งมีชีวิตกับสภาวะแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มกับวิธีสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรีจำนวน 80 คนแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 40 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศพบว่า มีการทดลองใช้กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มในการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนซึ่งผลปรากฏว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด Magic If

งานวิจัยในต่างประเทศ

Kade et al. (2013) ศึกษาเรื่อง Towards Stanislavski-based Principles for Motion Capture Acting in Animation and Computer Games ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยนำหลักการแสดงของ Stanislavski มาประยุกต์ใช้ร่วมกับเทคโนโลยีการจับการเคลื่อนไหวซึ่งประกอบด้วย “การจินตนาการ” “Magic If” “วัตถุประสงค์” “การดัดแปลง” และ “การผ่อนคลาย” เพื่อพัฒนาการสร้างตัวละครในเกมสโคมพิวเตอร์ (digital avatars) ผลปรากฏว่า นักแสดงซึ่งเป็นตัวแทนของตัวละครในเกมส์สามารถแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง และอารมณ์ได้อย่างสมจริง ส่งผลให้ตัวละครในเกมส์มีลักษณะท่าทาง สีหน้า และอารมณ์ใกล้เคียงกับมนุษย์มากขึ้น

Smith et al. (2015) ศึกษาเรื่อง Applying the Theory of Stanislavski to Simulation: Stepping into Role ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้องค์ประกอบที่สำคัญของ the Method ที่สอดคล้องกับการนำไปใช้ในสถานการณ์จำลองมาเป็นฐานในการสร้างตัวละครสำหรับฝึกหัดนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับบทบาทของผู้ป่วยและผู้ที่เกี่ยวข้องในศูนย์สุขภาพ ซึ่งได้แก่ วงกลมความสนใจ Magic If วัตถุประสงค์และเป้าหมายสูงสุด และความนับ เพื่อให้ตัวละครนั้นมีความสมจริงและเป็นการเตรียมความพร้อมนักศึกษา ก่อนเผชิญกับสถานการณ์จากนั้นจึงตรวจสอบประสิทธิภาพของการสอนโดยการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง ซึ่งผลปรากฏว่าองค์ประกอบสำคัญของ the Method ที่คัดเลือกมาสามารถเพิ่มประสิทธิภาพวิธีสอนด้วยสถานการณ์จำลองและส่งผลให้นักศึกษายึดมั่นผูกพันกับบทบาทของตนและสามารถผสมผสานความรู้และทักษะทางการพยาบาลกับการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง และอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ตนเผชิญอยู่

งานวิจัยในประเทศ

พรรัตน์ ดำรง (2549) ทำวิจัยโครงการเรื่อง “เรื่องเก่าเล่าใหม่ 4: สีดา-ศรียาม?” โดยการทดลองใช้กลวิธีซึ่งได้แก่ จินตนาการ (imagination) แนวคิด Magic If ในการเข้าถึงตัวละครจากเรื่องรามายณะ เพื่อสร้างบทละครและกำกับการแสดงละครร่วมสมัย ผลการจากการทดลองพบว่า กลวิธีดังกล่าวสามารถนำมาพัฒนาเป็นละครเรื่อง สีดา-ศรียาม? ซึ่งเป็นการถอดรื้อเรื่องเก่าและสร้างภาพใหม่ (deconstruction and revision) ให้เป็น “บทละครร่วมสมัย” ที่เล่าผ่านมุมมองของ “นางสีดา” ที่เกิดจากการตีความใหม่ (new interpretation) ซึ่งนำเสนอว่า ชีวิตของนางสีดาอีกแง่มุมหนึ่งซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าภาพอุดมคติที่ถูกสร้างขึ้นไม่ว่ายุคใดสมัยใด ล้วนเป็นภาพที่บอกเล่าไม่หมด ยังมีความจริง ความบกพร่องที่แอบซ่อนอยู่มาก เพราะในการเล่าเรื่องเกี่ยวกับชีวิตของนางสีดาแบบเดิมละเลยการเล่าถึงชีวิตที่มีทุกข์ซึ่งเป็นผลมาจากโชคชะตาและพระราม เพราะต้องการให้

นางสีดาเป็นผู้เสริมสร้างเกียรติยศแก่พระราม ดังนั้นผู้ชมจึงควรเปิดใจและมองเห็นความจริงเหล่านั้น และมองเห็นคุณค่า ความดีงาม และความบกพร่องที่อยู่ในแต่ละบุคคล

จากการศึกษางานวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า ในงานวิจัยจากต่างประเทศและในประเทศได้นำแนวคิด Magic If มาใช้ในการตีความสถานการณ์ที่กำหนด ส่งผลให้ผู้ที่ได้รับการทดลองสามารถจินตนาการและเข้าถึงอารมณ์ ความรู้สึก ทศนคติ ของตัวละครและสามารถจินตนาการสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น จนสามารถนำความรู้เดิมมาผสมผสานกับสถานการณ์ที่กำหนดเพื่อตีความใหม่ได้ ตลอดจนแสดงอารมณ์ สีหน้า หรือบทบาทที่สอดคล้องกับสถานการณ์หรือบทละครที่ได้รับมอบหมาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์

งานวิจัยในต่างประเทศ

Colby (2007) ศึกษาเรื่อง The Historical Narrative Inquiry Model's Impact on Historical Thinking and Historical Empathy ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้รูปแบบการสืบสอบทางประวัติศาสตร์ที่มีหลักการสอน คือ 1) สอนความรู้ที่เป็นกระบวนการเรียนรู้ 2) เพิ่มประสิทธิภาพทักษะการตีความ 3) ปลุกฝังมุมมองทางประวัติศาสตร์โดยมีพื้นฐานประวัติศาสตร์เชิงประจักษ์ 4) เสริมแรงให้นักเรียนเขียนเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ เพื่อดูผลของรูปแบบการสอนที่สัมพันธ์กับทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนเกรด 7 จำนวน 25 คน เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียนก่อนและหลังการสอน ผลการวิจัยพบว่า วิธีสอนและเทคนิคการสอนซึ่งได้แก่ การอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่และเล็ก การนำเสนอปากเปล่า อภิปรายเกี่ยวกับเอกสารชั้นต้น การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการบรรยาย และการเขียนงานทางประวัติศาสตร์ การสร้างงานเขียนทางประวัติศาสตร์โดยนำแต่ละมุมมองมาร้อยเรียงเข้าด้วยกัน สามารถเพิ่มประสิทธิภาพของรูปแบบที่ช่วยส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์

Peck (2009) วิจัยเรื่อง Multi-Ethnic High School Students' Understandings of Historical Significance ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของนักเรียนกับการแสดงความคิดเห็นต่อความสำคัญทางประวัติศาสตร์แคนาดา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมในมลรัฐบริติชโคลัมเบีย จำนวน 26 คน แบ่งเป็นนักเรียนชาวแคนาดา 17 คน ผู้อพยพ 7 คน และชนพื้นเมือง 2 คน เก็บข้อมูลจากการทำแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านประชากรและการเขียนอธิบายอัตลักษณ์ของกลุ่มตามความรู้สึกของตน และระบุเหตุการณ์ที่สำคัญในประวัติศาสตร์แคนาดาโดยการลำดับเหตุการณ์ (timeline) ผลการวิจัยพบว่า อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์มีผลต่อการตัดสินใจและรูปแบบการเล่าเรื่องของนักเรียน ในการสร้างและกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ตัดสินความสำคัญทางประวัติศาสตร์ การเลือกเหตุการณ์ที่ใช้ในการเล่าเรื่อง ซึ่งนักเรียนบางคนใช้อัตลักษณ์

เดียว บางคนใช้สัญลักษณ์หลายชาติพันธุ์ในการเล่าเรื่อง และมีนักเรียนสองคนแสดงอาการต่อต้าน ชาติพันธุ์มากกว่าอธิบายชาติพันธุ์ของตน ดังนั้น Peck จึงสรุปว่ามีรูปแบบการเล่าเรื่อง 3 รูปแบบ ที่แตกต่างกันในประวัติศาสตร์แคนาดา คือ “ผู้ก่อตั้งประเทศ” “ความหลากหลายและความสามัคคีของแคนาดา” และ “ความหลากหลายและความขัดแย้งในแคนาดา”

Sheehan (2013) วิจัยเรื่อง ‘History is something to do, not just something to learn’: Historical thinking, internal assessment and critical citizenship ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้การเรียนการสอนระเบียบวิธีทางประวัติศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนที่มีอายุระหว่าง 16-17 ปี ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ในวิชาประวัติศาสตร์ อย่างน้อย 1 ปี และต้องการประเมินภายในตนเอง จำนวน 98 คน จาก 5 โรงเรียน เก็บข้อมูลจาก การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และแบบทดสอบ ผลการวิจัยพบว่า การเรียนการสอนที่ใช้การวิจัยเป็นฐานสามารถพัฒนาระเบียบวิธีให้แก่กลุ่มทดลองได้ดีขึ้นและมีผลต่อแรงจูงใจในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดทางประวัติศาสตร์ โดยกลุ่มทดลองสามารถวิพากษ์อดีตโดยใช้กรอบแนวคิดของการคิดทางประวัติศาสตร์และแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจกระบวนการสร้างความรู้ และมีแรงจูงใจในการทำงานสูงขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากความเป็นอิสระในการทำงานตามความสนใจของตน นอกจากนี้งานวิจัยยังระบุถึงอุปสรรคในการพัฒนาทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ในด้านการให้ความสำคัญต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ว่า แนวคิดชาตินิยมที่บรรจุอยู่ในหลักสูตรและแบบเรียน ตลอดจนความรู้สึกภาคภูมิใจในชาติของแต่ละบุคคล ส่งผลต่อการวิพากษ์ชาติของตน หรือมีความคิดว่า เหตุการณ์ในชาติของตนมีความสำคัญต่อโลกมากเกินไปกว่าความเป็นจริง

Huijgen et al. (2014) ศึกษาเรื่อง Testing elementary and secondary School students’ ability to perform historical perspective taking: the constructing of valid and reliable measure instruments ซึ่งเป็นการวิจัยและพัฒนาเครื่องมือในการวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางประวัติศาสตร์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชาวเนเธอร์แลนด์ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา อายุระหว่าง 10 – 17 ปี จำนวน 1,270 คน ผลการวิจัยพบว่า สามารถสร้างเครื่องมือที่ความตรงและความเที่ยงที่วัดค่าความสามารถในการให้เหตุผลทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนได้ นอกจากนี้ อายุ และระดับการศึกษาที่สูงขึ้น มีส่วนทำให้นักเรียนสามารถแสดงการให้เหตุผลทางประวัติศาสตร์เพิ่มขึ้น

งานวิจัยในประเทศ

ชัยรัตน์ โตศิลา (2555) ศึกษาเรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2

กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน / ห้องเรียน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน และกลุ่มควบคุม 40 คน ระยะเวลาในการทดลอง 15 สัปดาห์ เก็บข้อมูลจากการทำแบบวัดทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ก่อนและหลังเรียนผลการวิจัยพบว่า ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ สูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนโดยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีพัฒนาการไปในทางที่ดีขึ้น นักเรียนสามารถกำหนดคำถามสำคัญ เปรียบเทียบ ตีความหลักฐาน และเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อนำเสนอข้อมูลโดยการลำดับเหตุการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้นักเรียนยังสามารถนำทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันในการกลั่นกรองข้อมูลต่างๆ ที่ตนได้พบเจอ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์พบว่า ในงานวิจัยเชิง ทดลองทั้งจากต่างประเทศและในประเทศพบว่าทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ เป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียนสามารถศึกษา กำหนดคำถามสำคัญ เปรียบเทียบ ตีความหลักฐาน และเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อนำเสนอข้อมูลโดยการลำดับเหตุการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ สามารถเกิดขึ้นได้โดยใช้การเรียนการสอนรูปแบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ การอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่และเล็ก การนำเสนอปากเปล่า อภิปรายเกี่ยวกับเอกสารชั้นต้น การพิจารณาความสัมพันธ์ ระหว่างการบรรยาย การเขียนงานทางประวัติศาสตร์ และการสร้างงานเขียนทางประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ในงานวิจัยเชิงสำรวจในต่างประเทศพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดทาง ประวัติศาสตร์ คือ อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ อายุ ระดับการศึกษา แนวคิดชาตินิยม ความรู้สึกที่มีต่อ กลุ่มหรือชาติของนักเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

งานวิจัยในต่างประเทศ

Brooks (2011) ศึกษาเรื่อง Historical Empathy as Perspective Recognition and Care in One Secondary Social Studies Classroom ซึ่งเป็นวิจัยเชิงสำรวจกรณีศึกษา เกี่ยวกับการทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนใน รายวิชาประวัติศาสตร์ยุโรปชั้นสูงของนักเรียนเกรด 10 กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้รับผิดชอบรายวิชา 1 คน และนักเรียน 4 คน โดยเก็บข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ซึ่งใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 5 เดือน ซึ่ง มีระยะเวลาในการจัดการเรียนสอน 29 ชั่วโมง ผลการวิจัยพบว่า ครูมีการส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึก ทางประวัติศาสตร์ การรับรู้มุมมองทางประวัติศาสตร์ด้วยการบรรยาย การใช้แหล่งข้อมูลชั้นต้นและ ชั้นรอง และการอภิปรายในชั้นเรียน ส่วนการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนนั้นยังไม่

สามารถทำให้เกิดขึ้นได้ ซึ่งเกิดจากความซับซ้อนของบุคคลกับวัตถุประสงค์ของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

Davison (2012) ศึกษาเรื่อง “It is Really Hard Being in Their Shoes”: Developing Historical Empathy in Secondary School Students. Doctor of Education ซึ่งเป็นวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับพัฒนาการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่มีอายุระหว่าง 14-15 ปี จำนวน 47 คน จาก Eastside School แบ่งห้องเรียน A/C จำนวน 22 คน ซึ่งเรียนรู้เกี่ยวกับจิตพิสัย (affective learning tasks) ห้อง C/A 23 คน ซึ่งเรียนรู้เกี่ยวกับพุทธิพิสัย (cognitive learning tasks) ซึ่งทั้งสองห้องต่างมีนักเรียนร้อยละ 70 เป็นชาวเอเชียหรือชาวนิวซีแลนด์ยุโรป (New Zealand European) และร้อยละ 8 เป็นชาวเมารี (Maori) โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์เอกสาร การทำแบบสำรวจย้อนกลับของนักเรียน และการสังเกตการณ์ในชั้นเรียน ซึ่งสามารถระบุพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ คือ การดูแลความรู้สึก หลักฐาน จินตนาการ มุมมองที่หลากหลาย ความรู้เกี่ยวกับบริบท การเปิดใจ การใช้ดุลยพินิจ ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ได้ระบุว่า การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์เป็นความสามารถทั้งทางด้านจิตพิสัยและพุทธิพิสัย

Kosti, Kondoyianni, and Tsiaras (2015) ศึกษาเรื่อง Fostering Historical Empathy through Drama in education: A Pilot Study on Secondary School Students in Greece ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้เทคนิคการละครมาใช้ในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ จำนวน 4 สถานการณ์ เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 22 คน ผลปรากฏว่า เทคนิคการละครสามารถทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในบริบททางประวัติศาสตร์และความหลากหลายของมุมมองทางประวัติศาสตร์ นอกจากนี้กิจกรรมการละครยังส่งผลให้นักเรียนรู้สึกผูกพันในการสืบค้นเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้นักเรียนศึกษาแหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์

สำหรับงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ยังไม่ปรากฏ

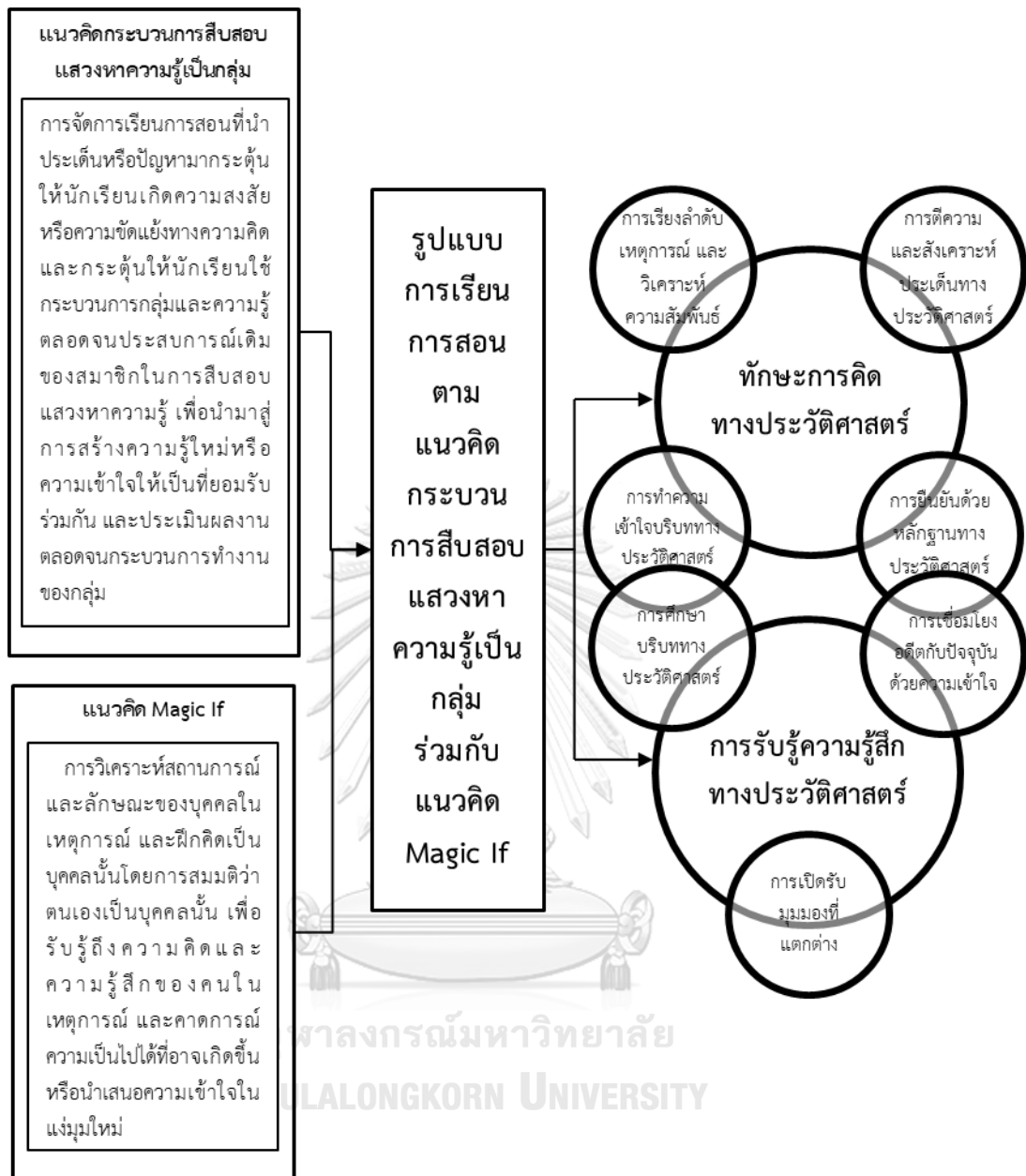
จากการศึกษาวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์พบว่า การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์เป็นความสามารถทางด้านจิตพิสัยและพุทธิพิสัยที่ผสมผสานกันโดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ความรู้สึกเป็นห่วงเป็นใย การใช้หลักฐานในการอ้างอิง การจินตนาการ การศึกษามุมมองที่หลากหลาย การเข้าใจในบริบททางประวัติศาสตร์ การเปิดใจ การตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างความเชื่อในอดีตกับปัจจุบัน และการใช้ดุลยพินิจ ซึ่งการบรรยาย

การใช้แหล่งข้อมูลขั้นต้นและชั้นรอง และการอภิปรายในชั้นเรียนยังไม่เพียงพอที่จะทำให้นักเรียนเกิดการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ อย่างไรก็ตามยังมีงานวิจัยที่ค้นพบว่า เทคนิคการละครสามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนได้

กรอบมโนทัศน์ของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นกรอบมโนทัศน์ของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยได้ดัง ภาพที่ 4

ภาพที่ 4 กรอบมโนทัศน์ของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

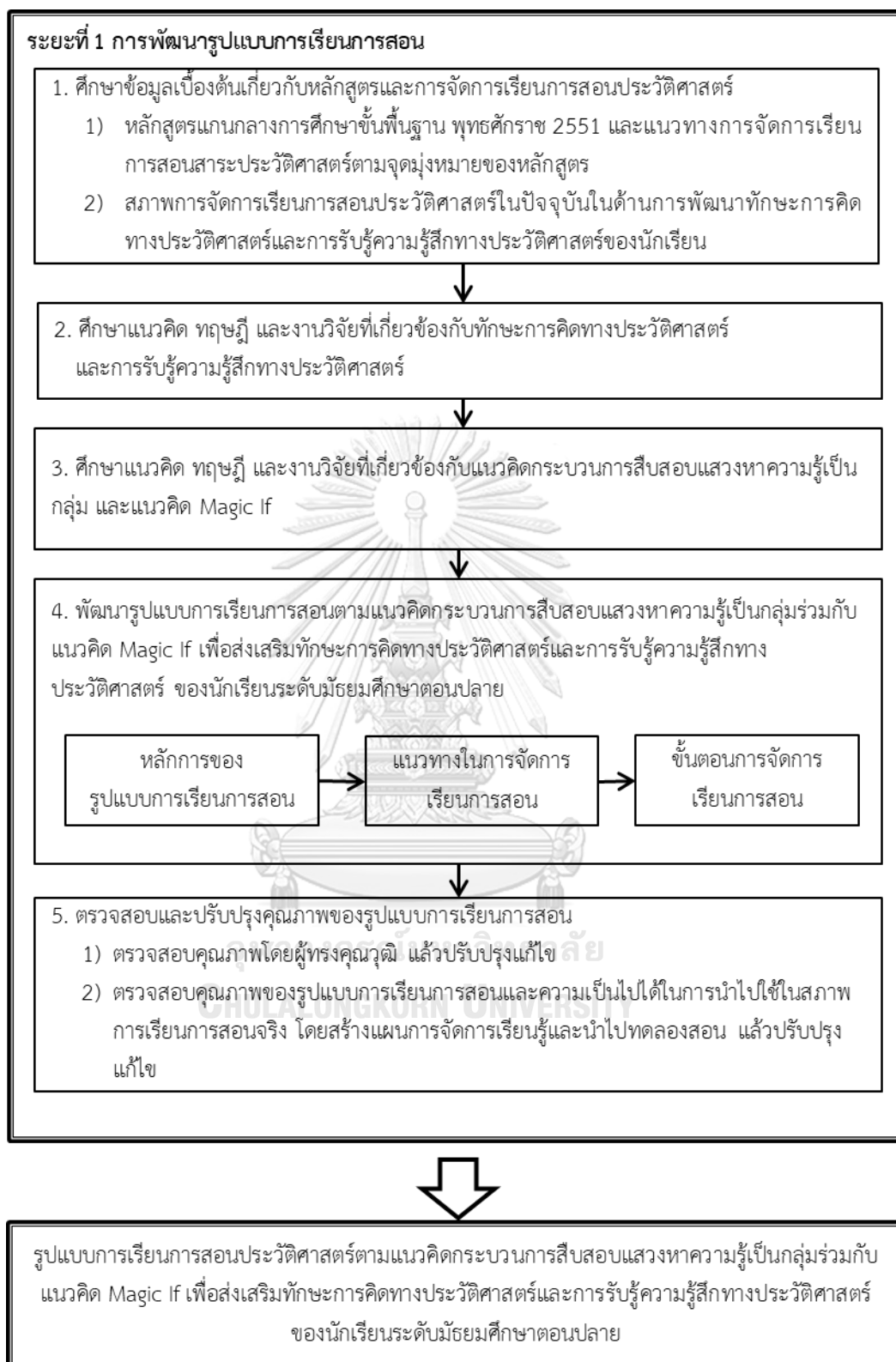
การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบ แสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ ความรู้สึทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัย และพัฒนา มุ่งพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึทาง ประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน ที่พัฒนาขึ้น โดยการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์
2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์
3. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม และแนวคิด Magic If
4. พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
5. ตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน

ระยะที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

1. กำหนดแบบแผนการทดลอง
2. กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน
3. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้
4. สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ภาพที่ 5 ระยะการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ระยะที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

1. กำหนดแบบแผนการทดลอง โดยใช้การวิจัยแบบกึ่งทดลอง

E O₁ X O₂

ตัวแปรจัดการกระทำ คือ รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น
ตัวแปรตาม คือ ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

2. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

3. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง โดยออกแบบตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

4. พัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 4 ฉบับ

- 1) แบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ จำนวน 2 ฉบับ (ก่อนเรียน และ หลังเรียน)
- 2) แบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ จำนวน 2 ฉบับ (ก่อนเรียน และ หลังเรียน)

5. ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนและเก็บข้อมูล

กลุ่มทดลอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Chulalongkorn University

ก่อนเรียน

ทำแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ และแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

ระหว่างเรียน

สอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

สังเกตพฤติกรรม

ประเมินใบงาน

หลังเรียน

ทำแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ และแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

6. ข้อค้นพบจากการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ข้อค้นพบจากการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

รูปแบบการเรียนการสอนฉบับสมบูรณ์

7. วิเคราะห์ข้อมูล

- 1) เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลองระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นด้วยการใช้สถิติ t-test for dependent
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของกลุ่มทดลอง

ภาพที่ 5 ระยะการดำเนินการวิจัย (ต่อ)

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยมีแนวทางในการพัฒนาดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และแนวทางการจัดการเรียนการสอนสาระประวัติศาสตร์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยวิเคราะห์จากมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์ของสาระประวัติศาสตร์ และแนวทางในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1.2 ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ในปัจจุบันในด้านการพัฒนาทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนพบว่า ในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ครูส่วนใหญ่ยังคงใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย เน้นการท่องจำไม่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง ไม่เน้นการฝึกภาคปฏิบัติและไม่เน้นการฝึกให้นักเรียนคิดมากกว่าวิธีสอนแบบอื่น นักเรียนจึงขาดโอกาสในการฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา 2558; พรกมล จันทรี, 2544; Nye et al., 2011) ด้วยเหตุนี้ นักเรียนจึงขาดโอกาสในการทำความเข้าใจข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในหลักฐานด้วยตนเองทำให้นักเรียนไม่สามารถตระหนักถึงความสำคัญและความแตกต่างของบริบททางประวัติศาสตร์และมุมมองในยุคสมัยต่างๆ ที่มีผลต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้จึงทำให้นักเรียนเข้าใจเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เพียงแง่มุมใดมุมหนึ่งหรือคลาดเคลื่อนได้ ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียน

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ คือ การสร้างคำอธิบายหรือตีความเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากการตรวจสอบและประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของ National Center for History in

the Schools (1996) The College Board (2012) และ Assessment Resource Center for History (2013) มาศึกษาเพื่อหาความสอดคล้องและสังเคราะห์ออกมาเป็นองค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของผู้วิจัยได้ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 องค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์

องค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์	องค์ประกอบย่อยของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์
1. การเรียงลำดับเหตุการณ์ และ วิเคราะห์ความสัมพันธ์	1. เรียงลำดับเหตุการณ์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามลำดับเวลาได้ถูกต้อง 2. วิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ในช่วงเวลาเดียวกัน 3. เปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่คล้ายกันแต่ต่างเวลาและสถานที่
2. การทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์	4. อธิบายบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากการศึกษาหลักฐานที่หลากหลาย
3. การยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์	5. วิเคราะห์ลักษณะของหลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์ 6. สรุปรายข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษาหลักฐานและมุมมองที่หลากหลาย
4. การตีความและการสังเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์	7. วิเคราะห์การตีความทางประวัติศาสตร์ได้หลากหลายมุมมองโดยมีหลักฐานมาสนับสนุน 8. สร้างคำอธิบายสาเหตุและผลของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างน่าเชื่อถือ

2.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ คือ การทำความเข้าใจความคิด ความเชื่อและความรู้สึกต่างๆ ของบุคคลในเหตุการณ์โดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์มาสนับสนุน และแสดงความคิดเห็นและ/หรือความรู้สึกของตนโดยหลีกเลี่ยงปัจจุบันนิยม โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Barton and Levstik (2004) Davison (2012) และ Endacott and Brooks (2013) มาสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของผู้วิจัยได้ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 องค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์

องค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์	องค์ประกอบย่อยของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์
1. การเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง	1. ระบุความแตกต่างของความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับปัจจุบัน 2. นำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์มาคาดการณ์สิ่งที่อาจเกิดขึ้น
2. การศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์	3. อธิบายสภาพแวดล้อม ความคิด ความรู้ ความเชื่อหรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์
3. การเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ	4. แสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บนฐานของหลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์

3. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม และแนวคิด Magic If

3.1 ศึกษาแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่างๆ แล้วนำมาสังเคราะห์สาระสำคัญของกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มได้ดังนี้

ตารางที่ 16 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญของกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม

แนวคิดของกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม	สาระสำคัญของแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม
<p>กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ประกอบด้วยแนวคิดที่สำคัญ 2 แนวคิด ได้แก่</p> <p>1. แนวคิดการสืบสอบแสวงหาความรู้ (Inquiry) ปัญหา คือ สิ่งสำคัญที่สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึกหรือความต้องการที่จะสืบสอบแสวงหาความรู้ ซึ่งปัญหานั้นต้องเป็นปัญหาที่มีความหมายต่อนักเรียนและท้าทายเพียงพอที่จะทำให้ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอยากแสวงหาคำตอบ และถ้าเป็นปัญหาที่ท้าทายให้นักเรียนเกิดความงุนงงสงสัย หรือก่อให้เกิดความขัดแย้งทางความคิดจะส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอยากสืบสอบแสวงหาความรู้มากขึ้น และการใช้กระบวนการกลุ่มจะทำให้การสืบสอบมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามในระหว่างการทำงานนักเรียนอาจเกิดความขัดแย้งทางความคิดได้ นักเรียนจึงจำเป็นต้องเรียนรู้หรือได้รับประสบการณ์ในการพยายามหาหนทางแก้ไขหรือสร้างความเข้าใจให้เป็นที่พอใจหรือยอมรับทั้งของตนเองและผู้เกี่ยวข้อง</p> <p>2. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ (Knowledge) ความรู้เป็นเป้าหมายของกระบวนการสืบสอบทั้งหลาย ความรู้เป็นสิ่งที่ได้จากการนำประสบการณ์หรือความรู้เดิมมาใช้ในประสบการณ์ใหม่ ดังนั้น ความรู้จึงเป็นสิ่งที่ค้นพบผ่านกระบวนการสืบสอบโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์</p>	<p>การจัดการเรียนการสอนที่นำประเด็นหรือปัญหากระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสงสัย หรือความขัดแย้งทางความคิด และกระตุ้นให้นักเรียนใช้กระบวนการกลุ่มและความรู้ตลอดจนประสบการณ์เดิมของสมาชิกในการสืบสอบแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาสู่การสร้างความรู้ใหม่หรือความเข้าใจให้เป็นที่ยอมรับร่วมกัน และประเมินผลงานตลอดจนกระบวนการทำงานของกลุ่ม</p>

3.2 ศึกษาแนวคิด Magic If จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่างๆ แล้วนำมาสังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิด Magic If ได้ดังนี้

ตารางที่ 17 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญหลักการของแนวคิด Magic If

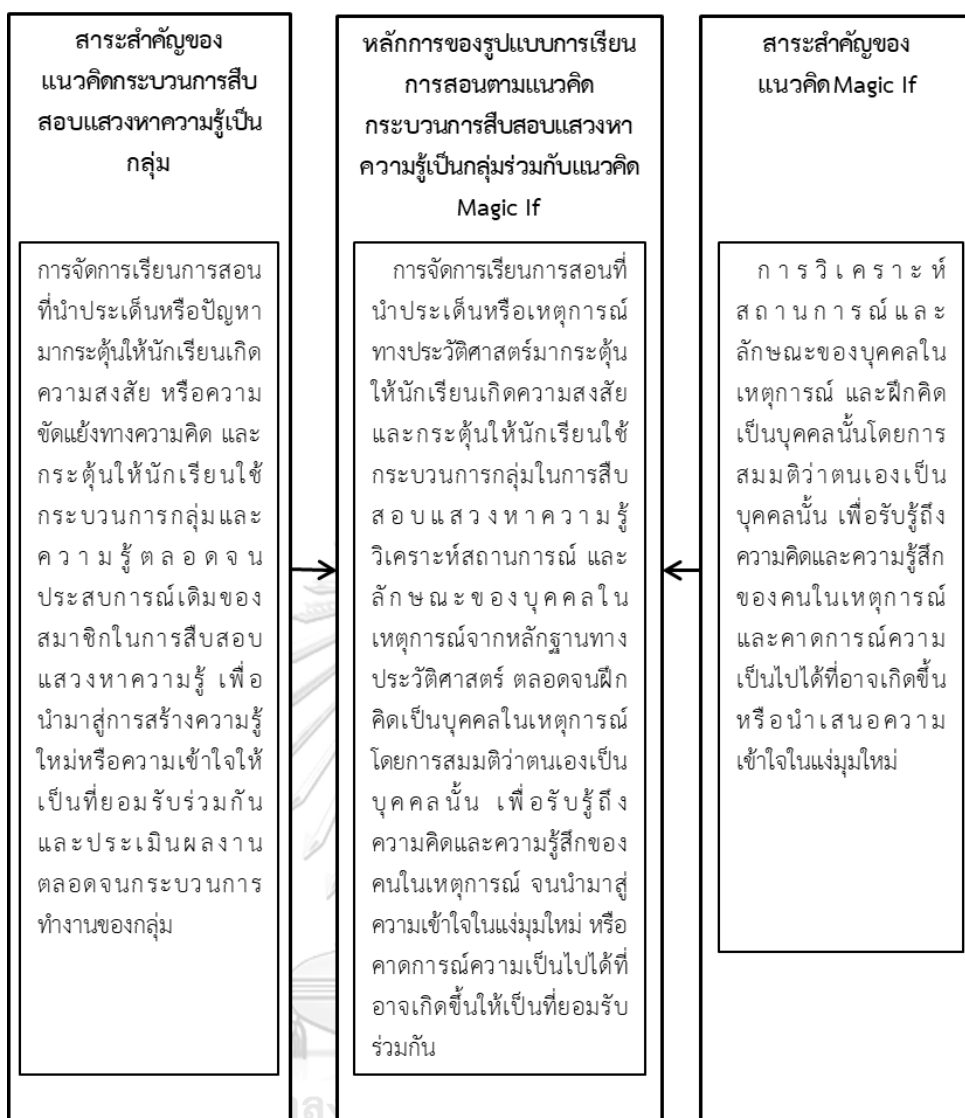
แนวคิด Magic If	สาระสำคัญของแนวคิด Magic If
<p>แนวคิด Magic If เป็นแนวคิดที่กำหนดให้นักแสดงพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ในบทละครโดยการสมมติว่า “ถ้าฉันเป็นตัวละครและเผชิญสถานการณ์เดียวกันกับตัวละครนั้น ฉันจะอย่างไร” ซึ่งการสมมติจะนำไปสู่การจินตนาการถึงสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ปรากฏในบทละคร</p> <p>การทำความเข้าใจตัวละคร สิ่งแวดล้อม ช่วงเวลาของเหตุการณ์ และสภาพปัญหา จากบทละครทำให้นักแสดงจินตนาการและจำแนกกระหว่างความคิดของนักแสดงกับความคิดของตัวละคร ตลอดจนระบุสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อตัวละคร</p> <p>เมื่อนักแสดงทำความเข้าใจปัญหาและตัวละครแล้ว ต่อมาจึงปรับปัญหาของตัวละครมาเป็นปัญหาของตนเอง เพื่อช่วยให้นักแสดงสามารถแก้ไขปัญหาและแสดงออกอย่างตัวละครได้อย่างเป็นธรรมชาติ การสมมติจึงเป็นแรงกระตุ้นที่ทรงพลังที่ทำให้นักแสดงจินตนาการและกระทำสิ่งใดๆ ได้สมเหตุสมผล น่าเชื่อถือ รวมทั้งมีอารมณ์ความรู้สึกเหมือนกับเป็นตัวละครตัวนั้น</p>	<p>การวิเคราะห์สถานการณ์และลักษณะของบุคคลในเหตุการณ์ และฝึกคิดเป็นบุคคลนั้นโดยการสมมติว่าตนเองเป็นบุคคลนั้น เพื่อรับรู้ถึงความคิดและความรู้สึกของคนในเหตุการณ์ และคาดการณ์ความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้นหรือนำเสนอความเข้าใจในแง่มุมใหม่</p>

4. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If

ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยมีการดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

4.1 การสร้างหลักการของรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยได้นำสาระสำคัญของแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มและสาระสำคัญของแนวคิด Magic If ที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ในข้อ 3 มาพัฒนาเป็นหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ได้ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 การสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ร่วมกับแนวคิด Magic If

จากภาพที่ 6 หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If คือ การจัดการเรียนการสอนที่นำประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์มากระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสงสัยและกระตุ้นให้นักเรียนใช้กระบวนการกลุ่มในการสืบสอบแสวงหาความรู้ วิเคราะห์สถานการณ์ และลักษณะของบุคคลในเหตุการณ์จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนจินตนาการคิดเป็นบุคคลในเหตุการณ์โดยการสมมติว่าตนเองเป็นบุคคลนั้น เพื่อรับรู้ถึงความคิดและความรู้สึกของคนในเหตุการณ์ จนนำมาสู่ความเข้าใจในแง่มุมใหม่ หรือคาดการณ์ความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้นให้เป็นที่ยอมรับร่วมกัน

4.2 แนวทางในการจัดการเรียนการสอน

จากหลักการในข้อ 4.1 ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ได้ดังนี้

1. การกำหนดให้นักเรียนร่วมกันศึกษา ค้นคว้า ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และสรุปข้อมูลตลอดจนนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์สถานการณ์และบุคคลในเหตุการณ์ ซึ่งแนวทางนี้เป็นสิ่งที่ได้จากการนำแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มมาสังเคราะห์ร่วมกับแนวคิด Magic If

2. การนำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีหลักฐานขั้นต้นและหลักฐานเชิงประจักษ์จำนวนมากและหลากหลาย เพื่อใช้ในการสนับสนุนการจำลองภาพเหตุการณ์ การร่วมกันศึกษาค้นคว้า ตรวจสอบ วิเคราะห์ และประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐาน และการนำหลักฐานมาสนับสนุนความคิดหรือความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ซึ่งแนวทางนี้เป็นสิ่งที่ได้จากการศึกษาหลักการของแนวคิด Magic If

3. การจัดกิจกรรมหรือการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคัดเลือกหลักฐาน เรียงลำดับเหตุการณ์ วิเคราะห์บริบทของเหตุการณ์และภูมิหลังของบุคคลสำคัญจากคำสั่งเคราะห์ข้อมูลจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนสามารถจำลองเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นตามความเข้าใจของตน และนำเสนอมุมมองของตนที่มีต่อเหตุการณ์นั้น สำหรับแนวทางนี้เป็นสิ่งที่ได้จากการศึกษาหลักการของแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม

4. การสมมติตนเองครุควรเป็นคนตั้งคำถามนำจากการใช้คำว่า “ถ้า” เช่น “ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์ นักเรียนจะคิด จะรู้สึกหรือจะกระทำอย่างไร” และหลังจากที่นักเรียนได้ศึกษาบริบทของเหตุการณ์จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ นักเรียนสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาตั้งคำถาม “ถ้า” ได้ด้วยตนเอง เพื่อทำความเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยสมมติเป็นผู้คนที่อยู่ร่วมในเหตุการณ์หรือเป็นผู้กระทำเหตุการณ์นั้นซึ่งนักเรียนสามารถตีความได้หลากหลายขึ้นอยู่กับความเข้าใจในบริบทแวดล้อมทางประวัติศาสตร์และมุมมองของนักเรียนซึ่งต้องตั้งอยู่บนหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ซึ่งแนวทางนี้เป็นสิ่งที่ได้จากการศึกษาหลักการของแนวคิด Magic If

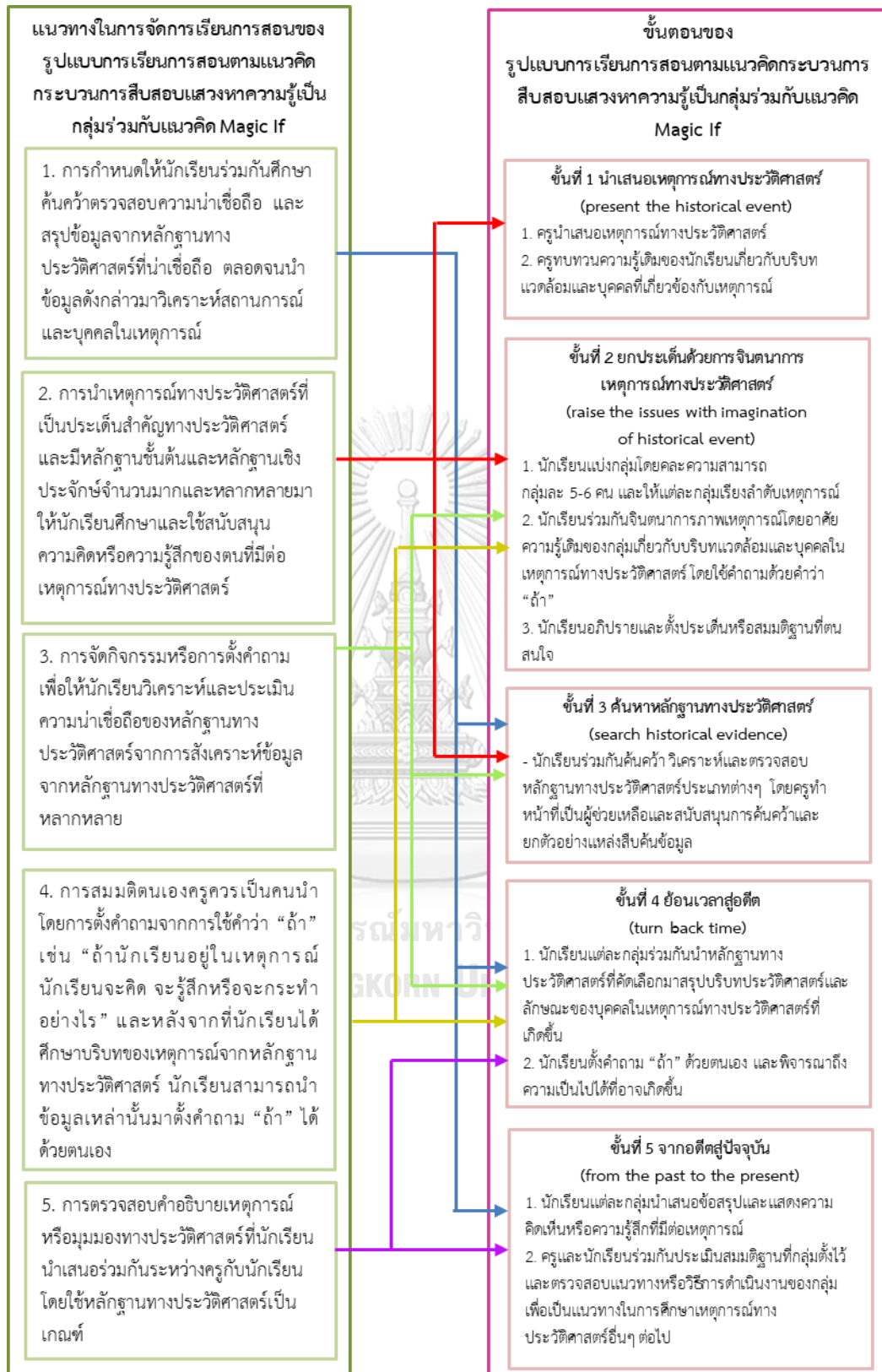
5. การตรวจสอบคำอธิบายเหตุการณ์หรือมุมมองทางประวัติศาสตร์ที่นักเรียนนำเสนอร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน โดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์เป็นเกณฑ์ สำหรับแนวทางนี้เป็นสิ่งที่ได้จากการศึกษาหลักการของแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม

ผู้วิจัยสามารถสรุปการสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ได้ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 แนวทางในการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If

4.3 วิเคราะห์แนวทางของรูปแบบ เพื่อพัฒนาเป็นขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ได้ดังภาพที่ 8 ซึ่งขั้นตอนของรูปแบบดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

ภาพที่ 8 ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน

ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If

ขั้นที่ 1 นำเสนอเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ (present the historical event)

ขั้นตอนนี้มาจากแนวทางข้อที่ 2 โดยกำหนดให้ครูนำเสนอเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ซึ่งมีเงื่อนไขสำคัญ คือ เหตุการณ์นั้นต้องมีหลักฐานขั้นต้นและหลักฐานเชิงประจักษ์จำนวนมากและหลากหลาย จากนั้นครูทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียงลำดับเหตุการณ์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามลำดับเวลาได้ถูกต้อง และ ระบุความแตกต่างของความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับปัจจุบัน

ขั้นที่ 2 ยกประเด็นด้วยการจินตนาการเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ (raise the issues with imagination of historical event)

ขั้นตอนนี้มาจากแนวทางข้อที่ 2 และข้อที่ 4 โดยกำหนดให้นักเรียนแบ่งกลุ่มโดยลดความสามารถ กลุ่มละ 5-6 คน และให้แต่ละกลุ่มเรียงลำดับเหตุการณ์ จากนั้นให้ร่วมกันจินตนาการภาพเหตุการณ์โดยอาศัยความรู้เดิมของกลุ่มเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ โดยใช้คำถามด้วยคำว่า “ถ้า” เช่น “ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์ นักเรียนจะคิด จะรู้สึกหรือจะกระทำอย่างไร” เป็นต้น จากนั้นจึงให้นักเรียนอภิปรายและตั้งประเด็นหรือสมมติฐานที่ตนสนใจ เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ในช่วงเวลาเดียวกัน เปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่คล้ายกัน แต่ต่างเวลาและสถานที่ และ นำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์มาคาดการณ์สิ่งที่อาจเกิดขึ้น

ขั้นที่ 3 ค้นหาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ (search for historical evidence)

ขั้นตอนนี้มาจากแนวทางข้อที่ 1 ข้อที่ 2 และข้อที่ 3 โดยกำหนดให้นักเรียนร่วมกันค้นคว้า วิเคราะห์และตรวจสอบหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทต่างๆ เพื่อค้นหาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีความน่าเชื่อถือ โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือและสนับสนุนการค้นคว้าด้วยการชี้แนะวิธีการค้นคว้าและยกตัวอย่างแหล่งสืบค้นข้อมูล เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษาจากการศึกษาหลักฐานที่หลากหลาย และอธิบายสภาพแวดล้อม ความคิด ความรู้ ความเชื่อหรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์

ขั้นที่ 4 ย้อนเวลาสู่อดีต (turn back time)

ขั้นตอนนี้มาจากแนวทางข้อที่ 1 ข้อที่ 3 ข้อที่ 4 และข้อที่ 5 โดยกำหนดให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่คัดเลือกมาสรุปบริบทประวัติศาสตร์และลักษณะของบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นและตั้งคำถาม “ถ้า” ด้วยตนเอง เช่น การสมมติตนเองเป็นบุคคลที่อยู่ร่วมสมัยในเหตุการณ์ และถ้ากระทำตามสิ่งที่นักเรียนคิดแล้วจะส่งผลเช่นไร เป็นต้น ซึ่งในการสมมตินั้นต้องอาศัยความรู้ที่ได้จากการค้นคว้าของกลุ่มเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและบุคคลในเหตุการณ์ และพิจารณาถึงความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้นโดยในการสรุปนักเรียนอาจวาดเป็นภาพจำลอง สร้างผังมโนทัศน์ หรือสร้าง Time-Line ของเหตุการณ์ เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์ อธิบายบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษาจากการศึกษาหลักฐานที่หลากหลาย สรุปข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษาหลักฐานและมุมมองที่หลากหลาย วิเคราะห์การตีความทางประวัติศาสตร์ได้หลากหลายมุมมองโดยมีหลักฐานมาสนับสนุน และนำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์มาคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนอธิบายสภาพแวดล้อม ความคิด ความรู้ ความเชื่อหรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์

ขั้นที่ 5 จากอดีตสู่ปัจจุบัน (from the past to the present)

ขั้นตอนนี้มาจากแนวทางข้อที่ 1 และข้อที่ 5 โดยกำหนดให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อสรุปและแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์ จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันประเมินสมมติฐานที่กลุ่มตั้งไว้ว่ามีความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด สอดคล้องกับหลักฐานที่ตนหามาหรือไม่ และตรวจสอบแนวทางหรือวิธีการในการดำเนินงานค้นคว้า การวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนสรุปแนวทางในการศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์อื่นๆ ต่อไป เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียงลำดับเหตุการณ์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามลำดับเวลาได้ถูกต้อง เปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่คล้ายกันแต่ต่างเวลาและสถานที่ สร้างคำอธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างน่าเชื่อถือ และแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บนฐานของหลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์

4.4 วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนการสอน บทบาทครู และบทบาทนักเรียนในรูปแบบการเรียนการสอนตามขั้นตอนการเรียนการสอน

5. การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนและการแก้ไขปรับปรุง

5.1 ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ดำเนินการโดยนำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นและตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอน

ของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมพิจารณาแล้วดำเนินการปรับปรุงแก้ไข จากนั้นผู้วิจัยนำรูปแบบการเรียนการสอนและตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนประวัติศาสตร์ จำนวน 2 ท่าน (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิแสดงในภาคผนวก ก.) พิจารณาตรวจสอบ แก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข.)

ผลการตรวจสอบและการประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นโดยสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ด้านความเป็นมาของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

การบรรยายความเป็นมาของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนมีการอธิบายค่อนข้างละเอียด และมีเนื้อหาค่อนข้างมาก ควรสรุปให้มีใจความที่กระชับและชัดเจน มีการระบุถึงเหตุผล ความสำคัญและจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่มีความสอดคล้องกัน การเรียบเรียงความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอนมีความต่อเนื่อง เหมาะสม ทำให้เห็นภาพรวม และจุดเน้นของรูปแบบการเรียนการสอน และมีความเป็นไปได้ในการนำแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มมาร่วมกับแนวคิด Magic If มาใช้ส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

5.2.2 ด้านแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

แนวคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและมีความเป็นไปได้ที่จะสามารถพัฒนาทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ การบรรยายและวิเคราะห์หลักการของแนวคิดมีความชัดเจนดี เป็นระบบ ทำให้เข้าใจแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

5.3.3 ด้านองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

หลักการ วัตถุประสงค์ แนวทาง และขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ มีความสอดคล้องและเห็นความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน โดยมีข้อเสนอแนะในแต่ละประเด็นดังนี้

5.3.3.1 หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนมีความชัดเจน ทำให้เห็นจุดเน้นของรูปแบบการเรียนการสอน และสอดคล้องกับแนวคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน มีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ของแนวคิดที่นำมาใช้อย่างครอบคลุมและเป็นระบบ

5.3.3.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนมีความชัดเจน สามารถสะท้อนสิ่งที่มุ่งหวังและต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน และมีความสอดคล้องสัมพันธ์กับหลักการของรูปแบบการเรียนการสอน และวัตถุประสงค์มีความสำคัญและจำเป็นต่อผู้เรียนในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์

5.3.3.3 แนวทางของรูปแบบการเรียนการสอน มีความชัดเจน และแสดงถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ตลอดจนสอดคล้องกับหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

5.3.3.4 ขั้นตอนของการเรียนการสอนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกันอย่างต่อเนื่อง มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้จริง กิจกรรมการเรียนการสอน พฤติกรรมของครู และพฤติกรรมของนักเรียน ในแต่ละขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสม ซึ่งการสอนตามขั้นตอนการเรียนการสอนสามารถทำให้นักเรียนมีทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ที่สูงขึ้น

นอกจากนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน และแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของรูปแบบ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไขดังรายละเอียดในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและการปรับปรุงแก้ไขของผู้วิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน และแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของรูปแบบ

ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	การดำเนินการปรับปรุงแก้ไขของผู้วิจัย
1. ควรกำหนดลักษณะของคำถามและยกตัวอย่างคำถามตามแนวคิด Magic If ในขั้นตอนที่ 2 และขั้นตอนที่ 4 ของรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นให้ชัดเจน	<p>ขั้นที่ 2 ยกประเด็นด้วยการจินตนาการเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์</p> <p>การใช้คำถามด้วยคำว่า “ถ้า” ลักษณะของคำถามควรเป็นการตั้งคำถามแบบตรงข้ามกับความเป็นจริง เพื่อกระตุ้นความสนใจนักเรียนและกระตุ้นให้นักเรียนตรวจสอบบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์</p> <p>ตัวอย่างเช่น “ถ้าในขณะที่ทัพพม่ามาประชิดเมืองอยุธยา พระเจ้าตากตัดสินใจสู้กับพม่าโดยไม่ผ่านล้อมผลจะเป็นเช่นไร” “ในเหตุการณ์วิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 ถ้าฝ่ายไทยตัดสินใจยิงเรือรบฝรั่งเศสผลจะเป็นเช่นไร” “ถ้าการปฏิวัติ 2475 ล้มเหลว ประเทศไทยในปัจจุบันจะเป็นเช่นไร” เป็นต้น จากนั้นจึงให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งประเด็นหรือสมมติฐานที่สนใจ</p>

ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	การดำเนินปรับปรุงแก้ไขของผู้วิจัย
	<p>ขั้นที่ 4 ย้อนเวลาสู่อดีต</p> <p>การตั้งคำถาม “ถ้า” ด้วยตนเองของนักเรียน ลักษณะคำถามควรเป็นการสมมติตนเองเป็นบุคคลนั้น หรือ เป็นผู้คนในช่วงสมัยนั้น และวิเคราะห์ว่าถ้าบุคคลนั้นกระทำตามสิ่งที่นักเรียนคิดแล้วจะเกิดผลอย่างไร ซึ่งในการสมมตินั้นต้องอาศัยความรู้ที่ได้จากการค้นคว้าของกลุ่มเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและบุคคลในเหตุการณ์ จากนั้นจึงให้นักเรียนแต่ละกลุ่มพิจารณาและสรุปความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้น</p> <p>ตัวอย่างของคำถามเช่น “ถ้านักเรียนเป็นพระเจ้าตากสินมหาราชจะตัดสินใจอย่างไรในการต่อสู้กับพม่าในศึกการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2” “ถ้านักเรียนเป็นสมุหกลาโหมในสมัยอยุธยาจะตัดสินใจส่งปืนใหญ่ให้บ้านบางระจันหรือไม่” “ในเหตุการณ์วิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 ถ้านักเรียนเป็นรัฐบาลไทยจะตัดสินใจยิงเรือรบฝรั่งเศสหรือไม่” “ถ้านักเรียนเป็นรัฐบาลไทยจะจัดการกับกลุ่มปฏิวัติอย่างไร” เป็นต้น</p>
<p>2. ควรระบุหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญที่ควรศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเหตุการณ์ลงไปในแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 เหตุการณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ครู</p>	<p>ผู้วิจัยได้ระบุหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญที่นักเรียนควรศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเหตุการณ์ โดยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ผู้วิจัยคัดเลือกมานั้นเป็นหลักฐานที่ให้แง่มุมที่แตกต่างกันเกี่ยวกับเหตุการณ์ จากนั้นผู้วิจัยจึงนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่คัดเลือกไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านประวัติศาสตร์จำนวน 3 ท่าน ประเมินความเหมาะสมทั้งการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ และการนำเสนอแง่มุมทางประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกัน ซึ่งแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยหลักฐานต่อไปนี้</p> <p>1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญที่ควรศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเหตุการณ์ ดังต่อไปนี้</p> <p>1.1 คำให้การขุนหลวงหาวัด. (2547). นนทบุรี: โครงการเลือกสรรหนังสือ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.</p> <p>1.2 พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) และเอกสารอื่น. (2553). นนทบุรี: ศรีปัญญา.</p> <p>1.3 พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับหมอบรัดเลย์. (2549). กรุงเทพฯ: โฆษิต.</p> <p>1.4 ตำราราชอาณาจักร, สมเด็จ, กรมพระยา. (2556). พงศาวดารเรื่องไทยรบพม่า. กรุงเทพฯ: ไทยควอลิตี้บุ๊กส์.</p> <p>1.5 นราธิปประพันธ์พงศ์, พระเจ้าบรมวงศ์เธอ, กรมพระ. (2550). พระราชพงศาวดารพม่า. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: ศรีปัญญา.</p>

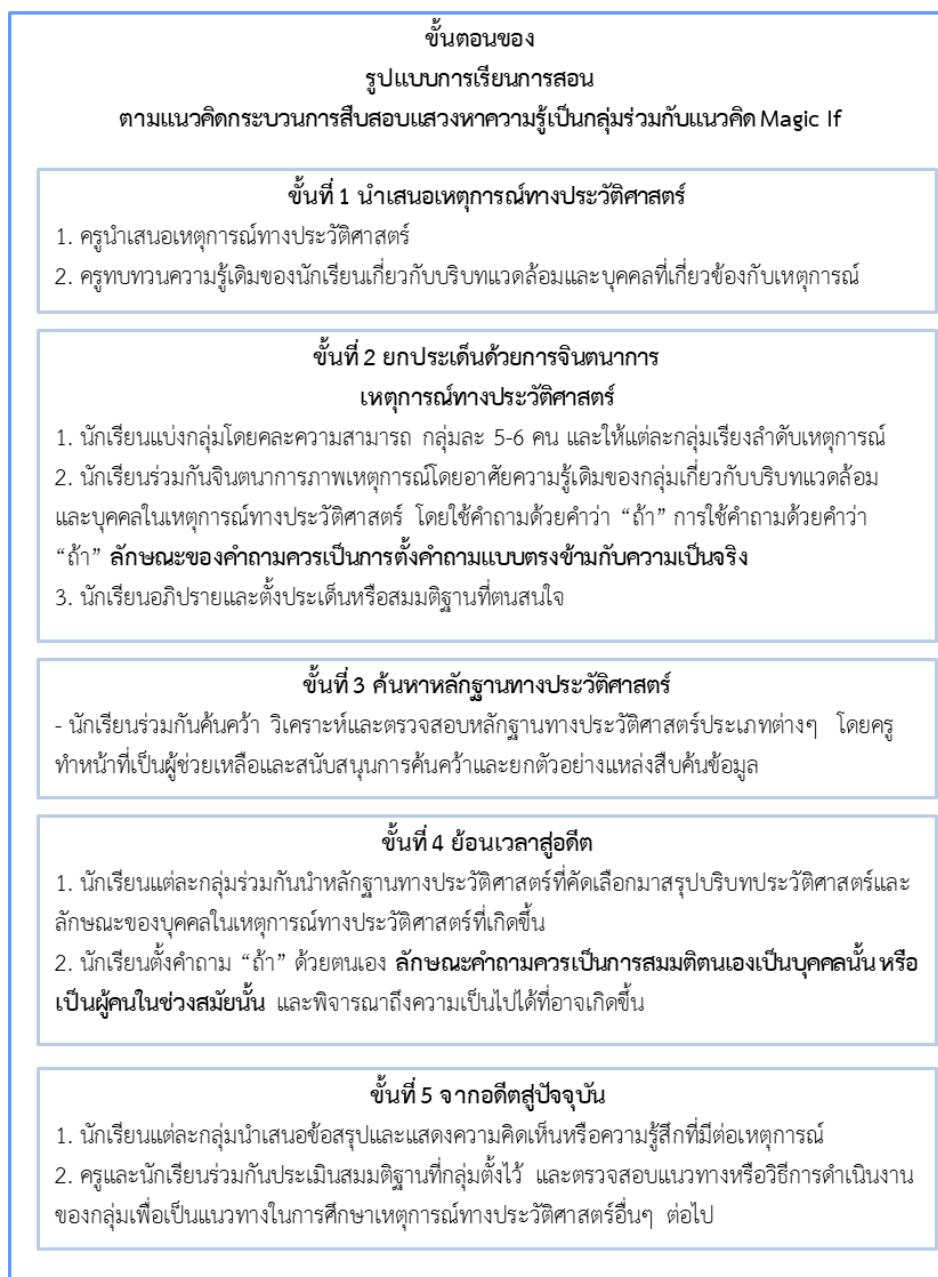
ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	การดำเนินการปรับปรุงแก้ไขของผู้วิจัย
	<p>1.6 สุเนตร ชุตินธรานนท์. (2555). พม่ารบไทย ว่าด้วยสงครามระหว่างไทยกับพม่า. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: มติชน.</p> <p>1.7 สุเนตร ชุตินธรานนท์. (2555). สงครามคราวเสียกรุงศรีอยุธยา ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2310: ศึกษาจากพงศาวดารพม่าฉบับราชวงศ์คองบอง. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: มติชน.</p> <p>2. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 วิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญที่ควรศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเหตุการณ์ ดังต่อไปนี้</p> <p>2.1 ไกรฤกษ์ นานา. (2553). สมุดภาพเหตุการณ์ ร.ศ. 112. กรุงเทพฯ : ชมรมคนรักขบ้อมพระจุลจอมเกล้า</p> <p>2.2 โคลงฉันทพระราชาทาน ร.ศ. 112 ใน จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. (2523). พระราชนิพนธ์ และพระนิพนธ์. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์</p> <p>2.3 จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ และคนอื่นๆ. (2521). ชีวิตของประเทศ. กรุงเทพฯ : ลายสือไทย</p> <p>2.4 แชน ปัจจุสานนท์ และ สวัสดิ์ จันทน์. (2519). กรณีพิพาทระหว่างไทยกับฝรั่งเศสและการรบที่ปากน้ำเจ้าพระยาสมัย ร.ศ. 112. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา</p> <p>2.5 พีรพล สงนุ้ย. (2556). สมุดภาพประวัติศาสตร์จากเอกสารต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ. 2400 – 2453. กรุงเทพฯ: กองประวัติศาสตร์ทหาร กรมยุทธการทหารบก.</p> <p>2.6 มานิจ ชุมสาย, ม.ล. (2519). เอกสารประวัติศาสตร์ไทยว่าด้วย ร.ศ. 112. กรุงเทพฯ : เฉลิมนิจ</p> <p>2.7 วุฒิชัย มูลศิลป์. (2557). วิกฤตการณ์ ร.ศ. 112: ป้อมพระจุลจอมเกล้ากับการรักษาเอกราชของชาติ. นนทบุรี : ต้นฉบับ</p> <p>2.8 อ้อช บุญยานนท์. (2483). สังเขปเอกสารประวัติศาสตร์ ร.ศ. 112. (พิมพ์ครั้งที่ 2). พระนคร : ราชนาวิกสภา</p>

ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	การดำเนินการปรับปรุงแก้ไขของผู้วิจัย
	<p>3. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การปฏิวัติ พ.ศ. 2475 มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญที่ควรศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเหตุการณ์ ดังต่อไปนี้</p> <p>3.1 ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2559). ประวัติการเมืองไทยสยาม พ.ศ. 2475-2500. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์</p> <p>3.2 แถมสุข นุ่มนนท์. (2545). ละครการเมือง 24 มิถุนายน 2475. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สมาคมประวัติศาสตร์ฯ</p> <p>3.3 นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2553). การปฏิวัติสยาม พ.ศ. 2475. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : ฟาเดียวกัน</p> <p>3.4 ปรีดี พนมยงค์. (2553). คณะราษฎรกับการอภิวัฒน์ประชาธิปไตย 24 มิถุนายน: ความเป็นมาของศัพท์ไทย "ปฏิวัติ, รัฐประหาร, วิวัฒน์, อภิวัฒน์". (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : แม่คำผาง</p> <p>3.5 วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ. (2514). รวมประกาศของคณะปฏิวัติ. พระนคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง</p> <p>3.6 สุพจน์ ตานตระกูล. (2544). พระปกเกล้าฯกับคณะราษฎร. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี : สถาบันวิทยาศาสตร์สังคม (ประเทศไทย)</p>

ผลจากการปรับปรุงตามคำแนะนำในข้อที่ 2 เกี่ยวกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญที่ควรศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อสรุปเกี่ยวกับเกณฑ์ที่สำคัญในการคัดเลือกหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่นักเรียนควรศึกษา ดังนี้

1. เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ครูและนักเรียนสามารถสืบค้นและนำมาศึกษาได้
2. หลักฐานทางประวัติศาสตร์แต่ละชิ้นควรมีการตีความหรือนำเสนอแง่มุมเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษาที่แตกต่างกัน
3. ควรมีทั้งหลักฐานขั้นต้นและขั้นรอง เนื่องจากหลักฐานขั้นต้นเป็นหลักฐานที่เกิดขึ้นร่วมสมัยกับเหตุการณ์ การใช้หลักฐานดังกล่าวในการศึกษาจะทำให้ข้อมูลที่ศึกษา มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ส่วนหลักฐานขั้นรองจะทำให้นักเรียนได้ศึกษาภาพรวมของเหตุการณ์และแนวคิดของนักประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน

ผู้วิจัยสามารถสรุปขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If บทบาทของครูและนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนหลังจากนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขได้ผลดังแผนภาพที่ 9

ภาพที่ 9 ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If หลังจากปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

จากการปรับปรุงขั้นตอนของรูปแบบตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์บทบาทของครูและนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนได้ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 บทบาทของครูและนักเรียนในแต่ละขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด
กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If

ขั้นตอนของรูปแบบ การเรียนการสอน	บทบาทของครูและนักเรียน ในแต่ละขั้นตอนรูปแบบการเรียนการสอน
ขั้นที่ 1 นำเสนอเหตุการณ์ ทางประวัติศาสตร์	จุดประสงค์ เพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียงลำดับเหตุการณ์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามลำดับเวลาได้ ถูกต้อง และระบุนามแตกต่างของความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับปัจจุบัน
	บทบาทของครู -ครูนำเสนอเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และตั้งคำถามเกี่ยวกับความรู้เดิมเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่นักเรียนได้ เคยเรียนรู้มา -ครูตั้งปัญหาหรือคำถามย่อยๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ทบทวนเหตุการณ์ - ครูสรุปความรู้เดิมที่สำคัญและจำเป็นที่ต้องใช้ในการเรียนเนื้อหาใหม่
	บทบาทของนักเรียน - นักเรียนร่วมกันตอบคำถามที่ครูตั้งขึ้น เพื่อทบทวนความรู้ของตนเอง - นักเรียนช่วยครูสรุปโน้ตค้นที่สำคัญของความรู้เดิมใช้ในการเรียนเนื้อหาใหม่
ขั้นที่ 2 ยกประเด็นด้วยการ จินตนาการ เหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์	จุดประสงค์ เพื่อให้ นักเรียนสามารถวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ในช่วงเวลาเดียวกัน เปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่คล้ายกันแต่ต่างเวลาและ สถานที่ และ นำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์มาคาดการณ์สิ่งที่อาจเกิดขึ้น
	บทบาทของครู -ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม และให้แต่ละกลุ่มร่วมกันจินตนาการภาพเหตุการณ์โดยอาศัยความรู้เดิมของกลุ่ม เกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ โดยการสมมติตนเองเป็นคนในเหตุการณ์ และอภิปรายความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ -ครูยกประเด็นเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์โดยให้นักเรียนจินตนาการภาพเหตุการณ์โดยอาศัยความรู้เดิม ของกลุ่มเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากการใช้คำถามด้วยคำว่า “ถ้า” ซึ่งลักษณะของคำถามจะเป็นการตั้งคำถามแบบตรงข้ามกับความเป็นจริง เพื่อกระตุ้นความสนใจนักเรียน และกระตุ้นให้นักเรียนตรวจสอบบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์
	บทบาทของนักเรียน -นักเรียนร่วมกันอภิปรายความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ -นักเรียนตั้งประเด็นหรือสมมติฐานที่สนใจจากประเด็นที่ครูกำหนด
ขั้นที่ 3 ค้นหาหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์	จุดประสงค์ เพื่อให้ นักเรียนสามารถอธิบายบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษาจากการศึกษา หลักฐานที่หลากหลาย และอธิบายสภาพแวดล้อม ความคิด ความรู้ ความเชื่อหรือความรู้สึกที่มีผลต่อการ กระทำของผู้คนในเหตุการณ์ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์
	บทบาทของครู -ครูทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือและสนับสนุนการค้นคว้าด้วยการชี้แนะวิธีการค้นคว้าและยกตัวอย่างแหล่ง สืบค้นข้อมูล
	บทบาทของนักเรียน -นักเรียนร่วมกันค้นคว้า วิเคราะห์และตรวจสอบหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทต่างๆ เพื่อค้นหา หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีความน่าเชื่อถือ

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน	บทบาทของครูและนักเรียน ในแต่ละขั้นตอนรูปแบบการเรียนการสอน
<p style="text-align: center;">ขั้นที่ 4 ย้อนเวลาสู่อดีต</p>	<p>จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์ อธิบายบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษาจากการศึกษาหลักฐานที่หลากหลาย สรุptionเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษาหลักฐานและมุมมองที่หลากหลาย วิเคราะห์การตีความทางประวัติศาสตร์ได้หลากหลายมุมมองโดยมีหลักฐานมาสนับสนุน และนำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์มาคาดการณ์สิ่งที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนอธิบายสภาพแวดล้อม ความคิด ความรู้ ความเชื่อ หรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์</p> <p>บทบาทของครู -ครูทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์การอภิปรายของนักเรียน</p> <p>บทบาทของนักเรียน -นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กลุ่มคัดเลือกมาสรุปบริบทประวัติศาสตร์และลักษณะของบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้น -นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งคำถาม “ถ้า” ด้วยตนเอง เช่น การสมมติตนเองเป็นบุคคลที่อยู่ร่วมสมัยในเหตุการณ์ และถ้ากระทำตามสิ่งที่นักเรียนคิดแล้วจะเกิดผลอย่างไร เป็นต้น ซึ่งในการสมมตินั้นต้องอาศัยความรู้ที่ได้จากการค้นคว้าของกลุ่มเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและบุคคลในเหตุการณ์ -นักเรียนแต่ละกลุ่มพิจารณาและสรุปความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้น</p>
<p style="text-align: center;">ขั้นที่ 5 จากอดีตสู่ปัจจุบัน</p>	<p>จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียงลำดับเหตุการณ์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามลำดับเวลาได้ถูกต้อง เปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่คล้ายกันแต่ต่างเวลาและสถานที่ สร้างคำอธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างน่าเชื่อถือ และแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บนฐานของหลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์</p> <p>บทบาทของครู -ครูร่วมอภิปรายกับนักเรียน -ครูช่วยนักเรียนในการสรุปแนวทางหรือวิธีการในการดำเนินงานค้นคว้า การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์อื่นๆ ต่อไป</p> <p>บทบาทของนักเรียน -นักเรียนนำเสนอข้อสรุปของสมมติฐานของนักเรียน ตลอดจนแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของกลุ่มที่มีต่อเหตุการณ์ -นักเรียนร่วมกันประเมินสมมติฐานที่กลุ่มตั้งไว้ว่ามีความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด สอดคล้องกับหลักฐานที่ตนหามาหรือไม่ -นักเรียนช่วยครูตรวจสอบแนวทางหรือวิธีการในการดำเนินงานค้นคว้า การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์อื่นๆ ต่อไป</p>

5.2 ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในสภาพการเรียนการสอนจริง โดยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ 3 แผน ตามขั้นตอนของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองสอนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนที่ไม่ใช่ประชากรในการวิจัย จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 32 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย จากนั้นนำผลที่ได้จากการทดลองสอนไป

ปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมการเรียนการสอน บทบาทของครู และบทบาทของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นของรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งข้อสังเกตจากทดลองใช้นำร่องและการปรับปรุงแก้ไขของผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ข้อสังเกตจากทดลองใช้นำร่องและการปรับปรุงแก้ไขของผู้วิจัย

ด้าน	ข้อสังเกต	การดำเนินปรับปรุงแก้ไขของผู้วิจัย
กิจกรรม การเรียนการสอน	1. นักเรียนส่วนใหญ่สามารถร่วมกิจกรรมได้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้	
	2. นักเรียนบางส่วนยังมีทัศนคติเชิงลบเกี่ยวกับการอ่านเอกสารชิ้นต้นด้วยตนเอง เช่น ภาษาในหลักฐานต้องยากเกินกว่าความเข้าใจ ตนไม่สามารถศึกษาได้ เป็นต้น	ชั้นที่ 3 ค้นหาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ในการศึกษาหลักฐานชิ้นต้น ครูควรมีวิธีการที่ทำให้ให้นักเรียนอ่านหลักฐานชิ้นต้นง่ายขึ้น เช่น เมื่อนักเรียนพบคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจ ครูควรแนะนำให้ให้นักเรียนใช้บริบทข้อความโดยรอบมาช่วยสรุปใจความสำคัญ หรือให้นักเรียนค้นหาคำอธิบายคำศัพท์จากอินเทอร์เน็ตหรือพจนานุกรม เป็นต้น
	3. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐานได้แต่ยังไม่สามารถประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานได้ดีเท่าที่ควร กล่าวคือ การให้เหตุผลสนับสนุนว่าหลักฐานชิ้นใดน่าเชื่อถือหรือไม่ นักเรียนใช้เพียงทัศนคติส่วนบุคคล ยังขาดการเปรียบเทียบข้อมูลกับหลักฐานชิ้นอื่น	ชั้นที่ 5 จากอดีตสู่ปัจจุบัน ให้ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินวิธีการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานโดยเน้นการวิเคราะห์การให้เหตุผลสนับสนุนหลักฐานของแต่ละกลุ่มจากการเปรียบเทียบข้อมูลกับหลักฐานชิ้นอื่น เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์อื่นๆ ต่อไป
เวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม	นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้เสร็จทันตามระยะเวลาที่กำหนด	
ข้อค้นพบอื่นๆ	ภาษาที่ใช้ในข้อความและรูปแบบของใบงานไม่ชัดเจน	ปรับปรุงภาษาที่ใช้ในข้อความและรูปแบบของใบงานให้ชัดเจนมากขึ้น

ผลจากทดลองใช้นำร่องและการปรับปรุงแก้ไขของผู้วิจัย สามารถนำมาปรับปรุงขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน ได้ดังภาพที่ 10

**ขั้นตอนของ
รูปแบบการเรียนการสอน
ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If**

ขั้นที่ 1 นำเสนอเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

1. ครูนำเสนอเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์
2. ครูทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์

**ขั้นที่ 2 ยกประเด็นด้วยการจินตนาการ
เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์**

1. นักเรียนแบ่งกลุ่มโดยละความสามารถ กลุ่มละ 5-6 คน และให้แต่ละกลุ่มเรียงลำดับเหตุการณ์
2. ให้นักเรียนร่วมกันจินตนาการภาพเหตุการณ์โดยอาศัยความรู้เดิมของกลุ่มเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ โดยใช้คำถามด้วยคำว่า “ถ้า” การใช้คำถามด้วยคำว่า “ถ้า” ลักษณะของคำถามควรเป็นการตั้งคำถามแบบตรงข้ามกับความเป็นจริง
3. ให้นักเรียนอภิปรายและตั้งประเด็นหรือสมมติฐานที่ตนสนใจ

ขั้นที่ 3 ค้นหาหลักฐานทางประวัติศาสตร์

- ให้นักเรียนร่วมกันค้นคว้า วิเคราะห์และตรวจสอบหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทต่างๆ
- ครูทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือและสนับสนุนการค้นคว้า ยกตัวอย่างแหล่งสืบค้นข้อมูลและการอ่านหลักฐานขั้นต้น

ขั้นที่ 4 ย้อนเวลาสู่อดีต

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่คัดเลือกมาสรุปบริบทประวัติศาสตร์และลักษณะของบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้น
2. ให้นักเรียนตั้งคำถาม “ถ้า” ด้วยตนเอง ลักษณะคำถามควรเป็นการสมมติตนเองเป็นบุคคลนั้นหรือ เป็นผู้คนในช่วงสมัยนั้น และพิจารณาถึงความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้น

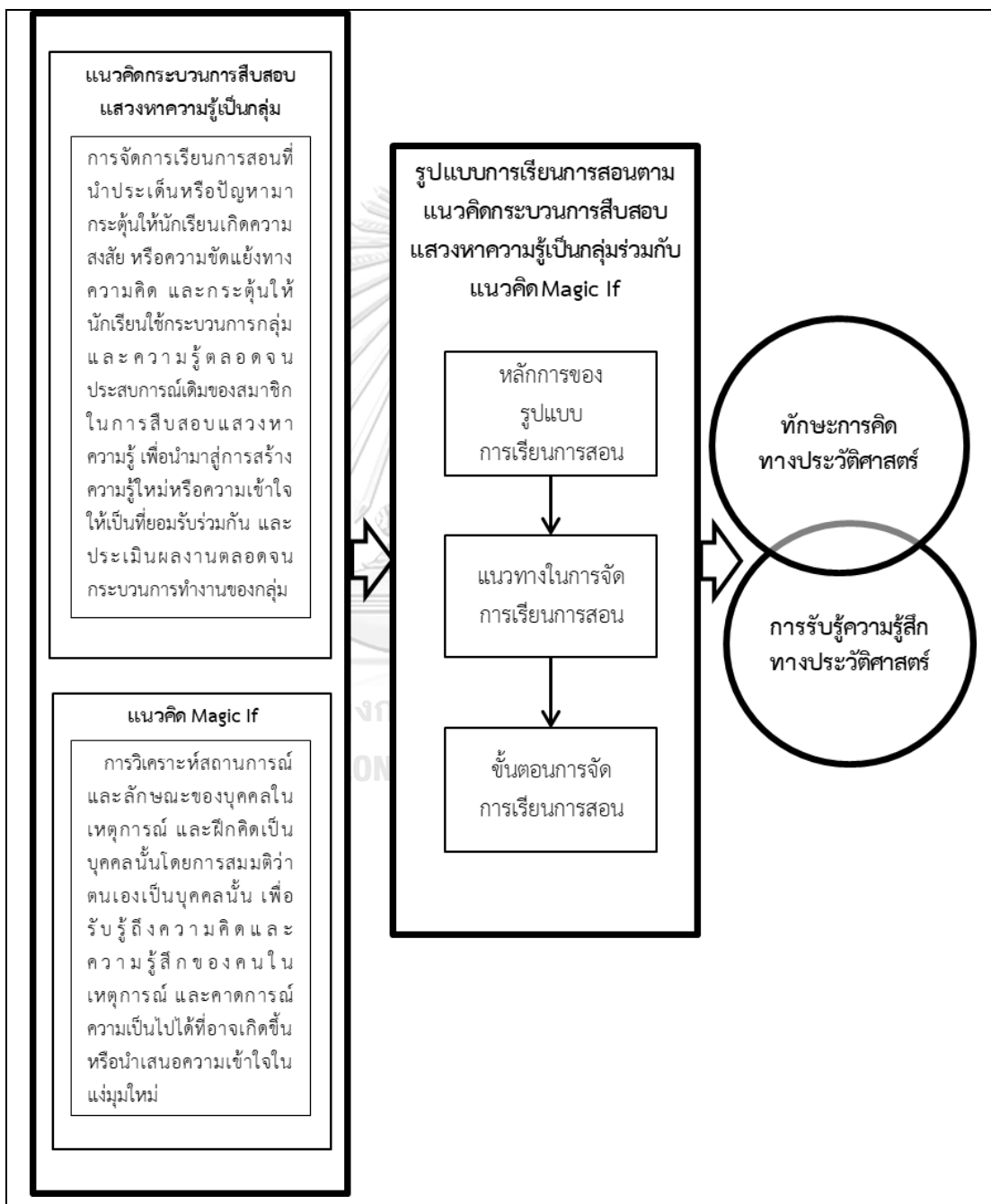
ขั้นที่ 5 จากอดีตสู่ปัจจุบัน

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อสรุปและแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์
2. ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินสมมติฐานที่กลุ่มตั้งไว้ และตรวจสอบแนวทางหรือวิธีการดำเนินงานของกลุ่มโดยเน้นการวิเคราะห์เหตุผลสนับสนุนหลักฐานของแต่ละกลุ่มจากการเปรียบเทียบข้อมูลกับหลักฐานขั้นอื่น เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์อื่นๆ ต่อไป

ภาพที่ 10 ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ที่ปรับปรุงหลังจากการนำไปทดลองใช้นำร่อง

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการดำเนินการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยได้ดัง ภาพที่ 11

ภาพที่ 11 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

การดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ดำเนินการดังนี้

1. การกำหนดแบบแผนการทดลอง

ในการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นผู้วิจัยใช้วิธีแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental research) แบบแผนการทดลองเป็นแบบศึกษากลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (The One-Group Pretest-Posttest Design) ดังแบบแผนการทดลองในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 แบบแผนการทดลอง

กลุ่มเป้าหมาย	การวัดก่อนการทดลอง		การวัดหลังการทดลอง
E	O ₁	X	O ₂
E	คือ กลุ่มทดลอง		
O ₁	คือ ผลการวัดก่อนการทดลอง		
O ₂	คือ ผลการวัดหลังการทดลอง		
X	คือ รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ร่วมกับแนวคิด Magic If		

2. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้เป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม ซึ่งในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย มีรายละเอียดดังนี้

- เลือกโรงเรียน ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (purposive selection) มีเกณฑ์ในการพิจารณาคือ เป็นโรงเรียนสหศึกษา มีการจัดนักเรียนในแต่ละห้องเรียนแบบคละความสามารถ เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมในการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นและจัดกระทำข้อมูล และ นักเรียนมาจากพื้นฐานครอบครัวที่มีฐานะหลากหลาย และผู้ปกครองประกอบอาชีพแตกต่างกัน เช่น รับราชการ ธุรกิจส่วนตัว รับจ้าง เป็นต้น ตลอดจนเป็นโรงเรียนที่สมัครใจให้ผู้วิจัยเข้าไปทดลองและเก็บข้อมูล จากการสำรวจพบว่าในปีการศึกษา 2560 โรงเรียนแห่งนี้มีนักเรียนมัธยมศึกษาที่ 5 จำนวน 15 ห้องเรียน แต่ละห้องมีนักเรียนประมาณ 30-40 คน โดยมีการ

จัดห้องเรียนแบบคละความสามารถ คือ มีทั้งนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนระดับสูง ปานกลาง และต่ำอยู่ในห้องเดียวกัน

2. เลือกห้องเรียน ผู้วิจัยได้ทำการจับสลากเพื่อกำหนดกลุ่มทดลอง ผลปรากฏว่านักเรียนชั้น ม.5/14 เป็นกลุ่มทดลอง ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ร่วมกับแนวคิด Magic If

3. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้

3.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตัวชี้วัด และหลักสูตรสถานศึกษาสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในด้านมาตรฐานการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา ตัวชี้วัด และหน่วยการเรียนรู้ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 รายละเอียดของหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ที่ใช้งานวิจัย

หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1	
รายวิชา	ประวัติศาสตร์ไทย 1
มาตรฐานการเรียนรู้	<p>ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ได้อย่างเป็นระบบ</p> <p>ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย</p>
คำอธิบายรายวิชา	<p>ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์จำเป็นต้องเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของเวลา หลักฐานทางประวัติศาสตร์ และวิธีการทางประวัติศาสตร์ เพื่อที่จะสามารถลำดับช่วงเวลา เปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นกับเหตุการณ์ในช่วงเวลาเดียวกันหรือต่างช่วงเวลา วิเคราะห์และประเมินหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และสังเคราะห์องค์ความรู้ที่มีความน่าเชื่อถือและมีประโยชน์ต่อการศึกษา โดยเฉพาะประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ที่อาจส่งผลให้ผู้ศึกษาได้องค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์</p>
ตัวชี้วัด	<p>ส 4.1</p> <p>ม. 4-6/1: ตระหนักถึงความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของมนุษยชาติ</p> <p>ม.4-6/2: สร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบ</p> <p>ส 4.3</p> <p>ม.4-6/1: วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของประวัติศาสตร์ไทย</p> <p>ม.4-6/2 : วิเคราะห์ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ต่อชาติไทย</p>
หน่วยการเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การศึกษาประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทยด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

3.2 เลือกเหตุการณ์ที่ให้นักเรียนศึกษาในสาระประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 3 เหตุการณ์ รวม 15 คาบ 15 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ดังนี้

3.2.1 เป็นประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้ ส. 4.3 เข้าใจ ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย ตัวชี้วัดที่ ม.4-6/1 วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของประวัติศาสตร์ไทย และตัวชี้วัดที่ ม.4-6/2 วิเคราะห์ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ต่อชาติไทย ในหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1

3.2.2 เป็นประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์มีการตีความหรือนำเสนอในแง่มุมที่แตกต่างกัน

3.2.3 เป็นประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีหลักฐานขั้นต้นและหลักฐานเชิงประจักษ์จำนวนมากและหลากหลาย เพื่อนำมาใช้สนับสนุนการศึกษาค้นคว้า ตรวจสอบ วิเคราะห์ และประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐาน และการนำหลักฐานมาสนับสนุนความคิดหรือ ความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ของนักเรียน ตลอดจนการจำลองภาพเหตุการณ์ ทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้นักเรียนสามารถฝึกทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึก ทางประวัติศาสตร์

จากเกณฑ์การคัดเลือกประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึง วิเคราะห์เนื้อหาและกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาของรายวิชา ดังนี้

เรื่องที่ 1 การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2	5 คาบ
เรื่องที่ 2 วิกฤตการณ์ ร.ศ. 112	5 คาบ
เรื่องที่ 3 การปฏิวัติ พ.ศ. 2475	5 คาบ

3.3 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กับกลุ่มทดลอง ออกแบบตามขั้นตอนของรูปแบบการ เรียนการสอนประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทาง ประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหา

ความรู้เป็นกลุ่ม ร่วมกับแนวคิด Magic If ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากผลการทดลองนำร่อง ซึ่งมีขั้นตอนการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 นำเสนอเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เป็นขั้นตอนเพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้เดิมและเตรียมความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ที่จะได้เรียนเพิ่มเติม เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่กำหนด

ขั้นที่ 2 ยกประเด็นด้วยการจินตนาการเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เป็นขั้นตอนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจศึกษาเหตุการณ์และกระตุ้นให้นักเรียนตรวจสอบบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ โดยให้นักเรียนจินตนาการภาพเหตุการณ์โดยอาศัยความรู้เดิมของกลุ่มเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากการใช้คำถามด้วยคำว่า “ถ้า” ซึ่งลักษณะของคำถามจะเป็นการตั้งคำถามแบบตรงข้ามกับความเป็นจริง

ขั้นที่ 3 ค้นหาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เป็นขั้นตอนเพื่อให้นักเรียนได้อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในค้นหาและคัดเลือกหลักฐาน โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการค้นคว้าหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทต่างๆที่เกี่ยวข้อง และอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์ และตรวจสอบหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือและสนับสนุนการค้นคว้าด้วยการชี้แนะวิธีการค้นคว้าและและการอ่านหลักฐานขั้นต้น

ขั้นที่ 4 ย้อนเวลาสู่ออดีต เป็นขั้นตอนเพื่อให้นักเรียนได้อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการสรุปบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษา โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการศึกษาหลักฐานและมุมมองที่หลากหลาย และนำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ที่ได้จากการการศึกษามาอธิบายสภาพแวดล้อม ความคิด ความรู้ ความเชื่อหรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โดยกำหนดให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่น่าเชื่อถือมาสรุปบริบทประวัติศาสตร์และลักษณะของบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นและตั้งคำถาม “ถ้า” ด้วยตนเอง

ขั้นที่ 5 จากอดีตสู่ปัจจุบัน เป็นขั้นตอนเพื่อให้เรียนนำเหตุการณ์ที่ศึกษา มาเชื่อมโยงสภาพการณ์ในปัจจุบันโดยการวิเคราะห์ถึงผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำในอดีต และแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บนฐานของหลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์ ตลอดจนวิเคราะห์การดำเนินงานของกลุ่ม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องอื่นๆ ต่อไป โดยกำหนดให้นักเรียนนำเสนอข้อสรุปของสมมติฐานของนักเรียน และแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของกลุ่มที่มีต่อเหตุการณ์ จากนั้นครูและนักเรียนทั้ง

ห้องร่วมกันประเมินสมมติฐานและการดำเนินงานของกลุ่มโดยเน้นการวิเคราะห์เหตุผลสนับสนุนหลักฐานของแต่ละกลุ่มจากการเปรียบเทียบข้อมูลกับหลักฐานชิ้นอื่น

3.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมพิจารณาความถูกต้องแล้วปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้นี้ผ่านการพิจารณาและปรับปรุงไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นนำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้นี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดตัวแปรตาม

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผลรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น จำนวน 4 ฉบับ ได้แก่ แบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ (2 ฉบับ) และแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ (2 ฉบับ)

4.1 แบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้วัดทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ซึ่งแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ ฉบับที่ 1 (ก่อนเรียน) เป็นเหตุการณ์การสิ้นสุริยคราสพระเจ้ากรุงธนบุรี (ตากสิน) และแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ ฉบับที่ 2 (หลังเรียน) เป็นเหตุการณ์สงครามยุทธหัตถีระหว่างสมเด็จพระนเรศวรมหาราชกับพระมหาอุปราชาซึ่งทั้งสองเหตุการณ์เป็นเหตุการณ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยข้อสอบทั้ง 2 ฉบับ เป็นข้อสอบอัตนัย ฉบับละ 1 ข้อใหญ่ ประกอบด้วย 8 ข้อย่อย โดยมีขั้นตอนการดำเนินการสร้างดังนี้

4.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวัดทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ พบว่า การวัดทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์มีโครงสร้างที่สำคัญคือ (1) ข้อคำถามต้องสะท้อนให้เห็นถึงการใช้ภาษาของนักเรียน (2) การออกแบบภาระงานที่ให้นักเรียนนำหลักฐานมาใช้ประกอบความคิดของตน และ (3) ให้นักเรียนได้วิเคราะห์และตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ (Seixas and Colyer, 2012) และในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการการตั้งคำถามที่อ้างอิงหลักฐาน (Document-Based Question) และการเขียนบทความตีความหลักฐาน (Single-Account Interpretive Essays) เพื่อใช้ในการวัดและประเมินการเรียงลำดับเหตุการณ์และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ การทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ การยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และการตีความและการสังเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์ (Vansledright, 2014)

4.1.2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ในสาระประวัติศาสตร์ ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และกำหนดขอบเขต

เนื้อหาที่จะสร้างเป็นแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งโครงสร้างของแบบวัดทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ทั้งสองฉบับ ได้แก่

4.1.2.1 หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นข้อความบางส่วนจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่กำหนดรวม ทั้งสิ้นเหตุการณ์ละ 6 ชิ้น โดยมีรายละเอียดของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในแบบทดสอบดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ปรากฏในแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ทั้ง 2 ฉบับ

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การสิ้นสุดรัชกาลพระเจ้ากรุงธนบุรี (ตากสิน)	หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสงครามยุทธหัตถีระหว่างสมเด็จพระนเรศวรมหาราชกับพระมหาอุปราชา
พระราชพงศาวดาร ฉบับพระราชหัตถเลขา. หน้า 225	พระราชพงศาวดารกรุงเก่า ฉบับหลวงประเสริฐ. ใน พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) และเอกสารอื่น. (2553). นนทบุรี: ศรีปัญญา. หน้า 420
พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา เล่ม 2. หน้า 337	พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับหมอบรัดเลย์. (2549). กรุงเทพฯ: โฉมจิต. หน้า 145
พระราชพงศาวดารกรุงธนบุรี ฉบับพันจันทนุมาศ(เจิม) จดหมายรายวัน, อภินิหารบรรพบุรุษ และเอกสารอื่น. (2551). หน้า 121	ตำราขนานภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. (2556). พงศาวดารเรื่องไทยรบพม่า. กรุงเทพฯ: ไทยควอลิตี้บุ๊คส์. หน้า 158-159
ปราชญ์ศรีอยุธยา. (2553). ตามหาต้นกำเนิดตำนานพระเจ้าตากสินพระชนม์มหามงคล. ใน ศิลปวัฒนธรรม. ปีที่ 31 ฉบับที่ 10 (ส.ค. 2553) หน้า 88-101.	นราธิปประพันธ์พงศ์, พระเจ้าบรมวงศ์เธอ, กรมพระ. (2550). พระราชพงศาวดารพม่า. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: ศรีปัญญา. หน้า 204-205
หลวงวิจิตรวาทการ. (2494). วิจิตรวรรณกรรม เล่ม 5. หน้า 9, 334-335	สุนทร ชูตินทรานนท์. (2555). พม่ารบไทย ว่าด้วยสงครามระหว่างไทยกับพม่า. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: มติชน.
สุทัสสา อ่อนค้อม. (2551). ความหลงใหลสงคราม. หน้า 53-55	U Kala. Mahayazawingyi. Vol. III. (Rangoon,1962, 1963). ใน สุนทร ชูตินทรานนท์. (2555). พม่ารบไทย ว่าด้วยสงครามระหว่างไทยกับพม่า. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: มติชน. หน้า 83

4.1.2.2 ข้อคำถาม ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับการเรียงลำดับ การวิเคราะห์หลักฐานทางประวัติศาสตร์ทั้งทางด้านรายละเอียดและความน่าเชื่อถือ ตลอดจนการสรุปเหตุการณ์การสิ้นสุดรัชกาลพระเจ้ากรุงธนบุรี (ตากสิน) และเหตุการณ์สงครามยุทธหัตถีระหว่างสมเด็จพระนเรศวรมหาราชกับพระมหาอุปราชา ซึ่งเป็นเนื้อหาพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

4.1.3 สร้างตารางวิเคราะห์แบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ และกำหนดอัตราส่วนจำนวนข้อสอบ ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 จำนวนข้อสอบของแบบวัดทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์แต่ละฉบับ

องค์ประกอบย่อยของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์	จำนวนข้อสอบที่ใช้	ข้อที่
1. เรียงลำดับเหตุการณ์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามลำดับเวลาได้ถูกต้อง	1	1.1
2. วิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ในช่วงเวลาเดียวกัน		1.2
3. เปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่คล้ายกันแต่ต่างเวลาและสถานที่		1.3
4. อธิบายบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากการศึกษาหลักฐานที่หลากหลาย		1.4
5. วิเคราะห์ลักษณะของหลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์		1.5
6. สรุปข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษาหลักฐานและมุมมองที่หลากหลาย		1.6
7. วิเคราะห์การตีความทางประวัติศาสตร์ได้หลากหลายมุมมองโดยมีหลักฐานมาสนับสนุน		1.7
8. สร้างคำอธิบายสาเหตุและผลของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างน่าเชื่อถือ		1.8
รวม	1	8

4.1.4 สร้างแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ ฉบับที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นข้อสอบอัตนัยจำนวน 1 ข้อใหญ่ซึ่งประกอบด้วย 8 ข้อย่อย โดยลักษณะแบบทดสอบเป็นการกำหนดให้นักเรียนศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดให้และตอบคำถามที่กำหนดซึ่งในแต่ละข้อจะเป็นข้อคำถามที่แยกตามองค์ประกอบย่อยของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์

4.1.5 สร้างเกณฑ์การให้คะแนนทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ แยกตามองค์ประกอบย่อยของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และกำหนดสัดส่วนของคะแนนในแต่ละองค์ประกอบย่อยของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ โดยสัดส่วนของคะแนนในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Vansledright (2014) เกี่ยวกับการกำหนดสัดส่วนของคะแนนข้อสอบแบบการตั้งคำถามที่อ้างอิงหลักฐาน (Document-Based Question) เพื่อวัดทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของมาปรับใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ ซึ่งกล่าวว่า ครูควรให้ความสำคัญกับความสามารถในการวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ สอดคล้องกับ Sexias and Morton (2013) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบทักษะการยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ควรมีสัดส่วนของคะแนนมากที่สุด ดังนั้นในการกำหนดสัดส่วนของคะแนนเกี่ยวกับทักษะในการนำหลักฐานมาใช้สนับสนุนการเขียนอธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ การเปรียบเทียบ การตีความหรือการสังเคราะห์ข้อมูล จึงควรมีการกำหนดสัดส่วนคะแนนโดยแบ่งลักษณะการตอบคำถามของนักเรียนออกเป็น (1) เมื่อนักเรียนตอบข้อคำถามได้และมีการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับคำอธิบายของตนมาสนับสนุนแนวคิด ให้นักเรียนได้คะแนนมาก (2) เมื่อนักเรียนตอบข้อคำถามได้แต่ไม่มีการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้อง

กับคำอธิบายของตนมาสนับสนุนแนวคิด ให้นักเรียนได้คะแนนน้อย และ (3) เมื่อนักเรียนตอบข้อคำถามไม่ได้และไม่มีการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับคำอธิบายของตนมาสนับสนุนแนวคิดนักเรียนจะไม่ได้คะแนน (Vansledright, 2014)

4.1.6 นำแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ ฉบับที่ 1 ฉบับที่ 2 และเกณฑ์การตรวจให้คะแนนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขเมื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ใช้ในแบบทดสอบ ความถูกต้องของเนื้อหา ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับจุดประสงค์การเรียนรู้ ความชัดเจนของภาษาในข้อคำถาม และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ ฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 และเกณฑ์การตรวจให้คะแนน จากนั้นนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ค่า IOC (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 และนำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ และเกณฑ์การตรวจคะแนน ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุง ดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการปรับปรุงแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์

ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	การปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของผู้วิจัย
ให้จัดทำเป็นข้อสอบคู่ขนานวัดก่อนและหลังเรียน	ผู้วิจัยจัดทำเป็นข้อสอบคู่ขนานโดยคงรูปแบบข้อคำถามเดิมที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักฐานทางประวัติศาสตร์และการสร้างข้อสรุปของเหตุการณ์ไว้ แต่กำหนดให้ทั้งสองฉบับเป็นคนละเหตุการณ์คือ ฉบับที่ 1 เป็นเหตุการณ์การสิ้นสุตรัชกาลพระเจ้ากรุงธนบุรี (ตากสิน) ซึ่งกำหนดเป็นฉบับก่อนการทดลอง และฉบับที่ 2 เป็นเหตุการณ์สงครามยุทธหัตถีระหว่างสมเด็จพระนเรศวรมหาราชกับพระมหาอุปราชา ซึ่งกำหนดให้เป็นฉบับหลังการทดลอง จากนั้นจึงให้อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะอีกครั้ง
ปรับสัดส่วนและเกณฑ์การให้คะแนนแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ให้ครอบคลุมการตอบคำถามของนักเรียนให้ชัดเจนมากขึ้น	จากเดิมที่ผู้วิจัยได้กำหนดสัดส่วนคะแนนโดยแบ่งเป็น (1) เมื่อนักเรียนตอบข้อคำถามได้และมีการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับคำอธิบายของตนมาสนับสนุนแนวคิดได้ 2 คะแนน (2) เมื่อนักเรียนตอบข้อคำถามได้แต่ไม่มีการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับคำอธิบายของตนมาสนับสนุนแนวคิดได้ 1 คะแนน (3) เมื่อนักเรียนตอบข้อคำถามไม่ได้และไม่มีการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับคำอธิบายของตนมาสนับสนุนแนวคิดได้ 0 คะแนน ผู้วิจัยได้ปรับสัดส่วนและเกณฑ์การให้คะแนนใหม่ ดังตารางที่ 26

จากตารางที่ 25 ผู้วิจัยได้ปรับสัดส่วนและเกณฑ์การให้คะแนนแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ตามคำแนะนำของ
ผู้ทรงคุณวุฒิ

องค์ประกอบที่ 1 การเรียงลำดับเหตุการณ์และวิเคราะห์ความสัมพันธ์		
องค์ประกอบย่อย	คะแนน	ข้อสอบ
1. เรียงลำดับเหตุการณ์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามลำดับเวลาได้ถูกต้อง <ul style="list-style-type: none"> — สามารถเรียงลำดับเหตุการณ์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามลำดับเวลาได้ถูกต้อง — ไม่สามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ได้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ 	1 0	ข้อที่ 1
2. วิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ในช่วงเวลาเดียวกัน <ul style="list-style-type: none"> — สามารถอธิบายเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ได้ และระบุหลักฐานที่ใช้สนับสนุนแนวคิด — สามารถอธิบายเหตุหรือผลกระทบของเหตุการณ์ได้ และระบุหลักฐานที่ใช้สนับสนุนแนวคิด — สามารถอธิบายเหตุและ/หรือผลกระทบของเหตุการณ์ได้ แต่ไม่ระบุหลักฐานที่ใช้สนับสนุนแนวคิด — ไม่สามารถอธิบายเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ได้ และไม่สามารถระบุหลักฐานที่ใช้สนับสนุนแนวคิด 	3 2 1 0	ข้อที่ 2
3. เปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่คล้ายกันแต่ต่างเวลาและสถานที่ <ul style="list-style-type: none"> — สามารถเปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับเหตุการณ์ที่กำหนดได้ และสามารถอธิบายได้ว่าแตกต่างหรือเหมือนกันอย่างไร ตลอดจนระบุหลักฐานที่ใช้สนับสนุนแนวคิดที่สอดคล้องกับแนวคิดของตน — สามารถเปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับเหตุการณ์ที่กำหนดได้ และสามารถอธิบายได้ว่าแตกต่างหรือเหมือนกันอย่างไร แต่ไม่ระบุหลักฐานที่ใช้สนับสนุนแนวคิดที่สอดคล้องกับแนวคิดของตน — สามารถเปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับกับเหตุการณ์ที่กำหนดได้ แต่ไม่สามารถอธิบายได้ว่าแตกต่างหรือเหมือนกันอย่างไร และไม่ระบุหลักฐานที่ใช้สนับสนุนแนวคิดที่สอดคล้องกับแนวคิดของตน — ไม่ สามารถเปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับกับเหตุการณ์ที่กำหนดได้ และไม่ระบุหลักฐานที่ใช้สนับสนุนแนวคิดที่สอดคล้องกับแนวคิดของตน 	3 2 1 0	ข้อที่ 3
รวม การเรียงลำดับเหตุการณ์และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ มี 7 คะแนน		

องค์ประกอบที่ 2 การทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์		
องค์ประกอบย่อย	คะแนน	ข้อสอบ
อธิบายบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษาจากการศึกษาหลักฐานที่หลากหลาย		ข้อที่ 4
— อธิบายสภาพแวดล้อมของเหตุการณ์ในอดีตได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับหลักฐานที่กำหนดและมีหลักฐานสนับสนุน	3	
— อธิบายสภาพแวดล้อมของเหตุการณ์ในอดีตได้ สอดคล้องกับหลักฐานที่กำหนดและมีหลักฐานสนับสนุน	2	
— อธิบายถึงสภาพแวดล้อมของเหตุการณ์ในอดีตสอดคล้องกับหลักฐานที่กำหนด แต่ขาดหลักฐานสนับสนุน	1	
— ไม่สามารถอธิบายสภาพแวดล้อมของเหตุการณ์ในอดีตที่สอดคล้องกับหลักฐานที่กำหนดได้	0	
รวม การทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ มี 3 คะแนน		

องค์ประกอบที่ 3 การยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์		
องค์ประกอบย่อย	คะแนน	ข้อสอบ
1. วิเคราะห์ลักษณะของหลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์		ข้อที่ 5
— ระบุลักษณะของหลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์ได้ 6 ลักษณะ	6	
— ระบุลักษณะของหลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์ได้ 5 ลักษณะ	5	
— ระบุลักษณะของหลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์ได้ 4 ลักษณะ	4	
— ระบุลักษณะของหลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์ได้ 3 ลักษณะ	3	
— ระบุลักษณะของหลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์ได้ 2 ลักษณะ	2	
— ระบุลักษณะของหลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์ได้ 1 ลักษณะ	1	
— ไม่สามารถระบุลักษณะของหลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์	0	
2. สรุพอธิ์เท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษาหลักฐานและมุมมองที่หลากหลาย		ข้อที่ 6
— สรุพอธิ์เท็จจริงที่ปรากฏอยู่ในหลักฐานโดยให้เหตุผลประกอบได้ และมีหลักฐานชิ้นอื่นๆ ประกอบคำอธิบายของตน	3	
— สรุพอธิ์เท็จจริงที่ปรากฏอยู่ในหลักฐานโดยให้เหตุผลประกอบได้ และใช้หลักฐานหรือมุมมองเดียวประกอบคำอธิบายของตน	2	
— สรุพอธิ์เท็จจริงที่ปรากฏอยู่ในหลักฐานโดยให้เหตุผลประกอบได้ แต่ไม่มีหลักฐานประกอบคำอธิบาย	1	
— ไม่สามารถสรุพอธิ์เท็จจริงที่ปรากฏอยู่ในหลักฐาน	0	
รวม การยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ มี 9 คะแนน		

องค์ประกอบที่ 4 การตีความและการสังเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์		
องค์ประกอบย่อย	คะแนน	ข้อสอบ
<p>1. วิเคราะห์การตีความทางประวัติศาสตร์ได้หลากหลายมุมมองโดยมีหลักฐานมาสนับสนุน</p> <ul style="list-style-type: none"> — อธิบายความสอดคล้องและความต่างในการตีความในเหตุการณ์เดียวกันของนักประวัติศาสตร์ต่างๆ และมีการประเมินความน่าเชื่อถือของการตีความโดยใช้หลักฐานเป็นเกณฑ์ — อธิบายความสอดคล้องและความต่างในการตีความในเหตุการณ์เดียวกันของนักประวัติศาสตร์ต่างๆ และมีการประเมินความน่าเชื่อถือของการตีความ แต่ขาดการนำหลักฐานมาใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมิน — อธิบายความสอดคล้องและความต่างในการตีความในเหตุการณ์เดียวกันของนักประวัติศาสตร์ต่างๆ แต่ขาดการประเมินความน่าเชื่อถือของการตีความ — ไม่สามารถอธิบายให้เห็นถึงความแตกต่างในการตีความของนักประวัติศาสตร์ต่างๆ ได้ และขาดการประเมินความน่าเชื่อถือของการตีความ 	<p>3</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>0</p>	ข้อที่ 7
<p>2. สร้างคำอธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างน่าเชื่อถือ</p> <ul style="list-style-type: none"> — อธิบายให้เห็นถึงความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดโดยเชื่อมโยงถึงภูมิภาค ชาติ และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน มีการยกตัวอย่างประกอบและใช้หลักฐานมาสนับสนุนคำอธิบาย ตลอดจนนำหลักฐานที่ขัดแย้งกันมาสังเคราะห์เพื่อใช้ประกอบการอธิบายได้ — อธิบายให้เห็นถึงความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดโดยเชื่อมโยงถึงภูมิภาค ชาติ และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน มีการใช้หลักฐานมาสนับสนุนคำอธิบาย แต่ขาดการนำหลักฐานที่ขัดแย้งกันมาสังเคราะห์เพื่อใช้ประกอบการอธิบาย — อธิบายให้เห็นถึงความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดโดยเชื่อมโยงถึงภูมิภาค ชาติ และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นได้ แต่ขาดการใช้หลักฐานมาสนับสนุนคำอธิบาย และขาดการนำหลักฐานที่ขัดแย้งกันมาสังเคราะห์เพื่อใช้ประกอบการอธิบาย — ไม่สามารถอธิบายความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลงที่เชื่อมโยงถึงภูมิภาค ชาติ และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นได้ 	<p>3</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>0</p>	ข้อที่ 8
รวม การตีความและการสังเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์ มี 6 คะแนน		

4.1.7 นำแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ ฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 ที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดและครอบคลุมตามสาระการเรียนรู้ ไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ฉบับละ 32 คน รวมนักเรียนที่ทำแบบทดสอบทั้งหมด 64 คน

4.1.8 นำแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ทั้ง 2 ฉบับของนักเรียนมาตรวจให้คะแนนโดยใช้เกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งมีเกณฑ์ว่า ค่าความเที่ยงต้องมีค่า 0.60 ขึ้นไป แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบโดยใช้สูตรของวิทเนย์และซาเบอร์ (Whitney and Sabers) ซึ่งมีเกณฑ์ว่า ค่าความยากง่าย (p) ต้องอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ต้องมีค่า 0.20 ขึ้นไป จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ซึ่งมีเกณฑ์ว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต้องมีค่า 0.60 ขึ้นไป ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

4.1.8.1 แบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ฉบับที่ 1
เหตุการณ์การสิ้นสุตรัชกาลพระเจ้ากรุงธนบุรี (ตากสิน)

ค่าความเที่ยง 0.84

ค่าความยากง่าย 0.23 - 0.52

ค่าอำนาจจำแนก 0.21 - 0.54

(ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค)

4.1.8.2 แบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ฉบับที่ 2
เหตุการณ์สงครามยุทธหัตถีระหว่างสมเด็จพระนเรศวรมหาราชกับพระมหาอุปราชา

ค่าความเที่ยง 0.77

ค่าความยากง่าย 0.23 - 0.74

ค่าอำนาจจำแนก 0.21 - 0.52

(ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค)

4.1.8.3 แบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ทั้ง 2 ฉบับ มี
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.95

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้สังเกตและวิเคราะห์การทำแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ทั้ง 2 ฉบับของนักเรียน และนำมาปรับปรุงแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับ ดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 การปรับปรุงแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ทั้ง 2 ฉบับหลังจากนำไปทดลองใช้นำร่อง

ผลจากการสังเกตและวิเคราะห์การทำแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ทั้ง 2 ฉบับของนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย	การปรับปรุงแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ทั้ง 2 ฉบับ
1. นักเรียนบางส่วนไม่เข้าใจคำชี้แจงในการทำแบบทดสอบ ส่งผลให้นักเรียนไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดไว้ในแบบทดสอบ	1. เพิ่มเดิมคำชี้แจงการทำแบบทดสอบเกี่ยวกับความสำคัญของการศึกษาและอ้างอิงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดให้ในการตอบคำถาม
2. นักเรียนบางส่วนไม่เข้าใจภาษาของข้อคำถาม และภาษาในข้อคำถามบางข้อยังไม่สามารถสื่อในสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการจะวัดได้ชัดเจน	2. ปรับปรุงข้อความในข้อคำถามและกระดาศข้อคำตอบให้ชัดเจนขึ้น เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจในสิ่งที่ถามและตอบได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เช่น เปลี่ยนจากคำว่า หลักฐานที่ได้แย้งเป็น หลักฐานที่ไม่เห็นด้วย จากคำว่า ช่วงเวลา เป็น ศักราช เป็นต้น
3. นักเรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาทำแบบทดสอบเกินกว่าที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ที่ 60 นาที ซึ่งในตอนทำแบบทดสอบผู้วิจัยอนุญาตให้นักเรียนทำแบบทดสอบจนเสร็จ ซึ่งพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 90 นาที	3. เพิ่มเวลาในการทำแบบทดสอบจากเดิมผู้วิจัยกำหนดไว้ที่ 60 นาที เปลี่ยนเป็น 90 นาที

4.1.9 นำแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ทั้งสองฉบับที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดและครอบคลุมตามสาระการเรียนรู้ ไปใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

4.2 แบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้วัดการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ซึ่งแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกประวัติศาสตร์ฉบับที่ 1 (ก่อนเรียน) เป็นเหตุการณ์การถวายเป็นพระราชกุศล ร.ศ. 103 และกบฏ ร.ศ. 130 และแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ฉบับที่ 2 (หลังเรียน) เป็นเหตุการณ์การเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 2 ของประเทศไทย ซึ่งทั้งสองเหตุการณ์เป็นเหตุการณ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยข้อสอบทั้ง 2 ฉบับ เป็นข้อสอบอัตนัย ฉบับละ 1 ข้อใหญ่ ประกอบด้วย 4 ข้อ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการสร้างดังนี้

4.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ พบว่า แบบวัดการรับรู้ทางประวัติศาสตร์มีโครงสร้างที่สำคัญคือ (1) หลักฐานทางประวัติศาสตร์ (2) สถานการณ์จำลอง และ (3) ข้อคำถามที่เชื่อมโยงหลักฐานกับความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ โดยอาจเป็นบุคคลจริงหรือตัวละครสมมติ (Davison, 2012; Endacott and Brooks, 2013) เพื่อให้ นักเรียนได้รับรู้หรือคาดการณ์ความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์นั้นโดยใช้หลักฐานอ้างอิง

4.2.2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ในสาระประวัติศาสตร์ ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และกำหนดขอบเขตเนื้อหาที่จะสร้างเป็นแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งโครงสร้างของแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ทั้งสองฉบับแบ่งเป็นสองส่วน ได้แก่

4.2.2.1 หลักฐานทางประวัติศาสตร์ เป็นข้อความบางส่วนจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่กำหนด รวมทั้งสิ้นเหตุการณ์ละ 7 ชิ้น โดยมีรายละเอียดของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในแบบทดสอบดังตารางที่ 28

ตารางที่ 28 หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ปรากฏในแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ทั้ง 2 ฉบับ

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การถวาคำกราบบังคมทูล ร.ศ. 103 และกบฏ ร.ศ. 130	หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 2 ของประเทศไทย
เอกสารรัชกาลที่ 5 บ. 4/16. กอจจดหมายเหตุแห่งชาติ. กรมศิลปากร	ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 59 ตอนที่ 5 หน้า 244 25 มกราคม 2485
กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2554). ดุสิตธานี: ศูนย์การเรียนรู้ประชาธิปไตยแห่งแรกของไทย. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. หน้า 16	ประกาศสันติภาพ ใน ทศ พันธมเสนา และ จินตนา ยศสุนทร. (2544). จากมหาสงครามสู่เสรีภาพ. กรุงเทพฯ : ธนาเพรส แอนด์ กราฟฟิค, หน้า 91-92
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. (2550). พระบรมราชาธิบายเรื่องสามัคคี พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม หน้า 4-5	เรื่องเก่าเล่าใหม่: การตัดสินใจของ จอมพล ป. (ตอนที่ 1). (2552). จ ำ ก http://topicstock.pantip.com/library/topicstock/2009/12/K8656908/K8656908.html
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. (2462). พระราชดำรัสตอบคำกราบบังคมทูลของสมุหเทศาภิบาลมณฑลดุสิตธานี. จาก http://www.gsb.or.th/about-us/bank-museum .	ทศ พันธมเสนา และ จินตนา ยศสุนทร. (2544). จากมหาสงครามสู่เสรีภาพ. กรุงเทพฯ : ธนาเพรส แอนด์ กราฟฟิค, หน้า 11
ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ และคณะ. (2555). รายงานการเสวนาอภิปราย “100 ปี กบฏประชาธิปไตย ร.ศ. 130”. จาก http://prachatai.com/activity/2012/06/41043	ภุริ พวงศ์เจริญ. มปป. ชีวิตในยามศึก: สังคมไทยใต้เปลวเพลิงแห่งสงครามโลกครั้งที่ 2. จาก http://www.tu.ac.th/org/rscampus/tu/news/news49.pdf
กอจจดหมายเหตุแห่งชาติ ร.5.บ.1.4/1. เอกสารกรมราชเลขาธิการรัชกาลที่ 5 เบ็ดเตล็ดเรื่อง เจ้านายและข้าราชการกราบบังคมทูลความเห็นจัดการเปลี่ยนแปลงระเบียบราชการแผ่นดิน. น. 27-28	ไว์กส, จอร์จ. (2542). ทางรถไฟสายมรณะ: Thailand - Burma rail road. แปลโดย สังคีต จันทนะโพธิ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
เหรียญ ศรีจันทร์ และ เนตร พูนวิวัฒน์. (2556). ปฏิวัติ ร.ศ. 130. กรุงเทพฯ: มติชน. หน้า 29-30	Australian prisoners at the Shimo Sonkurai No1 Camp near the Burmese border, a photo taken secretly by George Aspinall in 1943.From http://www.abc.net.au/news/2015-10-13/burma-thailand-railway-camp/6846088

4.2.2.2 ข้อคำถาม เป็นคำถามเกี่ยวกับการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดเพื่อสรุปเหตุการณ์หรือบริบททางประวัติศาสตร์และแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนโดยอ้างอิงหลักฐานหรือบริบททางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การถวายคำกราบบังคมทูล ร.ศ. 103 และกบฏ ร.ศ. 130 และเหตุการณ์การเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 2 ของประเทศไทย ซึ่งเป็นเนื้อหาพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

4.2.3 สร้างตารางวิเคราะห์แบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์และกำหนดอัตราส่วนจำนวนข้อสอบ ดังตารางที่ 29

ตารางที่ 29 จำนวนข้อสอบของแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์แต่ละฉบับ

องค์ประกอบย่อยของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์	จำนวนข้อสอบที่ใช้	ข้อที่
1. ระบุความแตกต่างของความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับปัจจุบัน	1	1.1
2. นำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์มาคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้น		1.2
3. อธิบายสภาพแวดล้อม ความคิด ความรู้ ความเชื่อหรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์		1.3
4. แสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บนฐานของหลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์		1.4
รวม	1	4

4.2.4 สร้างแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ฉบับที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นข้อสอบอัตนัยจำนวน 1 ข้อใหญ่ และ 4 ข้อย่อย โดยลักษณะแบบทดสอบเป็นการกำหนดให้นักเรียนศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดให้และตอบคำถามที่กำหนดซึ่งในแต่ละข้อจะเป็นข้อคำถามที่แยกตามองค์ประกอบย่อยของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

4.2.5 สร้างเกณฑ์การให้คะแนนการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ แยกตามองค์ประกอบย่อยของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์และกำหนดสัดส่วนของคะแนนในแต่ละองค์ประกอบย่อยของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ โดยสัดส่วนของคะแนน ผู้วิจัยนำแนวคิดของ Vansledright (2014) เกี่ยวกับการกำหนดสัดส่วนของคะแนนข้อสอบแบบการตั้งคำถามที่อ้างอิงหลักฐาน (Document-Based Question) เพื่อวัดทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์มาปรับใช้เนื่องจากลักษณะของข้อสอบชนิดนี้สอดคล้องกับแบบทดสอบที่ Endacott and Brooks (2013) กำหนดไว้ว่า ในการวัดและประเมินการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์สามารถใช้แบบวัดชนิดสถานการณ์ซึ่งเป็นการกำหนดให้นักเรียนศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์และสถานการณ์จำลองที่ปรากฏในข้อสอบ แล้วนำมาใช้ตอบคำถามที่กำหนด ซึ่งลักษณะสำคัญของแบบวัดชนิดสถานการณ์คือ ลักษณะของคำถามเป็นคำถามปลายเปิดและใช้ความคิดเชิงอนุมานแสดงผลและอ้างอิง

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ประกอบคำอธิบาย ดังนั้นสัดส่วนของการให้คะแนนจึงควรแบ่งเป็น (1) เมื่อนักเรียนตอบข้อคำถามได้และมีการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับคำอธิบายของตนมาสนับสนุนแนวคิด ให้นักเรียนได้คะแนนมาก (2) เมื่อนักเรียนตอบข้อคำถามได้แต่ไม่มีการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับคำอธิบายของตนมาสนับสนุนแนวคิด ให้นักเรียนได้คะแนนน้อย และ (3) เมื่อนักเรียนตอบข้อคำถามไม่ได้และไม่มีการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับคำอธิบายของตนมาสนับสนุนแนวคิดนักเรียนจะไม่ได้คะแนน (Vansledright, 2014)

4.2.6 นำแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ฉบับที่ 1 ฉบับที่ 2 และเกณฑ์การตรวจให้คะแนนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขเมื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ใช้ในแบบทดสอบ ความถูกต้องของเนื้อหา ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับจุดประสงค์การเรียนรู้ ความชัดเจนของภาษาในข้อคำถาม และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 และเกณฑ์การตรวจให้คะแนน จากนั้นนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ค่า IOC (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค.) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 และนำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ และเกณฑ์การตรวจคะแนน ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงดังตารางที่ 30

ตารางที่ 30 ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการปรับปรุงแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	การปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของผู้วิจัย
ให้จัดทำเป็นข้อสอบคู่ขนานวัดก่อนและหลังเรียน	ผู้วิจัยจัดทำเป็นข้อสอบคู่ขนานโดยคงรูปแบบข้อคำถามเดิมที่เกี่ยวกับการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์และข้อคำถามที่เชื่อมโยงหลักฐานกับความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ไว้ แต่กำหนดให้ทั้งสองฉบับเป็นคนละเหตุการณ์ คือ ฉบับที่ 1 เป็นเหตุการณ์การถวายเป็นพระราชกุศล ร.ศ. 103 และกบฏ ร.ศ. 130 ซึ่งกำหนดให้เป็นฉบับก่อนการทดลอง และฉบับที่ 2 เป็นเหตุการณ์การเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 2 ของประเทศไทย ซึ่งกำหนดให้เป็น ฉบับหลังการทดลอง จากนั้นจึงให้อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะอีกครั้ง
ปรับสัดส่วนและเกณฑ์การให้คะแนนแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ให้ครอบคลุมการตอบคำถามของนักเรียนให้ชัดเจนมากขึ้น	จากเดิมที่ผู้วิจัยได้กำหนดสัดส่วนคะแนนโดยแบ่งเป็น (1) เมื่อนักเรียนตอบข้อคำถามได้และมีการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับคำอธิบายของตนมาสนับสนุนแนวคิดได้ 2 คะแนน (2) เมื่อนักเรียนตอบข้อคำถามได้แต่ไม่มีการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับคำอธิบายของตนมาสนับสนุนแนวคิดได้ 1 คะแนน (3) เมื่อนักเรียนตอบข้อคำถามไม่ได้และไม่มีการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับคำอธิบายของตนมาสนับสนุนแนวคิดได้ 0 คะแนน ผู้วิจัยได้ปรับสัดส่วนและเกณฑ์การให้คะแนนใหม่ดังตารางที่ 31

จากตารางที่ 30 ผู้วิจัยได้ปรับสัดส่วนและเกณฑ์การให้คะแนนแบบทดสอบ การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังตารางที่ 31

ตารางที่ 31 เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

องค์ประกอบที่ 1 การเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง		ข้อสอบ
องค์ประกอบย่อย	คะแนน	
<p>1. ระบุความแตกต่างของความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับปัจจุบัน</p> <ul style="list-style-type: none"> — อธิบายความแตกต่างระหว่างความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดกับความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของตนได้อย่างชัดเจนว่าแตกต่างกันในประเด็นใด และอ้างอิงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับสิ่งที่ตนนำเสนอ — อธิบายความแตกต่างระหว่างความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดกับความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของตนได้ว่า แตกต่างกัน ในประเด็นใด และอ้างอิงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับสิ่งที่ตนนำเสนอ — อธิบายความแตกต่างระหว่างความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดกับความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของตนได้ว่าแตกต่างกันในประเด็นใด แต่ไม่อ้างอิงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับสิ่งที่ตนนำเสนอ — ไม่สามารถอธิบายความแตกต่างระหว่างความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดกับความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของตน 	<p>3</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>0</p>	ข้อที่ 1
<p>2. นำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์มาคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้น</p> <ul style="list-style-type: none"> — อธิบายสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน โดยใช้ความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ประกอบคำอธิบาย และนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับคำอธิบายของตนมาสนับสนุน — อธิบายสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ โดยใช้ความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ประกอบคำอธิบาย และนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับคำอธิบายของตนมาสนับสนุน — อธิบายสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ โดยใช้ความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ประกอบคำอธิบาย แต่ไม่นำหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับคำอธิบายของตนมาสนับสนุน — ไม่สามารถอธิบายสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ 	<p>3</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>0</p>	ข้อที่ 2
รวม การเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง มี 6 คะแนน		

องค์ประกอบที่ 2 การศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์		ข้อสอบ
องค์ประกอบย่อย	คะแนน	
อธิบายสภาพแวดล้อม ความคิด ความรู้ ความเชื่อหรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์		ข้อที่ 3
— อธิบายความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ได้อย่างชัดเจน และอ้างอิงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับคำอธิบายของตน	3	
— อธิบายความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ได้และอ้างอิงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับคำอธิบายของตน	2	
— อธิบายความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ได้ แต่ไม่อ้างอิงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับคำอธิบายของตน	1	
— ไม่สามารถอธิบายความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ได้	0	
รวม การศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ มี 3 คะแนน		

องค์ประกอบที่ 3 การเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ		ข้อสอบ
องค์ประกอบย่อย	คะแนน	
แสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของคนที่ต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บนฐานของหลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์		ข้อที่ 4
— แสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของคนที่ต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และยกตัวอย่างการนำสิ่งที่ศึกษาจากเหตุการณ์มาปรับใช้กับสถานการณ์ในปัจจุบันหรือการดำเนินชีวิตประจำวันของตนได้อย่างชัดเจน ตลอดจนอ้างอิงหลักฐานหรือบริบททางประวัติศาสตร์	5	
— แสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของคนที่ต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และยกตัวอย่างการนำสิ่งที่ศึกษาจากเหตุการณ์มาปรับใช้กับสถานการณ์ในปัจจุบันหรือการดำเนินชีวิตประจำวันของตน ตลอดจนอ้างอิงหลักฐานหรือบริบททางประวัติศาสตร์	4	
— แสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของคนที่ต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ หรือยกตัวอย่างการนำสิ่งที่ศึกษาจากเหตุการณ์มาปรับใช้กับสถานการณ์ในปัจจุบันหรือการดำเนินชีวิตประจำวันของตนโดยอ้างอิงหลักฐานหรือบริบททางประวัติศาสตร์	3	
— แสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของคนที่ต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และยกตัวอย่างการนำสิ่งที่ศึกษาจากเหตุการณ์มาปรับใช้กับสถานการณ์ในปัจจุบันหรือการดำเนินชีวิตประจำวันของตน แต่ไม่ได้อ้างอิงหลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์	2	
— แสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของคนที่ต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ หรือยกตัวอย่างการนำสิ่งที่ศึกษาจากเหตุการณ์มาปรับใช้กับสถานการณ์ในปัจจุบัน หรือการดำเนินชีวิตประจำวันของตนแต่ไม่ได้อ้างอิงหลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์	1	
— ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของคนที่ต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้ และไม่มีการยกตัวอย่างการนำสิ่งที่ศึกษาจากเหตุการณ์มาปรับใช้กับสถานการณ์ในปัจจุบันหรือการดำเนินชีวิตประจำวันของตน	0	
รวม การเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ มี 5 คะแนน		

4.2.7 นำแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ฉบับที่ 1 และ ฉบับที่ 2 ที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดและครอบคลุม ตามสาระการเรียนรู้ ไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ฉบับละ 32 คน รวมนักเรียนที่ทำ แบบทดสอบทั้งหมด 64 คน

4.2.8 นำแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ทั้ง 2 ฉบับของ นักเรียนมาตรวจให้คะแนนโดยใช้เกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหา ค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งมีเกณฑ์ว่า ค่าความเที่ยงต้องมีค่า 0.60 ขึ้นไป แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความยาก ง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบโดยใช้สูตรของวิทเนย์และซาเบอร์ (Whitney and Sabers) ซึ่งมีเกณฑ์ว่า ค่าความยากง่าย (p) ต้องอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ต้องมีค่า 0.20 ขึ้นไป จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ซึ่งมีเกณฑ์ว่า ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ต้องมีค่า 0.60 ขึ้นไป ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

4.2.8.1 แบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ฉบับที่ 1 เหตุการณ์การถวายคำกราบบังคมทูล ร.ศ. 103 และกบฏ ร.ศ. 130

ค่าความเที่ยง 0.63

ค่าความยากง่าย 0.35 – 0.50

ค่าอำนาจจำแนก 0.25 – 0.48

(ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค)

4.2.8.2 แบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ฉบับที่ 2 เหตุการณ์การเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 2 ของประเทศไทย

ค่าความเที่ยง 0.79

ค่าความยากง่าย 0.38 – 0.54

ค่าอำนาจจำแนก 0.41 – 0.58

(ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค)

4.2.8.3 แบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ทั้ง 2 ฉบับ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.95

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้สังเกตและวิเคราะห์การทำแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ทั้ง 2 ฉบับของนักเรียน และนำมาปรับปรุงแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับ ดังตารางที่ 32

ตารางที่ 32 การปรับปรุงแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ทั้ง 2 ฉบับ หลังจากนำไปทดลองใช้ซ้ำ
รอง

ผลจากการสังเกตและวิเคราะห์การทำแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ทั้ง 2 ฉบับของนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย	การปรับปรุงแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ทั้ง 2 ฉบับ
1. นักเรียนบางส่วนไม่เข้าใจคำชี้แจงในการทำแบบทดสอบ ส่งผลให้นักเรียนไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์	1. เพิ่มเติมคำชี้แจงการทำแบบทดสอบเกี่ยวกับความสำคัญของการศึกษาและอ้างอิงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดให้ในการตอบคำถาม
2. นักเรียนบางส่วนไม่เข้าใจภาษาของข้อคำถาม	2. ปรับปรุงข้อความในกระดาษคำตอบให้ชัดเจนขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่ถามและตอบได้ตรงตามวัตถุประสงค์
3. นักเรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาทำแบบทดสอบเสร็จทันตรงตามเวลาที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ที่ 60 นาที	

4.2.9 นำแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ทั้งสองฉบับที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดและครอบคลุมตามสาระการเรียนรู้ ไปใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

5. การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนและเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ใช้เวลา 15 สัปดาห์ รวม 15 ชั่วโมง เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองคือ สาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ เรื่อง การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 วิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 และการปฏิวัติ พ.ศ. 2475 ในรายวิชา ประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

5.1 การเตรียมการก่อนการดำเนินการทดลอง

5.1.1 ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ร่วมกับแนวคิด Magic If

5.1.2 ผู้วิจัยเตรียมสื่อ อุปกรณ์ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับกลุ่มเป้าหมาย

5.1.3 ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

5.1.4 ประสานความร่วมมือในการกำหนดตารางสอน และขอบเขตเนื้อหาในการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนกับรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

5.2 ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองทำแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ฉบับที่ 1 และแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ฉบับที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น หนึ่งในการทำแบบทดสอบทั้งสองชุดทั้งก่อนและหลังการทดลอง ผู้วิจัยกำหนดให้นักเรียนทำแบบทดสอบคนละวัน เพื่อป้องกันความเหนื่อยล้าจากการทำแบบทดสอบ

5.3 ดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนกลุ่มทดลองด้วยตนเองโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If 15 สัปดาห์ เป็นระยะเวลา 15 คาบ เรื่องที่ใช้ในการทดลองคือ การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 วิกฤตการณ์ร.ศ. 112 และการปฏิวัติ พ.ศ. 2475 ในวิชาประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

5.4 ในระหว่างดำเนินการสอน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมใบงานประจำหน่วยการเรียนรู้ของนักเรียนระหว่างการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์สำหรับใช้ในการเปลี่ยนแปลงของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียน ร่วมกับการบันทึกสถิติที่ค้นสังเกตการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อใช้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง

5.5 หลังการทดลอง เมื่อผู้วิจัยดำเนินการทดลองเสร็จสิ้น ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองทำแบบทำแบบวัดทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ชุดที่ 2 และแบบวัดการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ชุดที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. ข้อค้นพบจากการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นจากรูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ไปใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 31 คน ซึ่งข้อค้นพบจากการสังเกตระหว่างดำเนินการสอนและวิธีดำเนินการปรับปรุงแก้ไข ดังตารางที่ 33

ตารางที่ 33 ข้อค้นพบและวิธีดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหลังจากนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

ชั้นที่	ข้อค้นพบ	วิธีดำเนินการปรับปรุงแก้ไข
	คำอธิบายหลักการและแนวทางของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นยังขาดความกระชับ และแนวทางบางข้อสามารถผนวกรวมเป็นข้อเดียวกันได้	ผู้วิจัยปรับหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนให้กระชับชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดที่ใช้ในการพัฒนา และปรับแนวทางข้อ 3 และข้อ 4 ให้เป็นข้อเดียวกัน ซึ่งรายละเอียดจะแสดงในบทที่ 4
ชั้นที่ 1 นำเสนอเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ (คาบที่ 1)	- นักเรียนรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดได้ แต่ส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหนึ่ง ในกรณีนี้นักเรียนสามารถรู้แต่ข้อมูลจากฝ่ายไทย	- ครูให้นักเรียนศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่น่าเสนอเหตุการณ์เดียวกัน คนละแง่มุม
	- นักเรียนกว่า 80 % มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นผลมาจากการทดสอบก่อนเรียนที่ต้องอ่านหลักฐานจำนวนมาก	- ครูควรให้นักเรียนเผชิญปัญหา และพยายามทำให้นักเรียนเข้าใจด้วยตนเองว่า การอ่านเป็นพื้นฐานของการศึกษาทั่วไป
ชั้นที่ 2 ยกประเด็นด้วยการจินตนาการเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ (คาบที่ 1)	- นักเรียนตั้งสมมติฐานโดยขาดการให้เหตุผลมาประกอบ	- ครูกระตุ้นให้นักเรียนให้เหตุผลประกอบสมมติฐานของตนว่าเพราะเหตุใดนักเรียนจึงคิดเช่นนั้น
	- นักเรียนตั้งสมมติฐานได้ แต่ประสบปัญหาในการแสวงหาหลักฐานหรือคำอธิบายสมมติฐาน	- ครูตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนตรวจสอบความเข้าใจและความคิดเห็นของกลุ่มเกี่ยวกับสมมติฐานที่ตั้งขึ้นว่า กลุ่มอยากรู้อะไรหรือข้อมูลใดที่กลุ่มควรรู้เพื่อตอบสมมติฐาน
	- นักเรียนบางส่วนไม่กล้าตั้งสมมติฐานเพราะเกรงว่า เมื่อมีการพิสูจน์สมมติฐานแล้วสมมติฐานจะไม่เป็นจริง	- ครูตั้งคำถามชวนคิดกับนักเรียนเกี่ยวกับการตั้งสมมติฐานว่า สมมติฐานจำเป็นต้องเป็นจริงเสมอไปหรือไม่ และส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีกับการลองผิดลองถูก

ชั้นที่	ข้อค้นพบ	วิธีดำเนินการปรับปรุงแก้ไข
ชั้นที่ 3 ค้นหาหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ (คาบที่ 2-3)	-นักเรียนส่วนใหญ่ศึกษาข้อมูลจากหลักฐานชั้นรองที่สืบค้นได้จากอินเทอร์เน็ต เช่น วิกิพีเดีย และบทความออนไลน์ เป็นต้น	- ครูกระตุ้นให้นักเรียนตรวจสอบความน่าเชื่อถือของหลักฐานชั้นรอง และกระตุ้นให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาหลักฐานชั้นต้น
	-นักเรียนส่วนใหญ่อ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลไม่ถูกต้อง	- ครูแนะนำวิธีการอ้างอิงเขียนอ้างอิงที่ถูกต้องให้นักเรียน
	- นักเรียนบางส่วนมีปัญหากับการอ่านหลักฐานชั้นต้นเนื่องจากภาษาที่ใช้เป็นภาษาโบราณหรือกลอน	- ครูกระตุ้นให้นักเรียนใช้บริบทของข้อความในการทำความเข้าใจหลักฐาน
	- นักเรียนบางส่วนประสบปัญหาในการหาข้อมูลจากหนังสือ	- ครูตั้งคำถามเพื่อชี้แนะการหาข้อมูลให้นักเรียน เช่น การอ่านคำนำ สารบัญ
	- ในช่วงแรกของชั้นตอนนี้พบว่า นักเรียนประเมินความน่าเชื่อถือหลักฐานที่นักเรียนหามาโดยทันทีหลังจากอ่านหลักฐานชั้นต้นจบ	- ครูตั้งคำถามให้กลุ่มช่วยกันคิดหาวิธีการประเมินหลักฐานที่เหมาะสม
	- นักเรียนประสบปัญหาในการวิเคราะห์หลักฐานเกี่ยวกับสภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกหลักฐาน	- ครูกระตุ้นให้นักเรียนศึกษาและอภิปรายเพิ่มเติมว่า การเมือง เศรษฐกิจ สังคม มีผลต่อการบันทึกของผู้เขียนในเวลานั้นหรือไม่
	- นักเรียนตั้งข้อสังเกตว่า หลักฐานที่นำมาศึกษาน่าจะสามารถประเมินความน่าเชื่อถือแบบแยกประเด็นได้	- ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า กลุ่มสามารถวิเคราะห์และประเมินหลักฐานแบบแยกประเด็นได้ กล่าวคือ หลักฐานอาจมีข้อมูลที่น่าเชื่อถือและไม่น่าเชื่อถือปนกันซึ่งไม่ได้หมายความว่าหลักฐานชั้นต้นไม่น่าเชื่อถือทั้งหมดและนำมาใช้อ้างอิงไม่ได้ แต่นักเรียนต้องอ้างอิงด้วยความระมัดระวัง
- ในคาบที่ 3 นักเรียนส่วนใหญ่ได้ข้อมูลที่เพียงพอแล้ว และมีนักเรียนบางส่วนเข้าร่วมกิจกรรมน้อยลง	- พิจารณาแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเฉพาะสาระสำคัญของการจัดการเรียนการสอน โดยลดเวลาในชั้นที่ 3 ให้มีความกระชับมากขึ้น จากเดิมกำหนดไว้ 3 คาบ ลดเหลือ 2 คาบ	
ชั้นที่ 4 ย้อนเวลาสู่อุบัติ (คาบที่ 4)	- นักเรียนบางส่วนเลือกใช้ข้อมูลจากหลักฐานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพราะมีความคิดเห็นว่าข้อมูลจากฝ่ายตรงข้ามไม่น่าเชื่อถือ	- ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับอคติของนักเรียนในการเลือกใช้หลักฐาน
	- นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือและสนใจเข้าร่วมกิจกรรม - นักเรียนกระตือรือร้นในการวาดผังมโนทัศน์หรือวาดภาพจำลองเหตุการณ์ - นักเรียนสามารถเปรียบเทียบเหตุการณ์ที่กำหนดกับเหตุการณ์อื่นๆ ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน	

ชั้นที่	ข้อค้นพบ	วิธีดำเนินการปรับปรุงแก้ไข
<p>ชั้นที่ 5</p> <p>จากอดีตสู่ปัจจุบัน</p> <p>(คาบที่ 5)</p>	<p>- นักเรียนบางส่วนยังไม่กล้าที่จะตั้งคำถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มที่นำเสนอ</p> <p>- นักเรียน 30% เลือกเฉพาะข้อมูลที่กลุ่มเห็นด้วยมานำเสนอเท่านั้น</p> <p>- นักเรียน 30% ประเมินว่าหลักฐานที่ศึกษานำเชื่อถือเพียงเพราะเป็นบุคคลร่วมสมัยกับเหตุการณ์เท่านั้น ในขณะที่เดียวกันนักเรียนส่วนใหญ่มีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนว่า ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต หรือ จากบุคคลที่ไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์นั้นไม่นำเชื่อถือเสมอ เช่น กลุ่มไม่ได้ตรวจสอบภูมิหลังของผู้เขียน แต่ตัดสินใจเลยว่า หลักฐานชิ้นนั้นไม่นำเชื่อถือเพียงเพราะนักเรียนไม่รู้จักผู้เขียนคนนั้นและเป็นบทความจากอินเทอร์เน็ต</p>	<p>- ครูตั้งคำถามกระตุ้นให้นักเรียนทั้งชั้นเรียนอภิปรายเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน การคัดเลือกหลักฐาน การประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานของแต่ละกลุ่ม เช่น ให้นักเรียนพิจารณาข้อมูลที่สรุปได้และนำมาเปรียบเทียบกับหลักฐานหรือแหล่งข้อมูลอื่นๆ</p>
	<p>- นักเรียนประมาณ 15% เริ่มแสดงอาการเหนื่อยล้าในการอ่านหลักฐานทางประวัติศาสตร์จำนวนมากซึ่งเป็นผลมาจากการใช้รูปแบบนี้มาตลอด 1 ภาคการศึกษา เห็นได้จากข้อเสนอแนะของนักเรียนที่ระบุว่า ใช้การสอนรูปแบบนี้ถี่เกินไป หรือ ต้องการการสอนแบบบรรยายจากครูเพิ่มเติมเพราะอยากรู้มุมมองของครูหรือเกร็ดเล็กๆน้อยๆที่นักเรียนอาจไม่ได้ศึกษาในงานของตน</p>	<p>- ครูบรรยายสรุปเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษาเพิ่มเติม หลังจากที่นักเรียนได้ศึกษาเหตุการณ์นั้นเสร็จสิ้นครบตามขั้นตอนของรูปแบบ</p>

ข้อมูลจากข้อค้นพบและวิธีการดำเนินการแก้ไขปรับปรุงของผู้วิจัยหลังจากนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับสมบูรณ์ ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดต่อไปในบทที่ 4

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังตารางที่ 34

ตารางที่ 34 แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย	การวิเคราะห์ข้อมูล	เครื่องมือ
เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรี ยน ก า ร ส อ น ประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบ แสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ก่อนและหลังการทดลอง	- เปรียบเทียบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังทดลองโดยใช้ค่า \bar{X} , S.D. และ t – test	- แบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ ชุดที่ 1 (ก่อนเรียน) - แบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ ชุดที่ 2 (หลังเรียน) - แบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ชุดที่ 1 (ก่อนเรียน) - แบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ชุดที่ 2 (หลังเรียน)
เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรี ยน ก า ร ส อ น ประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบ แสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If	ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยการวิเคราะห์เนื้อหา	ใช้การเก็บรวบรวมชิ้นงานและผลงานของนักเรียนระหว่างการจัดกรเรียนการสอน จากใบงานประจำหน่วยการเรียนรู้ และการสังเกตในห้องเรียน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ก่อนและหลังทดลองของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If (ดังตารางที่ 36)

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ก่อนและหลังทดลองของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If (ดังตารางที่ 37)

3. ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้ เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ทำการวิจัย พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นนั้น มีบางประเด็นที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในรายละเอียดของขั้นตอนในรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งหลังจากการปรับแก้แล้วพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน

หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ได้มาจากการนำสาระสำคัญของแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม และสาระสำคัญของแนวคิด Magic If มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ แล้วพัฒนาเป็นหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนซึ่งได้แก่ การจัดการเรียนการสอนที่นำประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์มาให้ให้นักเรียนวิเคราะห์และประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ สรุปรายข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ มีความรู้สึกร่วมยุคร่วมสมัย และนำเหตุการณ์ที่ศึกษามาเป็นบทเรียน โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการสืบสอบแสวงหาความรู้ และการสมมติตนเองเป็นบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

2. แนวทางในการจัดการเรียนการสอน

แนวทางในการจัดการเรียนการสอนได้มาจากสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 5 ประการดังนี้

2.1 การกำหนดให้นักเรียนร่วมกันศึกษา ค้นคว้า ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และสรุปรายข้อมูลตลอดจนนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์สถานการณ์และบุคคลในเหตุการณ์

2.2 การศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เป็นประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ และมีหลักฐานขั้นต้นและหลักฐานเชิงประจักษ์จำนวนมากและหลากหลาย เพื่อใช้ในการสนับสนุน การจำลองภาพเหตุการณ์ การร่วมกันศึกษา วิเคราะห์และประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐาน ตลอดจนนำหลักฐานมาสนับสนุนความคิดหรือความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อเหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์

2.3 การจัดกิจกรรมหรือการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์และประเมินความ น่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์จากการสังเคราะห์ข้อมูลจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ หลากหลาย และเพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์บริบทของเหตุการณ์และภูมิหลังของบุคคลสำคัญโดยการตั้ง คำถามจากคำว่า “ถ้า” เช่น “ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์ นักเรียนจะคิด จะรู้สึกหรือจะกระทำ อย่างไร”

2.4 การตรวจสอบคำอธิบายเหตุการณ์หรือมุมมองทางประวัติศาสตร์ที่นักเรียน นำเสนอร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน โดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์เป็นเกณฑ์

3. การเตรียมการสอน

ในการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบ แสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการ รับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ครูควรมีการเตรียมการ สอนดังนี้

3.1 การคัดเลือกประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ มีเกณฑ์ที่สำคัญ คือ (1) เป็นประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา (2) เป็นประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีการตีความหรือ นำเสนอในแง่มุมที่แตกต่างกัน และ (3) เป็นประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีหลักฐาน ขั้นต้นและชั้นรองที่หลากหลาย

3.2 การคัดเลือกหลักฐานทางประวัติศาสตร์ มีเกณฑ์ที่สำคัญ คือ (1) เป็นหลักฐาน ทางประวัติศาสตร์ที่ครูและนักเรียนสามารถสืบค้นและนำมาศึกษาได้ (2) หลักฐานทางประวัติศาสตร์ แต่ละชิ้นควรมีการตีความหรือนำเสนอแง่มุมเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษาที่แตกต่างกัน และ (3) มีทั้งหลักฐานขั้นต้นและหลักฐานชั้นรอง เนื่องจากหลักฐานขั้นต้นเป็นหลักฐานที่เกิดขึ้นร่วมสมัย กับเหตุการณ์ การใช้หลักฐานดังกล่าวในการศึกษาจะทำให้ข้อมูลที่ศึกษามีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ส่วนหลักฐานชั้นรองจะให้นักเรียนได้ศึกษาภาพรวมของเหตุการณ์และแนวคิดของนัก ประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน

3.3 ครูศึกษาและทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ และการตีความหรือแง่มุมทางประวัติศาสตร์ที่หลักฐานแต่ละชิ้นนำเสนอ เพื่อใช้เปิดประเด็นทางประวัติศาสตร์และตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นความคิดนักเรียนในแต่ละขั้นตอน และเพื่อระบุให้ได้ว่าสิ่งที่นักเรียนคิดอยู่นอกเหนือบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษาหรือไม่

3.4 ครูศึกษาและทำความเข้าใจเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะและการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์

4. ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ซึ่งหลังจากการนำไปใช้ทำให้ผู้วิจัยได้มโนทัศน์ที่สำคัญในแต่ละขั้น ผู้วิจัยจึงปรับชื่อขั้นตามตัวอักษรภาษาอังกฤษ “TIMER” เพื่อให้จดจำขั้นตอนของรูปแบบได้ง่ายขึ้น โดยในแต่ละขั้นมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสนทนาเกี่ยวกับประเด็นทางประวัติศาสตร์ (talk about historical issue)

เป็นขั้นตอนเพื่อให้ นักเรียน ได้ทบทวนความรู้เดิมและเตรียมความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ที่จะได้เรียนเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่กำหนด โดยครูนำเสนอเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และตั้งคำถามเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์

นอกจากนี้ ครูควรมีการตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียนโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเชื่อมโยงข้อมูลด้วยตนเอง
2. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนศึกษาข้อมูลที่ขัดแย้งหรือข้อมูลที่ไม่เคยรับรู้มาก่อนให้มากขึ้น

ขั้นที่ 2 การจินตนาการเกี่ยวกับอดีต (imagination about the past)

เป็นขั้นตอนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจศึกษาเหตุการณ์ที่กำหนดและตรวจสอบบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ จากการใช้คำถามด้วยคำว่า “ถ้า” ซึ่งมีลักษณะตรงข้ามกับข้อเท็จจริงของครู โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มละความสามารถ กลุ่มละ 5-6 คน และให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายและเรียงลำดับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ โดยให้นักเรียนจินตนาการภาพเหตุการณ์โดยอาศัยความรู้เดิมของกลุ่มเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ จากนั้นจึงให้นักเรียนตั้งประเด็นหรือสมมติฐานที่ตนสนใจ

นอกจากนี้ ครูควรมีการตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียนโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดและการพิสูจน์สมมติฐานของนักเรียนและให้นักเรียนตรวจสอบความเข้าใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับสมมติฐานของกลุ่มว่า กลุ่มอยากรู้อะไรหรือข้อมูลใดที่กลุ่มควรรู้เพื่อตอบสมมติฐาน

ขั้นที่ 3 การจัดการกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ (manage evidence)

เป็นขั้นตอนเพื่อให้นักเรียนได้อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในค้นหาและคัดเลือกหลักฐาน โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการค้นคว้าหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐาน ตลอดจนการตรวจสอบข้อมูลและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือและสนับสนุนการค้นคว้าด้วยการชี้แนะวิธีการค้นคว้า ยกตัวอย่างแหล่งสืบค้นข้อมูล การอ่านหลักฐานขั้นต้น และวิธีการอ่านจับใจความ

นอกจากนี้ ครูควรมีการตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียนโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐาน โดยการตรวจสอบอคติที่ปรากฏในหลักฐาน อิทธิพลภายนอกที่มีผลต่อการเขียนของผู้เขียน และตรวจสอบเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานของกลุ่ม
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่า ข้อมูลที่ปรากฏในหลักฐานทุกข้อมูลมีความเป็นไปได้ เพียงแต่ว่าข้อมูลนั้นมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใดและควรใช้ข้อมูลอย่างระมัดระวัง

ขั้นที่ 4 การสำรวจผ่านกาลเวลา (exploration through time)

เป็นขั้นตอนเพื่อให้นักเรียนได้อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการสรุปบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษาและเข้าใจถึงข้อจำกัดของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการศึกษาหลักฐานและมุมมองที่หลากหลาย และนำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษามาอธิบายการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ โดยกำหนดให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่น่าเชื่อถือมาสรุปบริบทประวัติศาสตร์และลักษณะของบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นและตั้งคำถาม “ถ้า” ด้วยตนเอง เช่น การสมมติตนเองเป็นบุคคลที่อยู่ร่วมสมัยในเหตุการณ์ และถ้ากระทำตามสิ่งที่นักเรียนคิดแล้วจะส่งผลเช่นไร เป็นต้น

นอกจากนี้ ครูควรมีการตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียนโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนระบุหลักฐานที่มาสสนับสนุนการสรุปบริบททางประวัติศาสตร์ของกลุ่ม

ขั้นที่ 5 การสะท้อนถึงอดีต (reflection to the past)

เป็นขั้นตอนเพื่อให้เรื่อนำเหตุการณ์ที่ศึกษามาเชื่อมโยงสภาพการณ์ในปัจจุบัน โดยการวิเคราะห์ถึงผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำในอดีต และแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนวิเคราะห์การดำเนินงานของกลุ่มเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องอื่นๆ ต่อไป โดยกำหนดให้นักเรียนนำเสนอข้อสรุปของสมมติฐานรวมทั้งหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของนักเรียน และแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของกลุ่ม จากนั้นครูและนักเรียนทั้งห้องร่วมกันประเมินสมมติฐานและตรวจสอบวิธีการในการดำเนินงานของกลุ่มเกี่ยวกับการวิเคราะห์และประเมินหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของแต่ละกลุ่ม อีกทั้งหากมีประเด็นใดๆ ที่นักเรียนไม่ได้นำเสนอ ครูสามารถบรรยายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้ นักเรียนรับรู้มุมมองอื่นๆ และเป็นการสลับบรรยากาศให้นักเรียนผ่อนคลาย

นอกจากนี้ ครูควรมีการตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียนโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลได้ชัดเจน
2. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายการดำเนินงานของแต่ละกลุ่ม และแบ่งปันประสบการณ์ ตลอดจนนำเสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และการทำงานกลุ่ม

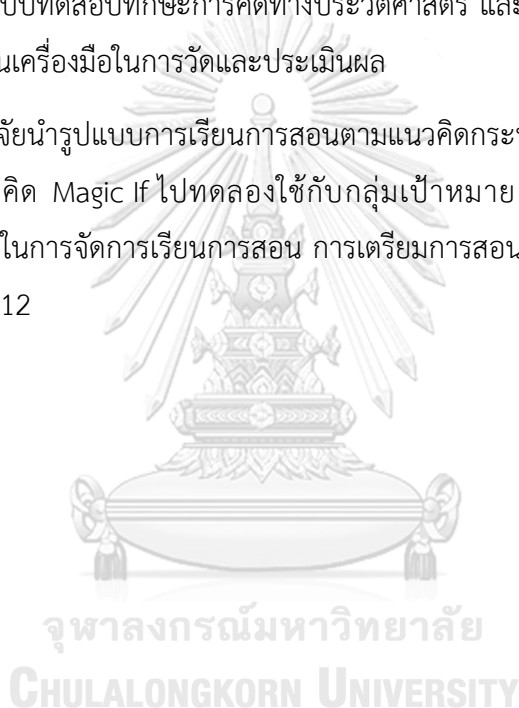
6. การวัดและประเมินผล

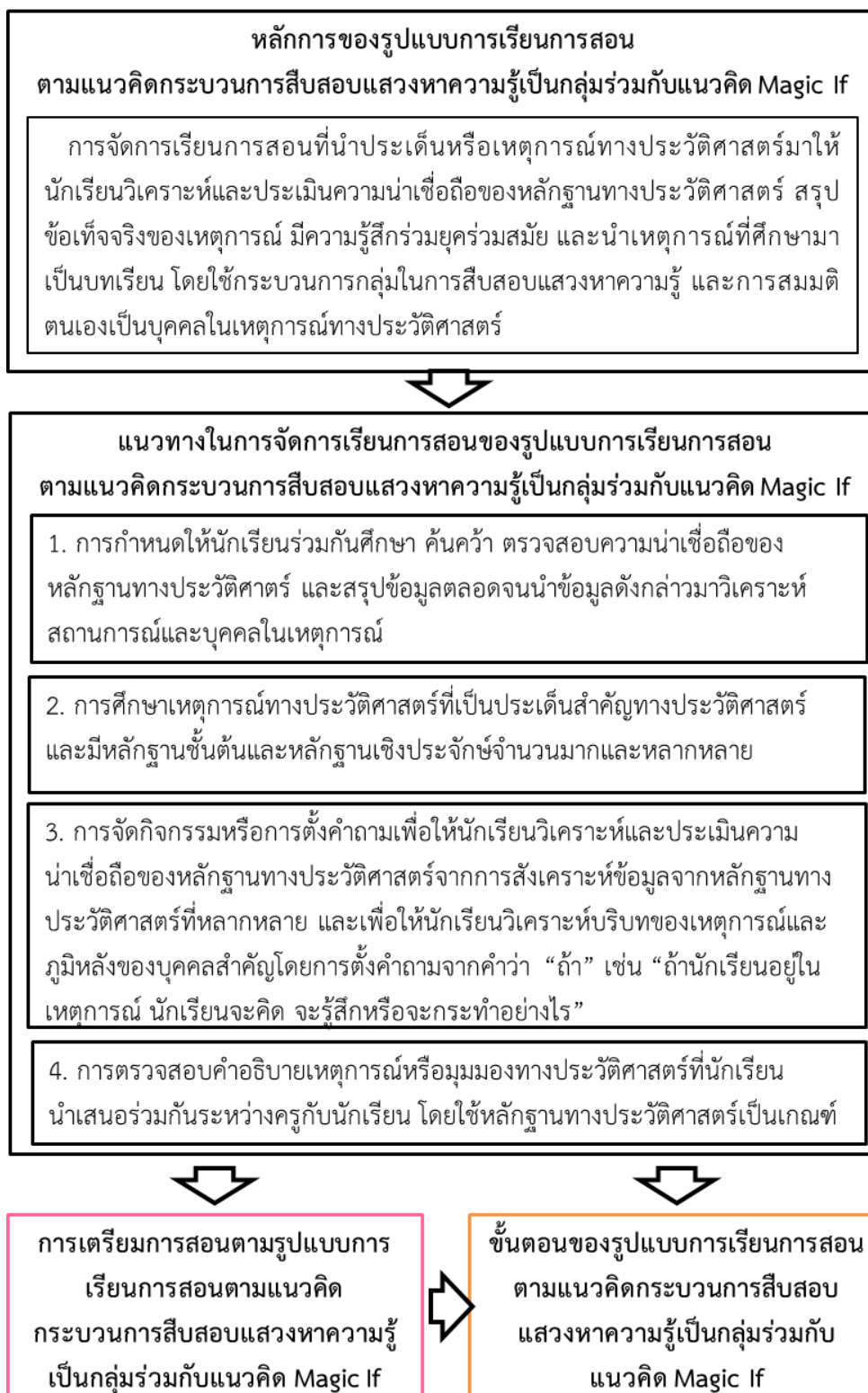
การวัดและประเมินผลแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

6.1 การวัดและประเมินผลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักฐานและข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ ใช้ใบงานและเกณฑ์ประเมินใบงานกิจกรรมการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์และการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เป็นเครื่องมือในการวัดและประเมินผล

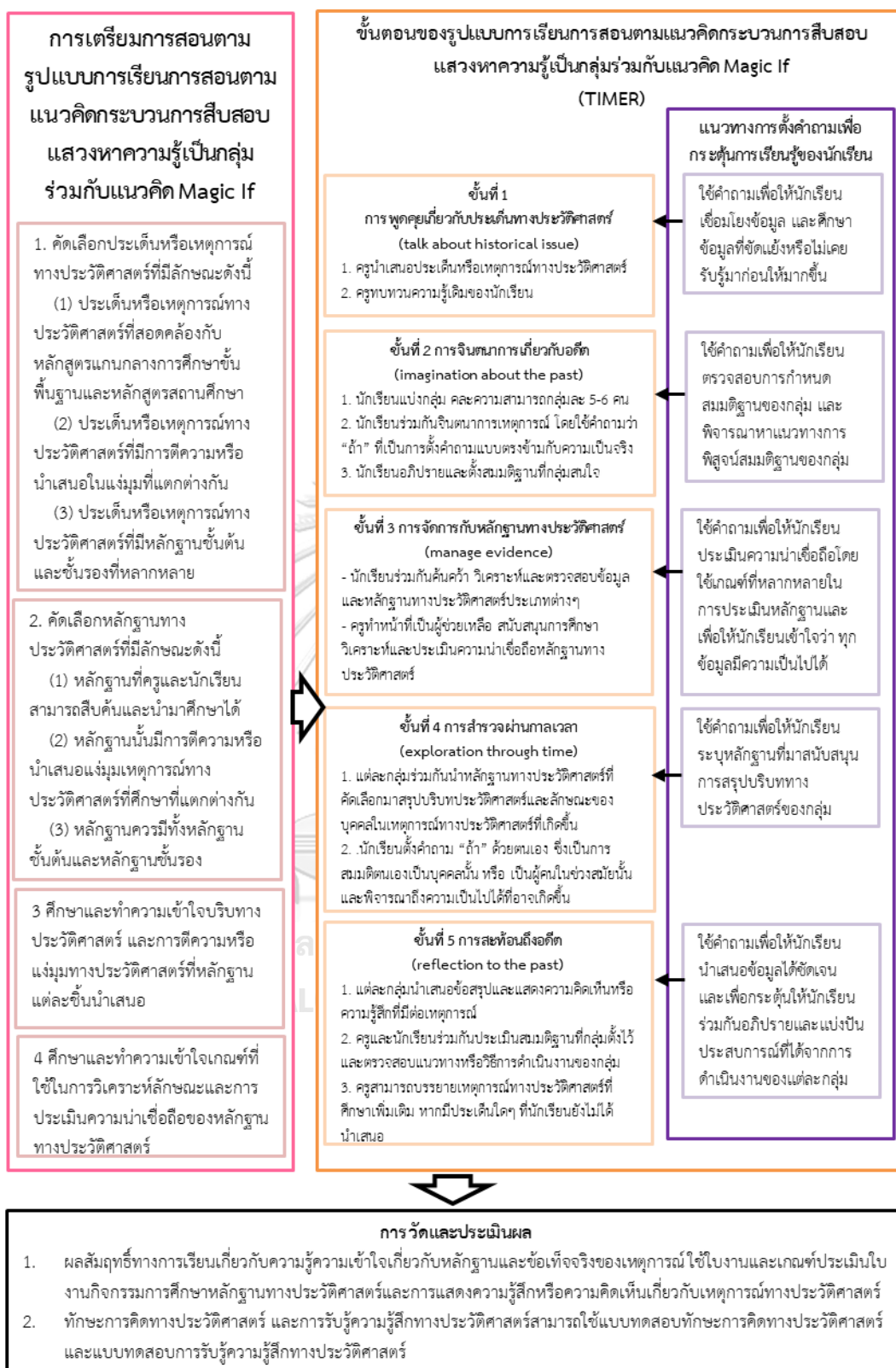
6.2 การวัดและประเมินผลทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ใช้แบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ และแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ เป็นเครื่องมือในการวัดและประเมินผล

หลังจากที่ผู้วิจัยนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยสามารถสรุป หลักการวัดดูประสงค์ แนวทางในการจัดการเรียนการสอน การเตรียมการสอน ขั้นตอนการสอนของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้ดังภาพที่ 12

ภาพที่ 12 หลักการ วัตถุประสงค์ แนวทางในการจัดการเรียนการสอน การเตรียมการสอน ขั้นตอนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If

บทบาทของครู และบทบาทของนักเรียน ในแต่ละขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน แสดงดังตารางที่ 35

ตารางที่ 35 บทบาทของครูและนักเรียนในแต่ละขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน	บทบาทของครูและนักเรียน ในแต่ละขั้นตอนรูปแบบการเรียนการสอน
ขั้นที่ 1 การสนทนาเกี่ยวกับ ประเด็นทาง ประวัติศาสตร์	จุดประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้เดิมและเตรียมความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ที่จะได้เรียนเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่กำหนด
	บทบาทของครู - ครูนำเสนอเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และตั้งคำถามเกี่ยวกับความรู้เดิมเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่นักเรียนได้เคยเรียนรู้มา - ครูตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ของการตั้งคำถามดังนี้ 1. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเชื่อมโยงข้อมูลด้วยตนเองจากคำตอบที่เพื่อนนักเรียนในชั้นตอบ และให้นักเรียนเป็นผู้สรุป 2. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนศึกษาข้อมูลที่ขัดแย้งกับที่ตนเคยรับรู้หรือข้อมูลที่นักเรียนไม่เคยรับรู้มาก่อนให้มากขึ้น - ครูสรุปความรู้เดิมที่สำคัญและจำเป็นที่ต้องใช้ในการเรียนเนื้อหาใหม่
	บทบาทของนักเรียน - นักเรียนร่วมกันตอบคำถามที่ครูตั้งขึ้น เพื่อทบทวนความรู้ของตนเอง - นักเรียนช่วยครูสรุปมโนทัศน์ที่สำคัญของความรู้เดิมใช้ในการเรียนเนื้อหาใหม่
ขั้นที่ 2 การจินตนาการ เกี่ยวกับอดีต	จุดประสงค์ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจศึกษาเหตุการณ์ที่กำหนดและตรวจสอบบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์
	บทบาทของครู - ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม และให้แต่ละกลุ่มร่วมกันจินตนาการภาพเหตุการณ์โดยอาศัยความรู้เดิมของกลุ่มเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ โดยการสมมติตนเองเป็นคนในเหตุการณ์ และอภิปรายความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ - ครูยกประเด็นเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์โดยให้นักเรียนจินตนาการภาพเหตุการณ์โดยอาศัยความรู้เดิมของกลุ่มเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากการใช้คำถามด้วยคำว่า “ถ้า” ซึ่งลักษณะของคำถามจะเป็นการตั้งคำถามแบบตรงข้ามกับความเป็นจริง เพื่อกระตุ้นความสนใจนักเรียนและกระตุ้นให้นักเรียนตรวจสอบบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ - ครูตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1. เพื่อทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดและการพิสูจน์สมมติฐานของนักเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนตรวจสอบความเข้าใจและความคิดเห็นของกลุ่มเกี่ยวกับสมมติฐานที่ตั้งขึ้นว่า กลุ่มอยากทำอะไรหรือข้อมูลใดที่กลุ่มควรรู้เพื่อตอบสมมติฐาน

ขั้นตอนของรูปแบบ การเรียนการสอน	บทบาทของครูและนักเรียน ในแต่ละขั้นตอนรูปแบบการเรียนการสอน
	<p><u>บทบาทของนักเรียน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนร่วมกันอภิปรายความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ - นักเรียนตั้งประเด็นหรือสมมติฐานที่สนใจจากประเด็นที่ครูกำหนด
<p>ขั้นที่ 3 การจัดการกับ หลักฐานทาง ประวัติศาสตร์</p>	<p>จุดประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนได้อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในค้นหาและคัดเลือกหลักฐาน</p>
	<p><u>บทบาทของครู</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือและสนับสนุนการค้นคว้าด้วยการชี้แนะวิธีการค้นคว้าและยกตัวอย่างแหล่งสืบค้นข้อมูล - ครูตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนตรวจสอบอคติที่ปรากฏในหลักฐาน เช่น ภูมิหลัง จุดมุ่งหมาย และมุมมองของผู้เขียน 2. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนตรวจสอบอิทธิพลภายนอกที่มีผลต่อการเขียนของผู้เขียน เช่น สภาพของการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ที่มีผลต่อการเขียน 3. เพื่อให้นักเรียนตรวจสอบเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานของกลุ่ม 4. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่า ข้อมูลที่ปรากฏในหลักฐานทุกข้อมูลมีความเป็นไปได้ เพียงแต่ว่า ข้อมูลนั้นมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใดและควรใช้ข้อมูลอย่างระมัดระวัง
	<p><u>บทบาทของนักเรียน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนร่วมกันค้นคว้า วิเคราะห์และตรวจสอบหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทต่างๆ เพื่อค้นหาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีความน่าเชื่อถือ
<p>ขั้นที่ 4 การสำรวจ ผ่านกาลเวลา</p>	<p>จุดประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนได้อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการสรุปบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษาและเข้าใจถึงข้อจำกัดของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์</p>
	<p><u>บทบาทของครู</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์การอภิปรายของนักเรียน - ครูควรตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียนโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนระบุหลักฐานที่มาสนับสนุนการสรุปบริบททางประวัติศาสตร์ของกลุ่ม
	<p><u>บทบาทของนักเรียน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กลุ่มคัดเลือกมาสรุปบริบททางประวัติศาสตร์และลักษณะของบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้น - นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งคำถาม “ถ้า” ด้วยตนเอง เช่น การสมมติตนเองเป็นบุคคลที่อยู่ร่วมสมัยในเหตุการณ์ และถ้ากระทำตามสิ่งที่นักเรียนคิดแล้วจะเกิดผลอย่างไร เป็นต้น ซึ่งในการสมมติ นั้นต้องอาศัยความรู้ที่ได้จากการค้นคว้าของกลุ่มเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและบุคคลในเหตุการณ์ - นักเรียนแต่ละกลุ่มพิจารณาและสรุปความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้น

ขั้นตอนของรูปแบบ การเรียนการสอน	บทบาทของครูและนักเรียน ในแต่ละขั้นตอนรูปแบบการเรียนการสอน
<p style="text-align: center;">ขั้นที่ 5 การสะท้อนถึงอดีต</p>	<p><u>จุดประสงค์</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ให้นักเรียนนำเหตุการณ์ที่ศึกษามาเชื่อมโยงสภาพการณ์ในปัจจุบันโดยการวิเคราะห์ถึงผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำในอดีต และแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ 2. วิเคราะห์การดำเนินงานของกลุ่ม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องอื่นๆ ต่อไป
	<p><u>บทบาทของครู</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูร่วมอภิปรายกับนักเรียน - ครูตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียนโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อช่วยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลได้ชัดเจน และสื่อความให้เพื่อนในห้องเรียนเข้าใจตรงกัน 2. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนทั้งห้องร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการคัดเลือกหลักฐาน การวิเคราะห์หลักฐาน และการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานของแต่ละกลุ่ม 3. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันแบ่งปันประสบการณ์และนำเสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และการทำงานกลุ่ม - ครูช่วยนักเรียนในการสรุปแนวทางหรือวิธีการในการดำเนินงานค้นคว้า การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์อื่นๆ ต่อไป
	<p><u>บทบาทของนักเรียน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนนำเสนอข้อสรุปของสมมติฐานของนักเรียน ตลอดจนแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของกลุ่มที่มีต่อเหตุการณ์ - นักเรียนร่วมกันประเมินสมมติฐานที่กลุ่มตั้งไว้ว่ามีความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด สอดคล้องกับหลักฐานที่ตนหามาหรือไม่ - นักเรียนช่วยครูตรวจสอบแนวทางหรือวิธีการในการดำเนินงานค้นคว้า การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์อื่นๆ ต่อไป

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหา ความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

การนำเสนอผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งเป็น 3 ข้อ ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ก่อนและหลังทดลองของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If

ตารางที่ 36 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าที (t – test dependent) ของคะแนนทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง (จำนวน 31 คน)

องค์ประกอบของทักษะการ คิดทางประวัติศาสตร์	คะแนนเต็มแต่ ละองค์ประกอบ	ก่อนทดลอง \bar{X}	S.D.	หลังทดลอง \bar{X}	S.D.	t	p
การเรียงลำดับเหตุการณ์ และ วิเคราะห์ความสัมพันธ์	7	4.29	1.88	5.48	1.52	2.98*	.006
การทำความเข้าใจบริบททาง ประวัติศาสตร์	3	1.90	0.74	2.77	0.49	5.73*	.000
การยืนยันด้วยหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์	9	3.87	2.10	5.64	1.94	4.23*	.000
การตีความและสังเคราะห์ ประเด็นทางประวัติศาสตร์	6	1.51	1.76	3.41	1.54	5.67*	.000
คะแนนรวม	25	11.58	4.73	17.32	3.22	8.27*	.000

*P < .05

จากตารางที่ 35 แสดงให้เห็นว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ของคะแนนในแต่ละองค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ของคะแนนรวมของนักเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และจากการทดสอบค่าที (t - test dependent) พบว่า ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If มีทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองในทุกองค์ประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ก่อนและหลังทดลอง
ของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้
เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If

ตารางที่ 37 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าที (t - test dependent)
ของคะแนนการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียน
กลุ่มทดลอง (จำนวน 31 คน)

องค์ประกอบของ การรับรู้ความรู้สึกทาง ประวัติศาสตร์	คะแนนเต็ม แต่ละ องค์ประกอบ	ก่อนทดลอง \bar{X} S.D.	หลังทดลอง \bar{X} S.D.	t	p
การเปิดรับมุมมองที่ แตกต่าง	6	3.16 1.31	4.58 0.84	6.88*	.000
การศึกษาบริบททาง ประวัติศาสตร์	3	1.38 0.88	2.48 0.67	5.24*	.000
การเชื่อมโยงอดีตกับ ปัจจุบันด้วยความเข้าใจ	5	1.42 1.02	3.29 1.34	6.32*	.000
คะแนนรวม	14	5.96 2.10	10.35 2.07	10.46*	.000

*P < .05

จากตารางที่ 36 แสดงให้เห็นว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ของคะแนนในแต่ละองค์ประกอบ
ของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์และค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ของคะแนนรวมของนักเรียนหลัง
การทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และจากการทดสอบค่าที (t - test dependent) พบว่า การรับรู้
ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด
กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If มีการรับรู้ความรู้สึกทาง
ประวัติศาสตร์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองในทุกองค์ประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

3. ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If

การนำเสนอผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการ
รับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ แบ่งเป็น 2 ข้อดังนี้

3.1 การเปลี่ยนแปลงของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบ การเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If

ผลการเปลี่ยนแปลงของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ผู้วิจัยวิเคราะห์แยกตาม
องค์ประกอบจากการสังเกตวิถีทัศน์บันทึกการเรียนการสอน การตรวจและวิเคราะห์คะแนนของ
นักเรียนแต่ละกลุ่มจากการทำใบงานกิจกรรมการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์และการแสดง
ความรู้สึกหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์
ร่วมกับจำนวนของนักเรียนทั้งหมดเพื่อระบุภาพรวมของนักเรียนทั้งชั้นซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

3.1.1 การเรียงลำดับเหตุการณ์ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์

การเรียงลำดับเหตุการณ์ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ องค์ประกอบย่อย
ประกอบด้วย (1) การเรียงลำดับเหตุการณ์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามลำดับเวลาได้ถูกต้อง
(2) การวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ในช่วงเวลาเดียวกัน และ (3) การเปรียบเทียบ
เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่คล้ายกันแต่ต่างเวลาและ
สถานที่ โดยในแต่ละช่วงของการจัดการเรียนการสอนนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลง ดังตารางที่ 38
ตารางที่ 38 การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบการเรียงลำดับเหตุการณ์ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์

องค์ประกอบย่อย	ช่วงสัปดาห์ที่ 1 – 5	ช่วงสัปดาห์ที่ 6 – 10	ช่วงสัปดาห์ที่ 11 – 15
1. การเรียงลำดับเหตุการณ์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามลำดับเวลาได้ถูกต้อง	นักเรียน 80% ไม่สามารถเรียงลำดับเหตุการณ์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามลำดับเวลาได้	นักเรียน 80% สามารถเรียงลำดับเหตุการณ์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามลำดับเวลาได้	นักเรียน 80% สามารถเรียงลำดับเหตุการณ์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามลำดับเวลาได้
2. การวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ในช่วงเวลาเดียวกัน	นักเรียน 80% สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ในช่วงเวลาเดียวกันได้	นักเรียน 80% สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ในช่วงเวลาเดียวกันได้	นักเรียน 80% สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ในช่วงเวลาเดียวกันได้
3. การเปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่คล้ายกันแต่ต่างเวลาและสถานที่	นักเรียนทั้งชั้นเรียนไม่สามารถเปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่คล้ายกันแต่ต่างเวลาและสถานที่ได้	นักเรียนทั้งชั้นเรียนไม่สามารถเปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่คล้ายกันแต่ต่างเวลาและสถานที่ได้	นักเรียน 30% สามารถเปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่คล้ายกันแต่ต่างเวลาและสถานที่ได้
หมายเหตุ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นพฤติกรรมในภาพรวมของนักเรียนทั้งชั้นเรียน			

จากตารางที่ 35 การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบการเรียงลำดับเหตุการณ์ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ สามารถอธิบายได้ดังนี้

ช่วงสัปดาห์ที่ 1 – 5 จากการสังเกตการตอบคำถามระหว่างการดำเนินกิจกรรมในชั้นที่ 1 การสนทนาเกี่ยวกับประเด็นทางประวัติศาสตร์ และการตรวจใบงานกิจกรรมการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์และการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ พบว่า นักเรียน 80% ไม่สามารถเรียงลำดับเหตุการณ์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามลำดับเวลาได้ เพราะพบว่าในการตอบคำถาม นักเรียนต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรในการรื้อฟื้นความรู้เดิมเกี่ยวกับเหตุการณ์ ครูจึงต้องทำหน้าที่กระตุ้นให้นักเรียนเชื่อมโยงข้อมูลด้วยตนเอง จากคำตอบของเพื่อนๆ ในชั้นเรียน และให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับบุคคลสำคัญในเหตุการณ์ สาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ ซึ่งนักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ในช่วงเวลาเดียวกันได้ อย่างไรก็ตามจากการตอบคำถามในห้องเรียนพบว่า นักเรียนยังไม่สามารถเปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่คล้ายกันแต่ต่างเวลาและสถานที่ได้ จึงทำให้กลุ่มประสบปัญหาในการดำเนินกิจกรรมในชั้นต่อไป เช่น การกำหนดสมมติฐาน การค้นหาหลักฐานหรือคำตอบมาอธิบายสมมติฐาน

ช่วงสัปดาห์ที่ 6 – 10 จากการสังเกตการตอบคำถามระหว่างการดำเนินกิจกรรมในชั้นที่ 1 การสนทนาเกี่ยวกับประเด็นทางประวัติศาสตร์ และการตรวจใบงานกิจกรรมการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์และการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ พบว่า นักเรียน 80% สามารถเรียงลำดับเหตุการณ์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามลำดับเวลาได้และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ได้ จากการที่ครูทำหน้าที่กระตุ้นและตั้งคำถามเกี่ยวกับข้อมูลที่มีการตีความหรืออธิบายเหตุการณ์ที่แตกต่างจากที่นักเรียนเคยรับรู้และเปิดโอกาสให้นักเรียนค้นข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องระหว่างการตอบคำถาม แต่อย่างไรก็ตามข้อมูลที่นักเรียนตอบส่วนใหญ่เป็นข้อมูลในแง่ลบเดียว และจากการตอบคำถามในห้องเรียนพบว่า นักเรียนไม่สามารถเปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่คล้ายกันแต่ต่างเวลาและสถานที่ได้ นอกจากนี้จากการสังเกตการดำเนินกิจกรรมระหว่างการเรียนการสอนยังพบว่า นักเรียน 30% ไม่กล้าตั้งสมมติฐานเพราะเกรงว่า เมื่อกำหนดสมมติฐานจะไม่เป็นจริง ครูจึงร่วมอภิปรายกับนักเรียนเกี่ยวกับการตั้งสมมติฐานว่า สมมติฐานจำเป็นต้องเป็นจริงเสมอไปหรือไม่ และส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีกับการลองผิดลองถูก

ช่วงสัปดาห์ที่ 11 – 15 จากการสังเกตการตอบคำถามระหว่างการดำเนินกิจกรรมในชั้นที่ 1 การสนทนาเกี่ยวกับประเด็นทางประวัติศาสตร์ และการตรวจใบงานกิจกรรมการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์และการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทาง

3.1.2 การทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์

การทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ มีองค์ประกอบย่อยคือ การอธิบายบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากการศึกษาหลักฐานที่หลากหลาย โดยในแต่ละช่วงของการจัดการเรียนการสอนนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงดังตารางที่ 39

ตารางที่ 39 การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์

องค์ประกอบย่อย	ช่วงสัปดาห์ที่ 1 – 5	ช่วงสัปดาห์ที่ 6 – 10	ช่วงสัปดาห์ที่ 11 – 15
การอธิบายบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากการศึกษาหลักฐานที่หลากหลาย	นักเรียน 60% ใช้หลักฐานตั้งแต่ 3 ชั้นขึ้นไปอธิบายบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์	นักเรียน 60% ใช้หลักฐานตั้งแต่ 3 ชั้นขึ้นไปอธิบายบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์	นักเรียน 60% ใช้หลักฐานตั้งแต่ 4 ชั้นขึ้นไปอธิบายบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์
หมายเหตุ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นพฤติกรรมในภาพรวมของนักเรียนทั้งชั้นเรียน			

จากตารางที่ 39 การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ สามารถอธิบายได้ดังนี้

ช่วงสัปดาห์ที่ 1 – 5 จากการสังเกตระหว่างการดำเนินกิจกรรมในชั้นที่ 3 การจัดการกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และชั้นที่ 4 การสำรวจผ่านกาลเวลา พบว่า ก่อนการสรุปข้อมูลนักเรียน 60 % ใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ตั้งแต่ 3 ชั้นขึ้นไป และนักเรียนทั้งหมดใช้วิธีการวาดภาพหรือเขียนผังโน้ตทัศน์เพื่อจำลองหรือสรุปเหตุการณ์ นอกจากนี้ในระหว่างการดำเนินกิจกรรมในชั้นที่ 2 การจินตนาการเกี่ยวกับอดีต พบว่า มีนักเรียน 10% ทดลองใช้ Application Battle Simulator ในการจำลองเหตุการณ์โดยอาศัยความรู้เดิมของกลุ่มเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ซึ่งขาดหลักฐานสนับสนุน อย่างไรก็ตาม ในชั้นที่ 5 การสะท้อนถึงอดีตนักเรียนจำนวนดังกล่าวได้อธิบายเพิ่มเติมถึงสาเหตุของการใช้ application ว่า “หลังจากอภิปรายในกลุ่มพบว่า ถึงแม้ใน application จะชนะ แต่สิ่งที่ปรากฏเป็นข้อมูลแค่จำนวนทหารและปืนเท่านั้นตลอดจนยังเป็นการรบกันซึ่งหน้า ยังขาดการจำลองสภาพภูมิศาสตร์และยุทธวิธีการรบอื่นๆ ดังนั้นจึงเป็นหลักฐานที่ไม่น่าเชื่อถือเท่าไร” ซึ่งคำอธิบายนี้สะท้อนให้เห็นถึงความระมัดระวังในการเลือกใช้หลักฐานในการอธิบายบริบทของเหตุการณ์ อีกทั้งการจำลองครั้งนี้นำไปสู่การอภิปรายของกลุ่ม และการสืบค้นหาข้อเท็จจริงอื่นๆ เกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์ ตำราพิชัยสงครามทั้งของไทยและต่างประเทศ จำนวนทหารของฝ่ายไทยและพม่าในเวลาต่อมา

ช่วงสัปดาห์ที่ 6 – 10 จากการสังเกตระหว่างการดำเนินกิจกรรมในชั้นที่ 3 การจัดการกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และชั้นที่ 4 การสำรวจผ่านกาลเวลา พบว่า นักเรียน 60% ใช้

หลักฐานตั้งแต่ 3 ชั้นขึ้นไป อธิบายสิ่งที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างชัดเจนโดยใช้หลักฐานสนับสนุน และสามารถอธิบายสาเหตุการกระทำหรือความคิดของผู้คนในอดีตจากหลักฐานและเชื่อมโยงถึงชาติ ภูมิภาค และโลกที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน อีกทั้งนักเรียนทั้งหมดใช้วิธีการวาดภาพหรือเขียนผังโน้ตส์เพื่อจำลองหรือสรุปเหตุการณ์ นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียน 80 % สามารถเริ่มการดำเนินงานได้ด้วยตนเอง เช่น เป็นผู้นำการเปิดอภิปรายเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ศึกษา ร่วมกันสรุปหลักฐานทางประวัติศาสตร์ แบ่งส่วนกันวาดภาพบริบทของเหตุการณ์ เป็นต้น และกลุ่มมีความกระตือรือร้นในการวาดภาพ เช่น ร่วมกันประเมินความสวยงามและความถูกต้องของภาพ ร่วมกันวางแผนการนำเสนอในงานในคาบต่อไป ดังคำพูดของนักเรียนที่กล่าวว่า “เราวาดแบบนี้คนฟังจะไม่เข้าใจ ถ้าอย่างนั้นเราจะไปอธิบายเพิ่มเติมตอนนำเสนออะ”

ช่วงสัปดาห์ที่ 11 – 15 จากการสังเกตระหว่างการดำเนินกิจกรรมในชั้นที่ 3 การจัดการกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และชั้นที่ 4 การสำรวจผ่านกาลเวลา พบว่า นักเรียน 60% ใช้หลักฐานตั้งแต่ 4 ชั้น ขึ้นไปในการสรุปบริบททางประวัติศาสตร์ อีกทั้งยังพบว่า นักเรียนสามารถดำเนินการอภิปรายบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากการศึกษาหลักฐานที่หลากหลายได้ด้วยตนเองและนักเรียนทั้งหมดใช้วิธีการวาดภาพหรือเขียนผังโน้ตส์เพื่อจำลองหรือสรุปเหตุการณ์

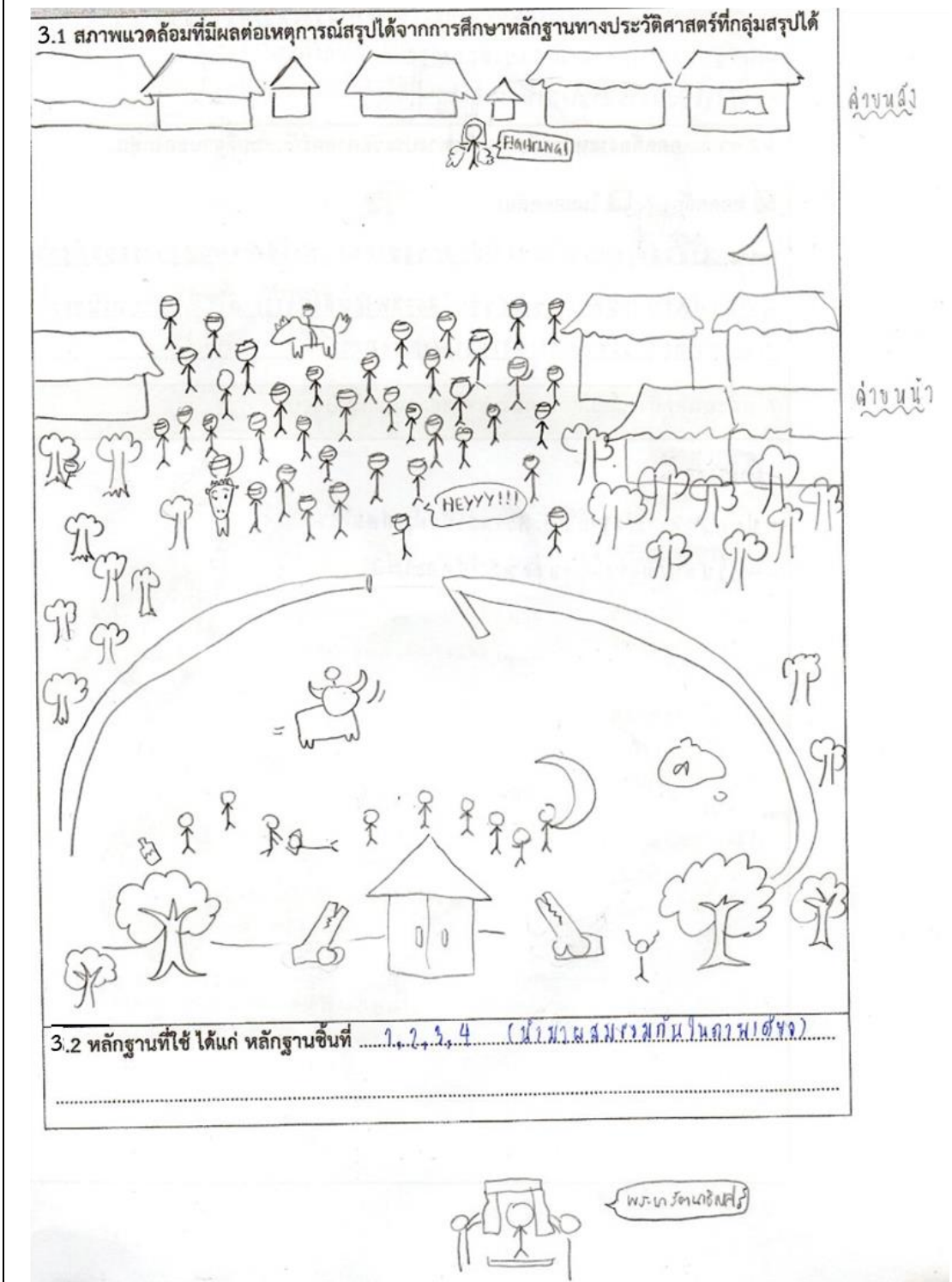
ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ มีดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 การจำลองเหตุการณ์การเสียกรุงศรีอยุธยา ครั้งที่ 2 โดยใช้ Application Battle Simulator

ภาพที่ 14 ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์

ตัวอย่างที่ 2 การวาดภาพจำลองเหตุการณ์การเสียดวงศรียุทธครั้งที่ 2

ภาพที่ 14 ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ (ต่อ)

ตัวอย่างที่ 3 การเขียนผังมโนทัศน์สรุปเหตุการณ์วิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 (ผังมโนทัศน์ที่ 1)

Sin Edward Grey
66 เพื่อป้องกันชาวอเมริกันและชาวรัสเซีย
ต่อเรือไปคุมเค้น 2 ลำ 99

31

3. การวิเคราะห์บริบททางประวัติศาสตร์: สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อเหตุการณ์สรุปได้จาก
การศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ (นักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถเขียนสรุปเป็นความเรียง วาด
ภาพจำลอง สร้างผังมโนทัศน์ สร้างTime-Line ของเหตุการณ์)

3.1 สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อเหตุการณ์สรุปได้จากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กลุ่มสรุปได้

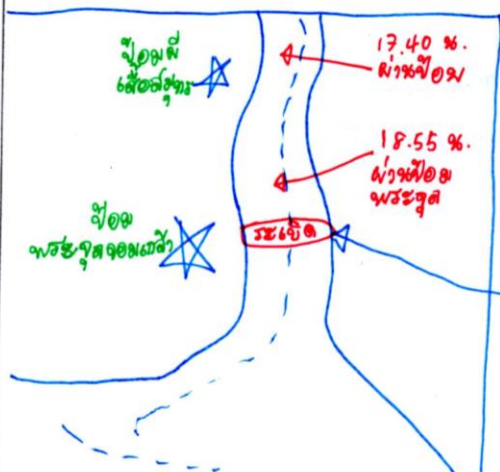
13 ก.ค. 2436 - ฝรั่งเศสส่งเรือรบ

คองสตันท์
โรดเมค
เยบเซ
21 มิถุนายน - เรือรบ 2 ลำ ออกจาก
สิงคโปร์

5 ก.ค. 1893 - ส่งเรือรบ 2 ลำ
ไปลุยต่อเรือผู้
เรือชาวอเมริกัน

คหคัสชูญาเมื่อ 15 ส.ค. 1856 - เรือรบฝรั่งเศส
ทอดสมอใกล้สิงคโปร์
66 ปี ไทยได้รับอนุญาต
จากไทย ก่อให้เกิดเรือรบขึ้น
กึ่งอังกฤษ ร่วมมือรุดตึก
ไทยขอซื้อเรือรบแต่ละชาติ 1 ลำ 66 ปี 1 ลำ
ฝรั่งเศสส่งเรือรบมาเกิดการต่อสู้แล้วเรือรบ

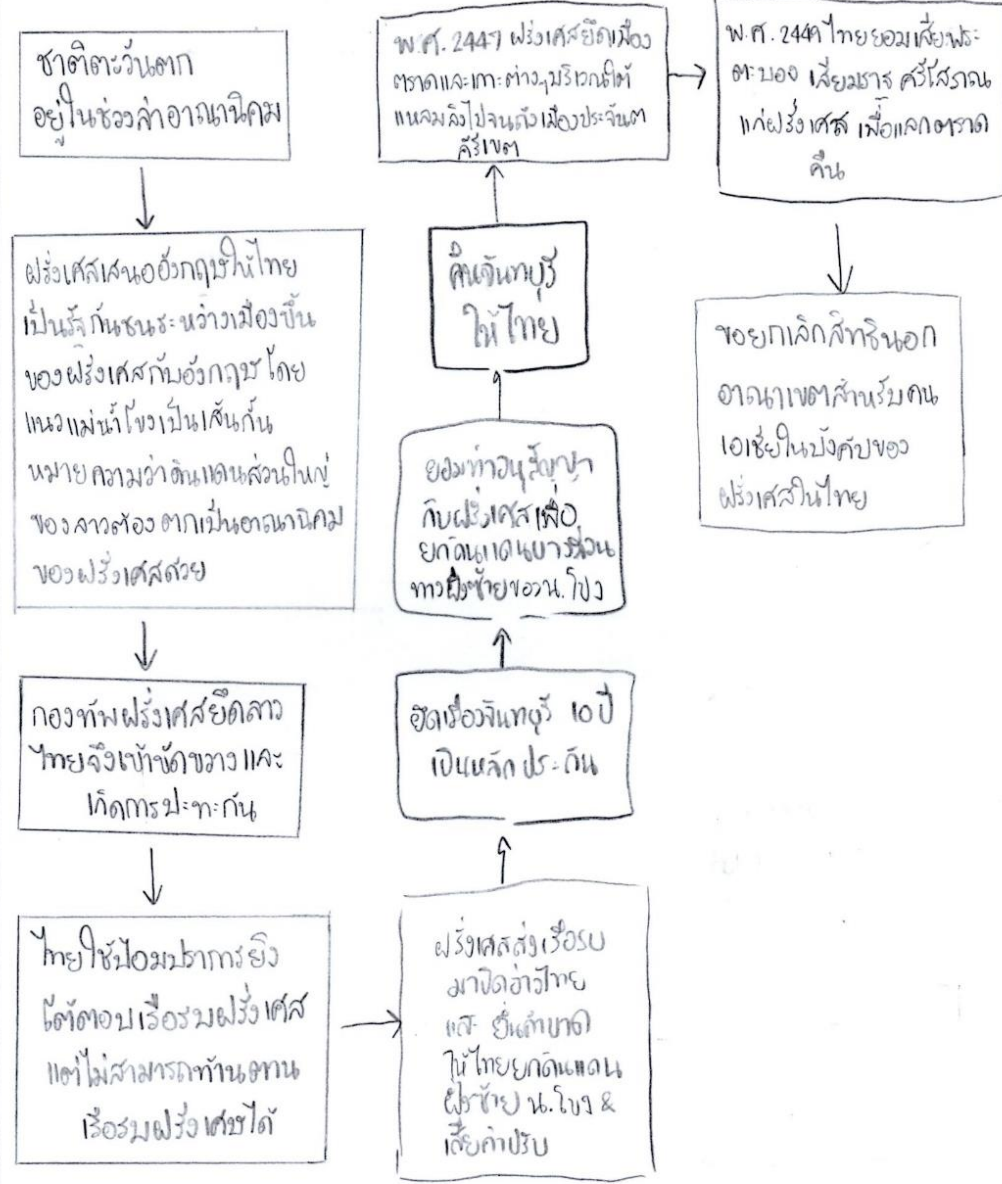
เกิดการยิง/ต่อสู้ใหญ่ที่ท่า
บรมมหาราชวัง
66 ปี เรือรบไทย
7 x 6 inch armstrong guns
5 x gunboat
16 x mine field

3.2 หลักฐานที่ใช้ ได้แก่ หลักฐานชั้นที่ 1, 2, 3, 4

ภาพที่ 14 ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ (ต่อ)

ตัวอย่างที่ 4 การเขียนผังมโนทัศน์สรุปเหตุการณ์วิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 (ผังมโนทัศน์ที่ 2)

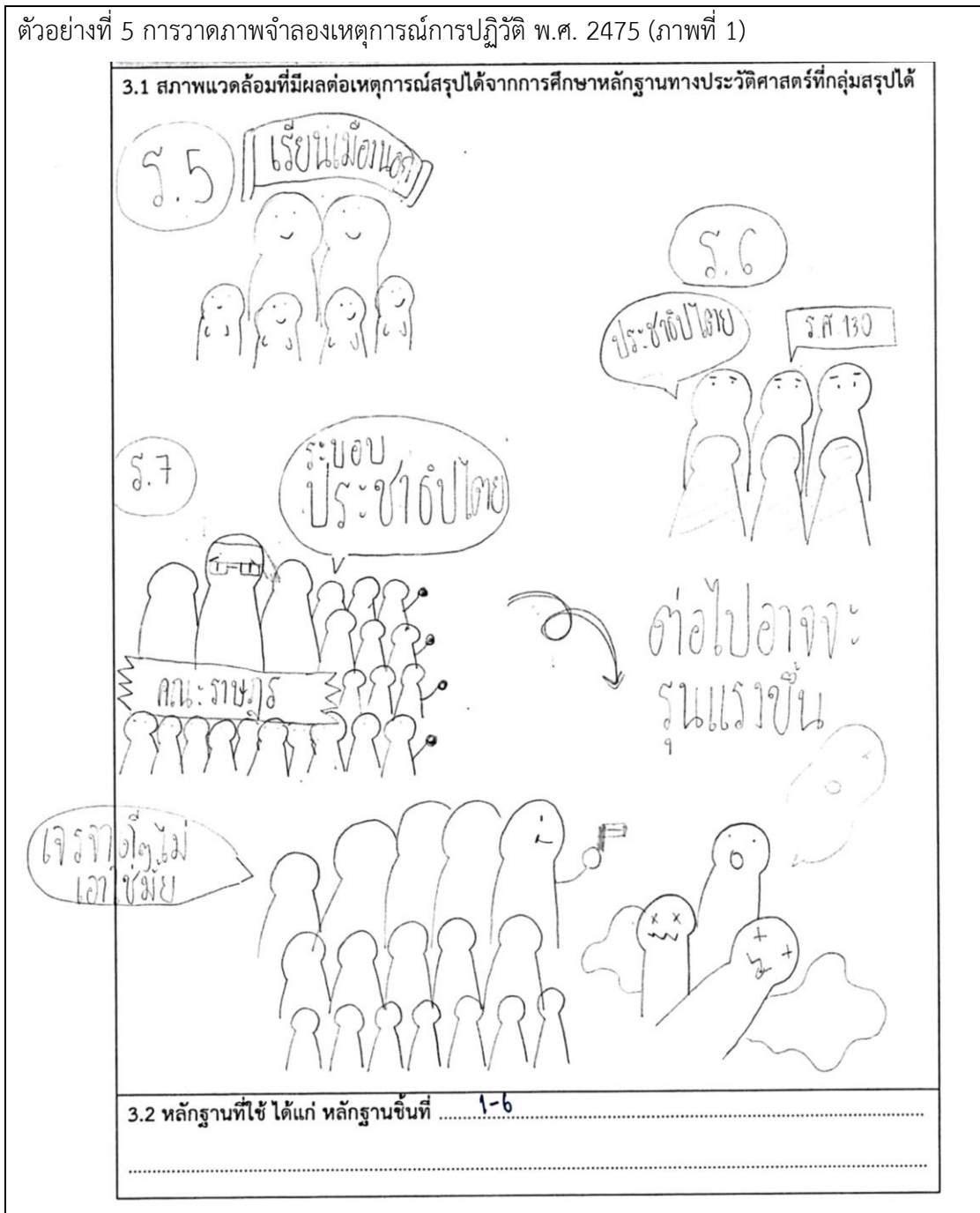
3.1 สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อเหตุการณ์สรุปได้จากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กลุ่มสรุปได้

3.2 หลักฐานที่ใช้ได้แก่ หลักฐานชั้นที่ 4

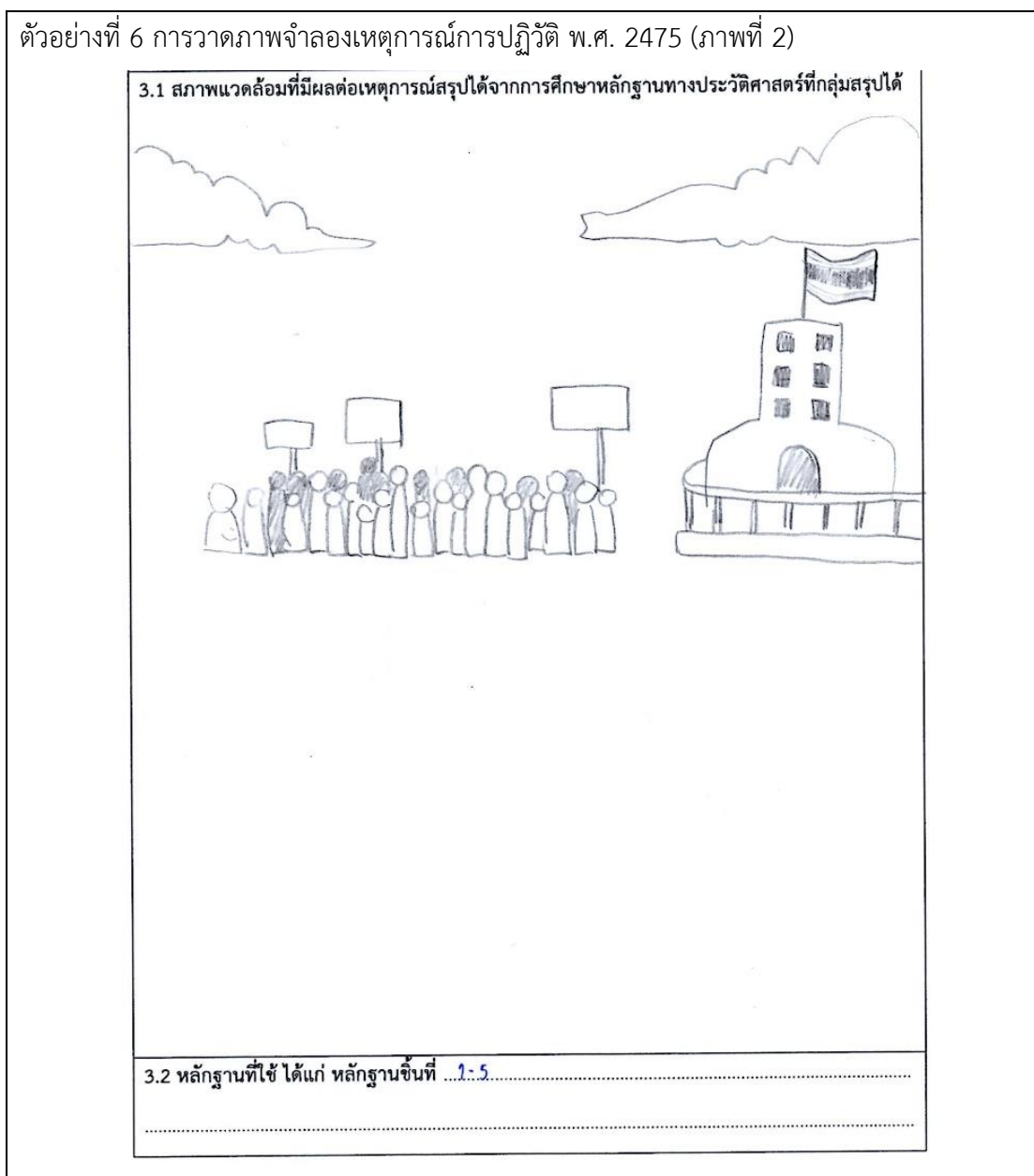
ภาพที่ 14 ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ (ต่อ)

ตัวอย่างที่ 5 การวาดภาพจำลองเหตุการณ์การปฏิบัติ พ.ศ. 2475 (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 14 ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ (ต่อ)

ตัวอย่างที่ 6 การวาดภาพจำลองเหตุการณ์การปฏิวัติ พ.ศ. 2475 (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 14 ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ (ต่อ)

3.1.3 การยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์

การยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ องค์ประกอบย่อยประกอบไปด้วย (1) การวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์ และ (2) การสรุปข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษาหลักฐานและมุมมองที่หลากหลาย โดยในแต่ละช่วงของการจัดการเรียนการสอนนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลง ดังตารางที่ 40

ตารางที่ 40 การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบการยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์

องค์ประกอบย่อย	ช่วงสัปดาห์ที่ 1 – 5	ช่วงสัปดาห์ที่ 6 – 10	ช่วงสัปดาห์ที่ 11 – 15
1. การวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์	นักเรียน 80% สามารถวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐานได้ 3 ลักษณะ	นักเรียน 90 % สามารถวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐานได้อย่างน้อย 4 ลักษณะ	นักเรียน 60 % สามารถวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐานได้ 5 ลักษณะขึ้นไป
2. การสรุปข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษาหลักฐานและมุมมองที่หลากหลาย	นักเรียน 45% สามารถสรุปข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษาหลักฐานและมุมมองที่หลากหลาย แต่ไม่ได้นำหลักฐานมาสนับสนุนคำอธิบายของตน	นักเรียน 40% สามารถสรุปข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษาหลักฐานและมุมมองที่หลากหลาย ตลอดจนนำหลักฐานตั้งแต่ 2 ชิ้นขึ้นไป มาสนับสนุนคำอธิบายของตน	นักเรียน 60% สามารถสรุปข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษาหลักฐานและมุมมองที่หลากหลาย ตลอดจนนำหลักฐานตั้งแต่ 5 ชิ้นขึ้นไป มาสนับสนุนคำอธิบายของตน
หมายเหตุ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นพฤติกรรมในภาพรวมของนักเรียนทั้งชั้นเรียน			

จากตารางที่ 39 การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบการยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ สามารถอธิบายได้ดังนี้

ช่วงสัปดาห์ที่ 1 – 5 จากการตรวจและวิเคราะห์ใบงานกิจกรรมการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์และการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ พบว่า นักเรียน 80% สามารถวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐานได้ 3 ลักษณะ คือ ประเภทของหลักฐาน มุมมองของผู้เขียน และข้อเท็จจริงที่ปรากฏในหลักฐาน และพบว่า 45% สรุปข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษาหลักฐานและมุมมองที่หลากหลาย แต่ไม่ได้นำหลักฐานมาสนับสนุนคำอธิบายของตน นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียน 90% ศึกษาข้อมูลจากหลักฐานชั้นรองที่สืบค้นได้จากอินเทอร์เน็ต เช่น วิกีพีเดีย และ บทความออนไลน์ เป็นต้น โดยนักเรียนไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลหรืออ้างอิงไม่ถูกต้องทำให้มีผลต่อการวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์ และนักเรียน 30% ประเมินว่าหลักฐานที่ศึกษาน่าเชื่อถือเพียงเพราะเป็นบุคคลร่วมสมัยกับเหตุการณ์

ช่วงสัปดาห์ที่ 6 – 10 จากการตรวจและวิเคราะห์ใบงานกิจกรรมการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์และการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ พบว่า นักเรียน 90 % สามารถวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐานได้ 4 ลักษณะ คือ ประเภทของหลักฐาน จุดมุ่งหมายในการเขียน มุมมองของผู้เขียน ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในหลักฐาน และข้อจำกัดของ

หลักฐาน และพบว่า นักเรียน 40% สามารถสรุปข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษาหลักฐาน และมุมมองที่หลากหลาย ตลอดจนนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตั้งแต่ 2 ขึ้นขึ้นไปมาสนับสนุน คำอธิบายของตน อีกทั้งในการสังเคราะห์ระหว่างการดำเนินกิจกรรมในขั้นที่ 3 การจัดการกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์พบว่า นักเรียน 80% ประสบปัญหาในการวิเคราะห์หลักฐานเกี่ยวกับสภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกหลักฐาน และปัญหาจากการอ่าน ฉันทน์ ซึ่งพบว่า เมื่อประสบปัญหาหรือเมื่อเกิดความสงสัยเกี่ยวกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ตนกำลังศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่จะใช้ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตในการช่วยสรุปข้อมูลในการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียน 50% สามารถนำตนเองในการค้นหาหลักฐานจากอินเทอร์เน็ตทั้งจากเว็บไซต์ในประเทศและต่างประเทศ หรือมาขอหลักฐานทางประวัติศาสตร์จากครูโดยที่ครูไม่ต้องกระตุ้นความสนใจ

ช่วงสัปดาห์ที่ 11 – 15 จากการตรวจและวิเคราะห์ใบงานกิจกรรมการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์และการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ พบว่า นักเรียน 60 % สามารถวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐาน 5 ลักษณะขึ้นไป คือ ประเภทของหลักฐาน จุดมุ่งหมายในการเขียน มุมมองของผู้เขียน ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในหลักฐาน ข้อจำกัดของหลักฐาน หลักฐานที่ไม่เห็นด้วย และสภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกหลักฐาน และพบว่า นักเรียน 60% สามารถสรุปข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษาหลักฐานและมุมมองที่หลากหลาย และนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตั้งแต่ 5 ขึ้นขึ้นไปมาสนับสนุนคำอธิบายของตน นอกจากนี้ในการสังเคราะห์ระหว่างการดำเนินกิจกรรมในขั้นที่ 3 การจัดการกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ พบว่า นักเรียนกว่า 80 % มีการนำตนเองในการเรียนรู้ เช่น มีการแบ่งงานกันทำ มีการอาสาในการทำงานและหาข้อมูลอื่นๆ เพิ่มเติม มีการวางแผนการทำงานและร่วมกันวิเคราะห์หลักฐานมากขึ้น ตลอดจนนักเรียนบางกลุ่มเกิดภาวะผู้นำชัดเจนคอยทำหน้าที่แบ่งงานและแจกแจงรายละเอียดของงาน

ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ มีดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 การวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์ (1)

2. การวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐาน (ประเภทหลักฐาน จุดมุ่งหมายในการเขียน มุมมองที่มีต่อเหตุการณ์ ข้อจำกัดของหลักฐาน หลักฐานที่ไม่เห็นด้วย สภาพการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคมที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกหลักฐาน) อย่างน้อยหลักฐานชิ้นละ 5 ลักษณะ	
หลักฐานชิ้นที่ 1 คือ ..สิ่งพิมพ์เก่า..พบเห็น.....	ข้อเท็จจริงที่ได้จากหลักฐาน ..พระราชโองการของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชที่แสดงถึงจุดประสงค์ที่ต้องการให้ระบบประชาธิปไตยเข้ามา แต่ไม่เห็นด้วยกับการปฏิวัติ เพราะยังรับรื้อนและรุนแรงเกินไป
เป็นหลักฐานประเภท ☒ หลักฐานขั้นต้น ☐ หลักฐานชั้นรอง	ข้อจำกัด: เป็นมุมมองของร.7
จุดมุ่งหมายในการเขียน: ..บอกเล่า..สิ่งที่ผู้เขียนพบเจอ.....	หลักฐานที่ไม่เห็นด้วย: สมุดบันทึกของ ปรีดี พนมยงค์
มุมมองที่มีต่อเหตุการณ์: ..ไม่เห็น..ด้วยกับการปฏิวัติ.....	สภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกหลักฐาน: ผู้รวบรวมข้อมูลเป็นเชื้อพระวงศ์
	สรุปความคิดเห็นของกลุ่มว่า หลักฐานชิ้นนี้ น่าเชื่อถือหรือไม่ ☒ น่าเชื่อถือ ☐ ไม่น่าเชื่อถือ
	เพราะ เป็นหลักฐานที่เชื่อถือได้

ตัวอย่างที่ 2 การวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐานและข้อมูลทางประวัติศาสตร์ (2)

2. การวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐาน (ประเภทหลักฐาน จุดมุ่งหมายในการเขียน มุมมองที่มีต่อเหตุการณ์ ข้อจำกัดของหลักฐาน หลักฐานที่ไม่เห็นด้วย สภาพการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคมที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกหลักฐาน) อย่างน้อยหลักฐานชิ้นละ 5 ลักษณะ	
หลักฐานชิ้นที่ 1 คือ ..สิ่งพิมพ์เก่า..พบเห็น.....	ข้อเท็จจริงที่ได้จากหลักฐาน ..เมื่อหลวงประดิษฐไพเราะ (ศุบุทิต) ได้ไปเยือนอเมริกาในรัฐฟลอริดา และถูกเชิญไปเป็นวิทยากรที่วิทยาลัย
เป็นหลักฐานประเภท ☒ หลักฐานขั้นต้น ☐ หลักฐานชั้นรอง	ข้อจำกัด: เป็นมุมมองของผู้เขียน อรรถกวีศักดิ์สินแล้วไป
จุดมุ่งหมายในการเขียน: ..การปฏิวัติ..ไม่ได้ออก ขีดแจ้งว่ามีสิทธิไทยหายไป เสียงเคาะเปลี่ยนศักราชอำนาจ	หลักฐานที่ไม่เห็นด้วย: ..-
มุมมองที่มีต่อเหตุการณ์: ..คนไทย..ยังไม่พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง	สภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกหลักฐาน: ..-
	สรุปความคิดเห็นของกลุ่มว่า หลักฐานชิ้นนี้ น่าเชื่อถือหรือไม่ ☒ น่าเชื่อถือ ☐ ไม่น่าเชื่อถือ
	เพราะ เล่าจากประสบการณ์ที่ข้าพเจ้าพบเห็นโดยตรง

ภาพที่ 15 ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์

3.1.4 การตีความและสังเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์

การตีความและสังเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์ ประกอบไปด้วย

- (1) การวิเคราะห์การตีความทางประวัติศาสตร์ได้หลากหลายมุมมองโดยมีหลักฐานมาสนับสนุน และ
- (2) การสร้างคำอธิบายสาเหตุและผลของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างน่าเชื่อถือ โดยในแต่ละช่วงของการจัดการเรียนการสอนนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลง ดังตารางที่ 41

ตารางที่ 41 การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบการตีความและสังเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์

องค์ประกอบย่อย	ช่วงสัปดาห์ที่ 1 – 5	ช่วงสัปดาห์ที่ 6 – 10	ช่วงสัปดาห์ที่ 11 – 15
1. การวิเคราะห์การตีความทางประวัติศาสตร์ได้หลากหลายมุมมองโดยมีหลักฐานมาสนับสนุน	นักเรียนไม่สามารถอธิบายให้เห็นถึงความแตกต่างในการตีความของนักประวัติศาสตร์ต่างๆ ได้ และไม่สามารถนำหลักฐานที่ขัดแย้งกันมาสังเคราะห์เป็นข้อสรุปของกลุ่มได้	นักเรียนไม่ถึง 20% สามารถนำหลักฐานที่ขัดแย้งกันมาประเมินหลักฐานโดยแยกประเด็นและสังเคราะห์เป็นข้อสรุปของกลุ่มได้ นักเรียน 30% มีเกณฑ์ในการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐาน 1 เกณฑ์	นักเรียนไม่ถึง 20% สามารถนำหลักฐานที่ขัดแย้งกันมาประเมินหลักฐานโดยแยกประเด็นและสังเคราะห์เป็นข้อสรุปของกลุ่มได้ นักเรียน 30% มีเกณฑ์ในการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐาน 4 เกณฑ์
2. การสร้างคำอธิบายสาเหตุและผลของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างน่าเชื่อถือ	นักเรียน 40% สามารถอธิบายให้เห็นถึงความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดโดยเชื่อมโยงถึงภูมิภาคชาติ และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นได้ มีการใช้หลักฐานมาสนับสนุนคำอธิบาย แต่ยังขาดการนำหลักฐานที่ขัดแย้งกันมาสังเคราะห์เพื่อใช้ประกอบการอธิบาย	นักเรียนทุกคนสามารถอธิบายให้เห็นถึงความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดโดยเชื่อมโยงถึงภูมิภาคชาติ และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นได้ มีการใช้หลักฐานมาสนับสนุนคำอธิบาย แต่ยังขาดการนำหลักฐานที่ขัดแย้งกันมาสังเคราะห์เพื่อใช้ประกอบการอธิบาย	นักเรียนทุกคนสามารถอธิบายให้เห็นถึงความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดโดยเชื่อมโยงถึงภูมิภาคชาติ และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นได้ มีการใช้หลักฐานมาสนับสนุนคำอธิบาย แต่ยังขาดการนำหลักฐานที่ขัดแย้งกันมาสังเคราะห์เพื่อใช้ประกอบการอธิบาย
หมายเหตุ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นพฤติกรรมในภาพรวมของนักเรียนทั้งชั้นเรียน			

จากตารางที่ 41 การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบการตีความและสังเคราะห์ ประเด็นทางประวัติศาสตร์ สามารถอธิบายได้ดังนี้

ช่วงสัปดาห์ที่ 1 – 5 จากการตรวจและวิเคราะห์ใบงานกิจกรรมการศึกษาพื้นฐานทางประวัติศาสตร์และการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ พบว่า การวิเคราะห์การตีความทางประวัติศาสตร์ได้หลากหลายมุมมองโดยมีหลักฐานมาสนับสนุน นักเรียนยังไม่สามารถอธิบายให้เห็นถึงความแตกต่างในการตีความของนักประวัติศาสตร์ต่างๆ ได้ และไม่สามารถนำหลักฐานที่ขัดแย้งกันมาสังเคราะห์เป็นข้อสรุปของกลุ่มได้ ในส่วนของการสร้างคำอธิบายสาเหตุและผลของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างน่าเชื่อถือพบว่า นักเรียน 40 % สามารถอธิบายให้เห็นถึงความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่กำหนด โดยเชื่อมโยงถึงภูมิภาค ชาติ และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นได้ มีการใช้หลักฐานมาสนับสนุนคำอธิบาย แต่ยังคงขาดการนำหลักฐานที่ขัดแย้งกันมาสังเคราะห์เพื่อใช้ประกอบการอธิบาย นอกจากนี้จากการสังเกตระหว่างการทำเนิกรกิจกรรมในชั้นที่ 5 การสะท้อนถึงอดีตยังพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตเป็นข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือเสมอโดยปราศจากการตรวจสอบและเปรียบเทียบกับข้อมูลแหล่งอื่น ซึ่งวิเคราะห์ได้จากการนำเสนอผลงานของนักเรียนที่พบว่า เมื่อนักเรียนไม่สามารถระบุได้ว่าผู้เขียนคือใคร หรือไม่ทราบภูมิหลังของผู้เขียน แต่นักเรียนประเมินทันทีว่าไม่น่าเชื่อถือ เพราะนักเรียนไม่รู้จักผู้เขียนคนนั้นและเป็นบทความจากอินเทอร์เน็ต

ช่วงสัปดาห์ที่ 6 – 10 จากการตรวจและวิเคราะห์ใบงานกิจกรรมการศึกษาพื้นฐานทางประวัติศาสตร์และการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และการสังเกตการนำเสนอผลงานในชั้นที่ 5 การสะท้อนถึงอดีต พบว่า การวิเคราะห์การตีความทางประวัติศาสตร์ได้หลากหลายมุมมองโดยมีหลักฐานมาสนับสนุน มีนักเรียนไม่ถึง 20% สามารถนำหลักฐานที่ขัดแย้งกันมาประเมินหลักฐานโดยแยกประเด็นและสังเคราะห์เป็นข้อสรุปของกลุ่มได้ กล่าวคือ หลักฐานที่มีข้อมูลบางส่วนที่น่าเชื่อถือและไม่น่าเชื่อถือปนกัน ไม่ได้หมายความว่า หลักฐานชิ้นนั้นไม่น่าเชื่อถือทั้งหมดและนำมาใช้อ้างอิงไม่ได้ แต่ต้องอ้างอิงด้วยความระมัดระวัง ดังที่นักเรียนได้กล่าวว่า *“กลุ่มของผมไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่า หลักฐานชิ้นนั้นน่าเชื่อถือหรือไม่ กลุ่มจึงขอมีช่องตรงกลางระหว่างความน่าเชื่อถือและไม่น่าเชื่อถือได้ไหมครับ”* และ มีนักเรียน 30% มีเกณฑ์ในการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐาน 1 เกณฑ์ คือ เลือกใช้ข้อมูลจากหลักฐานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เนื่องจากนักเรียนจำนวนดังกล่าวมีความคิดเห็นว่าเป็นข้อมูลจากฝ่ายตรงข้ามไม่น่าเชื่อถือ ในส่วนของการสร้างคำอธิบายสาเหตุและผลของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างน่าเชื่อถือ พบว่า นักเรียนทุกคนสามารถอธิบายให้เห็นถึงความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่กำหนด โดย

เชื่อมโยงถึงภูมิภาค ชาติ และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นได้ มีการใช้หลักฐานมาสนับสนุน คำอธิบาย แต่ยังคงขาดการนำหลักฐานที่ขัดแย้งกันมาสังเคราะห์เพื่อใช้ประกอบการอธิบาย

ช่วงสัปดาห์ที่ 11 – 15 จากการตรวจและวิเคราะห์ใบงานกิจกรรมการศึกษา หลักฐานทางประวัติศาสตร์และการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์ พบว่า ในการวิเคราะห์การตีความทางประวัติศาสตร์ได้หลากหลายมุมมองโดยมี หลักฐานมาสนับสนุนมีนักเรียนไม่ถึง 20% สามารถนำหลักฐานที่ขัดแย้งกันมาประเมินหลักฐานโดย แยกประเด็นและสังเคราะห์เป็นข้อสรุปของกลุ่มได้ และจากการสังเกตการนำเสนอผลงานในชั้นตอน ที่ 5 การสะท้อนถึงอดีต พบว่า นักเรียน 30% มีเกณฑ์ในการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐาน 4 เกณฑ์ คือ การใช้ช่วงเวลาของการเกิดหลักฐาน การวิเคราะห์การอ้างอิงของผู้เขียน การประเมิน แหล่งที่มาของข้อมูล และการเปรียบเทียบข้อมูลจากแหล่งต่างๆ สะท้อนได้จากที่นักเรียนได้กล่าวว่า “หลักฐานที่นำไปใช้ในงานน่าเชื่อถือ เพราะข้อมูลตรงกันทุกเล่ม” นอกจากนี้จากการตรวจและวิเคราะห์ ใบงานกิจกรรมการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์และการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็น เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ พบว่า ในการสร้างคำอธิบายสาเหตุและผลของเหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์ได้อย่างน่าเชื่อถือ นักเรียนทุกคนสามารถอธิบายให้เห็นถึงความต่อเนื่องและความ เปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่กำหนด โดยเชื่อมโยงถึงภูมิภาค ชาติ และความเปลี่ยนแปลงของโลก ที่เกิดขึ้นได้ มีการใช้หลักฐานมาสนับสนุนคำอธิบาย แต่ยังคงขาดการนำหลักฐานที่ขัดแย้งกันมา สังเคราะห์เพื่อใช้ประกอบการอธิบาย

ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการตีความและสังเคราะห์ประเด็นทาง ประวัติศาสตร์ มีดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง การวิเคราะห์การตีความทางประวัติศาสตร์ได้หลากหลายมุมมองโดยมีหลักฐานมาสนับสนุน

สรุปความคิดเห็นของกลุ่มว่า หลักฐานชิ้นนี้ น่าเชื่อถือหรือไม่

น่าเชื่อถือ ไม่น่าเชื่อถือ

เพราะ ...เป็น...การ...จาก...ผู้...ที่...ใน...เหตุการณ์...แต่...เป็น...
...ที่...จาก...ของ...ผล...ความ...นั้น

ภาพที่ 16 ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการตีความและสังเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์

ตัวอย่าง การสร้างคำอธิบายสาเหตุและผลของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างน่าเชื่อถือ (1)

5. การสรุปผลของเหตุการณ์หรือแนวคิดที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีผลต่อสังคมในปัจจุบัน

5.1 ผลของเหตุการณ์ที่มีต่อสังคมไทยหรือสังคมโลกในปัจจุบัน

- ประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยจนถึงปัจจุบัน
- มีกษัตริย์ประหารตามหม้ออีกหลายครั้ง
- ล้ออำนาจจากชาติอื่น
- ประชาชนมีความคิดอิสระมากขึ้น มีกษัตริย์สิทธิของตนเองมากขึ้น
เลอะ-เอ็นสนใจเสด็จทางเรือ

5.2 หลักฐานที่ใช้ประกอบคำอธิบาย:

ชั้นที่ 3 : ประวัติศาสตร์เมืองไทยสยาม

ตัวอย่าง การสร้างคำอธิบายสาเหตุและผลของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างน่าเชื่อถือ (2)

5. การสรุปผลของเหตุการณ์หรือแนวคิดที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีผลต่อสังคมในปัจจุบัน

5.1 ผลของเหตุการณ์ที่มีต่อสังคมไทยหรือสังคมโลกในปัจจุบัน

- ① ทำให้ระบบปกครองของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตย โดยนำกันจัดขึ้นประมุข
- ② ทำให้คนตื่นตัวกับระบบประชาธิปไตยมากขึ้น

5.2 หลักฐานที่ใช้ประกอบคำอธิบาย:

- หลักฐานชั้นที่ 1-5

ภาพที่ 16 ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการตีความและสังเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์ (ต่อ)

3.2 การเปลี่ยนแปลงของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If

ผลการเปลี่ยนแปลงของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์โดยแยกตามองค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ซึ่งสรุปจากวิถีทัศน์สังเกตการเรียนการสอน การตรวจและวิเคราะห์คะแนนของนักเรียนแต่ละกลุ่มจากการทำใบงานกิจกรรมการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์และการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ร่วมกับจำนวนของนักเรียนทั้งหมดเพื่อระบุภาพรวมของนักเรียนทั้งชั้น ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

3.2.1 การเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง

การเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง องค์ประกอบย่อยประกอบไปด้วย (1) การระบุความแตกต่างของความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับปัจจุบัน และ (2) การนำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์มาคาดการณ์สิ่งที่อาจเกิดขึ้น โดยในแต่ละช่วงของการจัดการเรียนการสอนนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลง ดังตารางที่ 42

ตารางที่ 42 การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบการเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง

องค์ประกอบย่อย	ช่วงสัปดาห์ที่ 1 – 5	ช่วงสัปดาห์ที่ 6 – 10	ช่วงสัปดาห์ที่ 11 – 15
1. การระบุความแตกต่างของความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับปัจจุบัน	นักเรียน 20% สามารถระบุความแตกต่างระหว่างความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับปัจจุบันได้อย่างชัดเจน	นักเรียน 20% สามารถระบุความแตกต่างระหว่างความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับปัจจุบันได้อย่างชัดเจน	นักเรียน 20% สามารถระบุความแตกต่างระหว่างความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับปัจจุบันได้อย่างชัดเจน
2. การนำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์มาคาดการณ์สิ่งที่อาจเกิดขึ้น	นักเรียนทุกคนสามารถคาดการณ์สิ่งที่อาจเกิดขึ้นได้ แต่ยังคงขาดการนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับคำอธิบายของตนมาสนับสนุน	นักเรียน 40% สามารถอธิบายสิ่งที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยใช้ความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ประกอบคำอธิบายและมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์มาสนับสนุน	นักเรียน 80% สามารถอธิบายสิ่งที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยใช้ความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ประกอบคำอธิบายและมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์มาสนับสนุน
หมายเหตุ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นพฤติกรรมในภาพรวมของนักเรียนทั้งชั้นเรียน			

จากตารางที่ 42 การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบการเปิดรับมุมมองที่แตกต่างสามารถอธิบายได้ดังนี้

ช่วงสัปดาห์ที่ 1 – 5 จากการสังเกตการตอบคำถามระหว่างการดำเนินกิจกรรมในชั้นที่ 1 การสนทนาเกี่ยวกับประเด็นทางประวัติศาสตร์ พบว่า นักเรียน 20% สามารถระบุความแตกต่างระหว่างความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับปัจจุบันได้อย่างชัดเจน เพราะนักเรียนรับรู้ว่ามีข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์มีมากกว่าหนึ่งมุมมองแต่ยังขาดหลักฐานอ้างอิงและนักเรียนทราบเพียงข้อมูลจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเท่านั้น เช่น ในกรณีการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 นักเรียนสามารถตอบได้แต่เพียงว่า สาเหตุที่อยู่อยุธยาเสียกรุงในครั้งนี้เนื่องมาจากความอ่อนแอของฝ่ายอยุธยาซึ่งเป็นข้อมูลจากฝ่ายไทย ยังขาดการวิเคราะห์ข้อมูลจากฝ่ายพม่า เป็นต้น ในส่วนของการนำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์มาคาดการณ์สิ่งที่อาจเกิดขึ้น พบว่า นักเรียนสามารถคาดการณ์ได้แต่ยังขาดการนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับคำอธิบายของตนมาสนับสนุน

ช่วงสัปดาห์ที่ 6 – 10 จากการสังเกตการตอบคำถามระหว่างการดำเนินกิจกรรมในชั้นที่ 1 การสนทนาเกี่ยวกับประเด็นทางประวัติศาสตร์ พบว่า นักเรียน 20% สามารถระบุความแตกต่างระหว่างความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับปัจจุบันได้อย่างชัดเจน และยังพบว่า นักเรียน 30 % เลือกใช้ข้อมูลจากหลักฐานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพราะมีความคิดเห็นว่าข้อมูลจากฝ่ายตรงข้ามไม่น่าเชื่อถือ นอกจากนี้ ในการสังเกตระหว่างการดำเนินกิจกรรมในชั้นที่ 2 การจินตนาการเกี่ยวกับอดีต พบว่า นักเรียน 40% สามารถอธิบายสิ่งที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยใช้ความคิด ความเชื่อ หรือ ความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ประกอบคำอธิบายและมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์มาสนับสนุน

ช่วงสัปดาห์ที่ 11 – 15 จากการสังเกตการตอบคำถามระหว่างการดำเนินกิจกรรมในชั้นที่ 1 การสนทนาเกี่ยวกับประเด็นทางประวัติศาสตร์ พบว่า นักเรียน 20% สามารถระบุความแตกต่างระหว่างความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดกับปัจจุบันได้อย่างชัดเจน และนักเรียน 80% สามารถอธิบายสิ่งที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยใช้ความคิด ความเชื่อ หรือ ความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ประกอบคำอธิบายและมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์มาสนับสนุน นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนให้ความสำคัญกับหลักฐานและความน่าเชื่อถือของข้อมูลมากกว่าการอธิบายโดยปราศจากหลักฐานซึ่งสังเกตจากบรรยากาศในชั้นเรียนพบว่า ก่อนเริ่มกิจกรรมในชั้นที่ 2 การจินตนาการเกี่ยวกับอดีต นักเรียนมาขอหลักฐานทางประวัติศาสตร์จากครูก่อนการอธิบายสภาพแวดล้อม ความคิด ความเชื่อของผู้คนในเหตุการณ์

ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง มีดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

1. การกำหนดสมมติฐาน	
1.1 สภาพแวดล้อมและความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของผู้คนของเหตุการณ์ที่กลุ่มสรุปได้	
1.1.1 สภาพแวดล้อม - ก้าวพัฒนา - สภาวะการเมืองดูขุ่น - เศรษฐกิจตกต่ำ - ความวุ่นวาย	1.1.2 ความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของผู้คน - ความเคียดแค้น - เรื่องประเทศชาติวางระกตั้งงันไต่ - เกิดความสับสน แะไม่เข้าใจกับสถานการณ์
1.2 สมมติฐานของกลุ่ม คือ ...ถ้าหากคน: พวกนี้ไม่สามารถหาทางแก้ปัญหาได้... อนาคต... จะมาถึงคน... คนนั้นๆ... ลูกบ้านมาท้าวการปฏิวัติต่อ... เนื่องจากประชาชนกำลังอยู่ในสภาวะตื่นตัว	
หลักฐานที่ใช้ประกอบการตั้งสมมติฐาน (อย่างน้อย 2 ชิ้น)	
1.) คพประวัตินศทไทย มีทศจัดการปฏิวัติขึ้นถึงคนบางวันหลังจกทศไทย น.ศ. 2475	
2.) คนในอดีต และคนในปัจจุบันลัทธิความคิดที่ไร้ต่างกัน	

ตัวอย่างที่ 2

1. การกำหนดสมมติฐาน	
1.1 สภาพแวดล้อมและความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของผู้คนของเหตุการณ์ที่กลุ่มสรุปได้	
1.1.1 สภาพแวดล้อม การแต่งตัวดีขึ้น ประชาชนมีระดับ และ วิธีชีวิตใกล้เคียง ชาวตะวันตกมากขึ้น	1.1.2 ความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของผู้คน เริ่มมีการตั้งคำถามมากขึ้น ทำให้ในหลายๆคน เริ่มมอง แฉงต่อความคิดเห็นมองขึ้น และคนไทย บางส่วนยัง ได้รับอิทธิพลจากชาวตะวันตก
1.2 สมมติฐานของกลุ่ม คือ ...ถ้าหากคนไทยกำลังเปลี่ยนไป... ประชาชนไทย ในขณะนั้นจะยังคงถูกยึดติด เป็นประเทศไทยใน ที่สุด เพราะจากคนกลุ่มอื่น	
หลักฐานที่ใช้ประกอบการตั้งสมมติฐาน (อย่างน้อย 2 ชิ้น) ...หนังสือประวัติศาสตร์ ม. 50... หนังสือศิลปวัฒนธรรม	

ภาพที่ 17 ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง

3.2.2 การศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์

การศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ มีองค์ประกอบย่อยคือ การอธิบายสภาพแวดล้อม ความคิด ความรู้ ความเชื่อหรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โดยในแต่ละช่วงของการจัดการเรียนการสอนนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลง ดังตารางที่ 43

ตารางที่ 43 การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบการศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์

องค์ประกอบย่อย	ช่วงสัปดาห์ที่ 1 – 5	ช่วงสัปดาห์ที่ 6 – 10	ช่วงสัปดาห์ที่ 11 – 15
การอธิบายสภาพแวดล้อม ความคิด ความรู้ ความเชื่อหรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์	นักเรียนสามารถอธิบายความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ได้ แต่ยังขาดการอ้างอิงหลักฐานทางประวัติศาสตร์	นักเรียน 20 % สามารถอธิบายความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ได้ และนำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกเหล่านั้นมาอธิบายการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ได้และใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์อ้างอิง	นักเรียน 40 % สามารถอธิบายความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ได้ และนำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกเหล่านั้นมาอธิบายการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ได้และใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์อ้างอิง
หมายเหตุ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นพฤติกรรมในภาพรวมของนักเรียนทั้งชั้นเรียน			

จากตารางที่ 43 การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบการศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ สามารถอธิบายได้ดังนี้

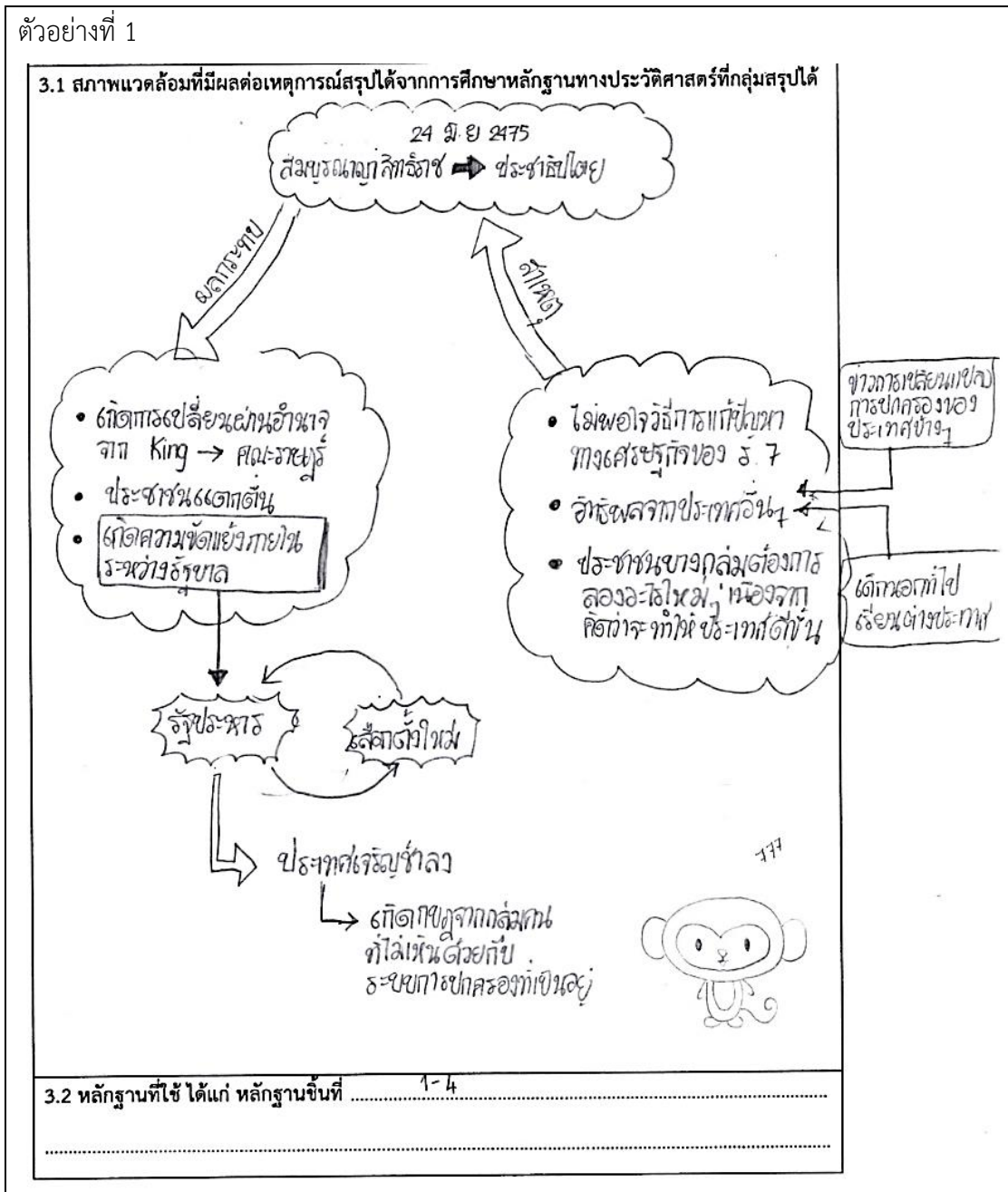
ช่วงสัปดาห์ที่ 1 – 5 จากการตรวจและวิเคราะห์ที่ใบงานกิจกรรมการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์และการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และการนำเสนอผลงานในชั้นที่ 5 การสะท้อนถึงอดีต พบว่า นักเรียนทุกคนสามารถอธิบายความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ได้ แต่ยังขาดการอ้างอิงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ นอกจากนี้จากการสังเกตระหว่างดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นที่ 3 การจัดการกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ พบว่า นักเรียน 30 % เมื่อได้อ่านหลักฐานชั้นต้นมีทัศนคติต่อการศึกษาลักษณะดีขึ้น เช่น รู้สึกสนุก และรับรู้รายละเอียดที่ชัดเจนมากกว่าการอ่านหลักฐานชั้นรองที่เป็นการสรุปข้อเท็จจริงมาให้ ตลอดจนได้ทราบอารมณ์ ความรู้สึก บรรยากาศของเหตุการณ์ที่บันทึกอยู่ในหลักฐาน

ช่วงสัปดาห์ที่ 6 – 10 จากการตรวจและวิเคราะห์ใบงานกิจกรรมการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์และการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และการนำเสนอผลงานในชั้นที่ 5 การสะท้อนถึงอดีต พบว่า นักเรียน 20 % สามารถอธิบายความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ได้ และนำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกเหล่านั้นมาอธิบายการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ได้และใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์อ้างอิง นอกจากนี้ในการสังเกตระหว่างดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นที่ 3 การจัดการกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ กลุ่มของนักเรียนที่ได้อ่านฉันทพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าอยู่หัวได้รับรู้ความรู้สึกของพระองค์และรู้สึกสงสารพระองค์ ตลอดจนซาบซึ้งถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์และบรรพบุรุษไทย เช่น นักเรียนบางคนกล่าวว่า “รู้สึกสะเทือนใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจนทำให้รัชกาลที่ 5 ต้องเขียนจดหมายลาตาย” เป็นต้น ซึ่งความรู้สึกดังกล่าวส่งผลให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะศึกษาเหตุการณ์นี้มากขึ้น

ช่วงสัปดาห์ที่ 11 – 15 จากการตรวจและวิเคราะห์ใบงานกิจกรรมการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์และการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และการนำเสนอผลงานในชั้นที่ 5 การสะท้อนถึงอดีต พบว่า นักเรียน 40 % สามารถอธิบายความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ได้ และนำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกเหล่านั้นมาอธิบายการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ได้และใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์อ้างอิง เช่น นักเรียนระบุว่า “ความไม่พอใจของประชาชนที่มีต่อการแก้ไข ปัญหาเศรษฐกิจนำมาสู่การปฏิวัติ 2475” “การที่ชาวบ้านสมัยนั้นยังคงเชื่อเรื่องข่าวลือจากคำพยากรณ์ที่ขาดหลักฐานยืนยันชัดเจนจึงอาจสะท้อนให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงความคิดหรือความเชื่อของคนนั้นทำได้ยาก ผู้คนอาจยังไม่มีความเข้าใจในความคิดใหม่ๆ ที่เข้ามาในประเทศ” เป็นต้น

ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ มีดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

ภาพที่ 18 ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์

ตัวอย่างที่ 2

3.1 ภาพวาดล้อมที่มีผลต่อเหตุการณ์สรุปได้จากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กลุ่มสรุปได้

“กันได้ข่าวว่ามันเมือง
สาธ...” “ข้าจะยกหมวกจะ
แหง”

“โรคหน้าจะมั่งเกิดกลาง
เมือง”

“พระราชวงศ์จักรี
จะสิ้นสุดพระราชอำนาจ
เมื่อครบรอบ ๑๕๐ ปี”

ประเทศไทย
รวมเลือดเนื้อชาติ

* จากคำพยากรณ์ / คำล้อ ในพระราชวงศ์ จักรี เนื่องจาก เหตุความทรง ปรกฏ ขึ้น บนท้องฟ้าในกรุงเทพมหานคร

3.2 หลักฐานที่ใช้ ได้แก่ หลักฐานชั้นที่ 3 ละครการเมือง

ภาพที่ 18 ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ (ต่อ)

3.2.3 การเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ

การเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ มืองค์ประกอบย่อย คือ การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บนฐานของหลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์ โดยในแต่ละช่วงของการจัดการเรียนการสอนนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลง ดังตารางที่ 44

ตารางที่ 44 การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบการเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ

องค์ประกอบย่อย	ช่วงสัปดาห์ที่ 1 – 5	ช่วงสัปดาห์ที่ 6 – 10	ช่วงสัปดาห์ที่ 11 – 15
การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของคนที่มีความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บนฐานของหลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์	นักเรียน 90% แสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บนฐานของหลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์	นักเรียน 90% แสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บนฐานของหลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์ และเข้าใจถึงข้อจำกัดของบริบททางประวัติศาสตร์	นักเรียนทุกคนแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บนฐานของหลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์ และได้ข้อคิดจากเหตุการณ์ที่ศึกษา
หมายเหตุ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นพฤติกรรมในภาพรวมของนักเรียนทั้งชั้นเรียน			

จากตารางที่ 44 การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบการเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ สามารถอธิบายได้ดังนี้

ช่วงสัปดาห์ที่ 1 – 5 จากการตรวจและวิเคราะห์ใบงานกิจกรรมการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์และการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และการนำเสนอผลงานในชั้นที่ 5 การสะท้อนถึงอดีต พบว่า นักเรียน 90% แสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของคนที่มีความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บนฐานของหลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์ เช่น หลังจากการศึกษาเหตุการณ์การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 นักเรียนส่วนใหญ่ระบุว่า กลุ่มของตนรู้สึกสำนึกบุญคุณของพระมหากษัตริย์ไทย และวีรกรรมของชาวบ้านบางระจันที่อุทิศตนเพื่อประเทศชาติ เป็นต้น นอกจากนี้ นักเรียนส่วนใหญ่ยังรู้สึกเสียใจที่อยุธยาพ่ายแพ้ แต่ไม่ได้โกรธแค้นพม่าเพราะเข้าใจว่าเป็นเหตุการณ์ในอดีต

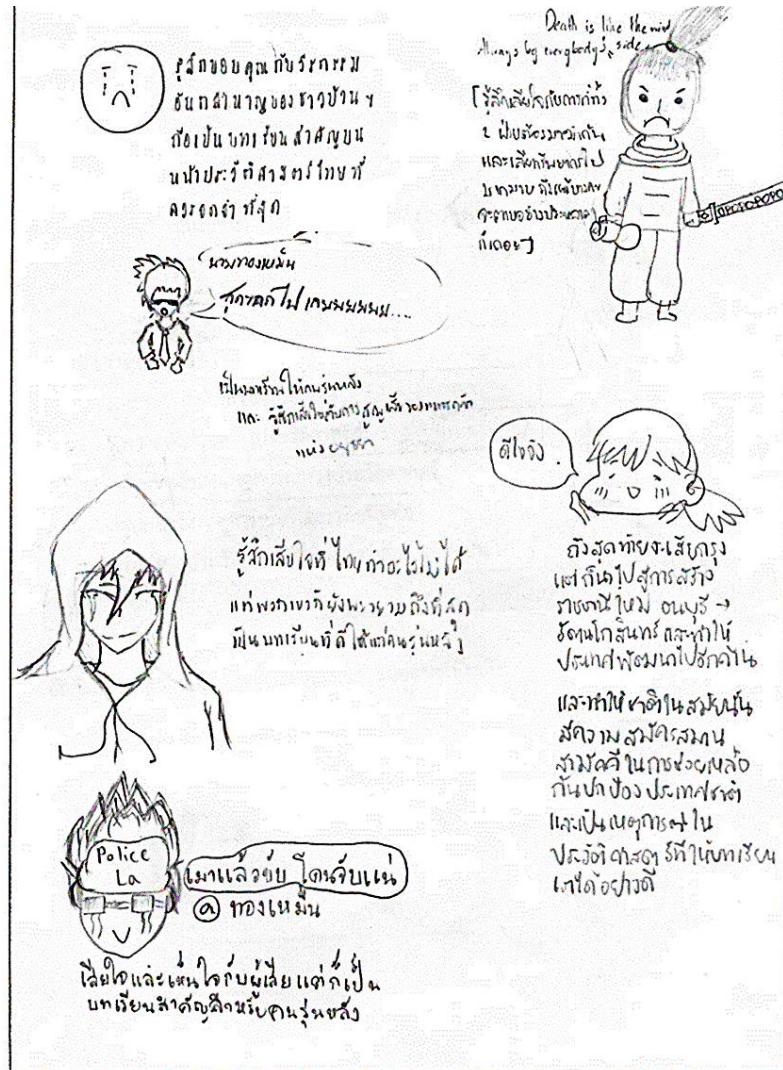
ช่วงสัปดาห์ที่ 6 – 10 จากการตรวจและวิเคราะห์ใบงานกิจกรรมการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์และการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และการนำเสนอผลงานในชั้นที่ 5 การสะท้อนถึงอดีต พบว่า นักเรียน 90% แสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของคนที่มีความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บนฐานของหลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์ และเข้าใจถึงข้อจำกัดของบริบททางประวัติศาสตร์ กล่าวคือ ความสามารถของคนไทย ตลอดจนรู้สึกสำนึกบุญคุณ และซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว อนึ่ง นักเรียนส่วนใหญ่ยังรู้สึกเสียใจที่สยามเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ แต่ไม่ได้โกรธแค้นฝรั่งเศส เพราะเข้าใจว่าเป็นเหตุการณ์ในอดีต

ช่วงสัปดาห์ที่ 11 – 15 จากการตรวจและวิเคราะห์ใบงานกิจกรรมการศึกษา
 หลักฐานทางประวัติศาสตร์และการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทาง
 ประวัติศาสตร์และการนำเสนอผลงานในชั้นที่ 5 การสะท้อนถึงอดีต พบว่า นักเรียนทุกคนแสดงความ
 คิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บนฐานของหลักฐานและบริบททาง
 ประวัติศาสตร์ และได้ข้อคิดจากเหตุการณ์ที่ศึกษาว่า การเปลี่ยนแปลงใดๆ ในสังคมควรมีการศึกษา
 ทบทวนความเข้าใจให้ชัดเจนและควรมีการทำความเข้าใจกับผู้คนในสังคม เพื่อให้เกิดประโยชน์ตามที่
 คาดหวัง ตลอดจนมีความภาคภูมิใจต่อการกระทำของบุคคลในเหตุการณ์ที่ทุกฝ่ายต่างต้องการพัฒนา
 ประเทศ นอกจากนี้ยังสามารถยกตัวอย่างการนำสิ่งที่ศึกษาจากเหตุการณ์มาปรับใช้กับ
 สถานการณ์ในปัจจุบันหรือการดำเนินชีวิตประจำวันของตนได้อย่างชัดเจน เช่น นักเรียนบางส่วน
 สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนในห้องเรียนกับชีวิตประจำวันได้ เช่น ในการนำเสนอผลงานนักเรียน
 ได้เปรียบเทียบว่า “การศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์เหมือนกับการฟังคนนินทา ซึ่งเราไม่สามารถ
 รู้ได้ว่าใครพูดความจริง ความจริงนั้นขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้พูด”

ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ
 มีดังต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตัวอย่างที่ 1 การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักเรียนในเหตุการณ์การเสียชีวิตของศรีอยุธยาครั้งที่ 2 (1)

ตัวอย่างที่ 2 การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักเรียนในเหตุการณ์การเสียชีวิตของศรีอยุธยาครั้งที่ 2 (2)

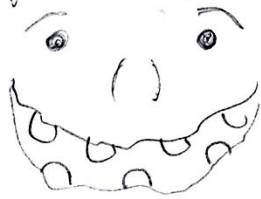
① รู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เกิดเป็นคนไทย ภูมิใจในความเก่ง ฉลาด และ กล้าหาญ ของ
พระเจ้าตากและชาวบ้านในสมัยนั้น รู้สึกว่าถ้าในเหตุการณ์นั้น พระเจ้าตาก
ไม่คิดเผววล้อมออกมา ก็คงไม่มีประเทศไทยในขณะนี้ พวกเรารู้สึกขอบคุณ
ในความกล้าหาญของพระเจ้าตากและชาวบ้านในสมัยนั้น ขอขอบคุณที่ช่วย
ปกป้องแผ่นดินไทยให้พวกเราอาศัยมาจนถึงวันนี้ พวกเราสัญญาว่าจะไม่ทำสาย
และปกป้อง ประเทศไทยให้ลูกหลาน เหมือนกับที่คนในสมัยก่อนทำที่พวกเรา
พวกเราจะไม่ยอมให้ใครมาทำร้ายประเทศไทยของเรา !!

ตัวอย่างที่ 3 การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักเรียนในเหตุการณ์วิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 (1)

ความสามารถของ คนไทยนั้น มีมากไม่แพ้ฝรั่ง
แต่จากเหตุการณ์ครั้งนี้ เป็นที่พิสูจน์ว่าฝรั่ง
นั้นจริง ๆ ชาติหนึ่งมีความพร้อมรับมือทุกสถานการณ์
จนกว่าจะถึง ที่เป็น ตัวอย่าง ของประเทศที่รับตัวในอนาคต

รู้สึกโล่งใจที่ไทยไม่เสียเอกราช

รู้สึกโล่งใจเพราะ คงปลอดภัยแล้วในประวัติศาสตร์ที่
หนึ่งว่าความหวังที่สูญหายไปก็จะได้เอากลับ

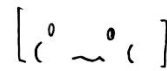

รู้สึกภูมิใจ ที่ประเทศไทยไม่เสีย
เอกราชที่สูญหายไป

ดีที่ ไทยไม่โดนยึดโดยต่างชาติ
แต่ถ้าเกิดเหตุการณ์จะเกิดขึ้นกับ
ประเทศที่เรามองในขณะนี้การไม่
จับกับประเทศชาติที่ดีที่สุด

ใจใจที่ไม่เสียเอกราชนี่ก็น่าทึ่ง

ตัวอย่างที่ 4 การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักเรียนในเหตุการณ์วิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 (2)

CHI

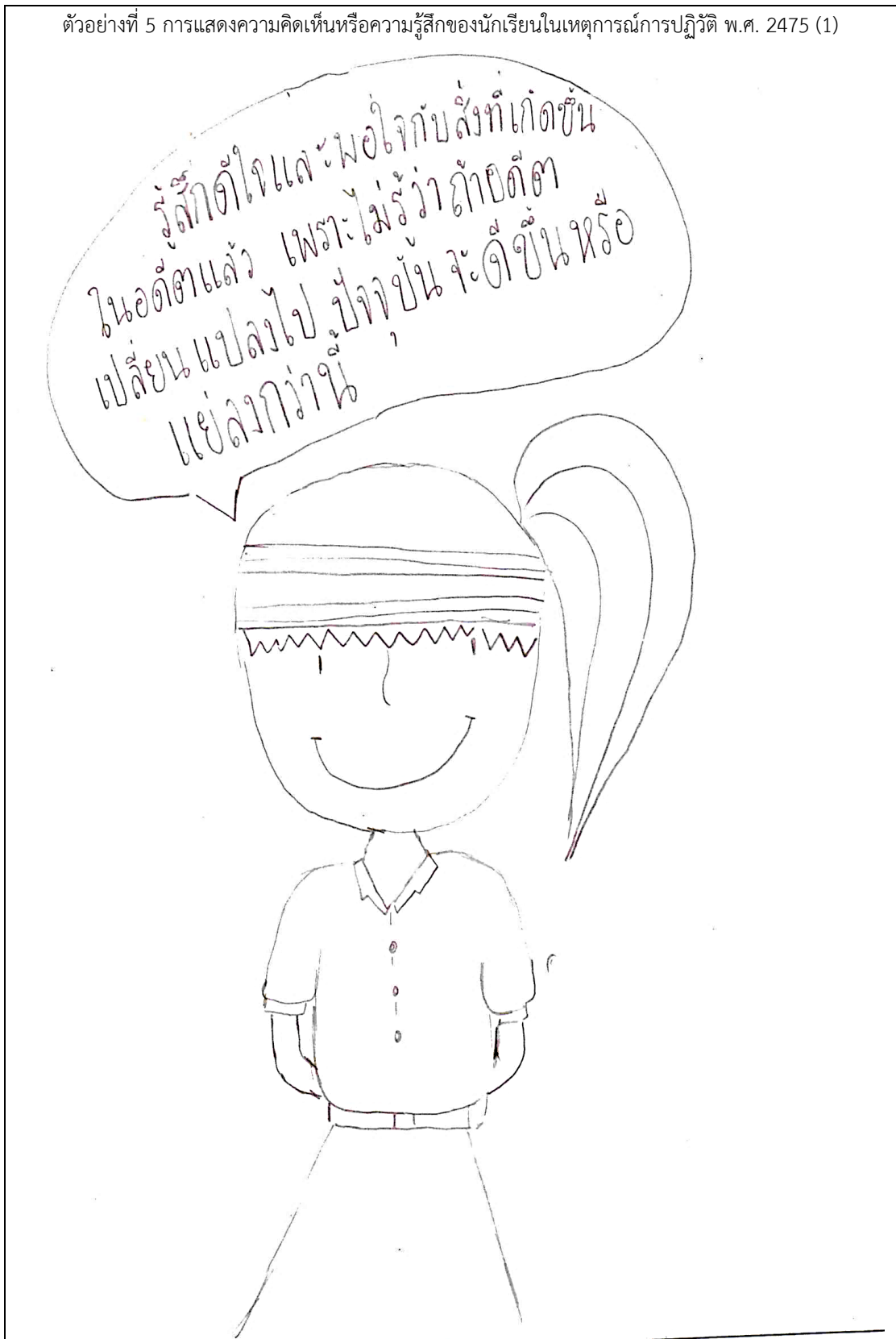
THAILAND.

FINKE

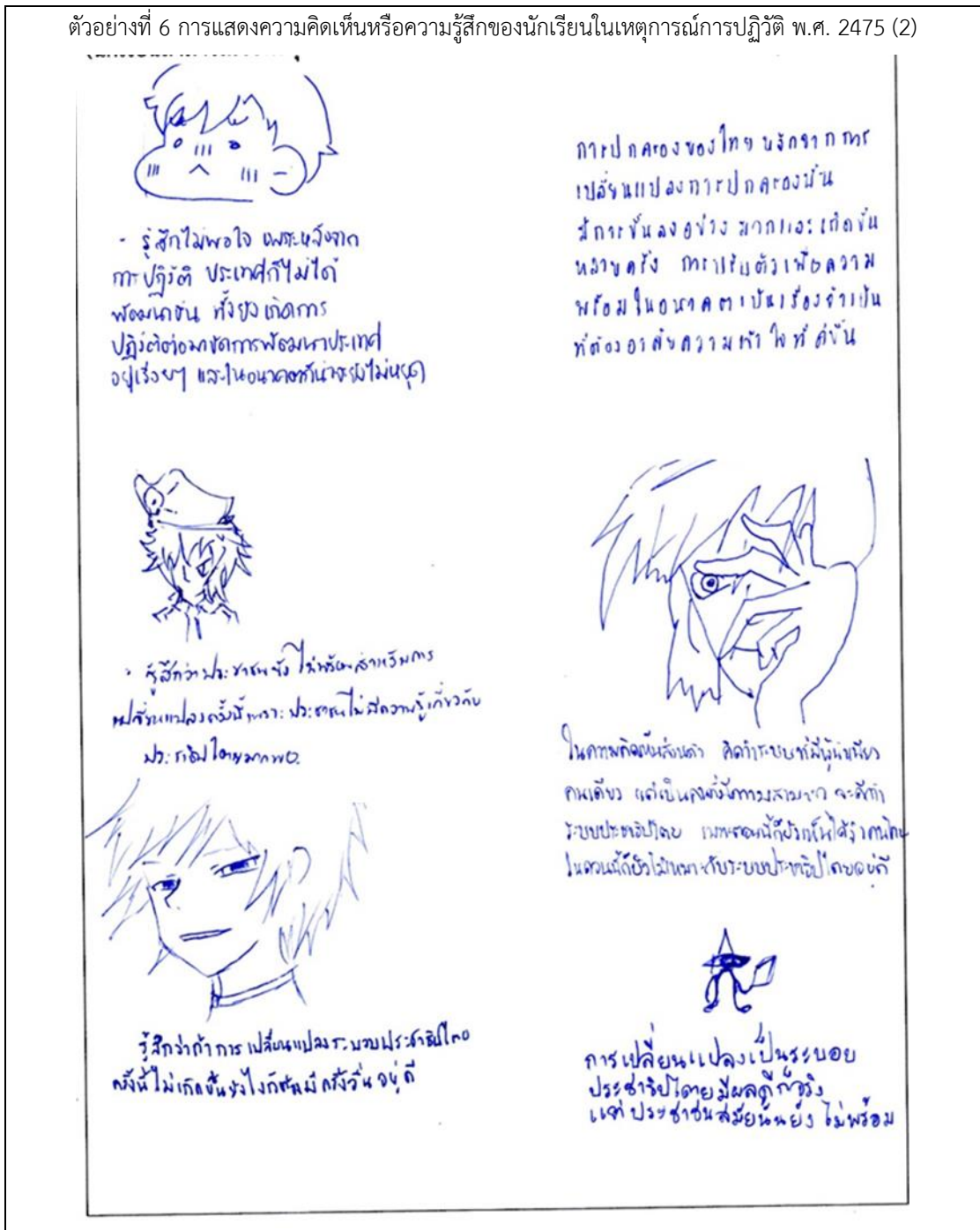
ภาพที่ 19 ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ (ต่อ)

ตัวอย่างที่ 5 การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักเรียนในเหตุการณ์การปฏิวัติ พ.ศ. 2475 (1)

ภาพที่ 19 ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ (ต่อ)

ตัวอย่างที่ 6 การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักเรียนในเหตุการณ์การปฏิวัติ พ.ศ. 2475 (2)

ภาพที่ 19 ตัวอย่างผลงานนักเรียนในองค์ประกอบการเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ (ต่อ)

ดังนั้นจากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ที่ และการ รับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตาม แนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If มีการเปลี่ยนแปลงที่ดี ขึ้นตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีสาระสำคัญ ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ที่ส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ที่ส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังต่อไปนี้

2.1 เปรียบเทียบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ก่อนและหลังการทดลอง

2.2 เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตามวัตถุประสงค์การวิจัย คือ ตอนที่ 1 ผลการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ที่ส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ที่ส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

รูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยหลักการแนวทาง การเตรียมการสอน วิธีการสอน 5 ขั้นตอน เรียกว่า “TIMER” และการวัดและประเมินผลซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนที่นำประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์มาให้นักเรียนวิเคราะห์และประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ สรุปรายข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ มีความรู้สึกร่วมยุคร่วมสมัย และนำเหตุการณ์ที่ศึกษามาเป็นบทเรียน โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการสืบสอบแสวงหาความรู้ และการสมมติตนเองเป็นบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

2. แนวทางในการจัดการเรียนการสอน มี 5 ประการดังนี้

2.1 การกำหนดให้นักเรียนร่วมกันศึกษา ค้นคว้า ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และสรุปรายข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ วิเคราะห์สถานการณ์และบุคคลในเหตุการณ์

2.2 การศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เป็นประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ และมีหลักฐานขั้นต้นและหลักฐานเชิงประจักษ์จำนวนมากและหลากหลาย เพื่อใช้ในการสนับสนุนการจำลองภาพเหตุการณ์ การร่วมกันศึกษา วิเคราะห์และประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐาน ตลอดจนนำหลักฐานมาสนับสนุนความคิดหรือความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

2.3 การจัดกิจกรรมหรือการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์และประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์จากการสังเคราะห์ข้อมูลจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย และเพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์บริบทของเหตุการณ์และภูมิหลังของบุคคลสำคัญโดยการตั้งคำถามจากคำว่า “ถ้า” เช่น “ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์ นักเรียนจะคิด จะรู้สึกหรือจะกระทำอย่างไร”

2.4 การตรวจสอบคำอธิบายเหตุการณ์หรือมุมมองทางประวัติศาสตร์ที่นักเรียนนำเสนอร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน โดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์เป็นเกณฑ์

3. การเตรียมการสอน เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ครูควรมีการเตรียมการสอนดังนี้

1. การคัดเลือกประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ มีเกณฑ์ที่สำคัญ คือ (1) เป็นประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา (2) เป็นประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีการตีความหรือนำเสนอในแง่มุมที่แตกต่างกัน และ (3) เป็นประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีหลักฐานขั้นต้นและชั้นรองที่หลากหลาย

2. การคัดเลือกหลักฐานทางประวัติศาสตร์ มีเกณฑ์ที่สำคัญ คือ (1) เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ครูและนักเรียนสามารถสืบค้นและนำมาศึกษาได้ (2) หลักฐานทางประวัติศาสตร์แต่ละชิ้นควรมีการตีความหรือนำเสนอแง่มุมเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษาที่แตกต่างกัน และ (3) มีทั้งหลักฐานขั้นต้นและหลักฐานชั้นรอง เนื่องจากหลักฐานขั้นต้นเป็นหลักฐานที่เกิดขึ้นร่วมสมัยกับเหตุการณ์ การใช้หลักฐานดังกล่าวในการศึกษาจะทำให้ข้อมูลที่ศึกษามีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ส่วนหลักฐานชั้นรองจะทำให้นักเรียนได้ศึกษาภาพรวมของเหตุการณ์และแนวคิดของนักประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน

3. ครูศึกษาและทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ และการตีความหรือแง่มุมทางประวัติศาสตร์ที่หลักฐานแต่ละชิ้นนำเสนอ เพื่อใช้เปิดประเด็นทางประวัติศาสตร์และตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นความคิดนักเรียนในแต่ละขั้นตอน และเพื่อระบุให้ได้ว่าสิ่งที่นักเรียนคิดอยู่นอกเหนือบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษาหรือไม่

4. ครูศึกษาและทำความเข้าใจเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะและการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์

4. ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นที่ 1 การสนทนาเกี่ยวกับประเด็นทางประวัติศาสตร์ (talk about historical issue)

เป็นขั้นตอนเพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้เดิมและเตรียมความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ที่จะได้เรียนเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่กำหนด โดยครูนำเสนอเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และตั้งคำถามเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์

นอกจากนี้ครูควรมีการตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียนโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเชื่อมโยงข้อมูลด้วยตนเอง
2. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนศึกษาข้อมูลที่ขัดแย้งหรือข้อมูลที่ไม่เคยรับรู้มาก่อนให้มากขึ้น

ขั้นที่ 2 การจินตนาการเกี่ยวกับอดีต (imagination about the past)

เป็นขั้นตอนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจศึกษาเหตุการณ์ที่กำหนดและตรวจสอบบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ จากการใช้คำถามด้วยคำว่า “ถ้า” ซึ่งมีลักษณะตรงข้ามกับข้อเท็จจริงของครู โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มละความสามารถ กลุ่มละ 5-6 คน และให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายและเรียงลำดับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ โดยให้นักเรียนจินตนาการภาพเหตุการณ์โดยอาศัยความรู้เดิมของกลุ่มเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ จากนั้นจึงให้นักเรียนตั้งประเด็นหรือสมมติฐานที่ตนสนใจ

นอกจากนี้ครูควรมีการตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียนโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดและการพิสูจน์สมมติฐานของนักเรียนและให้นักเรียนตรวจสอบความเข้าใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับสมมติฐานของกลุ่มว่า กลุ่มอยากรู้อะไรหรือข้อมูลใดที่กลุ่มควรรู้เพื่อตอบสมมติฐาน

ขั้นที่ 3 การจัดการกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ (manage evidence)

เป็นขั้นตอนเพื่อให้นักเรียนได้อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในค้นหาและคัดเลือกหลักฐาน โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการค้นคว้าหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทต่างๆที่เกี่ยวข้องและอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐาน ตลอดจนการตรวจสอบข้อมูลและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือและสนับสนุนการค้นคว้าด้วยการ

ชี้แนะวิธีการค้นคว้า ยกตัวอย่างแหล่งสืบค้นข้อมูล การอ่านหลักฐานขั้นต้น และวิธีการอ่านจับใจความ

นอกจากนี้ครูควรมีการตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียนโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐาน โดยการตรวจสอบอคติที่ปรากฏในหลักฐาน อิทธิพลภายนอกที่มีผลต่อการเขียนของผู้เขียน และตรวจสอบเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานของกลุ่ม

2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่า ข้อมูลที่ปรากฏในหลักฐานทุกข้อมูลมีความเป็นไปได้ เพียงแต่ว่าข้อมูลนั้นมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใดและควรใช้ข้อมูลอย่างระมัดระวัง

ขั้นที่ 4 การสำรวจผ่านกาลเวลา (exploration through time)

เป็นขั้นตอนเพื่อให้นักเรียนได้อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการสรุปบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษาและเข้าใจถึงข้อจำกัดของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการศึกษาหลักฐานและมุมมองที่หลากหลาย และนำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ที่ได้จากการการศึกษามาอธิบายการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ โดยกำหนดให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่น่าเชื่อถือมาสรุปบริบทประวัติศาสตร์และลักษณะของบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นและตั้งคำถาม “ถ้า” ด้วยตนเอง เช่น การสมมติตนเองเป็นบุคคลที่อยู่ร่วมสมัยในเหตุการณ์ และถ้ากระทำตามสิ่งที่นักเรียนคิดแล้วจะส่งผลเช่นไร เป็นต้น

นอกจากนี้ ครูควรมีการตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียนโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนระบุหลักฐานที่มาสสนับสนุนการสรุปบริบททางประวัติศาสตร์ของกลุ่ม

ขั้นที่ 5 การสะท้อนถึงอดีต (reflection to the past)

เป็นขั้นตอนเพื่อให้นักเรียนนำเหตุการณ์ที่ศึกษามาเชื่อมโยงสภาพการณ์ในปัจจุบัน โดยการวิเคราะห์ถึงผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำในอดีต และแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนวิเคราะห์การดำเนินงานของกลุ่มเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องอื่นๆ ต่อไป โดยกำหนดให้นักเรียนนำเสนอข้อสรุปของสมมติฐานรวมทั้งหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของนักเรียน และแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของกลุ่ม จากนั้นครูและนักเรียนทั้งห้องร่วมกันประเมินสมมติฐานและตรวจสอบวิธีการในการดำเนินงานของกลุ่มเกี่ยวกับการวิเคราะห์และประเมินหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของแต่ละกลุ่ม นอกจากนี้หากมีประเด็น

ใดๆ ที่นักเรียนไม่ได้นำเสนอ ครูสามารถบรรยายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้
นักเรียนรับรู้มุมมองอื่นๆ และเป็นการสลับบรรยากาศให้นักเรียนผ่อนคลาย

นอกจากนี้ครูควรมีการตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียนโดยมี
วัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลได้ชัดเจน
2. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายการดำเนินงานของแต่ละกลุ่ม
และแบ่งปันประสบการณ์ ตลอดจนนำเสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์
และการทำงานกลุ่ม

5. การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

1. การวัดและประเมินผลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับหลักฐานและข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ ใช้ใบงานและเกณฑ์ประเมินใบงานกิจกรรมการศึกษา
หลักฐานทางประวัติศาสตร์และการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทาง
ประวัติศาสตร์ เป็นเครื่องมือในการวัดและประเมินผล
2. การวัดและประเมินผลทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ และการรับรู้ความรู้สึก
ทางประวัติศาสตร์ ใช้แบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ และแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึก
ทางประวัติศาสตร์ เป็นเครื่องมือในการวัดและประเมินผล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิด
กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย

จากการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัด
กรุงเทพมหานคร ในรายวิชาประวัติศาสตร์ไทย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 31 คน โดย
ใช้แบบแผนการทดลองแบบมีกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม วัดทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้
ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ก่อนและหลังทดลอง โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 31
คน ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหา

ความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ได้ผลการทดลองดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ก่อนและหลังทดลองของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง มีทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาจำแนกตามองค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์พบว่า ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง มีทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกองค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์

2. ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ก่อนและหลังทดลองของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง มีการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกองค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

3. ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If

3.1 ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ดีขึ้น โดยนักเรียนสามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามลำดับเวลาได้ สามารถวิเคราะห์เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเหตุและผลระบอบของเหตุการณ์ สามารถเปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่คล้ายกันแต่ต่างเวลาและสถานที่ได้ สามารถอธิบายบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากการศึกษาหลักฐานที่หลากหลายได้โดยใช้วิธีการวาดภาพหรือเขียนผังมโนทัศน์เพื่อจำลองหรือสรุปเหตุการณ์ สามารถวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐาน 5 ลักษณะขึ้นไป คือ ประเภทของหลักฐาน จุดมุ่งหมายในการเขียน มุมมองของผู้เขียน ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในหลักฐาน ข้อจำกัดของหลักฐาน หลักฐานที่ไม่เห็นด้วย และสภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกหลักฐาน สามารถสรุปข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษาหลักฐานและมุมมองที่หลากหลายตั้งแต่ 5 ขึ้นขึ้นไป สามารถตีความทางประวัติศาสตร์ได้หลากหลายมุมมองโดยมีหลักฐานมาสนับสนุน และสามารถนำหลักฐานที่ศึกษามาประเมินความน่าเชื่อถือแบบแยกประเด็นได้และมีเกณฑ์ในการประเมินความ

นำเชื่อถือของหลักฐานที่หลากหลาย เช่น การใช้ช่วงเวลาของการเกิดหลักฐานมาวิเคราะห์การอ้างอิงของผู้เขียน การประเมินจากแหล่งที่มาของข้อมูล และการเปรียบเทียบข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ตลอดจนสามารถอธิบายให้เห็นถึงความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดโดยเชื่อมโยงถึงภูมิภาค ชาติ และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นได้โดยมีการใช้หลักฐานมาสนับสนุนคำอธิบาย

3.2 ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ดีขึ้น โดยนักเรียนสามารถอธิบายสิ่งที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยใช้ความคิด ความเชื่อ หรือ ความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ประกอบคำอธิบายซึ่งมาจากการอภิปรายกลุ่มและหลักฐานทางประวัติศาสตร์มาสนับสนุน สามารถอธิบายความแตกต่างระหว่างความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดกับความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของตนได้ว่าแตกต่างกันในประเด็นใดและมีหลักฐานมาสนับสนุน และสามารถนำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกมาอธิบายการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ได้และใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์อ้างอิง ตลอดจน สามารถแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และยกตัวอย่างการนำสิ่งที่ศึกษาจากเหตุการณ์มาปรับใช้กับสถานการณ์ในปัจจุบันหรือการดำเนินชีวิตประจำวันของตนได้อย่างชัดเจน ตลอดจนอ้างอิงหลักฐานหรือบริบททางประวัติศาสตร์

แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If มีการเปลี่ยนแปลงของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ที่ดีขึ้นจากก่อนการทดลองตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลใน 3 ประเด็น ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ที่มีผลต่อทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

การพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม (Thelen, 1972; Mitchell et al, 2008; Joyce & Weil, 2011) และแนวคิด Magic If (พรรัตน์ ดำรุง, 2549; ชุตินา มณีวัฒนา, 2550; Sawoski, 2010; Kade, Özcan & Lindell, 2013) ที่เป็นระบบมีหลักการ แนวคิด ทฤษฎีรองรับ จึงส่งผลให้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความน่าเชื่อถือ สอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของทีศนา แชมมณี (2552) ด้วยเหตุนี้ ในแต่ละขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจึงมีผลต่อองค์ประกอบย่อยๆ ของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสนทนาเกี่ยวกับประเด็นทางประวัติศาสตร์ (Talk about historical issue) เป็นการสนทนาระหว่างครูกับนักเรียนร่วมกันทั้งชั้นเรียนเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและมุมมองที่มีต่อประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ครูได้เตรียมไว้ โดยครูทำหน้าที่ใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนเชื่อมโยงข้อมูลและศึกษาข้อมูลที่ขัดแย้งหรือไม่เคยรับรู้มาก่อนให้มากขึ้น ทำให้นักเรียนได้ร่วมกันพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์นั้นและได้ร่วมกันวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตลอดจนเชื่อมโยงข้อมูลรวมไปถึงเรียงลำดับเหตุการณ์ สอดคล้องกับ Foster (2001) ที่กล่าวว่า ครูควรให้ความรู้เกี่ยวกับบริบททางประวัติศาสตร์และลำดับเหตุการณ์บางส่วนก่อนให้นักเรียนศึกษาหัวข้อที่ตนสนใจอย่างลึกซึ้ง สำหรับประเด็นหรือเหตุการณ์ที่ครูคัดเลือกมานั้นควรเป็นประเด็นหรือเหตุการณ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา เป็นประเด็นหรือเหตุการณ์ที่มีการตีความหรือนำเสนอในแง่มุมที่แตกต่างกัน และเป็นประเด็นหรือเหตุการณ์ที่มีหลักฐานขั้นต้นและชั้นรองที่หลากหลาย เพราะลักษณะของประเด็นหรือเหตุการณ์ดังกล่าวจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในขั้นต่อไป สอดคล้องกับ Foster (2001) Endacott and Brooks (2013) และ Sexias and Morton (2013) ที่เสนอแนะว่า การเลือกเหตุการณ์ที่มีหลักฐานขั้นต้นและหลักฐานชั้นรองอย่างเพียงพอและสามารถเข้าถึงหลักฐานเหล่านั้นได้ง่ายจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าในลำดับต่อไป ดังนั้นในขั้นนี้นักเรียนจึงได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะการเรียงลำดับเหตุการณ์และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ซึ่งเป็นองค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ และการเปิดรับมุมมองที่แตกต่างซึ่งเป็นองค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

ขั้นที่ 2 การจินตนาการเกี่ยวกับอดีต (Imagination about the past) เป็นการเริ่มต้นกิจกรรมโดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มละความสามารถ กลุ่มละ 5-6 คน และให้นักเรียนจินตนาการ

และร่วมกันอภิปรายสรุปเกี่ยวกับบริบททางประวัติศาสตร์โดยอาศัยความรู้เดิมในชั้นที่ 1 กิจกรรมดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนได้เริ่มต้นเปิดรับมุมมองที่แตกต่างหรือเรียนรู้อดีตบนฐานของอดีต สอดคล้องกับ Heathcote (2008) ที่ระบุว่า การให้นักเรียนสวมบทบาทเป็นบุคคลทางประวัติศาสตร์หรือใช้เทคนิคทางการละครเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างผู้คนในอดีตกับนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Davison (2012) ที่ค้นพบว่า การเรียนการสอนที่ส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ควรเริ่มต้นจากการเปิดรับมุมมองทางประวัติศาสตร์ที่แตกต่างจากที่นักเรียนรับรู้ ให้นักเรียนตระหนักถึงความเป็นไปได้ที่หลากหลายและจินตนาการเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากความหลากหลายเหล่านั้น ลำดับต่อมา ครูใช้คำถามด้วยคำว่า “ถ้า” ที่มีลักษณะตรงข้ามกับข้อเท็จจริงของประเด็นหรือเหตุการณ์และให้แต่ละกลุ่มอภิปรายคาดการณ์สิ่งที่อาจเกิดขึ้น โดยอาศัยบริบททางประวัติศาสตร์ที่กลุ่มสรุปได้เพื่อนำมากำหนดสมมติฐานของกลุ่ม กระบวนการดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนเกิดความอยากรู้ เกิดการนำตนเอง (self-direction) (Foster, 2001) และฝึกฝนความสามารถในการกำหนดสมมติฐาน แสดงให้เห็นว่า ในขั้นนี้นักเรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะการเรียงลำดับเหตุการณ์และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ซึ่งเป็นองค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ และการเปิดรับมุมมองที่แตกต่างซึ่งเป็นองค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

ขั้นที่ 3 การจัดการกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ (Manage evidence) เป็นการใช้กระบวนการกลุ่มในการอภิปราย ค้นหาและคัดเลือกหลักฐานประเภทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐานของกลุ่มอย่างอิสระ กระบวนการดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนได้ร่วมกันระดมความคิดเห็น อภิปราย ทบทวนสมมติฐานและรายละเอียดของงาน รู้จักแบ่งหน้าที่ในการสืบค้นและร่วมกันสรุปข้อมูล เพื่อนำสิ่งที่สืบค้นและสรุปได้มาใช้ในการศึกษาเหตุการณ์ในลำดับต่อไปส่งผลให้นักเรียนได้ศึกษารายละเอียดของเหตุการณ์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ฝึกฝนทักษะกระบวนการกลุ่ม ทักษะการสืบค้น ทักษะการใช้เทคโนโลยีและภาวะผู้นำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ferretti et al. (2001) Tan, Sharan, and Lee (2005) Sheehan (2013) และ Damini (2014) ที่วิจัยพบว่า รูปแบบการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาทางประวัติศาสตร์และการสืบค้นทางประวัติศาสตร์ดีขึ้น ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนและทำให้นักเรียนมีความสัมพันธ์ทางสังคมดีขึ้น การมีอิสระในการทำงานช่วยให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้วิเคราะห์ลักษณะของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ต่างๆ ร่วมกัน ทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนการวิเคราะห์และการตรวจสอบข้อมูลและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ อีกทั้งยังได้ฝึกฝนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากหลักฐานชิ้นนั้นๆ สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ Nokes (2011) The College Board (2012) Salinas, Blevins, and Sullivan (2012) และงานวิจัย

ของ Davison (2012) ที่เสนอและค้นพบว่า การศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ต่างๆ สามารถส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ได้ อีกทั้งยังช่วยให้นักเรียนเข้าใจว่า คำอธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ขึ้นอยู่กับการใช้หลักฐานและการตีความของแต่ละคน อนึ่ง การทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยและผู้สนับสนุนของครูส่งผลให้นักเรียนได้คิดทบทวน ค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมและพิจารณาแนวทางของกลุ่มในการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ สอดคล้องกับ Foster (2001) ที่เสนอแนะว่า การทำหน้าที่ช่วยเหลือของครูจะช่วยให้นักเรียนพัฒนาการตั้งคำถามที่ซับซ้อนและกระตุ้นความคิดของนักเรียนมากยิ่งขึ้นและเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การฝึกฝนการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ประสบความสำเร็จ ด้วยเหตุนี้ นักเรียนจึงได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะการทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ ทักษะการยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ และการศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

ขั้นที่ 4 การสำรวจผ่านกาลเวลา (Exploration through time) เป็นการใช้กระบวนการกลุ่มในการอภิปรายและสรุปบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษาจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กลุ่มคัดเลือกไว้ในขั้นตอนที่แล้ว และนำบริบทที่สรุปได้มารวมกันสมมติตนเองเป็นบุคคลที่อยู่ร่วมสมัยในเหตุการณ์ และพิจารณาว่า ถ้ากระทำตามสิ่งที่นักเรียนคิดแล้วจะส่งผลอย่างไร กระบวนการดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนสามารถอธิบายสภาพแวดล้อม ความคิด ความรู้ ความเชื่อหรือความรู้สึกในอดีตที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ Heathcote (2008) ที่ระบุว่า การให้นักเรียนฝึกคิดเป็นคนในเหตุการณ์ หรือสวมบทบาทเป็นบุคคลทางประวัติศาสตร์เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเข้าใจเหตุผลในการกระทำของบุคคลทางประวัติศาสตร์ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Kade et al. (2013) Smith et al. (2015) และ Kosti, Kondoyianni, and Tsiaras (2015) ที่ค้นพบว่า แนวคิด Magic If เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้นักเรียนสามารถจินตนาการและเข้าถึงอารมณ์ ความรู้สึก ทัศนคติ ของบุคคลและสามารถจินตนาการสภาพแวดล้อมทางประวัติศาสตร์ เกิดความเข้าใจในบริบททางประวัติศาสตร์และความหลากหลายของมุมมองทางประวัติศาสตร์ และส่งผลให้นักเรียนผูกพันต่อการสืบค้นทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนเป็นแนวทางหนึ่ง ที่อาจทำให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อการสนับสนุนสมมติฐานหรือแนวคิดของตน ด้วยเหตุนี้ในขั้นตอนนี้ นักเรียนจึงได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะการทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ ทักษะการยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ทักษะการตีความและการสังเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นองค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ และการเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง และการศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

ขั้นที่ 5 การสะท้อนถึงอดีต (Reflection to the past) เป็นการนำเสนอการวิเคราะห์ผลกระทบของเหตุการณ์ที่ส่งผลต่อปัจจุบันและแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกที่มีต่อประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ จึงส่งผลให้นักเรียนได้เชื่อมโยงเหตุการณ์ที่ศึกษากับสภาพสังคมในปัจจุบัน ตระหนักถึงความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์โดยเชื่อมโยงถึงภูมิภาคชาติ และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นได้ มีการใช้หลักฐานมาสนับสนุนคำอธิบาย เกิดความภาคภูมิใจในวีรกรรมของบุคคลในเหตุการณ์ และสามารถนำข้อคิดที่ได้จากเหตุการณ์มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันสอดคล้องกับงานวิจัยของ Colby (2007) และ Davison (2012) ที่ค้นพบว่า การอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่และเล็กเกี่ยวกับหลักฐานและข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ การนำเสนอผลงาน การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อบุคคลหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ สามารถส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งบทบาทของครูในการใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนนำเสนอข้อมูลและกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย แบ่งปันประสบการณ์ ตลอดจนร่วมกันวิเคราะห์และประเมินการดำเนินงานของแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปข้อมูลของเหตุการณ์และการดำเนินงานที่ดี ทำให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมและพัฒนาปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ทักษะในการนำเสนอผลงาน และได้เรียนรู้จากตัวแบบที่ดี เห็นได้จากผลการวิจัยในครั้งนี้ที่นักเรียนนำแนวทางของกลุ่มที่ทั้งชั้นเรียนพิจารณาแล้วว่าเหมาะสม มาปรับใช้กับการดำเนินงานของตนในประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ต่อไป สอดคล้องกับ Foster (2001) Joyce and Weil (2011) และ Johnson and Johnson (2016) ที่เสนอแนะว่า กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกลุ่มเป็นส่วนสำคัญในการฝึกฝนการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ และเป็น การเสริมแรงให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นช่วยให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้และสังคมที่ซับซ้อนได้ ทำให้นักเรียนได้ใช้การคิดระดับสูง (การคิดอย่างมีวิจารณญาณ) และฝึกฝนการรู้คิดของตน ตลอดจนเกิดทัศนคติที่ดีและแรงจูงใจในการเรียนรู้ แสดงให้เห็นว่า ในขั้นนี้นักเรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะการเรียงลำดับเหตุการณ์และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ทักษะการตีความและการสังเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นองค์ประกอบของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนการเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจซึ่งเป็นองค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

2. ผลจากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If

ผลจากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายพบว่า 1) นักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด

Magic If มีทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์หลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If มีการเปลี่ยนแปลงของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ดีขึ้นตามลำดับ ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ช่วยส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ได้ สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผลของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ที่เกิดจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ผู้วิจัยได้นำผลการทดลองมาวิเคราะห์และสามารถสรุปได้ดังนี้

2.1.1 การเรียงลำดับเหตุการณ์และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ผลการทดลองพบว่า หลังการทดลองนักเรียนมีทักษะการเรียงลำดับเหตุการณ์และวิเคราะห์ความสัมพันธ์สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการศึกษาค้นคว้าเปลี่ยนแปลงพบว่าเป็นช่วงสัปดาห์ที่ 11-15 ซึ่งเป็นช่วงสุดท้ายของการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น นักเรียน 80% สามารถเรียงลำดับเหตุการณ์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามลำดับเวลาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ในช่วงเวลาเดียวกันได้ ตลอดจนพบว่า นักเรียน 30% สามารถเปรียบเทียบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่คล้ายกันแต่ต่างเวลาและสถานที่ได้ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนการสอนในขั้นที่ 1 กระตุ้นให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดทำให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้ ลำดับเหตุการณ์ตามความเข้าใจของตน สรุปมโนทัศน์ที่สำคัญของเหตุการณ์และเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ขั้นที่ 2 นักเรียนร่วมกันอภิปรายและตรวจสอบบริบททางประวัติศาสตร์ และขั้นที่ 5 นักเรียนสรุปและนำเสนอข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์จากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ จึงเป็นผลให้นักเรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะการเรียงลำดับและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ สอดคล้องกับแนวคิดของ National Center for History in the Schools (1996) และ The College Board (2012) ที่เสนอว่า การให้นักเรียนได้เรียนรู้ความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ เปรียบเทียบเหตุและผลของเหตุการณ์ วิเคราะห์เหตุการณ์อื่นๆ ที่ใกล้เคียงกับเหตุการณ์ที่กำหนด และทำความเข้าใจเหตุการณ์ให้ชัดเจนตลอดจนจัดระบบความคิดของตนสามารถส่งเสริมทักษะการเรียงลำดับเหตุการณ์และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของนักเรียน

2.1.2 การทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ ผลการทดลองพบว่า หลังการทดลองนักเรียนมีทักษะการทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงพบว่า ในช่วงสัปดาห์ที่ 11-15 ซึ่งเป็นช่วงสุดท้ายของการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น พบว่า นักเรียน 60% สามารถอธิบาย บริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตั้งแต่ 4 ขึ้นขึ้นไป ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นที่ 3 นักเรียนร่วมกันค้นคว้า วิเคราะห์และ ตรวจสอบหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทต่างๆ และชั้นที่ 4 นักเรียนนำหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์มาสรุปบริบททางประวัติศาสตร์และอธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ซึ่งนักเรียน ทั้งหมดใช้วิธีการวาดภาพหรือเขียนผังมโนทัศน์เพื่อจำลองหรือสรุปเหตุการณ์ จึงเป็นผลให้นักเรียนได้ ฝึกฝนและพัฒนาทักษะการทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ สอดคล้องกับแนวคิดของ National Center for History in the Schools (1996) The College Board (2012) และ Assessment Resource Center for History (2013) ที่เสนอว่าการกำหนดบริบทของเหตุการณ์ และศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ชนิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการนำบริบทนั้นมาอธิบาย เหตุการณ์โดยอาศัยหลักเหตุผล ตลอดจนนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่างๆ เช่น ผังมโนทัศน์ แผนภาพ กราฟฟิค เป็นต้น สามารถส่งเสริมทักษะการทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ของนักเรียน

2.1.3 การยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ผลการทดลองพบว่า หลัง การทดลองนักเรียนมีทักษะการยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการศึกษาการเปลี่ยนแปลงพบว่า ในช่วงสัปดาห์ที่ 11-15 ซึ่งเป็น ช่วงสุดท้ายของการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น พบว่า นักเรียน 60 % สามารถวิเคราะห์ลักษณะ ของหลักฐานได้ 5 ลักษณะขึ้นไป และสามารถสรุปข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษา หลักฐานและมุมมองที่หลากหลาย ตลอดจนนำหลักฐานตั้งแต่ 5 ขึ้นขึ้นไป มาสนับสนุนคำอธิบาย ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นที่ 3 และชั้นที่ 4 นักเรียนได้ร่วมกันค้นคว้า วิเคราะห์และตรวจสอบหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทต่างๆ รวมไปถึงร่วมกันกำหนดเกณฑ์การ ประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐาน อีกทั้งการช่วยเหลือและสนับสนุนของครูด้วยการชี้แนะวิธีการ ค้นคว้า ยกตัวอย่างแหล่งสืบค้นข้อมูล กระตุ้นให้นักเรียนตรวจสอบอคติที่ปรากฏในหลักฐานและอคติ ของตน ทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะการยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ สอดคล้อง กับแนวคิดของ National Center for History in the Schools (1996) The College Board (2012) และ Assessment Resource Center for History (2013) ที่เสนอว่า การสืบสอบ การ วิเคราะห์ และการประเมินหลักฐานทางประวัติศาสตร์ทั้งในด้านลักษณะและความน่าเชื่อถือของ

หลักฐาน ตลอดจนใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลายในการสร้างข้อสรุป ข้อเสนอแนะ หรือข้อโต้แย้งทางประวัติศาสตร์ของตนสามารถส่งเสริมทักษะการยืนยันด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของนักเรียน

2.1.4 การตีความและการสังเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์ ผลการทดลองพบว่า หลังการทดลองนักเรียนมีทักษะการตีความและการสังเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์ สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการศึกษาการเปลี่ยนแปลงพบว่า ในช่วงสัปดาห์ที่ 11-15 ซึ่งเป็นช่วงสุดท้ายของการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นพบว่า นักเรียนไม่ถึง 20% สามารถนำหลักฐานที่ขัดแย้งกันมาประเมินหลักฐานโดยแยกประเด็นและสังเคราะห์เป็นข้อสรุปของกลุ่มได้ นักเรียน 30% มีเกณฑ์ในการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐาน 4 เกณฑ์ คือ การใช้ช่วงเวลาของการเกิดหลักฐาน การวิเคราะห์การอ้างอิงของผู้เขียน การประเมินแหล่งที่มาของข้อมูล และการเปรียบเทียบข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ตลอดจน นักเรียนทุกคนสามารถอธิบายความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่กำหนด โดยเชื่อมโยงถึงภูมิภาค ชาติ และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นได้ มีการใช้หลักฐานมาสนับสนุนคำอธิบาย แต่ยังคงขาดการนำหลักฐานที่ขัดแย้งกันมาสังเคราะห์เพื่อใช้ประกอบการอธิบาย ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นที่ 4 และชั้นที่ 5 นักเรียนได้ร่วมกันนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กลุ่มคัดเลือกมาสรุปบริบททางประวัติศาสตร์ ร่วมกันพิจารณาและสรุปความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้น ร่วมกันประเมินสมมติฐานที่กลุ่มและข้อเท็จจริงของกลุ่ม ตลอดจนบทบาทของครูที่กระตุ้นให้นักเรียนทั้งห้อง ร่วมกันวิเคราะห์และประเมินการดำเนินงานของแต่ละกลุ่ม ร่วมกันสรุปข้อมูลของเหตุการณ์และการดำเนินงานที่ดี จึงเป็นผลทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะการตีความและการสังเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์ สอดคล้องกับแนวคิดของ National Center for History in the Schools (1996) The College Board (2012) และ Assessment Resource Center for History (2013) ที่เสนอว่า การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล การอภิปรายเพื่อสืบค้นเชิงลึกเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้น การให้เหตุผลโต้แย้งข้อเสนอมหรือประเด็นทางประวัติศาสตร์โดยมีหลักฐานมาสนับสนุน การผสมผสานข้อมูลระหว่างหลักฐานกับความรู้เกี่ยวกับบริบททางประวัติศาสตร์ เพื่อสร้างข้อสรุปทางประวัติศาสตร์ของตนเองสามารถส่งเสริมทักษะการตีความและการสังเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์ของนักเรียน

2.2 ผลการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นจากรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ผู้วิจัยได้นำผลการทดลองมาวิเคราะห์และสามารถสรุปได้ดังนี้

2.2.1 การเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง ผลการทดลอง พบว่า หลังการทดลอง นักเรียนมีการเปิดรับมุมมองที่แตกต่างสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการศึกษาการเปลี่ยนแปลงพบว่า ในช่วงสัปดาห์ที่ 11-15 ซึ่งเป็นช่วงสุดท้ายของการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น พบว่า นักเรียน 20% สามารถระบุความแตกต่างระหว่างความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับปัจจุบันได้อย่างชัดเจน และมีนักเรียน 80% สามารถอธิบายสิ่งที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยใช้ความคิด ความเชื่อ หรือ ความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ ประกอบคำอธิบายและมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์มาสนับสนุน ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นที่ 1 กระตุ้นให้นักเรียนศึกษาข้อมูลที่ขัดแย้งกับที่ตนเคยรับรู้หรือไม่เคยรับรู้มาก่อน และชั้นที่ 2 นักเรียนแบ่งกลุ่มและร่วมกันจินตนาการภาพเหตุการณ์โดยอาศัยความรู้เดิมของกลุ่มเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ โดยการสมมติตนเองเป็นคนในเหตุการณ์ และร่วมกันอภิปรายความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ จึงเป็นผลทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาการเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง สอดคล้องกับแนวคิดของ Barton and Levstik (2004) และงานวิจัยของ Davison (2012) ที่ระบุว่า การเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนตระหนักถึงความเป็นไปได้ที่หลากหลายที่อาจเกิดขึ้น และจินตนาการเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากความหลากหลายเหล่านั้นสามารถส่งเสริมการเปิดรับมุมมองที่แตกต่างของนักเรียน

2.2.2 การศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ ผลการทดลอง พบว่า หลังการทดลองนักเรียนมีการศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการศึกษาการเปลี่ยนแปลงพบว่า ในช่วงสัปดาห์ที่ 11-15 ซึ่งเป็นช่วงสุดท้ายของการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น พบว่า นักเรียน 40 % สามารถอธิบายความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ได้ และนำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกเหล่านั้นมาอธิบายการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์และใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์อ้างอิงได้ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นที่ 3 นักเรียนศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทต่างๆ เพื่อนำมาใช้สนับสนุนการอภิปรายความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ และในชั้นที่ 4 นักเรียนนำข้อมูลจากหลักฐานที่ผ่านการคัดเลือกมาสรุปเป็นบริบททางประวัติศาสตร์ โดยร่วมกันจัดระบบความคิดและข้อมูลของกลุ่มจึงเป็นผลทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาการศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Davison (2012) และแนวคิดของ Endacott and Brooks (2013) ที่ระบุว่า การให้นักเรียนศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากหลักฐานและตีความข้อมูลทางประวัติศาสตร์อย่างหลากหลายให้ใกล้เคียงข้อเท็จจริงโดยมีหลักฐานมายืนยันสามารถส่งเสริมการศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ของนักเรียน

2.2.3 การเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ ผลการทดลอง พบว่า หลังการทดลองนักเรียนมีการเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการศึกษาการเปลี่ยนแปลงพบว่า ในช่วงสัปดาห์ที่ 11-15 ซึ่งเป็นช่วงสุดท้ายของการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น พบว่า นักเรียนทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บนฐานของหลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์ และได้ข้อคิดจากเหตุการณ์ที่ศึกษาได้ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนการสอนในขั้นที่ 5 นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของกลุ่มที่มีต่อเหตุการณ์ หลังจากที่ได้มีการศึกษาหลักฐานทางและบริบทประวัติศาสตร์ตลอดจนสมมติตนเองเป็นบุคคลในเหตุการณ์ จึงเป็นผลทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาการเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Davison (2012) และแนวคิดของ Endacott and Brooks (2013) ที่ระบุว่า การให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อบุคคลหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์โดยการเชื่อมโยงความรู้สึกและตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างอดีตกับปัจจุบันตลอดจนใช้หลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์ในการอ้างอิงและอธิบายเหตุการณ์สามารถส่งเสริมการเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจของนักเรียน

3. จุดเด่นของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้ เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัย รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีจุดเด่นดังนี้

3.1 เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้กระบวนการกลุ่มมาช่วยเหลือและสนับสนุน การเรียนรู้ประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนที่มีต่อประเด็นหรือเหตุการณ์บนพื้นฐานของความรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ร่วมกันอภิปรายและหาแนวทางการทำงานที่มีประสิทธิภาพ จึงช่วยให้นักเรียนสามารถกำหนดเกณฑ์ในการประเมินหลักฐานได้อย่างหลากหลาย ตระหนักถึงความแตกต่างหลากหลายของมุมมองที่มีต่อประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ หลีกเลี่ยงการนำทัศนคติหรืออคติของตนมาใช้ในการศึกษาและตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ รู้จักวางใจเป็นกลางพร้อมรับฟังข้อมูลที่แตกต่าง และเกิดความระมัดระวังในการใช้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ เรียนรู้แนวคิดของเพื่อนร่วมชั้นเรียน พร้อมทั้งจุดเด่นและจุดด้อยของตน ตลอดจนนำกระบวนการที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้มาปรับปรุงการทำงานของตนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมไปถึงนำบทเรียนที่ได้จากเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์มาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน (Foster, 2001; Joyce and Weil, 2011; Johnson and Johnson, 2016) ซึ่งการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน เห็นได้จาก เมื่อนักเรียนได้ศึกษาเกณฑ์การประเมินหลักฐาน

จากเพื่อนร่วมชั้นในการนำเสนอผลงานทำให้นักเรียนมีการใช้เกณฑ์ในการประเมินความน่าเชื่อถือที่หลากหลายมากขึ้นและการวางแผนก่อนการดำเนินงาน และการนำบทเรียนที่ได้มาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

3.2 เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนสมมติตนเองเป็นผู้คนหรือบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เพื่อฝึกฝนการรับรู้ความคิดเห็น ความเชื่อและความรู้สึกของบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนทำความเข้าใจข้อจำกัดของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ทำให้นักเรียนตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างอดีตกับปัจจุบัน เข้าใจความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลง สามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ที่ศึกษากับเหตุการณ์อื่นๆ ที่เกิดขึ้นในชาติ ภูมิภาค หรือ โลกได้ รู้สึกซาบซึ้งและภาคภูมิใจในชาติและบรรพบุรุษของไทยโดยไม่สัมพันธ์กับความรู้สึกโกรธแค้นประเทศที่เป็นศัตรู ตลอดจนนำไปประเดิมหรือเหตุการณ์ที่ศึกษามาเป็นบทเรียน (Heathcote, 2008; Kade et al., 2013; Kostı, Kondoyianni, and Tsıaras, 2015; Smith et al., 2015)

สรุป จุดเด่นของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้ เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If คือ การเรียนการสอนที่ใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนรู้ประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และใช้การสมมติตนเองเป็นผู้คนหรือบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เพื่อฝึกฝนการรับรู้ความคิดเห็น ความเชื่อและความรู้สึกของบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ วิเคราะห์หลักฐานและข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนทำความเข้าใจข้อจำกัดของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการทำวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิจัยเรื่องนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้

ผู้วิจัยขอให้ข้อเสนอแนะสำหรับครูประวัติศาสตร์หรือครูสังคมศึกษาที่จะนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อเสนอแนะในภาพรวมของการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้

1) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เหมาะสำหรับเนื้อหาสาระที่เป็นประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีการตีความอย่างแตกต่างหลากหลายมากกว่าเนื้อหา สาระที่เกี่ยวกับพัฒนาการทั่วไปของแต่ละยุคสมัย เพราะประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ลักษณะดังกล่าวส่งผลให้เกิดการอภิปรายข้อเท็จจริงและหลักฐานทางประวัติศาสตร์สอดคล้องกับการ พัฒนาทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์ ดังนั้นจึงควรนำไปใช้ ศึกษาในประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีการตีความอย่างแตกต่างหลากหลาย

2) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If จำเป็นต้องอาศัยหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะหลักฐานขั้นต้น เป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้เนื่องจาก หลักฐานขั้นต้น เป็นหลักฐานที่เกิดขึ้นร่วมสมัยกับเหตุการณ์ การใช้หลักฐานดังกล่าวในการศึกษาจะทำให้นักเรียนได้ ทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ด้วยตนเอง และทำให้ข้อมูลที่นักเรียนสรุปได้มีความน่าเชื่อถือ มากยิ่งขึ้น ดังนั้นหากครูและนักเรียนไม่สามารถสืบค้นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ขั้นต้น และนำ หลักฐานขั้นต้นนั้นๆ มาศึกษาได้ รูปแบบการเรียนการสอนนี้ก็ไม่สามารถพัฒนานักเรียนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ครูจึงควรพิจารณาหาแหล่งข้อมูลหรือเทคโนโลยีที่จะสนับสนุนให้ครูและนักเรียน สามารถสืบค้นหลักฐานทางประวัติศาสตร์และนำมาศึกษาได้ โดยที่หลักฐานทางประวัติศาสตร์แต่ละ ชั้นควรมีการตีความหรือนำเสนอแง่มุมเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษาที่แตกต่างกัน และควรมี ทั้งหลักฐานขั้นต้นและหลักฐานขั้นรอง

3) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อให้รูปแบบการเรียน การสอนนี้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ครูควรมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์ที่จะให้นักเรียนศึกษา วิธีการทางประวัติศาสตร์ และความสามารถในการตั้งคำถามเชิง ประวัติศาสตร์ เพราะความรู้และความสามารถดังกล่าวจะส่งผลให้นักเรียนได้คิดทบทวนเกี่ยวกับ ประเด็นหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ทบทวนสมมติฐานของกลุ่ม ค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม ตรวจสอบ แนวทางประเมินความน่าเชื่อถือหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของกลุ่ม และเชื่อมโยงข้อมูลจากหลักฐาน ทางประวัติศาสตร์ต่างๆ ตลอดจนส่งเสริมและพัฒนาปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของนักเรียน ครูจึงควรให้ ความสำคัญกับการเตรียมการสอนทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์และวิธีการ ประวัติศาสตร์ ตลอดจนการตั้งคำถามเชิงประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางที่สำคัญในการช่วยเหลือ

และสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระของเหตุการณ์ เกิดการพัฒนาและฝึกฝนทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียน

4) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If ครูควรพิจารณาระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสามารถของนักเรียน ประเด็นและจำนวนหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่นักเรียนต้องศึกษา และความถี่ของการใช้รูปแบบการเรียนการสอน เพราะถ้าหากไม่สอดคล้องกันอาจทำให้นักเรียนบางส่วนเหนื่อยล้าและไม่ค่อยแสดงบทบาทในการอภิปรายและศึกษาหลักฐาน เนื่องจากการทำกิจกรรมตามขั้นตอน นักเรียนจำเป็นต้องอ่านหลักฐานและเอกสารทางประวัติศาสตร์จำนวนมาก ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนขาดโอกาสในการฝึกคิด วิเคราะห์ เชื่อมโยงข้อมูล และขาดโอกาสในการพัฒนาปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะในการนำแต่ละขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนรู้ โดยแต่ละขั้นตอนมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) ขั้นการสนทนาเกี่ยวกับประเด็นทางประวัติศาสตร์ (Talk about historical issue) ครูควรมีกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนมีความสนใจและเชื่อมโยงความรู้เดิมอย่างหลากหลาย อาทิ การนำภาพถ่ายหรือบางส่วนของภาพยนตร์หรือละครที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ มาร่วมกันวิเคราะห์บริบทแวดล้อมและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ เป็นต้น นอกจากนี้การใช้คำถามกระตุ้นความคิดของนักเรียนควรเป็นคำถามที่ไม่ยากจนเกินไป เพื่อให้นักเรียนเชื่อมโยงข้อมูลเดิมได้ด้วยตนเองและสนใจศึกษาข้อมูลที่ขัดแย้งกับตนหรือข้อมูลที่นักเรียนไม่เคยรับรู้มาก่อน

2) ขั้นการจินตนาการเกี่ยวกับอดีต (Imagination about the past) ครูควรตั้งคำถามย่อยๆ เพื่อส่งเสริมการคิดของนักเรียน และกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดและตรวจสอบสมมติฐานของกลุ่ม

3) ขั้นการจัดการกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ (Manage evidence) ครูควรให้ทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการอภิปราย วิเคราะห์และประเมินหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ซึ่งกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ใช้ระยะเวลามาก ครูจึงควรใช้เวลาการทำกิจกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและความสามารถของนักเรียน

4) ขั้นการสำรวจผ่านกาลเวลา (Exploration through time) สิ่งที่สำคัญคือ ครูควรเน้นย้ำว่า บริบททางประวัติศาสตร์ที่กลุ่มสรุปได้จะต้องมีหลักฐานมาสนับสนุน นอกจากนี้

ครูควรให้อิสระในการกำหนดรูปแบบการสรุปบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ด้วยเทคนิควิธีการต่างๆ ตามที่กลุ่มสนใจ

5) ขั้นการสะท้อนถึงอดีต (Reflection to the past) ครูควรเปิดโอกาสและกระตุ้นให้นักเรียนทั้งห้องแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการเรียนรู้ในกลุ่มย่อย ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสมมติฐานและวิธีการดำเนินงานของแต่ละกลุ่มเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องอื่นๆ ต่อไป จากนั้นครูควรช่วยนักเรียนสรุปแนวทางในการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานวิเคราะห์ผลกระทบของเหตุการณ์ที่ส่งผลต่อปัจจุบัน เพื่อให้นักเรียนทราบถึงเกณฑ์ในการประเมินความน่าเชื่อถืออย่างหลากหลาย และนำผลจากการศึกษาเหตุการณ์มาเป็นบทเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษา ตัวแปรเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของความรู้ทางประวัติศาสตร์และการตั้งคำถามเชิงประวัติศาสตร์ของครูที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

2.2 ควรมีการใช้วิธีศึกษารายกรณี (Case study) เพื่อศึกษาพัฒนาการของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ชัยรัตน์ โตศิลา. (2555). การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ชุติมา มณีวัฒนา. (2550). เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการกำกับการแสดง 1. กรุงเทพมหานคร: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ดวงพร แก้วคงคา. (2544). ความแตกต่างระหว่างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสืบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่มกับวิธีสอนตามคู่มือครู. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ทิตินา แคมมณี. (2552). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แคมมณี และคณะ. (2544). วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ปิยนาค บุณาค. (2553). แนวคิด ทฤษฎีและระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ ไทยคดีศึกษาในบริบทแห่งความหลากหลาย (pp. 1-24). กรุงเทพมหานคร: แขนงวิชาไทยคดีศึกษา สาขาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พรกมล จันทร์ีย์. (2544). ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- พรรัตน์ ดำรุ่ง. (2549). โครงการ “เรื่องเก่าเล่าใหม่ 4: ลีดา-ศรีราม? “. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วงเดือน นาราสำจจ์. (2549). ประวัติศาสตร์: วิธีการและพัฒนาการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วินัย พงศ์ศรีเพียร. (2547). วิธีการตรวจสอบหลักฐาน การค้นคว้าข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางประวัติศาสตร์. วารสารวิชาการ ปีที่ 7, 2, 69-81.
- วินัย พงศ์ศรีเพียร. (2552). อาจารย์บุชา. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.
- วิบูล สินธุมาลย์. (2554). การรับรู้ประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ไทย-ลาว : ผ่านแบบเรียนประวัติศาสตร์ไทยและลาวชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 (ค.ศ.1975-2009) (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม.

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2558). *แนวการสอนประวัติศาสตร์: ประวัติศาสตร์ไทย หลากหลายวิธีเรียน*. กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุนทร ชุตินทรานนท์. (2554). *พม่ารบไทย : ว่าด้วยการสงครามระหว่างไทยกับพม่า* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: มติชน.
- สุนทร ชุตินทรานนท์ และคณะ. (2557). *ชาตินิยมในแบบเรียนไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มติชน.
- สุทธิรัตน์ ธีระวิวัฒน์, และ มณีรัตน์ ธีระวิวัฒน์. (2549). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเรื่องสิ่งมีชีวิต กับสภาวะแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดกาญจนบุรี*. วารสารสุขศึกษา, 104 41-55.
- อดิศร ศักดิ์สูง. (2552). *ความคิดทางประวัติศาสตร์ และวิธีวิทยาการวิจัย*. สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.
- อี.เอช.คาร์. (2531). *ประวัติศาสตร์คืออะไร (What is History?)*. แปลโดย ชาติชาย พณานานนท์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.

ภาษาอังกฤษ

- Assessment Resource Center for History. (2013). *Historical Thinking Skills Scoring Rubric*. Retrieved from <http://www.umbc.edu/che/arch/rubric.php>
- Barton, K., & Levstik, L. (2004). *Teaching History for the Common Good*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Brooks, S. (2011). Historical Empathy as Perspective Recognition and Care in One Secondary Social Studies Classroom. *Theory & Research in Social Education*, 39(2), 166-202. doi: 10.1080/00933104.2011.10473452
- Centre for the Study of Historical Consciousness. (2014). *The Historical Thinking Project Promoting Critical Historical Literacy for 21st Century*. Retrieved from <http://historicalthinking.ca>
- Colby, S. R. (2007). *Students as Historians: The Historical Narrative Inquiry Model's Impact on Historical Thinking and Historical Empathy*. (Doctoral dissertation), University of North Texas.
- Damini, M. (2014). How the Group Investigation model and the Six-Mirror model changed teachers' roles and teachers' and students' attitudes towards diversity. *Intercultural Education*, 25(3), 197-205. doi: 10.1080/14675986.2014.917794

- Davison, M. (2012). *"It is Really Hard Being in Their Shoes": Developing Historical Empathy in Secondary School Students*. (Doctoral dissertation), University of Auckland.
- Doppen, F. H. (2004). Beginning Social Studies Teachers' Integration of Technology in the History Classroom. *Theory & Research in Social Education*, 32(2), 248-279. doi: 10.1080/00933104.2004.10473254
- Downey, M. T. (1995). *Perspective taking and historical thinking: Doing history in a fifth-grade classroom*. San Francisco, CA.
- Endacott, J., & Brooks, S. (2013). An Updated Theoretical and Practical Model for Promoting Historical empathy. *Social Studies Research and Practice*, 8(1), 41-58.
- Ercikan, K., & Seixas, P. (2015). Issues in Designing Assessments of Historical Thinking. *Theory Into Practice*, 54(3), 255-262. doi: 10.1080/00405841.2015.1044375
- Ferretti, R. P., MacArthur, C. D., & Okolo, C. M. (2001). Teaching for Historical Understanding in Inclusive Classrooms. *Learning Disability Quarterly*, 24(1), 59-71.
- Foster, S. (2001). Historical Empathy in Theory and Practice: Some Final Thoughts. In O. L. Davis, E. A. Yeager & S. J. Foster (Eds.), *Historical Empathy and Perspective Taking in the Social Studies*. Lanham, MD: Rowman and Littlefield.
- Heathcote, D. (2008). In My View: Means and Ends: History, Drama and Education for Life. *Primary History The primary education journal of The Historical Association*, 48, 6-7.
- Huijgen, T., van Boxtel, C., van de Grift, W., & Holthuis, P. (2014). Testing elementary and secondary school students' ability to perform historical perspective taking: the constructing of valid and reliable measure instruments. *European Journal of Psychology of Education*, 29(4), 653-672. doi: 10.1007/s10212-014-0219-4
- Johnson, D. W., & Johnson, R. (2016). An Overview Of Cooperative Learning. Retrieved from <http://www.co-operation.org/what-is-cooperative-learning/>
- Joyce, B., & Weil, M. (2011). *Models of Teaching* (8th ed.). Boston: Pearson.

- Kade, D., Özcan, O., & Lindell, R. (2013). Towards Stanislavski-based Principles for Motion Capture Acting in Animation and Computer Games *International Conference in Illustration and Animation*. Porto, Portuga.
- Kosti, K., Alkistis, K., & Tsiaras, A. (2015). Fostering Historical Empathy through Drama in Education: A Pilot Study on Secondary School Students in Greece. *Drama Research, 6*(1), 1-23.
- Lee, P., & Ashby, R. (2001). Empathy, Perspective Taking, and Rational Understanding. In O. L. Davis, E. A. Yeager & S. J. Foster (Eds.), *Historical Empathy and Perspective Taking in the Social Studies*, . Lanham, MD: Rowman and Littlefield.
- Lemon, M. C. (2003). *Philosophy of history: a guide for students*. London: Routledge.
- Mitchell, M. G., Montgomery, H., Holder, M., & Stuart, D. (2008). Group Investigation as a Cooperative Learning Strategy: An Integrated Analysis of the Literature. *The Alberta Journal of Educational Research, 54*(4), 388-395.
- National Center for History in the Schools. (1996). *The National Standards for History*. Retrieved from <http://www.sscnet.ucla.edu/nchs/standards>
- Nye, A., Hughes-Warrington, M., Roe, J., Russell, P., Deacon, D., & Kiem, P. (2011). Exploring Historical Thinking and Agency with Undergraduate History Students. *Studies in Higher Education, 36*(7), 763-780. doi: 10.1080/03075071003759045
- Peck, C. (2009). *Multi-Ethnic High School Students' Understandings of Historical Significance: Implications for Canadian History Education*. (Doctoral dissertation), University of British Columbia.
- Peck, C. (2014). *Six Historical Thinking Concepts: A Graphic Organizer*. Retrieved from <http://historicalthinking.ca>
- Salinas, C., Blevins, B., & Sullivan, C. C. (2012). Critical Historical Thinking: When Official Narratives Collide With Other Narratives. *Multicultural Perspectives, 14*(1), 18-27. doi: 10.1080/15210960.2012.646640
- Sawoski, P. (2010). *The Stanislavski System Growth and Methodology*.
- Sexias, P., & Colyer, J. (2012). *Assessment of Historical Thinking*. Toronto.
- Sexias, P., & Morton, T. (2013). *The Big Six: Historical Thinking Concepts*. Toronto Nelson Education.

- Sheehan, M. (2013). 'History is something to do, not just something to learn': Historical thinking, internal assessment and critical citizenship. *New Zealand Journal of Educational Studies* 48(2), 69-83.
- Smith, C. M., Gephardt, E. G., & Nestel, D. (2015). Applying the Theory of Stanislavski to Simulation: Stepping into Role. *Clinical Simulation in Nursing*, 11(8), 361-367.
- Tan, I. G.-C., Sharan, S., & Lee, C. K.-E. (2005). Students' Perceptions of Learning Geography through Group Investigation in Singapore. *International Research in Geographical and Environmental Education*, 14(4), 261-276. doi: 10.1080/10382040508668359
- Tepe, L. (2015). AP U.S. History: Why "Historical Thinking" Is Controversial. Retrieved from <http://www.edcentral.org/ap-u-s-history-historical-thinking-controversial>
- The College Board. (2012). *AP WORLD HISTORY*. New York, US.
- Thelen, H. A. (1972). *Education and the Human Quest; Four Designs for Education*. Chicago,: University of Chicago Press.
- UMBC Center for History Education. (2013). *Historical Thinking Skills Scoring Rubric*. Retrieved from http://www.umbc.edu/che/arch/images/ARCH_Historical_Thinking_Skills_Rubric_Secondary.pdf
- Vansledright, B. (2014). *Assessing Historical Thinking and Understanding*. UK: Routledge.
- Waring, S., & Robinson, K. (2010). Developing Critical and Historical Thinking Skill in Middle Grades Social Studies *Middle School Journal*, 42(1), 22-28.
- Yilmaz, K. (2007). Historical Empathy and Its Implications for Classroom Practices in Schools. *The History Teacher*, 40(3), 331-337.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

**รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจรูปแบบการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด
กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If**

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ดาบเพชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. อาจารย์ ดร.ชัยรัตน์ โตศิลา

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

3. อาจารย์ ดร.ศศิพัชร จำปา

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้

1. รองศาสตราจารย์ วุฒิชัย มูลศิลป์

รองศาสตราจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ดาบเพชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. อาจารย์ ดร.ณัฐพร ไทยจรงค์

อาจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์

1. รองศาสตราจารย์ ดร.โชติกา ภาชีผล

รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ

รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ตาบเพชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. อาจารย์ ดร.ณัฐพร ไทยจงรักษ์

อาจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5. อาจารย์ ดร.ชัยรัตน์ โตศิลา

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ

รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. รองศาสตราจารย์ วุฒิชัย มูลศิลป์

รองศาสตราจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย

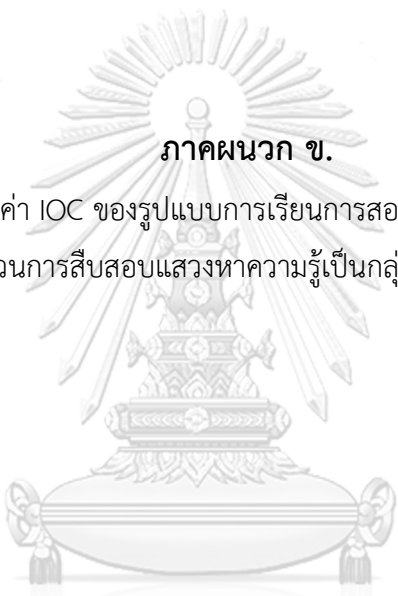
รองศาสตราจารย์ประจำ แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วงเดือน นาราสำจจ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5. อาจารย์ ดร.วินัย พงศ์ศรีเพียร

อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคผนวก ข.

ตาราง ค่า IOC ของรูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์
ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ร่วมกับแนวคิด Magic If

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 45 ค่า IOC ของรูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้ เป็นกลุ่ม ร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

รายการประเมิน	ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ			ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1. ความเป็นมาของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน				
1.1. มีการเขียนบรรยายความเป็นมาของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงถึงสภาพปัญหาของสิ่งที่ต้องการพัฒนา โดยชี้ให้เห็นถึงเหตุผลและความสำคัญจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนขึ้น	+1	+1	+1	1
1.2 ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนมีการศึกษาข้อมูลและทำการวิเคราะห์ประเด็นของการศึกษาตัวแปรอย่างชัดเจน และเป็นระบบ	+1	+1	+1	1
1.3 มีความเป็นไปได้ในการนำแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ร่วมกับแนวคิด Magic If มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์	+1	+1	0	0.6
2. ด้านแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน				
2.1 แนวคิดที่ใช้สอดคล้องกับสภาพปัญหา	+1	+1	+1	1
2.2 มีการเขียนบรรยาย โดยการสรุปและวิเคราะห์แนวคิดอย่างเป็นระบบ และมีความชัดเจน ทำให้เข้าใจแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1
2.2 แนวคิดที่นำมาใช้มีความเหมาะสมกับการนำไปพัฒนาทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ได้	+1	+1	0	0.6
3. ด้านองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน				
3.1 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน				
- วัตถุประสงค์มีความชัดเจน และแสดงถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน	+1	+1	+1	1
- วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น	+1	+1	+1	1
- วัตถุประสงค์มีความสำคัญและจำเป็นต่อผู้เรียนในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์	+1	+1	+1	1

รายการประเมิน	ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ			ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
3.2 หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน				
- หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนมีความชัดเจน สามารถทำให้เห็นจุดเน้นของรูปแบบการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1
- หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับแนวคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนา	+1	+1	+1	1
- หลักการของรูปแบบมีการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดที่นำมาใช้อย่างครอบคลุม และเป็นระบบ	+1	+1	+1	1
3.3 แนวทางของรูปแบบการเรียนการสอน				
- แนวทางในการจัดการเรียนการสอนมีความชัดเจน และแสดงถึงสิ่งที่มีมุ่งหวังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน	+1	+1	+1	1
- แนวทางในการจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น	+1	+1	+1	1
3.4 ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน				
- ขั้นตอนการเรียนการสอนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกันอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	0	0.6
- ขั้นตอนการเรียนการสอนสามารถทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดได้	+1	+1	+1	1
- ขั้นตอนการเรียนการสอนสะดวก และความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ในการสอนได้จริง	+1	+1	+1	1
- ขั้นตอนการเรียนการสอนระบุ แนวทางในการทำกิจกรรม และบทบาทของครู นักเรียนได้เหมาะสม	+1	+1	+1	1
- มีการเชื่อมโยงกันระหว่าง หลักการของแนวคิด หลักการของรูปแบบ ขั้นตอนของรูปแบบ และทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ อย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	1
3.4 การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้				
- แนวทางในการวัดและการประเมินผลมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1

ภาคผนวก ค.

ตาราง ค่า IOC ค่า p ค่า r จำแนกรายชื่อ ค่าความเที่ยง และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
ทั้งฉบับของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 46 ค่า IOC ค่า p ค่า r จำแนกรายข้อ ค่าความเที่ยง และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ฉบับที่ 1 เหตุการณ์การสิ้นสุริยคราสพระเจ้ากรุงธนบุรี (ตากสิน) และ ฉบับที่ 2 เหตุการณ์สงครามยุทธหัตถีระหว่างสมเด็จพระนเรศวรมหาราชกับพระมหาอุปราชา

ข้อ	แบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ฉบับที่ 1			แบบทดสอบทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ฉบับที่ 2		
	IOC	p	r	IOC	p	r
1	1	0.38	0.25	1	0.44	0.25
2	1	0.30	0.44	1	0.49	0.44
3	0.8	0.42	0.54	0.8	0.74	0.27
4	1	0.52	0.54	1	0.49	0.52
5	0.8	0.41	0.40	0.8	0.51	0.27
6	1	0.38	0.50	1	0.41	0.44
7	0.8	0.23	0.21	0.8	0.23	0.21
8	0.8	0.24	0.40	0.8	0.45	0.22
ค่าความเที่ยงทั้งฉบับ	0.84			0.77		
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเครื่องมือทั้ง 2 ฉบับ	0.95					

ตารางที่ 47 ค่า IOC ค่า p ค่า r จำแนกรายข้อ ค่าความเที่ยง และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ฉบับที่ 1 เหตุการณ์การถวายนครราชบุรี ร.ศ. 103 และกบฏ ร.ศ. 130 และ ฉบับที่ 2 การเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 2 ของประเทศไทย

ข้อ	แบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ฉบับที่ 1			แบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ฉบับที่ 2		
	IOC	p	r	IOC	p	r
1	1	0.5	0.38	1	0.46	0.58
2	1	0.35	0.29	1	0.39	0.52
3	0.8	0.49	0.48	0.8	0.54	0.46
4	1	0.44	0.25	1	0.38	0.41
ค่าความเที่ยงทั้งฉบับ	0.63			0.79		
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเครื่องมือทั้ง 2 ฉบับ	0.95					

แบบทดสอบวัดทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์
“การสิ้นสุทรรัชกาลพระเจ้ากรุงธนบุรี (ตากสิน)”

วิชาประวัติศาสตร์
ภาคเรียนที่ 1

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ปีการศึกษา 2560

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบชนิดเขียนตอบ คะแนนเต็ม 25 คะแนน
2. ระยะเวลาในการทำแบบทดสอบ 90 นาที
3. ให้นักเรียนศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดให้ครบทุกชิ้น เพื่อนำมาใช้
อ้างอิงในการตอบคำถาม
4. ให้นักเรียนอ่านโจทย์ที่กำหนด และเขียนอธิบายคำตอบให้กระชับ ชัดเจน
5. การระบุหลักฐานในการตอบคำถาม ให้นักเรียนระบุว่าคำตอบของนักเรียนมาจาก
หลักฐานชิ้นใดหรือข้อความใดในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กำหนด
6. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบให้ครบทุกข้อ
7. อนุญาตให้นักเรียนสามารถขีดเขียนลงในข้อสอบได้

โครงสร้างของข้อสอบแบ่งเป็นสองส่วน ได้แก่

- ส่วนที่ 1 หลักฐานทางประวัติศาสตร์ (หน้า 2-4)
ส่วนที่ 2 ข้อคำถาม (หน้า 5-9)

“การสิ้นสุตวรรษกาลพระเจ้ากรุงธนบุรี (ตากสิน)”

จงศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ต่อไปนี้ และตอบคำถามที่กำหนดให้

ส่วนที่ 1 หลักฐานทางประวัติศาสตร์

หลักฐานชิ้นที่ 1 เหตุการณ์การลงโทษพระสงฆ์ พ.ศ. 2324

“...ครั้นถึง ณ วันอาทิตย์ แรม ๖ ค่ำ เดือน ๙ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออก ณ โรงพระแก้วให้ประชุมพระราชาคณะพร้อมกัน และพระองค์มีพระสติพินเพื่อนถึงสัญญาวิปลาส สำคัญพระองค์ว่าได้โศดาบัตติผลจึงดำรัสถามพระราชาคณะว่า พระสงฆ์ปุณฺณจะไหว้นบเคารพคฤหัสถ์ ซึ่งเป็นพระโศดาบัตติบุคคลนั้นจะได้หรือมิได้ประการใดและพระราชาคณะที่มีสันดานโลเล มิได้ถือมั่นในพระบาลีบรมพุทโธวาทด้วยเกรงพระราชอาญา... ถวายพระพรว่า สงฆ์ปุณฺณควรจะไหว้นบคฤหัสถ์ซึ่งเป็นโศดาบัตติได้ แต่สมเด็จพระสังฆราชวัดบางหัวใหญ่ พระพุฒาจารย์วัดบางหัวน้อย พระพิมลธรรมวัดโพธารามสามพระองค์นี้มีสันดานมั่นคงถือพระพุทธรูปจนจะโดยแท้... จึงถวายพระพรว่า ถึงมาตราว่าคฤหัสถ์เป็นพระโศดาบัตติแต่เป็นหินเพศต่ำ... ซึ่งจะไหว้นบคฤหัสถ์อันเป็นโศดานั้นก็มิควรสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินก็ทรงพระโกรธว่าถวายพระพรผิดจากพระบาลี... ครั้นนั้นมหาภัยพิบัติบังเกิดในพระพุทธรูปศาสดาควรจะสังเวชยิ่งนัก”

พระราชพงศาวดาร ฉบับพระราชหัตถเลขา หน้า 225

หลักฐานชิ้นที่ 2 เหตุการณ์การยกทัพในศึกเมืองนครศรีธรรมราช จ.ศ. 1132

“...สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงดำรัสให้ปลุกศาลขึ้นสูงเพียงตาบ่นฝั่ง ให้แต่งตั้งเครื่องกระยาสังเวชบวงสรวงเทพารักษ์อันพิทักษ์ท้องพระมหาสมุทร ให้จุดธูปเทียนกระทำสักการบูชาและทรงตั้งพระสัตยาธิษฐาน เอาคุณพระศรีรัตนตรัยเป็นที่ตั้ง กับทั้งพระบารมีซึ่งทรงบำเพ็ญมาแต่บุรพชาติ และในปัจจุบัน ขอจงบันดาลให้คลื่นลมสงบในบัดนี้

ด้วยเดชอำนาจพระกฤษณาธิการอนินหารบารมีเป็นมหัศจรรย์ คลื่นลมนั้นก็สงบสงัดราบคาบ เห็นประจักษ์ในขณะทรงพระสัตยาธิษฐาน ...”

พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา เล่ม 2. หน้า 337

หลักฐานชิ้นที่ 3 สถาปัตยกรรมเมืองธนบุรีใน จ.ศ. 1143 เดือนยี่

“...ฝ่ายการแผ่นดินข้างกรุงธนบุรีนั้นก็ผันแปรไปต่างๆ เหตุพระเจ้าแผ่นดินเสียพระจริต ฟันเพื่อนไป ฝ่ายพุทธอาณาจักรทั้งปวงเล่า ก็แปรปรวนไปเป็นหมู่ๆ มิได้เป็นปกติเหมือนแต่ก่อน เหตุพระเจ้าแผ่นดินนั้นทรงนั่งอุรุพัทธ์ โดยพระกรรมฐานสมาธิ และจะยังภิกษุทั้งปวงให้คารวะ เคารพบนบมัลการแก่พระองค์...”

พระราชพงศาวดารกรุงธนบุรี ฉบับพันจันทนุมาศ(เจิม) จดหมายรายวัน, อภินิหารบรรพบุรุษ
และเอกสารอื่น. หน้า 121

หลักฐานชิ้นที่ 4 หลวงวิจิตรวาทการ “คนต้นเรื่อง” พระเจ้าตาก “ตัวปลอม”

ข้อความที่ 1

“...เมื่อราวปีหนึ่ง ก่อนเขียนเรื่องนี้ ท่านผู้มีเกียรติผู้หนึ่ง ซึ่งสืบเชื้อสายตรงจากสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี และเป็นผู้ใหญ่มากพอที่จะไม่พูดอะไรเล่นๆ กับข้าพเจ้า ท่านยืนยันด้วยหลักฐานคำบอกเล่าที่ท่านได้ยินได้ฟังและจดจำสืบต่อกันมา...”

หลวงวิจิตรวาทการ.2494. วิจิตรวรรณกรรม เล่ม 5. หน้า 9

ข้อความที่ 2

“...ผม (หลวงอาสาศึก) เป็นแต่เพื่อนคู่ทุกข์คู่ยาก ไม่ใช่เพื่อนคู่บุญคู่บารมี เวลาลำบาก ผมลำบากด้วย เวลาไม่บุญผมไม่ได้มีบุญด้วย เมื่อโชควาสนาของผมเป็นอย่างนี้ผมก็ยินดีให้เป็นไปตามโชควาสนา เวลานี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอยู่ในที่ลำบากแล้ว จะได้ทรงเห็นหน้าผมใหม่ในเวลาเช่นนี้แหละ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงต้องการใช้คนอย่างผม เาผมไป เาผมไปตายแทนพระองค์ ...”

หลวงวิจิตรวาทการ.2494. วิจิตรวรรณกรรม เล่ม 5. หน้า 334

ข้อความที่ 3

“...เขาเหมือนสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ถ้าหากสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีเสด็จสวรรคตไปแล้ว ทุกคนจะต้องสงสัยว่าดวงวิญญาณมาแสดงภาพเป็นบุคคลผู้นี้ สิ่งเดียวที่ไม่เหมือนคือ ผมของเขา น้อยกว่า นอกจากนั้นรูปร่างหน้าตา ท่าที ตลอดถึงเสียงพูดก็คล้ายกัน เชื่อแน่ได้ทีเดียวว่า เขาได้ตามเสด็จและอยู่ใกล้ซัดประองค์มาตั้งแต่ต้น เขาอาจจะเลียนแบบท่าที และน้ำเสียงพูดจาของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีได้เหมือนมาก...”

หลวงวิจิตรวาทการ.2494. วิจิตรวรรณกรรม เล่ม 5. หน้า 335

หลักฐานชั้นที่ 5 ตามหาต้นกำเนิดตำนานพระเจ้าตากสินพระชนม์ที่เมืองนคร

“...เรื่องซุบซิบที่ดังกระฉ่อนเรื่องหนึ่งในกรณีพระเจ้าตาก คือ พระเจ้าตาก ‘ตัวจริง’ ไม่ได้ถูกประหารตามที่ปรากฏอยู่ในพระราชพงศาวดาร แต่เสด็จลี้ภัยไปยังเมืองนครศรีธรรมราช กับอีกเรื่องหนึ่งที่ได้ยินได้ฟังบ่อยไม่แพ้กันคือ มีการ ‘จัดฉาก’ ให้พระเจ้าตากถูกประหารเพื่อหลอกเจ้าหนี่ในเมืองจีน ...”

ปราโมทย์ เครือทอง. 2553. ตามหาต้นกำเนิดตำนานพระเจ้าตากสินพระชนม์ที่เมืองนคร. ใน ศิลปวัฒนธรรม. ปีที่ 31 ฉบับที่ 10 (ส.ค. 2553) หน้า 91

หลักฐานชั้นที่ 6 ความหลงในสงสาร นวนิยายอิงประวัติศาสตร์

“...เราได้สั่งให้สองพี่น้อง คือ สมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกและเจ้าพระยาสุรสีห์ นำทัพไปปราบจลาจลในเขมรและให้ลูกชายเราไปด้วย อยู่ทางนี้ก็ นัดแนะกันว่า ให้พระยาสุรสีห์จับเรา โดยเราใช้อุบายทำเป็นคนวิกลจริต พอตีเวลานั้นพระสงฆ์ทั้งหลายประทุษร้ายเสียหายนมาก มีเรื่องราวฟ้องร้องกันไม่เว้นแต่ละวัน เราเรียกพระทั้งหลายเข้ามาแล้วประกาศว่า เราเป็นพระโสดาบัน และถามพระทั้งหลายว่า พระที่เป็นปุถุชนจะไหว้คฤหัสถ์ที่เป็นพระโสดาบันได้หรือไม่ ถ้ารูปไหนตอบว่า ไม่ได้ ก็ถูกลงโทษด้วยการเขียน เราก็สั่งทหารให้เขียนต่อหน้าประชาชน การกระทำเช่นนี้ก็เพื่อให้คนทั้งหลายเห็นว่า เราเป็นคนสัญญาวิปลาสผิดจากมนุษยธรรมดาสามัญ ไม่น่าจะเป็นพระเจ้าแผ่นดินอีกต่อไป”

“พระเถระเจ้าสั่งให้เขียนพระแล้วไม่บาปหรือขอรับ” พระบัวเหียนถามด้วยความสงสัย พระเถระเจ้าจึงขยายความว่า

“เราไม่ได้สั่งให้เขียนพระ แต่ให้เขียนคนโกนหัวห่มผ้าเหลือง”

“หมายความว่าอย่างไรขอรับ” พระเถระผู้บวชใกล้จะครบ 12 พรรษาถามอีก

“หมายความว่า คนที่เราเขียนไม่ใช่พระ คือเราให้หานักโทษประหารมาโกนหัว แล้วก็ให้นุ่งผ้าเหลือง มิได้มีการบวชแต่อย่างใด การถูกเขียนก็ยิ่งดีกว่าถูกประหารชีวิตมิใช่หรือ”

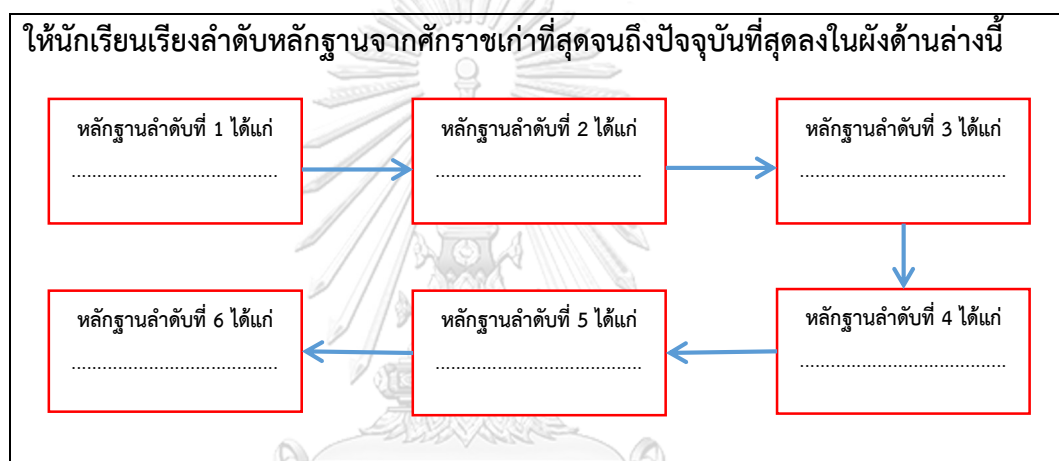
สุทัสสา อ่อนค้อม. 2551. ความหลงในสงสาร. หน้า 53-55

ชื่อ-สกุล.....
 ชั้น.....เลขที่.....

ส่วนที่ 2 ข้อคำถาม

คำสั่ง: ให้นักเรียนตอบคำถามและนำหลักฐานที่กำหนดให้มาอ้างอิงประกอบการอธิบายให้ชัดเจน

1.1 ให้นักเรียนเรียงลำดับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดจากศักราชที่เก่าที่สุดถึงศักราชปัจจุบัน
 ที่สุด ลงในผังด้านล่างนี้ (1 คะแนน)

1.2 จากการศึกษาหลักฐานชั้นที่ 1-3 นักเรียนคิดว่า เพราะเหตุใดพระเจ้าตากจึงมีพระราชดำริว่า
 พระองค์ทรงบรรลู่เสดาลัย และผลของพระราชดำรินี้คืออะไร พร้อมระบุหลักฐานที่ใช้ตอบ
 คำถามทั้ง 2 คำถาม (3 คะแนน)

สาเหตุ

.....

ผลกระทบ

.....

1.5 ให้นักเรียนวิเคราะห์หลักฐานชั้นที่ 4 วิจิตรวรรณกรรม เล่ม 5 ของหลวงวิจิตรวาทการ และระบุว่า เป็นหลักฐานประเภทใด มีจุดมุ่งหมายใดในการเขียน มุมมองที่มีต่อเหตุการณ์เป็นอย่างไร ข้อเสียของหลักฐานชั้นนี้คืออะไร มีหลักฐานใดบ้างที่ไม่เห็นด้วย และสภาพการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบันทึกหลักฐานชั้นนี้คืออะไร (6 คะแนน)

ประเภทของหลักฐาน	จุดมุ่งหมายในการเขียน	
☐ หลักฐานชั้นต้น ☐ หลักฐานชั้นรอง	
มุมมองของผู้เขียนที่มีต่อเหตุการณ์		
.....		
ข้อเสียของหลักฐาน	หลักฐานที่ไม่เห็นด้วยกับหลักฐานชั้นนี้	
.....	
สภาพการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคม ที่มีอิทธิพลต่อการบันทึกหลักฐาน		
.....		

- 1.8 นักเรียนคิดว่าสาเหตุของการสิ้นสุดรัชกาลสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี (ตากสิน) คืออะไร และมีผลต่อสังคมไทยในช่วงเวลานั้นและปัจจุบันอย่างไร พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลและอ้างอิงหลักฐานสนับสนุนแนวคิดของตน (3 คะแนน)

สาเหตุของการสิ้นสุดรัชกาลสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี (ตากสิน)
<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
ผลกระทบของการสิ้นสุดรัชกาลสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี (ตากสิน) ต่อสังคมไทยในช่วงเวลาเดียวกับเหตุการณ์
<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
ผลกระทบของการสิ้นสุดรัชกาลสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี (ตากสิน) ต่อสังคมไทยในปัจจุบัน
<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
เหตุผลและหลักฐานสนับสนุนแนวคิดของนักเรียน
<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

แบบทดสอบวัดการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์
การถวาคำกราบบังคมทูล ร.ศ. 103 และกบฏ ร.ศ. 130

วิชาประวัติศาสตร์
ภาคเรียนที่ 1

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ปีการศึกษา 2560

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบชนิดเขียนตอบ คะแนนเต็ม 14 คะแนน
2. ระยะเวลาในการทำแบบทดสอบ 60 นาที
3. ให้นักเรียนศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดให้ครบทุกชิ้น เพื่อนำมาใช้
อ้างอิงในการตอบคำถาม
4. ให้นักเรียนอ่านโจทย์ที่กำหนด และเขียนอธิบายคำตอบให้กระชับ ชัดเจน
5. การระบุหลักฐานในการตอบคำถาม ให้นักเรียนระบุว่าคำตอบของนักเรียนมาจาก
หลักฐานชิ้นใดหรือข้อความใดในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กำหนด
6. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบให้ครบทุกข้อ
7. อนุญาตให้นักเรียนสามารถขีดเขียนลงในข้อสอบได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

โครงสร้างของข้อสอบแบ่งเป็นสองส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 หลักฐานทางประวัติศาสตร์ (หน้า 2-6)

ส่วนที่ 2 ข้อคำถาม (หน้า 7-8)

“การถวายคำกราบบังคมทูล ร.ศ. 103 และกบฏ ร.ศ. 130”

คำชี้แจง : ให้นักเรียนศึกษาหลักฐานที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถามที่กำหนด โดยการเขียนบรรยาย วาดภาพ หรือวิธีการอื่นๆที่สามารถสื่อสารให้เห็นถึงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักเรียน

ส่วนที่ 1 หลักฐานทางประวัติศาสตร์

หลักฐานชิ้นที่ 1 คำกราบบังคมทูล ร.ศ. 103

“...ดังนั้น สยามจึงจำเป็นต้องมี แบบแผนและกฎหมายที่เรียกว่า คอนสติติวชัน (Constitution) ซึ่งประกอบด้วยสติปัญญาแลกำลังของราษฎรเป็นการพร้อมเพรียงกันเป็นประมาณ ซึ่งเขานับกันว่ามิใช่ธรรมทั้วถึงกัน จะทำการสิ่งใดก็สำเร็จได้แน่จริง...โดยมีหนทางต่างๆ ที่จะนำมาสู่การปกครองแบบใหม่ อันได้แก่

1. ต้องเปลี่ยนแปลงประเพณีปัตยุบันนี้ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ต้องทรงพระราชวินิจฉัยราชการ บ้านเมืองทุกสิ่งไปในพระองค์ ซึ่งมีประเพณีอังกฤษเรียกว่า แอบโซลูตโมนากี (Absolute monarchy) ให้เป็น ประเพณี ซึ่งเรียกว่า คอนสติตูเชนแนลโมนากี (Constitutional monarchy ระบอบการปกครองแบบรัฐธรรมนูญซึ่งมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข) ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นประธานของบ้านเมืองที่จะทรงพระราชวินิจฉัย มี พระบรมโองการเป็นสิทธิขาดแก่ข้าทูลละอองธุลีพระบาทผู้ใหญ่ ดังเช่น สมเด็จพระเจ้าแผ่นดินทุกๆ พระองค์ในยุโรปที่มี ต้องทรงราชการด้วยพระองค์ทั่วไปทุกอย่าง

2. การป้องกันรักษาแลทำนุบำรุงบ้านเมืองทุกอย่างนั้น ต้องให้อยู่ในความคิดความตัดสินใจของข้าราชการชั้น ผู้ใหญ่ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งขึ้นไว้ในที่เป็นพวกคาบิเนต (Cabinet) แลที่จะจัดการไปได้โดย พระบรมราชานุญาตก่อนทุกอย่าง ข้าราชการเหล่านี้เป็นหัวหน้าของกรม ถ้าปาดิเมนต์ทุกๆกรม แลมีอำนาจตัดสินใจบังคับ การรับผิดชอบในกรมนั้นๆ ด้วยตนเองในการที่ได้ทำไปทุกอย่าง กรมเหล่านี้ต้องสามารถที่จะทำการในกรมได้เอง ดุจ เครื่องจักร ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีต้องทรงเปนพระราชกังวลอีกต่อไป...

3. ต้องปิดทางสินบนให้หมดทุกทางที่จะมีขึ้นได้ แลต้องให้ผู้ทำราชการได้ผลประโยชน์ตรงๆ เงินเดือนให้พอ ใช้ตามฐานานุรูปจริง

4. ต้องให้มนุษย์มีความสุขเสมอกัน แลถือกฎหมายเดียวกัน แลในเรื่องเก็บภาษีแลศกเลขต้องให้ ความยุติธรรมที่จะไม่เป็นที่ลำเอียงฤาติเตียนได้ทั้งไทยแลฝรั่ง

5. ขนบธรรมเนียมแลกฎหมายแผ่นดินซึ่งเป็นการที่ยุโรปียนติเตียนแลจะเป็นข้อกีดขวางความเจริญของ บ้านเมืองแล้ว ถ้าที่ไม่เป็นประโยชน์แท้ ถึงธรรมเนียมนี้จะมิมาแต่โบราณครั้งใดๆ ก็ดี ต้องเปลี่ยนแปลงไปให้สมควรแก่ การ

6. ข้าทูลละอองธุลีพระบาทแลราษฎรทั้งพระราชอาณาเขต ต้องมีสติในถ้อยคำแลความคิดเห็นของตน ที่เป็นประโยชน์แลมีอำนาจที่จะแสดงออกมาให้ปรากฏในที่ประชุมก็ดี ถ้าในหนังสือพิมพ์ก็ดี แต่การใส่ถ้อยความ ที่ไม่จริงนั้น ซึ่งจะมีโทษานุโทษตามพระราชกำหนดกฎหมาย

7. ข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อยซึ่งมีตำแหน่ง ถ้าหาตำแหน่งมิได้ก็ดี ต้องเลือกเอาคนที่มีความรู้ ตั้งแต่หนังสือ เลข แลภาษาไทยขึ้นไป 1 ต้องมีชื่อเสียงแลความประพฤติที่เป็นหลักถาน 1 แลมีอายุพัน 20 ปีขึ้นไป 1 จึงจะเข้ารับราชการ ได้ แลคนที่ได้ทำชั่วจนถึงถอดจากยศศักดิ์ด้วยความชั่ว แลผิดต่อกฎหมายแผ่นดินแล้วนั้น จะรับราชการต่อไปในกรม หนึ่งกรมได้อีกไม่ได้ เพื่อจะให้เป็นความยุติธรรม แลได้คนที่สมควรรับราชการได้ ตามธรรมเนียมยุโรปได้จริงทุกอย่าง...”

หอบจดหมายเหตุแห่งชาติ ร.5.บ.1.4/1 เอกสารกรมราชเลขาธิการ รัชกาลที่ 5 เบ็ดเตล็ดเรื่อง เจ้านายและข้าราชการ กราบบังคมทูลความเห็นจัดการเปลี่ยนแปลงระเบียบราชการแผ่นดิน น. 27-28

หลักฐานชิ้นที่ 2 พระราชดำรัสตอบความเห็นของผู้ที่จะเปลี่ยนแปลงการปกครอง จ.ศ. 1247

“...ในเบื้องต้นนี้ เราขอตอบแก่ท่านทั้งปวงว่า เราชอบใจอยู่ในการซึ่งพระบรมวงศานุวงศ์ แลข้าราชการของเรา ได้ไปเห็นการในประเทศอื่นแล้วระลึกถึงประเทศของตน ประราณาที่จะ ป้องกันอันตราย และจะให้มีความยั่งยืนมั่นคงอยู่ในอำนาจอันเป็นอิสรภาพ ในข้อความบรรดาที่ได้ กล่าวมาแล้วที่เป็นตัวใจความสำคัญทุกอย่างนั้น เรายอมรับว่าความเป็นจริงจริงดั่งนั้น ยกเว้นแต่ ข้อเล็กน้อยบางข้อซึ่งบางทีจะเป็นเข้าใจผิดไป แต่หาเห็นควรที่จะยกขึ้นพูดในที่นี้ไม่ แต่เราขอ แจ้งความแก่ท่านทั้งปวงให้ทราบพร้อมกันด้วยว่า ความที่น่ากลัวอันตรายอย่างใดซึ่งได้กล่าวมานั้น ไม่เป็นการที่จะแลเห็นได้ขึ้นใหม่ของเราเลย แต่เป็นการได้คิดเห็นอยู่แล้วทั้งสิ้น ...”

เอกสารรัชกาลที่ 5 บ. 4/16. กองจดหมายเหตุแห่งชาติ. กรมศิลปากร

หลักฐานชิ้นที่ 3 พระราชดำรัสเกี่ยวกับรัฐสภาและพรรคการเมือง ในพระบรมราชาธิบายว่า ด้วยความสามัคคี พ.ศ. 2446

“...ส่วนความเห็นท่านพวกที่รู้การในประเทศยุโรปละเอียดนั้น เห็นว่าเพราะเขามีปาลี เมนต์ที่ประชุมใหญ่ มีโปลิติคัลปาร์ตี คือ พวกคิดราชการมีความเห็นต่างกัน สำหรับที่จะได้ทาน กันและกัน เมื่อคนเป็นอันมากได้พูดจาโต้ทานกันด้วยฝีมือจนสุดปัญญา การที่จะสำเร็จในปลาย มือนั้นคงจะเป็นการที่ได้คิดเหมือนหนึ่งกับกรองจนใสละเอียดแล้ว ด้วยผู้คิดดีกว่ากัน คงต้องชะ นะกัน การอันนี้ก็เป็นการมีคุณดีจริงแต่เป็นการมีคุณดีมากแต่ในยุโรปซึ่งเกิดขึ้นโดยความ จำเป็นต้องมีขึ้น และได้ฝึกหัดต่อๆมาหลายร้อยปี เป็นรากเหง้าพื้นเพแน่นอนหาไม่ต้องรื้อถอนชุด คุ้ยมาก...”

“...แต่ถึงดั่งนั้นก็ไม่ได้ตั้งพร้อมกันทุกประเทศ และไม่เหมือนกันเสมอกันทุกประเทศได้ จะ เพลินถือเอาความคิดของพวกที่เป็นผู้คิดราชการในประเทศยุโรปนั้นๆ มาถือเป็นความคิดของตัว มาจัดการในเมืองไทยก็จะเป็นการไม่ถูกต้องเลย ด้วยพื้นเพ การงานทั้งปวงไม่เหมือนกัน เหมือน หนึ่งจะไปลอกเอาตำราทำนาปลูกข้าวสาลีในเมืองยุโรป มาปลูกข้าวเจ้าข้าวเหนียวในเมืองไทยจะ ไม่ได้ผลอันใด ...”

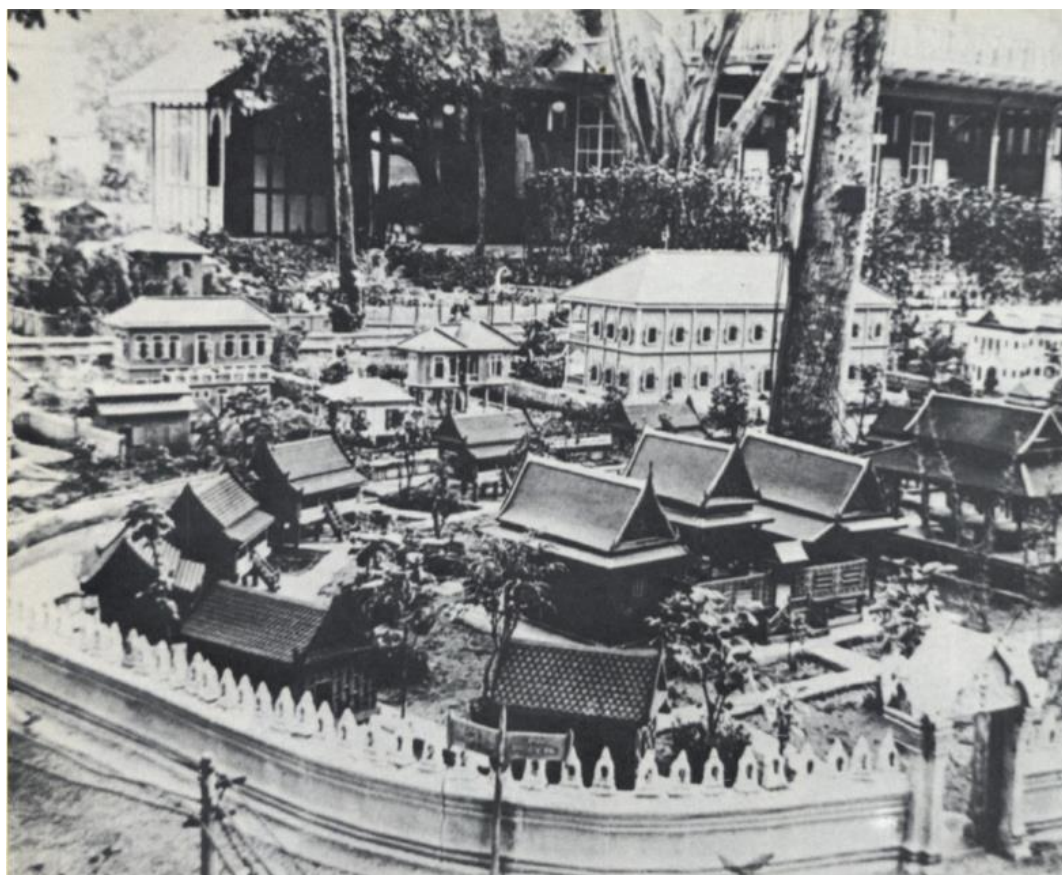
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. 2550. พระบรมราชาธิบายเรื่องสามัคคี พระราช นิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: กระทรวง วัฒนธรรม หน้า 4-5

หลักฐานชิ้นที่ 4 พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานไว้
เนื่องในวโรกาสเสด็จฯ เปิดศาลารัฐบาลในดุสิตธานี วันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2462

“...วิธีการดำเนินงานในธานีเล็ก ๆ ของเราเป็นเช่นไรก็ตั้งใจว่า จะให้ประเทศสยามได้ทำ
เช่นเดียวกัน แต่จะให้การสำเร็จรวดเร็วทันใจดังธานีเล็กนี้ก็ยังไม่ทำไปทีเดียวยังไม่ได้ โดยมีอุปสรรค
บางอย่าง เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าขอให้ข้าราชการทั้งหลายตลอดจนทวยนาคร จงตั้งใจกระทำ
กิจการของตนตามหน้าที่ให้สมกับธานีซึ่งได้จัดตั้งขึ้นนี้ ในไม่ช้าจะได้แลเห็นผลของประเทศสยาม
ว่าจะเจริญไปได้เพียงไร...”

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. 2462. พระราชดำรัสตอบคำกราบบังคมทูลของ
สมุหเทศาภิบาลมณฑลดุสิตธานี. จาก <http://www.gsb.or.th/about-us/bank-museum>.

หลักฐานชิ้นที่ 5 ภาพเมืองจำลองดุสิตธานี

ภาพจาก: กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2554.

ดุสิตธานี : ศูนย์การเรียนรู้ประชาธิปไตยแห่งแรกของไทย. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงาน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. หน้า 16

หลักฐานชิ้นที่ 6 บันทึก“ข้อคำนึงถึงความสำคัญของชาติ” จากหนังสือ “บันทึกความทรงจำ” ที่เขียนโดยสองผู้นำในกลุ่มที่ริเริ่มคิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองของคณะพรรค ร.ศ.130 (ในเวลาต่อมาคือ กบฏ ร.ศ. 130) จัดพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ.2503

“สาเหตุสำคัญยิ่งของความคิดปฏิวัติ อยู่ที่ที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะให้ชาติของตนเข้าถึงสมัยแห่งความเจริญก้าวหน้าของโลกทุกด้าน จึงจำเป็นต้องเป็นหน้าที่ของคนไทยเท่านั้นที่จะคิดชำระสะสางความเสื่อมสลายของชาติสังคม ผดุงความมั่งคั่งสมบูรณ์พูนสุขของปวงชนคนไทย และแก้ไขการปกครองให้เกิดแต่ราชูสมองของผู้ที่เป็นเจ้าของประเทศชาติร่วมกัน

โดยเฉพาะสิ่งที่เห็นได้ชัดก็คือ เรื่องเศรษฐกิจของชาติ ซึ่งสมัยนั้นเรียกแยกกันว่า การอุตสาหกรรมและการพาณิชย์ ยังหาได้ดำเนินการไปเยี่ยงอารยประเทศไม่ อย่างน้อยก็เยี่ยงประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง เช่น ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเคยเดินคู่กันมาแต่ๆ กับประเทศไทยสมัยที่เปิดเมืองท่า แต่ครั้งญี่ปุ่นเปลี่ยนระบอบปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบราชาธิปไตยใต้กฎหมายแล้วมิช้านานเท่าใดนัก ความเจริญก้าวหน้าก็วิ่งเข้ามาหาประชาชาติของเขารวดเร็วจนเกินหน้าประเทศไทยอย่างไกลลิบ ทั้งนี้ก็เนื่องจากเขาปลูกพลเมืองของเขาให้รักชาติ ฉลาดหลักแหลม และมีในวัฒนธรรมอันดีงาม ส่วนกำลังเงินงบประมาณของชาติที่เคยฟุ่มเฟือย ก็รวบรวมสะสมด้วยความสุจริตเที่ยงธรรมและด้วยความประหยัดจากการใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ชั่วไม่กี่ปีญี่ปุ่นก็มีการค้าไปทั่วโลก จากผลิตผลแห่งโรงงานอุตสาหกรรมของตนเอง มีคมนาคมทั้งทางน้ำและทางบกภายในประเทศและนอกประเทศอย่างกว้างขวาง และเมื่ออิทธิพลทางการเมือง การทหาร การสังคมและวัฒนธรรมไปทั่วสากลพิภพอีกด้วย

แต่ส่วนไทยเราสิ ยังล้าหลังอย่างน่าเวทนา ยากที่จะหยิบยกภาวะอันใดอันเป็นความเจริญก้าวหน้ามาเทียบเคียงให้ขึ้นอกขึ้นใจได้ มิหนำซ้ำเหตุการณ์ภายในบ้านเมืองค่อนข้างยุ่งเหยิงไม่เป็นลำดับ เป็นล้น ถึงกับขาดความพึงพอใจจากพลเมืองผู้เป็นเจ้าของประเทศเสียอีกด้วย เพราะอำนาจจากการปกครองประเทศชาติได้ตกอยู่ในอ้อมมือของคนๆ เดียว ผิดสุภาษิตที่ว่า ‘สองห้วยยอมดีกว่าห้วยเดียว’

จุดมุ่งหมายของเราคือ เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย (Democracy) ใช้กฎหมายรัฐธรรมนูญ (Constitution) เป็นกฎหมายปกครองประเทศ ... เปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบกษัตริย์เหนือกฎหมาย (absolute Monarchy) เป็นประชาธิปไตย(Democracy) ในรูปใดรูปหนึ่ง

(อนึ่ง ควรทราบไว้ในที่นี้ด้วยว่า หากคณะจกมีความจำเป็นที่สุดที่จะเดินหน้าจนถึงกับจะต้องเปลี่ยนองค์ประมุขแห่งชาติแล้วไซ้ ก็จะมีให้เป็นที่ขัดอกขัดใจแก่ประชาชนส่วนใหญ่เป็นอันขาด และก็ต้องให้เกิดความเต็มใจของประมุขใหม่ด้วย เช่น เคยมีการปรึกษาหารือกันภายในของแต่ละกลุ่มสมาชิกไว้ดังนี้ ฝ่ายทหารบกจะทูลเชิญทูลกระหม่อมจักรพงษ์ ฝ่ายทหารเรือจะทูลเชิญทูลกระหม่อมบริพัตร และฝ่ายกฎหมายกับฝ่ายพลเรือนจะทูลเชิญเสด็จในกรมหลวงราชบุรี ขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีคนแห่งแห่งสาธารณรัฐไทย...”

อ้างอิง: เกรียงไกร ศรีจันทร์ และ เนตร พูนวิวัฒน์. 2556. **ปฏิวัติ ร.ศ. 130**. กรุงเทพฯ: มติชน.

หลักฐานชิ้นที่ 7 ข้อความจาก การสัมมนา “100 ปี กฎประชาธิปไตย ร.ศ. 130” มุมมองต่อ เหตุการณ์ กฎ ร.ศ. 130 ของนักประวัติศาสตร์ไทยในปัจจุบัน

“...กฎ ร.ศ. 130 จบลงโดยไม่ประสบความสำเร็จเพราะ ชุณหุทธกาทำจ่าย หรือ รต. แต้ม คงอยู่ มาเข้าประชุมและเสนอรายงานต่อกรมหลวงพิชณุโลกประชานาถ ทำให้คณะทั้งหมด ถูกกำจัด จากนั้น รต. แต้ม คงอยู่ ได้รางวัลไปเรียนวิชาทหารที่เยอรมัน กลับมารับราชการจนเลื่อนยศเป็นพระยากำแพงรามภักดี แต่ถูกปลดหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง จากนั้นได้เข้าร่วมกับ กฎบวรเดช ถูกจับกุมแล้วผูกคอตายในส้วมภายในห้องซังโดยเขียนข้อความก่อนตายว่า ‘You shall live, I shall die but people will recall and cry’

คณะผู้ก่อการ ร.ศ. 130 ถูกจับดำเนินคดี 91 คน ถูกถอดยศและจำคุก 23 คน และจำคุกุมหันตโทษ

ประเด็นสุดท้ายคือ มีลักษณะอะไรบางอย่างที่น่าสนใจว่า เสนาบดีต่างประเทศของสยาม ได้แถลงถึงกรณี ร.ศ. 130 ว่า สาเหตุที่รัฐบาลจับกุมกลุ่มทหารไม่ใช่เพราะความคิดที่เรียกร้องคอนสติติวชันเพราะรัชกาลที่ 6 มีน้ำพระทัยกว้าง และเข้าพระทัยเรื่องเดโมแครซี แต่ที่จับกุมเพราะทหารจะใช้วิธีรุนแรงและทำร้ายพระมหากษัตริย์

‘การแถลงแบบนี้ทำให้เห็นว่าการใส่ร้ายป้ายสีมีมาแต่สมัยนั้น’ ผศ. สุธาชัยกล่าว และตั้งข้อสังเกตต่อไปว่า ‘กรมหลวงพิชณุโลกประชานาถบอกว่า รัชกาลที่ 6 นิยมระบบเดโมแครซี แต่สยามไม่พร้อม สรุปว่าเมื่อร.ศ. 130 ชนชั้นนำ ก็บอกว่าสยามไม่พร้อม ซึ่งก็ใช้เป็นข้ออ้างว่าประชาชนไม่พร้อมมาตลอดตั้งแต่ 2475 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นหนึ่งในคำอธิบายที่ยืนยงคงคู่ประวัติศาสตร์ 80 ปีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง’”

อ้างอิง: ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ และคณะ. 2555.รายงานการเสวนาอภิปราย “100 ปี กฎประชาธิปไตย ร.ศ. 130. จาก <http://prachatai.com/activity/2012/06/41043>

1.3 จากการศึกษาหลักฐาน นักเรียนคิดว่า สภาพแวดล้อม ความคิด ความรู้ ความเชื่อหรือ ความรู้สึกของผู้คนที่มีต่อแนวความคิดเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเมืองการปกครองไทยในสมัย รัชกาลที่ 5 – 6 เป็นเช่นไร พร้อมยกหลักฐานมาสนับสนุน (3 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 จากการศึกษาหลักฐาน นักเรียนมีความคิดเห็นหรือความรู้สึก อย่างไรต่อแนวความคิด เปลี่ยนแปลงรูปแบบการเมืองการปกครองไทยในสมัยรัชกาลที่ 5 – 6 และนักเรียนคิดว่า สามารถนำสิ่งที่ได้จากการศึกษาเหตุการณ์นี้มาปรับใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันของตนหรือ สถานการณ์ในสังคมปัจจุบันได้หรือไม่อย่างไร (5 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ฉ.

ตาราง ค่า IOC ของแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด
กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If
และ ตาราง ค่า IOC ของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ใช้ศึกษาตามแผนการจัดการเรียนรู้
ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม
ร่วมกับแนวคิด Magic If

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 48 ค่า IOC ของแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด

กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If

รายการประเมิน	ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ			ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การเสียดวงศรียุทธศาสตร์ครั้งที่ 2				
1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนและมีความสัมพันธ์กัน	+1	+1	+1	1
2. กิจกรรมการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น	+1	+1	+1	1
3. สารสำคัญ/สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1
4. กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1
5. กิจกรรม เหมาะสม และสอดคล้องกับช่วยวัยและความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	1
6. กิจกรรมมีความยากง่าย เหมาะสมกับระดับผู้เรียน	+1	+1	+1	1
8. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเหมาะสมต่อการเรียนเนื้อหาแต่ละหน่วยการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมและจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	0	0.6
10. วิธีการวัดผลเครื่องมือ และเกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรม	+1	+1	+1	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 วิฤตการณ์ ร.ศ. 112				
1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนและมีความสัมพันธ์กัน	+1	+1	+1	1
2. กิจกรรมการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น	+1	+1	+1	1
3. สารสำคัญ/สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1
4. กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1

รายการประเมิน	ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ			ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
5. กิจกรรม เหมาะสม และสอดคล้องกับช่วยวัยและความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	1
6. กิจกรรมมีความยากง่าย เหมาะสมกับระดับผู้เรียน	+1	+1	+1	1
8. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเหมาะสมต่อการเรียนเนื้อหาแต่ละหน่วยการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมและจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	0	0.6
10. วิธีการวัดผลเครื่องมือ และเกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรม	+1	+1	+1	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การปฏิบัติ พ.ศ. 2475				
1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนและมีความสัมพันธ์กัน	+1	+1	+1	1
2. กิจกรรมการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น	+1	+1	+1	1
3. สารสำคัญ/สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1
4. กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1
5. กิจกรรม เหมาะสม และสอดคล้องกับช่วยวัยและความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	1
6. กิจกรรมมีความยากง่าย เหมาะสมกับระดับผู้เรียน	+1	+1	+1	1
8. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเหมาะสมต่อการเรียนเนื้อหาแต่ละหน่วยการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมและจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	0	0.6
10. วิธีการวัดผลเครื่องมือ และเกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรม	+1	+1	+1	1

ตารางที่ 49 ค่า IOC ของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ใช้ศึกษาตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตาม
รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม
ร่วมกับแนวคิด Magic If

รายการประเมิน	ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ			ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เหมาะสมกับการศึกษาตาม แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การเสียดวงศรียุทธครั้งที่ 2				
1. พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพัน จันทนุมาศ (เจิม) และเอกสารอื่น. (2553). นนทบุรี: ศรีปัญญา.	+1	+1	+1	1
2. พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับ หมอบรัดเลย์. (2549). กรุงเทพฯ: โฆษิต.	+1	+1	+1	1
3. ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ, (2556). พระราชพงศาวดารเรื่องไทยรบพม่า. กรุงเทพฯ: ไทยควอลิตี้บุ๊คส์.	+1	+1	+1	1
4. นราธิปประพันธ์พงศ์, พระเจ้าบรมวงศ์เธอ, กรมพระ. (2550). พระราชพงศาวดารพม่า. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: ศรีปัญญา.	+1	+1	+1	1
5. สุเนตร ชุตินธรานนท์. (2555). สงครามคราว เสียดวงศรียุทธครั้งที่ 2 พ.ศ. 2310: ศึกษา จากพงศาวดารพม่าฉบับราชวงศ์คองบอง. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: มติชน.	+1	+1	+1	1
6. สุเนตร ชุตินธรานนท์. (2555). พม่ารบไทย ว่าด้วยสงครามระหว่างไทยกับพม่า. (พิมพ์ ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: มติชน.	+1	+1	+1	1
หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ศึกษาเพิ่มเติม คำให้การขุนหลวงหาวัด. (2547). นนทบุรี: โครงการเลือกสรรหนังสือ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.				

รายการประเมิน	ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ			ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เหมาะสมกับการศึกษาตาม แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 วิฤตการณ์ ร.ศ. 112				
1. ไกรฤกษ์ นานา. (2553). สมุดภาพเหตุการณ์ ร.ศ. 112. กรุงเทพฯ : ชมรมคนรักข้อมพระ จุลจอมเกล้า	+1	+1	+1	1
2. จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ... [และคนอื่น ๆ]. (2521). ชีวิตของประเทศ. กรุงเทพฯ : ลายสือไทย	+1	+1	+1	1
3. โคลงฉันทพระราชนาน ร.ศ. 112 ใน จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. (2523). พระราชนิพนธ์ และพระนิพนธ์. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์	+1	+1	+1	1
4. มานิจ ชุมสาย, ม.ล. (2519). เอกสาร ประวัติศาสตร์ไทยว่าด้วย ร.ศ. 112. กรุงเทพฯ : เฉลิมนิจ	+1	+1	+1	1
5. วุฒิชัย มูลศิลป์. (2557). วิฤตการณ์ ร.ศ. 112: ข้อมพระจุลจอมเกล้ากับการรักษาเอก ราชของชาติ. นนทบุรี : ต้นฉบับ	+1	+1	+1	1
6. อ้อช บุนยานนท์. (2483). สังเขปเอกสาร ประวัติศาสตร์ ร.ศ. 112. (พิมพ์ครั้งที่ 2). พระนคร : ราชนาวิกสภา	+1	+1	+1	1
หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ศึกษาเพิ่มเติม				
<p>แขน ปัจจุสานนท์ และ สวัสดิ์ จันทนี. (2519). กรณิพิพาทระหว่างไทยกับฝรั่งเศสและการรบที่ ปากน้ำเจ้าพระยาสมัย ร.ศ. 112. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา</p> <p>พีรพล สงนุ้ย. (2556). สมุดภาพประวัติศาสตร์จากเอกสารต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส รัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ. 2400 – 2453. กรุงเทพฯ: กองประวัติศาสตร์ทหาร กรมยุทธการทหารบก.</p>				

รายการประเมิน	ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ			ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เหมาะสมกับการศึกษาตาม แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การปฏิวัติ พ.ศ. 2475				
1. ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2559). ประวัติการเมืองไทยสยาม พ.ศ. 2475-2500. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	+1	+1	+1	1
2. แถมสุข นุ่มนนท์. (2545). ละครการเมือง 24 มิถุนายน 2475. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สมาคมประวัติศาสตร์ฯ	+1	+1	+1	1
3. นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2553). การปฏิวัติสยาม พ.ศ. 2475. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : ฟาเดียวกัน	+1	+1	+1	1
4. ปรีดี พนมยงค์. (2553). คณะราษฎรกับการอภิวัฒน์ประชาธิปไตย 24 มิถุนายน: ความเป็นมาของศัพท์ไทย "ปฏิวัติ, รัฐประหาร, วิวัฒน์, อภิวัฒน์". (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : แม่คำผาง	+1	+1	+1	1
5. วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ. (2514). รวมประกาศของคณะปฏิวัติ. พระนคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง	+1	+1	+1	1
6. สุพจน์ ด้านตระกูล. (2544). พระปกเกล้าฯกับคณะราษฎร. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี : สถาบันวิทยาศาสตร์สังคม (ประเทศไทย)	+1	+1	+1	1

ภาคผนวก ข.

ตัวอย่าง แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการ
สืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
รายวิชา ประวัติศาสตร์ไทย 1	ภาคเรียนที่ 1
หน่วยที่ 1 การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2	เวลาเรียน 5 คาบ

มาตรฐานการเรียนรู้

ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ได้อย่างเป็นระบบ

ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด

ส 4.1 ม.4-6/2: สร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบ

ส 4.3 ม.4-6/1: วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของประวัติศาสตร์ไทย

ส 4.3 ม.4-6/2 : วิเคราะห์ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ต่อชาติไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้นักเรียนสามารถ

ด้านความรู้

1. ระบุหลักฐานที่เกี่ยวข้องในการศึกษาเหตุการณ์การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2
2. อธิบายสาเหตุและผลของการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2

ด้านทักษะ/กระบวนการ

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2
2. ประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2

3. ตรีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 อย่างมีเหตุผล

ด้านคุณลักษณะ

1. เห็นคุณค่าของการอ้างอิงโดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์
2. ช่วยเหลือกันในการเรียนรู้

สาระสำคัญ: การศึกษาเหตุการณ์การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 เพื่ออธิบายสาเหตุและผลของเหตุการณ์ที่มีต่อประเทศไทยในอดีตและปัจจุบัน

สาระการเรียนรู้:

การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 เกิดขึ้นในพ.ศ.2310 ซึ่งเป็นผลมาจากปัญหาภายในที่สำคัญคือการแย่งชิงราชสมบัติ ความล้มเหลวของระบบบริหาร การแตกแยกและแสวงหาผลประโยชน์ของชนชั้นปกครอง ขาดผู้นำที่ดี ราษฎรไร้ที่พึ่งพิง และสาเหตุภายนอก คือ กรุงศรีอยุธยาถูกพม่าล้อมถึง 2 ครั้ง

ในช่วงเวลาก่อนที่จะเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 พระยาวชิรปราการหรือพระยาตาก (สิน) ได้ตัดสินใจหนีออกมาจากกรุงศรีอยุธยา เนื่องจากคาดการณ์ไว้ว่า กรุงศรีอยุธยาจะพ่ายแพ้แก่พม่าแน่นอน จึงรวบรวมผู้คนตีฝ่าวงล้อมพม่าไปตั้งมั่นที่เมืองจันทบุรีเพื่อรวบรวมไพร่พล จากนั้นจึงกลับไปโจมตีพม่าที่ค่ายโพธิ์สามต้น และบุกล้อมทำให้ สุกี่พระนายกอง หัวหน้าค่ายของพม่ายอมแพ้ พระองค์จึงสามารถกอบกู้กรุงศรีอยุธยาได้ หลังจากเสียกรุงเพียง 7 เดือน และประกอบพิธีขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์ พระนามว่า สมเด็จพระบรมราชาที่ 4

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 การสนทนาเกี่ยวกับประเด็นทางประวัติศาสตร์ (talk about historical issue) (คาบที่ 1)

ครูนำเสนอเหตุการณ์การกอบกู้เอกราชจากการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 และทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและที่มาของความรู้ของเหตุการณ์ เช่น สภาพบ้านเมืองของกรุงศรีอยุธยาในช่วงเวลานั้น วิถีกรรมของชาวบ้านบางระจัน พระราชประวัติของพระเจ้าตากสิน เป็นต้น

นอกจากนี้ ครูควรมีการตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียนโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเชื่อมโยงข้อมูลด้วยตนเอง
2. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนศึกษาข้อมูลที่ขัดแย้งหรือข้อมูลที่ไม่เคยรับรู้มาก่อนให้มากขึ้น

ขั้นที่ 2 การจินตนาการเกี่ยวกับอดีต (imagination about the past) (คาบที่ 1)

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มละความสามารถ กลุ่มละ 5-6 คน และให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายและเรียงลำดับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ จากนั้นครูยกประเด็นเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์โดยให้นักเรียนจินตนาการภาพเหตุการณ์โดยอาศัยความรู้เดิมของกลุ่มเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและบุคคลในเหตุการณ์การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 จากการใช้คำถามด้วยคำว่า “ถ้า” ซึ่งมีลักษณะตรงข้ามกับข้อเท็จจริง เพื่อกระตุ้นความสนใจนักเรียนและกระตุ้นให้นักเรียนตรวจสอบบริบทของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เช่น “ถ้าในขณะที่ทัพพม่ามาประชิดเมืองอยุธยา พระเจ้าตากตัดสินใจสู้กับพม่าโดยไม่ฝ่าวางล้อมผลจะเป็นเช่นไร” เป็นต้น จากนั้นจึงให้นักเรียนตั้งประเด็นหรือสมมติฐานที่ตนสนใจ

นอกจากนี้ ครูควรมีการตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดและการพิสูจน์สมมติฐานของนักเรียนและให้นักเรียนตรวจสอบความเข้าใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับสมมติฐานของกลุ่มว่า กลุ่มอยากรู้อะไรหรือข้อมูลใดที่กลุ่มควรรู้เพื่อตอบสมมติฐาน

ขั้นที่ 3 การจัดการกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ (manage evidence) (คาบที่ 2-3)

นักเรียนใช้กระบวนการกลุ่มในการค้นคว้าหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทต่างๆที่เกี่ยวข้อง และอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐาน ตลอดจนการตรวจสอบข้อมูลและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือและสนับสนุนการค้นคว้าด้วยการชี้แนะวิธีการค้นคว้า ยกตัวอย่างแหล่งสืบค้นข้อมูล การอ่านหลักฐานขั้นต้น และวิธีการอ่านจับใจความ

นอกจากนี้ ครูควรมีการตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียนโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐาน โดยการตรวจสอบอดีตที่ปรากฏในหลักฐาน อิทธิพลภายนอกที่มีผลต่อการเขียนของผู้เขียน และตรวจสอบเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานของกลุ่ม
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่า ข้อมูลที่ปรากฏในหลักฐานทุกข้อมูลมีความเป็นไปได้เพียงแต่ว่าข้อมูลนั้นมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใดและควรใช้ข้อมูลอย่างระมัดระวัง

ขั้นที่ 4 การสำรวจผ่านกาลเวลา (exploration through time) (คาบที่ 4)

นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาหลักฐานและมุมมองที่หลากหลาย และนำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ที่ได้จากการการศึกษามาอธิบายการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ โดยกำหนดให้แต่ละกลุ่มร่วมกันนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่น่าเชื่อถือมาสืบค้นปรับบริบทประวัติศาสตร์และลักษณะของบุคคลในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้น และตั้งคำถาม “ถ้า” ด้วยตนเอง เช่น “ถ้านักเรียนเป็นพระเจ้าตากสินมหาราชจะตัดสินใจอย่างไร ในการต่อสู้กับพม่าในศึกการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2” “ถ้านักเรียนเป็นสมุหกลาโหมในสมัยอยุธยาจะตัดสินใจส่งปืนใหญ่ให้บ้านบางระจันหรือไม่” เป็นต้น

นอกจากนี้ ครูควรมีการตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนระบุหลักฐานที่มาสืบค้นการสรุปบริบททางประวัติศาสตร์ของกลุ่ม

ขั้นที่ 5 การสะท้อนถึงอดีต (reflection to the past) (คาบที่ 5)

นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อสรุปของสมมติฐานรวมทั้งหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของนักเรียน และแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของกลุ่ม จากนั้นครูและนักเรียนทั้งห้องร่วมกันประเมินสมมติฐานและตรวจสอบวิธีการในการดำเนินงานของกลุ่มเกี่ยวกับการวิเคราะห์และประเมินหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของแต่ละกลุ่ม เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์อื่นๆ ต่อไป อีกทั้งหากมีประเด็นใดๆ ที่นักเรียนไม่ได้นำเสนอ ครูสามารถบรรยายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียนรับรู้มุมมองอื่นๆ และเป็นการสลับบรรยากาศให้นักเรียนผ่อนคลาย

นอกจากนี้ครูควรมีการตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียนโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลได้ชัดเจน
2. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายการดำเนินงานของแต่ละกลุ่ม และแบ่งปันประสบการณ์ ตลอดจนนำเสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และการทำงานกลุ่ม

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. Power point นำเสนอเกี่ยวกับการกอบกู้เอกราชจากการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2
2. ใบความรู้เรื่อง การกอบกู้เอกราชจากการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2
3. ใบงาน เรื่อง การกอบกู้เอกราชจากการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2
4. แบบประเมินใบงาน
5. บันทึกการสังเกตกระบวนการกลุ่ม
6. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญที่ควรศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเหตุการณ์
 - 6.1 คำให้การขุนหลวงหาวัด. (2547). นนทบุรี: โครงการเลือกสรรหนังสือมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
 - 6.2 พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) และเอกสารอื่น. (2553). นนทบุรี: ศรีปัญญา.
 - 6.3 พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับหมอบรัดเลย์. (2549). กรุงเทพฯ: ไชยจิต.
 - 6.4 ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จฯ, กรมพระยา. (2556). พงศาวดารเรื่องไทยรบพม่า. กรุงเทพฯ: ไทยควอลิตี้บุ๊คส์.
 - 6.5 นราธิปประพันธ์พงศ์, พระเจ้าบรมวงศ์เธอ, กรมพระ. (2550). พระราชพงศาวดารพม่า. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: ศรีปัญญา.
 - 6.6 สุนทร ชูตินธรานนท์. (2555). พม่ารบไทย ว่าด้วยสงครามระหว่างไทยกับพม่า. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: มติชน.
 - 6.7 สุนทร ชูตินธรานนท์. (2555). สงครามคราวเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 พ.ศ. 2310: ศึกษาจากพงศาวดารพม่าฉบับราชวงศ์คองบอง. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: มติชน.

การวัดผลและการประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล
<u>ด้านความรู้</u> 1. ระบุหลักฐานที่เกี่ยวข้องในการศึกษาเหตุการณ์การเสียชีวิตหรือยุธยาครั้งที่ 2 2. อธิบายสาเหตุและผลของการเสียชีวิตหรือยุธยาครั้งที่ 2	การตรวจใบงาน การนำเสนอ ข้อมูลของนักเรียน	ใบงาน เรื่อง การเสียชีวิตหรือยุธยาครั้งที่ 2
<u>ด้านทักษะ/กระบวนการ</u> 1. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเสียชีวิตหรือยุธยาครั้งที่ 2 2. ประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเสียชีวิตหรือยุธยาครั้งที่ 2 3. ตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเสียชีวิตหรือยุธยาครั้งที่ 2 ได้อย่างมีเหตุผล	การตรวจใบงาน การสังเกต พฤติกรรมผู้เรียน การประเมินตนเองของผู้เรียน	ใบงาน เรื่อง ขการเสียชีวิตหรือยุธยาครั้งที่ 2 แบบประเมินใบงาน แบบสังเกตกระบวนการกลุ่ม
<u>ด้านคุณลักษณะ</u> 1. เห็นคุณค่าของการอ้างอิงโดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ 2. ช่วยเหลือกันในการเรียนรู้	การสังเกต พฤติกรรมผู้เรียน การประเมินตนเองของผู้เรียน	ใบงาน เรื่อง ารเสียชีวิตหรือยุธยาครั้งที่ 2 แบบประเมินใบงาน แบบสังเกตกระบวนการกลุ่ม

เกณฑ์การประเมินใบงาน การเสียชีวิตหรือยุธยาครั้งที่ 2

1. นักเรียนสามารถกำหนดสมมติฐาน อยู่ในระดับ ดี ผ่านเกณฑ์
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์คุณสมบัติของหลักฐาน อยู่ในระดับ ดี ผ่านเกณฑ์
3. นักเรียนสามารถวิเคราะห์บริบททางประวัติศาสตร์ อยู่ในระดับ ดี ผ่านเกณฑ์
4. นักเรียนสามารถสร้างคำอธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ อยู่ในระดับ ดี ผ่านเกณฑ์
5. นักเรียนสามารถสรุปผลของเหตุการณ์หรือแนวคิดที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีผลต่อสังคมในปัจจุบัน อยู่ในระดับ ดี ผ่านเกณฑ์

ระดับคะแนนการประเมินใบงาน

คะแนน 21 – 25 ยอดเยี่ยม

คะแนน 16 – 20 ดีมาก

คะแนน 11 - 15 ดี

คะแนน 6 - 10 พอใช้

คะแนน 1 – 5 ควรปรับปรุง

ใบความรู้

เรื่อง การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2

ในการศึกษาประวัติศาสตร์การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ที่เกิดขึ้นในพ.ศ.2310 ได้มีนักประวัติศาสตร์ชาวไทยและต่างประเทศได้ศึกษาสาเหตุของการเสียกรุงไว้หลายท่านซึ่งแต่ละท่านได้แสดงความคิดเห็นและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ทั้งของไทยและฝ่ายพม่าตลอดจนบันทึกของชาวต่างชาติอื่นๆสนับสนุนแตกต่างกันออกไป ซึ่งสามารถสรุปแนวคิดได้ออกเป็นสองทาง ดังนี้

1. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของไทยระบุว่า การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 เป็นผลมาจากสาเหตุภายในที่สำคัญคือ การแย่งชิงราชสมบัติซึ่งเป็นปัญหาที่บั่นทอนความมั่นคงของอาณาจักรมาโดยตลอด ความล้มเหลวของระบบบริหาร การแตกแยกและแสวงหาผลประโยชน์ของชนชั้นปกครอง ขาดผู้นำที่ดี ราษฎรไร้ที่พึ่งพิง และสาเหตุภายนอก คือ กรุงศรีอยุธยาถูกพม่าล้อมถึง 2 ครั้ง

2. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของพม่าระบุว่า สาเหตุของการเสียกรุงศรีอยุธยาในครั้งนี้คือ ยุทธวิธีทางการรบของพม่าที่ดีกว่าไทย และฝั่งอยุธยาไม่ได้อ่อนแออย่างที่หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของไทยบางชิ้นระบุไว้

ความแตกต่างของข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์ควรให้ความสำคัญในการค้นคว้า ตรวจสอบ และประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานต่อไป

นอกจากนี้ยังมีเหตุการณ์ที่สำคัญสืบเนื่องมาจากสงครามครั้งนี้คือ การกอบกู้เอกราชจากการเสียกรุงศรีอยุธยาของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี (ตากสิน) โดยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทยระบุว่า ในช่วงเวลาก่อนที่จะเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 พระยาวชิรปราการหรือพระยาตาก (สิน) ได้ตัดสินใจหนีออกมาจากกรุงศรีอยุธยา เนื่องจากคาดการณ์ไว้ว่า กรุงศรีอยุธยาจะพ่ายแพ้แก่พม่าแน่นอน จึงรวบรวมผู้คนตีฝ่าวงล้อมพม่าไปตั้งมั่นที่เมืองจันทบุรีเพื่อรวบรวมไพร่พล เนื่องจากพระองค์มีพระราชวินิจฉัยว่า จันทบุรีมีความสมบูรณ์ไม่บอบช้ำจากสงคราม เป็นเมืองท่าค้าขายกับต่างแดน และมีชุมชนใหญ่ของชาวจีนแต่จิว ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งการยึดครองเมืองจันทบุรีทำให้พระองค์สามารถรวบรวมกำลังพล อาวุธ พานหนะ และเสบียงทรัพย์สิน ได้เพียงพอต่อความต้องการ จากนั้นจึงกลับไปโจมตีพม่าที่ค่ายโพธิ์สามต้น และบุกล้อมทำให้ สู้ก็พระนายกอง หัวหน้าค่ายของพม่ายอมแพ้ พระองค์จึงสามารถกอบกู้กรุงศรีอยุธยาได้ หลังจากเสียกรุงเพียง 7 เดือน และประกอบพิธีขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์ พระนามว่า สมเด็จพระบรมราชาที่ 4

การยึดราชธานีกลับคืนถือเป็นหัวใจของการกอบกู้เอกราช เป็นจุดเริ่มต้นของการฟื้นฟู
เกียรติภูมิและศักดิ์ศรีของชาวสยาม

แหล่งที่มาของข้อมูล

คำให้การขุนหลวงหาวัด. (2547). นนทบุรี: โครงการเลือกสรรหนังสือ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) และเอกสารอื่น. (2553).
นนทบุรี: ศรีปัญญา.

พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับหมอบรัดเลย์. (2549). กรุงเทพฯ: โฆษิต.

ตำราภาษานูภาพ, สมเด็จ, กรมพระยา. (2556). พงศาวดารเรื่องไทยรบพม่า. กรุงเทพฯ:
ไทยควอลิตี้บุ๊กส์.

นราธิปประพันธ์พงศ์, พระเจ้าบรมวงศ์เธอ, กรมพระ. (2550). พระราชพงศาวดารพม่า.
พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: ศรีปัญญา.

สุนทร ชูตินทรานนท์. (2555). พม่ารบไทย ว่าด้วยสงครามระหว่างไทยกับพม่า. พิมพ์ครั้งที่
10. กรุงเทพฯ: มติชน.

สุนทร ชูตินทรานนท์. (2555). สงครามคราวเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 พ.ศ. 2310: ศึกษา
จากพงศาวดารพม่าฉบับราชวงศ์คองบอง. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: มติชน.

2. การวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐาน (ประเภทหลักฐาน จุดมุ่งหมายในการเขียน มุมมองที่มีต่อเหตุการณ์ ข้อจำกัดของหลักฐาน หลักฐานที่ไม่เห็นด้วย สภาพการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคมที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกหลักฐาน) อย่างน้อยหลักฐานชิ้นละ 5 ลักษณะ	
หลักฐานชิ้นที่ 1 คือ เป็นหลักฐานประเภท ☐ หลักฐานขั้นต้น ☐ หลักฐานชั้นรอง จุดมุ่งหมายในการเขียน: มุมมองที่มีต่อเหตุการณ์:	ข้อเท็จจริงที่ได้จากหลักฐาน ข้อจำกัด: หลักฐานที่ไม่เห็นด้วย: สภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกหลักฐาน: สรุปความคิดเห็นของกลุ่มว่า หลักฐานชิ้นนี้ น่าเชื่อถือหรือไม่ ☐ น่าเชื่อถือ ☐ ไม่น่าเชื่อถือ เพราะ
หลักฐานชิ้นที่ .. คือ เป็นหลักฐานประเภท ☐ หลักฐานขั้นต้น ☐ หลักฐานชั้นรอง จุดมุ่งหมายในการเขียน: มุมมองที่มีต่อเหตุการณ์:	ข้อเท็จจริงที่ได้จากหลักฐาน ข้อจำกัด: หลักฐานที่ไม่เห็นด้วย: สภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกหลักฐาน: สรุปความคิดเห็นของกลุ่มว่า หลักฐานชิ้นนี้ น่าเชื่อถือหรือไม่ ☐ น่าเชื่อถือ ☐ ไม่น่าเชื่อถือ เพราะ

2. การวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐาน (ประเภทหลักฐาน จุดมุ่งหมายในการเขียน มุมมองที่มีต่อเหตุการณ์ ข้อจำกัดของหลักฐาน หลักฐานที่ไม่เห็นด้วย สภาพการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคมที่เกี่ยวข้องกับหลักฐาน) อย่างน้อยหลักฐานชั้นละ 5 ลักษณะ(ต่อ)	
หลักฐานชั้นที่ .. คือ เป็นหลักฐานประเภท ☐ หลักฐานชั้นต้น ☐ หลักฐานชั้นรอง จุดมุ่งหมายในการเขียน: มุมมองที่มีต่อเหตุการณ์:	ข้อเท็จจริงที่ได้จากหลักฐาน ข้อจำกัด: หลักฐานที่ไม่เห็นด้วย: สภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกหลักฐาน: สรุปความคิดเห็นของกลุ่มว่า หลักฐานชั้นนี้ น่าเชื่อถือหรือไม่ ☐ น่าเชื่อถือ ☐ ไม่น่าเชื่อถือ เพราะ
หลักฐานชั้นที่ .. คือ เป็นหลักฐานประเภท ☐ หลักฐานชั้นต้น ☐ หลักฐานชั้นรอง จุดมุ่งหมายในการเขียน: มุมมองที่มีต่อเหตุการณ์:	ข้อเท็จจริงที่ได้จากหลักฐาน ข้อจำกัด: หลักฐานที่ไม่เห็นด้วย: สภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกหลักฐาน: สรุปความคิดเห็นของกลุ่มว่า หลักฐานชั้นนี้ น่าเชื่อถือหรือไม่ ☐ น่าเชื่อถือ ☐ ไม่น่าเชื่อถือ เพราะ

2. การวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐาน (ประเภทหลักฐาน จุดมุ่งหมายในการเขียน มุมมองที่มีต่อเหตุการณ์ ข้อจำกัดของหลักฐาน หลักฐานที่ไม่เห็นด้วย สภาพการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคมที่เกี่ยวข้องกับหลักฐาน) อย่างน้อยหลักฐานชิ้นละ 5 ลักษณะ(ต่อ)	
<p>หลักฐานชิ้นที่ .. คือ</p> <p>.....</p> <p>เป็นหลักฐานประเภท</p> <p>☐ หลักฐานขั้นต้น</p> <p>☐ หลักฐานชั้นรอง</p> <p>จุดมุ่งหมายในการเขียน:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>มุมมองที่มีต่อเหตุการณ์:</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>ข้อเท็จจริงที่ได้จากหลักฐาน</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>ข้อจำกัด:</p> <p>.....</p> <p>หลักฐานที่ไม่เห็นด้วย:</p> <p>สภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกหลักฐาน:</p> <p>.....</p> <p>สรุปความคิดเห็นของกลุ่มว่า หลักฐานชิ้นนี้ น่าเชื่อถือหรือไม่</p> <p>☐ น่าเชื่อถือ ☐ ไม่น่าเชื่อถือ</p> <p>เพราะ</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>หลักฐานชิ้นที่ .. คือ</p> <p>.....</p> <p>เป็นหลักฐานประเภท</p> <p>☐ หลักฐานขั้นต้น</p> <p>☐ หลักฐานชั้นรอง</p> <p>จุดมุ่งหมายในการเขียน:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>มุมมองที่มีต่อเหตุการณ์:</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>ข้อเท็จจริงที่ได้จากหลักฐาน</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>ข้อจำกัด:</p> <p>.....</p> <p>หลักฐานที่ไม่เห็นด้วย:</p> <p>สภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกหลักฐาน:</p> <p>.....</p> <p>สรุปความคิดเห็นของกลุ่มว่า หลักฐานชิ้นนี้ น่าเชื่อถือหรือไม่</p> <p>☐ น่าเชื่อถือ ☐ ไม่น่าเชื่อถือ</p> <p>เพราะ</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

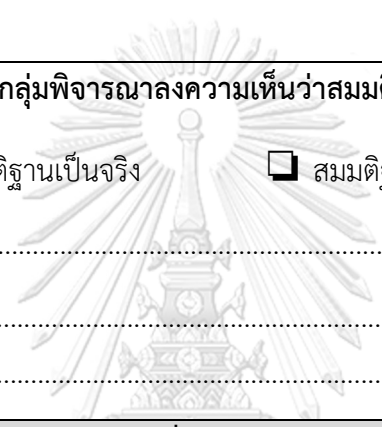
3. การวิเคราะห์บริบททางประวัติศาสตร์: สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อเหตุการณ์สรุปได้จาก
การศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ (นักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถเขียนสรุปเป็นความเรียง วาด
ภาพจำลอง สร้างผังมโนทัศน์ สร้างTime-Line ของเหตุการณ์)

3.1 สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อเหตุการณ์สรุปได้จากการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กลุ่มสรุปได้

3.2 หลักฐานที่ใช้ ได้แก่ หลักฐานชั้นที่

.....

4. การสร้างข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์
4.1 ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่กลุ่มสรุปได้
4.2 หลักฐานที่ใช้อธิบายข้อเท็จจริง:
<p>4.3 จากข้อเท็จจริงที่สรุป กลุ่มพิจารณาลงความเห็นว่าสมมติฐานของกลุ่มเป็นจริงหรือไม่</p> <p style="text-align: center;"> ☐ สมมติฐานเป็นจริง ☐ สมมติฐานไม่เป็นจริง </p> <p>เพราะ.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
5. การสรุปผลของเหตุการณ์หรือแนวคิดที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีผลต่อสังคมในปัจจุบัน
<p>5.1 ผลของเหตุการณ์ที่มีต่อสังคมไทยหรือสังคมโลกในปัจจุบัน</p> <p style="text-align: center;"> จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY </p>
5.2 หลักฐานที่ใช้ประกอบคำอธิบาย:

5.3 ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มแสดงความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อเหตุการณ์พร้อมระบุหลักฐาน
(นักเรียนสามารถเขียนสรุปเป็นความเรียง วาดภาพ สร้างผังมโนทัศน์ แสดงความรู้สึกได้)

แบบประเมินใบงาน
การเสียดวงศรียุทธยาครั้งที่ 2

ชื่อกลุ่ม ชั้น ม. 5 /.....

สมาชิกได้แก่ 1. 2.
3. 4.
5. 6.

คำชี้แจง : ให้ครูประเมินชิ้นงานของนักเรียนและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคุณภาพ

ชิ้นงาน	ระดับคะแนน					คะแนน
	5	4	3	2	1	
1. การกำหนดสมมติฐาน						
2. การวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐาน						
3. การวิเคราะห์บริบททางประวัติศาสตร์						
4. การสร้างคำอธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์						
5. การสรุปผลของเหตุการณ์หรือแนวคิดที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีผลต่อสังคมในปัจจุบัน						
รวม						

ข้อสังเกตจากการประเมินใบงานและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

CHULALONGKORN UNIVERSITY

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เกณฑ์การประเมินใบงาน
(ใช้สำหรับประเมินใบงานตลอดภาคการศึกษา)

ชิ้นงาน	เกณฑ์การประเมิน					เกณฑ์การผ่าน
	ระดับ 5	ระดับ 4	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1	
1. การกำหนดสมมติฐาน	ตั้งสมมติฐานได้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการศึกษา ใช้หลักฐาน 2 ชิ้น ขึ้นไป ประกอบการตั้งสมมติฐาน	ตั้งสมมติฐานได้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการศึกษา ใช้หลักฐาน 1 ชิ้น ประกอบการตั้งสมมติฐาน	ตั้งสมมติฐานไม่ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการศึกษา ใช้หลักฐาน 1 ชิ้น ประกอบการตั้งสมมติฐาน	ตั้งสมมติฐานครอบคลุมสิ่งที่ศึกษา แต่ขาดหลักฐาน ประกอบการตั้งสมมติฐาน	ตั้งสมมติฐานไม่ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการศึกษา ขาดหลักฐาน ประกอบการตั้งสมมติฐาน	ระดับคุณภาพ 3
2. การวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐาน*	ระบุได้ 5 ลักษณะขึ้นไป	ระบุได้ 4 ลักษณะ	ระบุได้ 3 ลักษณะ	ระบุได้ 2 ลักษณะ	ระบุได้ 1 ลักษณะ	ระดับคุณภาพ 3
3. การวิเคราะห์บริบททางประวัติศาสตร์	อธิบายสิ่งที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างชัดเจนโดยใช้หลักฐานสนับสนุน อธิบายสาเหตุ การกระทำหรือความคิดของผู้คนในอดีตจากหลักฐานและเชื่อมโยงถึงชาติ ภูมิภาค และโลกที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน	อธิบายสิ่งที่อาจเกิดขึ้นโดยใช้หลักฐานสนับสนุน อธิบายสาเหตุ การกระทำหรือความคิดของผู้คนในอดีตจากหลักฐานและเชื่อมโยงถึงชาติ ภูมิภาค และโลกที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน	อธิบายสิ่งที่อาจเกิดขึ้นโดยใช้หลักฐานสนับสนุน อธิบายสาเหตุ การกระทำหรือความคิดของผู้คนในอดีตแต่ขาดการเชื่อมโยงถึงชาติ ภูมิภาค และโลกที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน	อธิบายสิ่งที่อาจเกิดขึ้นโดยขาดหลักฐานสนับสนุน อธิบายสาเหตุ การกระทำหรือความคิดของผู้คนในอดีตได้แต่ขาดการเชื่อมโยงถึงชาติ ภูมิภาค และโลกที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน	อธิบายสิ่งที่อาจเกิดขึ้นโดยขาดหลักฐานสนับสนุน แต่ไม่สามารถอธิบายสาเหตุ การกระทำหรือความคิดของผู้คนในอดีตได้	ระดับคุณภาพ 3

ชิ้นงาน	เกณฑ์การประเมิน					เกณฑ์การผ่าน
	ระดับ 5	ระดับ 4	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1	
4. การสร้างคำอธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์	มีการใช้หลักฐานขั้นต้น หลักฐานขั้นรอง บริบททางประวัติศาสตร์ และใช้หลักฐานที่ให้ข้อมูลขัดแย้งกันในการอธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์	มีการใช้หลักฐานขั้นต้น หลักฐานขั้นรอง และบริบททางประวัติศาสตร์	มีการใช้หลักฐานขั้นต้น	มีการใช้หลักฐานขั้นรอง	ใช้บริบททางประวัติศาสตร์	ระดับคุณภาพ 3
5. การสรุปผลของเหตุการณ์หรือแนวคิดที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีผลต่อสังคมในปัจจุบัน	อธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่เป็นผลมาจากเหตุการณ์ในอดีตได้ชัดเจนโดยใช้หลักฐานประกอบการอธิบาย และระบุข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากบริบททางประวัติศาสตร์ในเหตุการณ์ที่กำหนด	อธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่เป็นผลมาจากเหตุการณ์ในอดีตโดยใช้หลักฐานประกอบการอธิบาย และระบุข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากบริบททางประวัติศาสตร์ในเหตุการณ์ที่กำหนด	อธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่เป็นผลมาจากเหตุการณ์ในอดีต และระบุข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากบริบททางประวัติศาสตร์ในเหตุการณ์ที่กำหนด	อธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่เป็นผลมาจากเหตุการณ์ในอดีตโดยใช้หลักฐานประกอบการอธิบายได้ แต่ไม่สามารถระบุข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากบริบททางประวัติศาสตร์	อธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่เป็นผลมาจากเหตุการณ์ในอดีต แต่ไม่มีหลักฐานมารองรับและไม่สามารถระบุข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากบริบททางประวัติศาสตร์	ระดับคุณภาพ 3

เกณฑ์การประเมินชิ้นงาน มีดังนี้

คะแนน 21 – 25 ยอดเยี่ยม คะแนน 16 – 20 ดีมาก คะแนน 11 - 15 ดี
 คะแนน 6 - 10 พอใช้ คะแนน 1 – 5 ควรปรับปรุง

* หมายเหตุ ในการประเมินการวิเคราะห์ลักษณะของหลักฐาน เนื่องจากหลักฐานที่นักเรียนเลือกนำมาใช้มีความหลากหลาย อาจมีลักษณะของหลักฐานที่แตกต่างกัน ดังนั้นครูจะให้คะแนนโดยพิจารณาจากหลักฐานที่นักเรียนวิเคราะห์ลักษณะได้ถูกต้องมากที่สุดมาเป็นคะแนน เช่น นักเรียนวิเคราะห์หลักฐาน 3 ชิ้น แต่ละชิ้นวิเคราะห์ลักษณะได้ถูกต้อง 3 4 และ 5 ลักษณะตามลำดับ ดังนั้นนักเรียนกลุ่มนี้จึงได้ 5 คะแนน เป็นต้น

แบบสังเกตกระบวนการกลุ่ม ครั้งที่ ____

ชื่อกลุ่ม _____

สมาชิก 1. _____ 2. _____

3. _____ 4. _____

5. _____ 6. _____

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย ลงในช่องที่

ข้อคิดเห็น	ใช่	ไม่ใช่	หมายเหตุ
1. นักเรียนจัดกลุ่มอย่างภายใน 5- 10 นาที			
2. นักเรียนนั่งทำงานในกลุ่มไม่เดินไปมา			
3. นักเรียนพูดคุยกันเฉพาะในกลุ่ม			
4. นักเรียนตรวจสอบความเข้าใจกับเพื่อนๆ ในกลุ่มให้เข้าใจตรงกันทุกคน			
5. นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน			
6. นักเรียนตอบคำถามเพื่อนๆ ทุกคนในกลุ่ม			
7. นักเรียนอธิบายให้เพื่อนสมาชิกทุกคนฟัง			
8. นักเรียนช่วยเหลือเพื่อนเป็นพิเศษ เมื่อรู้ว่า เพื่อนมีปัญหา			
9. นักเรียนถามครูก็ต่อเมื่อสมาชิกในกลุ่มทุก คนไม่เข้าใจและทำไม่ได้			
10. นักเรียนทำงานเสร็จภายในเวลาที่กำหนด			

ข้อสังเกตจากการสังเกตกระบวนการกลุ่ม และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

(ผู้ประเมิน)

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายศุภณัฐ พานา เกิดเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2528 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษา ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปีการศึกษา 2550 สำเร็จการศึกษา การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการมัธยมศึกษา (กลุ่มการสอนสังคม) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปีการศึกษา 2554 และเข้าศึกษาต่อระดับในหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2556 และได้รับทุนอุดหนุนการศึกษาเพื่อทำหน้าที่ผู้ช่วยสอนจาก คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2557 และปีการศึกษา 2558 ปัจจุบัน เป็น อาจารย์พิเศษ อยู่ที่โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

